

Veröffentlichungen
des baltischen und slavischen Instituts an der Universität Leipzig
herausgegeben von
Georg Gerullis und Max Vasmer

2.

MAX VASMER

**Ein
russisch-byzantinisches
Gesprächbuch**

Beiträge zur Erforschung der älteren
russischen Lexikographie

1922

In Kommission bei Markert & Petters
Leipzig, Seeburgstr. 53

**Veröffentlichungen
des baltischen und slavischen Instituts an
der Universität Leipzig,
herausgegeben von Georg Gerullis und Max Vasmer**

- Bd. 1: **Heinrich Felix Schmid**, Die
Nomokanonübersetzung des Methodius.
Leipzig 1922.
- Bd. 2: **Max Vasmer**, Ein russisch-byzanti-
nisches Gesprächsbuch. Leipzig 1922.
-

Zu beziehen durch:

MARKERT & PETERS
Wissenschaftliche Buchhandlung und Antiquariat
Leipzig, Seeburgstraße 53.

Ein
russisch-byzantinisches
Gesprächbuch

Beiträge zur Erforschung der älteren
russischen Lexikographie

von

M A X V A S M E R

1 9 2 2

In Kommission bei Markert & Petters
Leipzig, Seeburgstr. 53

Inhalt.

	Seite
Einleitung	1
Kap. I: Handschriftliche Überlieferung	4
Kap. II: Textausgabe mit Rekonstruktion des griechischen Teiles	11
Anhang: Nachträge zur Textausgabe	122
Kap. III: Die Nationalität des Verfassers.	
§ 1: Ungriechische Herkunft	123
§ 2: Russische, nicht südslavische Herkunft .	126
Kap. IV: Zur Sprache des griechischen Teiles	128
Kap. V: Zur Sprache des russischen Teiles	134
Kap. VI: Zeit und Ort der Abfassung des Textes	137
Kap. VII: Das Verhältnis des Gesprächbuches zu den Azbukovniki	138
Kap. VIII: Griechisches Glossar	144
Anhang: Rätselhafte Wörter	174
Kap. IX: Russisches Glossar	175
Abkürzungsverzeichnis	179

Vorwort.

Die Drucklegung dieses Bandes der ‚Veröffentlichungen‘ verdankt der Verfasser dem Sächsischen Forschungsinstitut für Slavistik, sowie der Vereinigung von Förderern und Freunden der Universität Leipzig. Außerdem hat die Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft eine beträchtliche Summe bewilligt, wofür der Verfasser Erich Berneker zu besonderem Dank verpflichtet ist. Alle diese Druckunterstützungen hätten nicht genügt um die Druckkosten zu decken, wenn nicht von privater Seite wiederum Hilfe gekommen wäre. Herr Kaufmann Walter Nipp in London und Herr Buchhändler Anton St. Mágr in Leipzig sind eifrig bemüht gewesen das Ausland für die Aufgaben des Forschungsinstituts zu interessieren. Herr Bankdirektor Bruno Meyer aus Reval hat 25000 RM., Herr Walter Veros aus Reval hat 2 engl. Pfund St. und Herr Mágr 50 tschech. Kronen gestiftet. Allen diesen Herren, sowie der Druckerei F. A. Brockhaus, spricht der Verfasser seinen verbindlichsten Dank aus.

Die Mittel des Instituts sind durch die Drucklegung der beiden Bände der ‚Veröffentlichungen‘ völlig erschöpft. Es ergeht daher nochmals an alle Freunde dieser Schriftenreihe die Bitte die Weiterführung derselben durch Druckunterstützungen zu ermöglichen. Dieselben wären zu richten an Prof. Dr. Vasmer Leipzig, Kaiser Wilhelmstr. 36 oder an das Rentamt der Universität Leipzig mit dem Vermerk: ‚für das Forschungsinstitut für Slavistik‘.

Einleitung.

Das hier behandelte Sprachdenkmal nimmt eine eigenartige Mittelstellung zwischen slavischer und byzantinischer Philologie ein. Seine Bedeutung für die erstere besteht darin, daß sein griechischer Teil in den russischen Glossaren und Wörterbüchern des XVI.—XVII. Jhdts so ausgiebig verwertet worden ist, als wenn sämtliche griechische Wörter zum Bestande der russischen Sprache gehörten. Für die byzantinische Forschung aber hat es den Wert eines Textes in fremdsprachiger Transskription und namentlich die lexikalische Ausbeute ist nicht zu verachten.

Der unten veröffentlichte Text ist schon einmal ediert und in verschiedenen Beziehungen untersucht worden von N. K. Nikolskij: *Rěč tonkoslovija grečeskago. Russko-grečeskije razgovory XV—XVI vèkov. Petersburg 1896* (= *Pamätniki drevnej pišmennosti* Bd. 114). Seiner Ausgabe liegt nur eine Handschrift zu Grunde, die weiter unten mit A bezeichnet ist. Sie ist bis auf wenige Stellen genau wiedergegeben. Eine Lücke in der Behandlung des Textes entstand dadurch, daß N. bei seiner Unkenntnis des vulgären Mitteln griechisch den vulgärgriechischen Teil so gut wie garnicht erklärt. Diese Lücke auszufüllen lag ursprünglich in meiner Absicht, als ich, einer Anregung meines Lehrers und Freundes A. Papadopulos-Kerameus folgend, 1904 daran ging den in kyrillischer Schrift überlieferten mgr. Text für die spätgriechische Sprachgeschichte auszubeuten. Dabei ergaben sich aus dem Vergleich des griechischen Teiles mit dem russischen nicht wenige Verbesserungen auch des russischen Teiles. Durch Nikolskij und Šachmatov erfuhr ich damals von der Existenz einer zweiten Handschrift (unten als B bezeichnet). Eine

dritte Handschrift ist es mir inzwischen selbst gelungen zu entdecken (unten C) und eine vierte haben wir durch Simoni Izvěstija 13, 1, 193—212 kennen gelernt. Daraus ergab sich die Notwendigkeit einer Neuauflage des Textes. Sie berücksichtigt alle vier Handschriften, außerdem ist sie bestrebt den griechischen Text dem Verständnis zu erschließen und mit dem russischen in Einklang zu bringen.

Handschriftlich überliefert ist in dem Gesprächbuch nur der unten in Spalte 1 und 2 wiedergegebene Text, also der russische und der entsprechende griechische in kyrillischer Umschrift. Um den griechischen Teil auch Nichtslavisten zugänglich zu machen gebe ich ihn auch noch in rekonstruierter griechischer Schreibung, die von mir selbst stammt. Das schlechte Griechisch hat natürlich der Verfasser des Gesprächbuches verbrochen. Die Edition und Bearbeitung des Textes war 1906 im Manuskript abgeschlossen und von der russischen Akademie der Wissenschaften zur Veröffentlichung im „Sbornik“ in Druck genommen. Als die Textausgabe bereits vollständig gesetzt war, fiel sie 1908 einem Brande zum Opfer. Es ist mir nur gelungen Korrektur-exemplare zu retten. Die damalige Ausgabe hat Korsch vorgelesen, als er seine Bemerkungen Izvěstija 13, 1, 207—209 niederschrieb. Die Resultate habe ich früher schon Vizant. Vremennik 14, 446—462 mitgeteilt.

Meine Studienreise nach der Chalkidike (1908) ergab eine geänderte Auffassung, die in meinem Vortrage auf dem Athener Orientalistenkongreß 1912 dargelegt worden ist (s. Actes du XVI. Congrès des Orientalistes p. 159—161). An den dort geäußerten Ansichten halte ich auch jetzt fest. Im Sommer 1912 hatte ich die Möglichkeit die mgr. Textausgabe mit den Thesaurusassistenten Ph. Kukulés und G. Lulakis in Athen zu besprechen, was für die Ausgabe von großem Nutzen gewesen ist. Anderweitige Inanspruchnahme und schwere Berufspflichten bis 1916, sowie die darauf in Rußland eingetretenen bodenlosen Verhältnisse haben es mir dann nicht gestattet die Arbeit wieder zu drucken. Erst 1921 erhielt ich mein Material aus Rußland wieder. Der Druck ist jetzt

so teuer, daß die Textausgabe nach Abzügen der 1908 niedergebrannten Ausgabe im Manulverfahren abgedruckt werden muß. Für einen Neudruck fehlen die Mittel, auch sind die Typen in Deutschland nicht zu beschaffen.

Die Mängel der Ausgabe bitte ich dadurch zu erklären, daß sie bereits 1908 abgeschlossen war. Die leeren Stellen in den Fußnoten und im Text erklären sich durch Beseitigung russischer Titelüberschriften und Erklärungen in der ursprünglich in russischer Sprache geplanten Publikation. Andere Mängel (z. B. die Zeilenangaben) sind dadurch entstanden, daß der Manuldruck teilweise nach Korrekturen gemacht werden mußte, die noch nicht druckfertig waren und nur unwesentliche Änderungen vorgenommen werden konnten. Sehr förderlich war für die vorliegende Untersuchung die unermüdliche Hilfsbereitschaft Karl Dieterichs, dem ich viele wertvolle Ratschläge verdanke. So möchte ich hoffen, daß die vielen Störungen der Arbeit nicht zu viel geschadet haben. Wäre sie früher erschienen, dann wäre der Text an voreiligen Konjekturen erheblich reicher, als jetzt. Wenn ich jetzt die Textausgabe neu machen sollte, dann hätte ich die Schreibungen *ky, gy, chy* für *ki, gi, chi* nach der ältesten Handschrift A überall eingesetzt und hätte den kritischen Apparat von vielen überflüssigen Formen befreit.

In der Orthographie des Griechischen bin ich bestrebt gewesen die wichtigeren lautlichen Eigentümlichkeiten wiederzugeben, aber zugleich nach Möglichkeit die historische Rechtschreibung beizubehalten. Die Schreibung des russischen Teiles richtet sich in der Hauptsache nach der ältesten Handschrift A. Namentlich ist das Gemisch von kirchenslavischer und russischer Schreibweise nur dort beseitigt, wo die Überlieferung auf späten Ursprung desselben hinweist. Fälle wie *маеро 754*, die zahllosen *xomy* usw. zeigen deutlich, daß kirchenslavische Schreibungen schon im Original vorlagen. Dann mochte ich auch nicht eine normalisierte Schreibweise einführen, wo alle Handschriften in denselben Worten schon ein Durcheinander von *ë* und *e*, von *ę* und *ja* und *dgl.* aufweisen. Die Aufnahme aller vulgär-

griechischen Wörter in den Index war selbstverständlich. Die schriftsprachlichen griechischen Ausdrücke haben für den Gräzisten kein Interesse, ermöglichen ihm indessen die Übersicht über den Text. Dagegen sind diese gelehrten Wörter für den Slavisten notwendig, weil der griechische Wortschatz dieses Textes in die russischen Glossare des XVII. Jhdts wahllos Aufnahme gefunden hat und nur ein vollständiger Index die Feststellung dessen ermöglicht was in den „Azbukovniki“ auf dieses Gesprächbuch und was auf andere Quellen zurückgeht.

KAPITEL I.

Handschriftliche Überlieferung.

Der Text *Rěčъ tonkoslovija grečeskajo* (weiterhin RTG.) ist, soweit mir bisher bekannt, in 4 Handschriften überliefert.

§ 1. Handschrift A.

Diese älteste Abschrift unseres Textes befindet sich in einer Sammelhandschrift der Bibliothek der Theologischen Akademie (Duchovnaja Akademija) in Petersburg sub Soph. Bibl. Nr. 1474. Sie ist ausführlich beschrieben im Vorwort zur Edition Nikolskij's. Aus Randglossen dieser Handschrift ist zu ersehen, daß sie im XVII. Jhd. im Besitze zweier Kirchen *Rožestva Christova* und *Prečistyja Bogorodicy* an der *Sizma* in der *Zapogoskaja Volostk* des *Bëlozersker Kreises Gouv. Novgorod* war. In der 2. Hälfte des XVII. Jhdts gehörte sie dem *Kyrillo-Bëlozerskij-Kloster*, später der *Novgoroder Sophien-Kathedrale* (sub Nr. 454), von wo sie nach Petersburg kam. Die paläographischen Eigentümlichkeiten von A weisen, nach Nikolskij, auf Entstehung der Handschrift spätestens zu Anfang des XVI. Jhdts. Ein Vergleich von A mit einem *Horologium* der *Kyrillo-Bëlozerskij-Bibliothek* aus dem Ende des XV. Jhdts hat schon Nikolskij dazu geführt gemeinsamen Ursprung beider Handschriften

anzunehmen. Das Horologium gehörte aber, wie N. betont, dem bekannten Lehrer des Nil Sorskij — Paisij Jaroslavov. N. vermutet nun Paisij sei auch der Eigentümer der Handschrift A gewesen. Über alle diese Fragen orientiert Nikolskij RTGr. p. V—VIII, wo auch die Handschrift A näher beschrieben ist. Vgl. aber unten Kap. VI.

Eine orthographische Eigentümlichkeit von A ist die Schreibung von auslautendem -нь für griech. -ν, wofür B ein -нъ aufweist. Vgl. die Fußnoten passim, Register unter οὐδέν, μηδέν u. a. Dem Original angehört haben muß die Wiedergabe von griech. κι, γι, χι durch russ. кы, гы, хы: пондыкы, понтыкы, шыгы, ὑπάγει usw. Seine Bedeutung fürs Griech. hat diese Schreibung nicht, denn es müßte sich dabei um Lautsubstitution handeln (s. Šachmatov, Očerk 311). Ich habe sie ursprünglich nicht in den Text aufgenommen, weil sie in A allein und auch hier nicht ganz konsequent auftritt, denn daneben findet sich oft ки, ги, хи. Aber wenn man sie nicht dem Original zuschreibt, dann kann man nicht verstehen wie sie sekundär eingeführt werden konnte und im Original wäre sie sehr leicht begreiflich zu einer Zeit, als ky, gy, chy noch nicht zu ki, gi, chi geworden waren und für fremdes ki, gi, chi nur die Wiedergabe durch ky, gy, chy zu Gebote stand.

Ferner fällt in A die Häufigkeit von -ье (распутье 79 u. a.) sowie die Vorliebe für φ gegenüber ø auf. Sonst ist die Schreibung von A ein Gemisch von russischer und kirchenslavischer Orthographie (vgl. die Ausgabe Nikolskij's, die nur auf A beruht), wobei die russische Schreibung überwiegt.

A ist die vollständigste Handschrift des Textes und es hat den Anschein, als ob diese Handschrift den mehr oder weniger vollständigen Text enthält. Sie beginnt mit Gott und schließt mit Kirchengesängen, denen nur noch die Namen der Winde folgen. Da im Text von einer Seereise gesprochen wird, so liegt die Vermutung nahe, daß die Namen der Winde vom Verfasser auf der Heimreise eingetragen sind. Allerdings läßt sich nicht entscheiden, ob nicht in der Mitte des Textes Glossen auch schon in A ausgefallen sind. Vgl. S. 142.

§ 2. Handschrift B.

Diese Sammelhandschrift Nr. 454 befindet sich im Besitz der Bibliothek der Archäographischen Kommission in Petersburg. Als ich sie durch die Güte Šachmatovs 1905 in der Handschriftenabteilung der Petersburger Akademie der Wissenschaften benutzte wies sie keine Katalognummer auf. Nikolskij¹⁾ und Šachmatov weisen sie, auf Grund ihrer paläographischen Merkmale, der Mitte des XVI. Jhdts zu. Sie enthält IV + 380 Blätter. Davon entfallen Bl. 253—287 auf unsern Text. Der sonstige Inhalt ist sehr bunt: Bl. 117—119 eine Genealogie der Fürsten von R'azań, Tver', Dorogobuž usw. Bl. 147—199 eine Reihe Schriften des Maksim Grek. Bl. 288—301 mehrere Schriften des Kyrill Bëlozerskij. Bl. 302—379 Lëtopiseč russkij. Die Handschrift ist früher im Besitz des Kyrillo-Bëlozerskij-Klosters gewesen. Randglossen nennen sie einen sobornikъ Vasjanovskoj. Wer dieser Vasjan war ist unbekannt. Bl. 76v enthält eine Liste „Igumeni Kyrilova Monastyra“. An letzter Stelle steht darin ein igumen Vasjan, der in der 2. Hälfte des XVI. Jhdts gelebt hat. Nicht erwähnt sind: der igumen Mark 1589—1595 (s. Nikolskij Kirillo-Bëlozerskij Monastyr' I p. LXXIII) und Jevil 1595—1596 (a. a. O.). Außer diesem Vasjan wird sonst noch ein starec Vasjan erwähnt, der 1568 gestorben ist (s. Nikolskij, a. a. O. I, p. LXIX). Jedenfalls müssen wir auf Grund der Hegumenoi-Liste die Handschrift der 2. Hälfte des XVI. Jhdts zuweisen.

B ist nach A die vollständigste Handschrift, reicht aber trotzdem nur bis Zeile 2232 der unten stehenden Ausgabe.

Die Orthographie weist starke kirchenslavische Einflüsse auf. So грьдъ B (= гордъ A) 811, чрьши'ница B, черни'ница A 448 usw., ferner die Nasalvokalbezeichnung ѣ für russ. griech. *u*. Vgl. die Fußnoten zur Textausgabe passim. Kirchenslavisch ist auch ш in хошю 125, свѣша 205 usw., -ие, -иа in распяте 79, келиа 173, -аа in вѣчнаа 17, таинаа 82. Endlich zeigt sich eine starke Vorliebe für е.

¹⁾ Vgl. Izvěstija 10, 2, p. 11 Anm. und Simoni Izvěstija 13, 1, 194.

§ 3. Handschrift C.

Diese bisher unbekannte Handschrift entdeckte ich 1906 im Azbukovnik der Pogodinschen Sammlung Nr. 1655 in der kais. Öffentlichen Bibliothek in Petersburg. Sie gehört dem XVII. Jhd. an. Der Text ist sehr unvollständig. Die Reihenfolge der einzelnen Glossen, die in A und B genau übereinstimmt, ist hier stark verändert. Die Abschnitte aus RTGr. füllen dort Bl. 159v—164, sowie 164v—192v. Dazwischen schiebt sich auf Bl. 164 ein Tolkovanije polo-veckago jazyka na russkij. Wichtig ist, daß C einige Abschnitte des Textes enthält, die in B fehlen und sonst nur in A erhalten sind. An einzelnen Stellen bietet C richtige Lesungen gegenüber gemeinsamen Fehlern von A und B. Besonders wichtig ist, daß C den Schlußteil des Textes von Zeile 2233 an, der sonst nur in A vorliegt, bewahrt, und dafür vielfach die besten Lesungen bietet. Überschätzt werden darf C nicht wegen seines späten Ursprungs und der veränderten Reihenfolge der Glossen.

§ 4. Handschrift D.

Die Handschrift D aus der Mitte des XVI. Jhdts ist erhalten in einem Sammelbande von 452 Bl. sub Soloveckij Monastyř Nr. 860. Sie befindet sich in der Bibliothek der Theologischen Akademie in Kazań, sub Nr. 970. Sie ist gefunden und herausgegeben von Simoni Izvěstija 13, 1, 193—212. Wegen der großen Ähnlichkeit mit A bietet sie eine sehr geringe Ausbeute für das Verständnis des Textes. Selbst eingesehen habe ich sie nicht und kenne sie nur nach Simonis Ausgabe.

§ 5. Gegenseitiges Verhältnis der Handschriften.

Für eine Ausgabe von RTG. kommen wegen ihrer Vollständigkeit in erster Linie die Handschriften A und B in Betracht. Sehr unvollständig sind C und D, auch ist die ursprüngliche Reihenfolge der Glossen darin stark verändert. Vergleicht man A und B untereinander, so kann A nicht aus B stammen, da es vollständiger und älter ist als B und

auch weniger Fehler aufweist. Andererseits kann B nicht auf A zurückgeführt werden, da es mehrere Berichtigungen zu A gibt. Vgl.¹⁾ εος B εοο A 2; ιπαпанτι B. ιпанти A 71, лого ке ерго B, лого ке про A 161, мет емас B, мета емас A 273, ипорунъ B, ипоронъ A 585, магиреве B, магиреви A 711, зестен B, зостен A 722, едезмата B, едезмата A 723, ссенан B, есе, нанъ A 1207, едикус мас B, едику мас A 778, ту логу B, то алогу A 1246, па өагун B, па өагун A 1258, бремя B, время A 1418, олус B, оолус A 1484, апукаго B, апуката A 1523, пос B, полъс A 1531, курсеменос B, курсеменос A 1662, еси-нетикамен B, есинъепихамен A 1665, емпрос B, смврос A 1718, Vgl. auch oben Seite 5 über -нъ.

Es ist also erwiesen, daß weder A noch B als Originalhandschrift unseres Textes zu gelten haben. Es fragt sich nun, ob beide Handschriften unmittelbar aufs Original oder ihrerseits schon auf eine Abschrift des Textes zurückgehen. Da ist es wichtig zu beachten, daß A und B eine große Anzahl gemeinsamer Versehen aufweisen. Ich erwähne folgende:

исобна 70, миснетикос 82, про навату 155, екимпсан 249, епелисан 251, ере мас 264, гиноксе 367, кампюризма 394, репхи 401, влеве 467, скажи ему (für ми) 472, өелги 495, иерус 504, енефато 511, клотлатон 514, фало 526, ежеротос 527, оепсалон 528, епигаган 531, наөон 534, апаписете 566, поют für пият 570, годен für голоден 571, камвос 598, камви 599, ис тус лакас 607, емвилоөн 619, емвлоөн 620, палеон 624, епило 625, алагон 634, скофа 646, пернолин 678, амвелин 685, орес т имерас 693, амас 703, возму (für возьми) 743, екарасе 751, екараса 753, акон 771, осфрисисис (bezw. -гисис) 772, егересис 785, пшилогиа 795, илин 803, плаас 804, крисис 816, хрилми 826, аятали 844, 845, аяталени 846, арпа 848, өнвиама 861, сорос 862, кулитиа 866, малуси 871, өариа 884, хира 890, медес ес 916, авгурпа 932, агриниа 938, елфия 945, салкос 966, каргуна 1031, трелони 1039.

¹⁾ Ich biete hier aus technischen Gründen eine vereinfachte Schreibung. Die genauen Lesungen finden sich unten in den Fußnoten zur Ausgabe. Daher hier russ. « für ç u. a.

зыль für дроздъ 1052, нихторида 1060, дустани 1067, пафори 1069, рзурдваны 1077, епуласа 1106, ала дулиа 1148, өили 1182, фагамен 1194, краѣатон 1214, ела 1322, не гнѣваюся für гнѣваися 1355, зову für зовъ 1490, легон 1511, таита 1512, ри тинос 1563, өена 1572, акун 1602, слушаеъ für -аюъ 1603, какас 1610, апутон 1684, аѳмизменос 1710, липас 1722, пирофе 1749, метемему 1794, дилиан 1875, апосталмес 1879, кекроменон 1885, икриви 1911, агносинусу 1925, орисин 1941, ипогасу 1950, комвос 2000, лиле 2002, иканоно 2010, ипокоос 2043, ламви 2055, ламврон 2064, проп 2075, анисис 2084, акон 2150, дарипгас 2201 usw.

Es ist unwahrscheinlich, daß eine so große Anzahl von Versehen schon der Originalhandschrift (O) von RTG angehört hat. Der Verfasser der RTG hat seine Aufzeichnungen zu eigener praktischer Benutzung gemacht. Da ist nicht anzunehmen, daß er für ξ ein ζ setzte, wie зиро, зеро für $\xi\eta\rho\sigma$ $\xi\zeta\rho\sigma$ 1688, езехеи für $\xi\zeta\acute{\epsilon}\chi\epsilon\sigma$ 2006 usw., daß er б für griech. δ wie исобиа 70, oder мв für mb schrieb, wie 598, 599, 619, 620, 685 usw. Wenn A B $\epsilon\alpha\rho\iota\alpha$ für $\psi\acute{\alpha}\rho\iota\alpha$ haben, so erklärt es sich aus der ursprünglichen Schreibung $\psi\alpha\rho\iota\alpha$, die zuerst in $\epsilon\alpha\rho\iota\alpha$ verändert worden sein muß und dann zu $\epsilon\alpha\rho\iota\alpha$ verderbt wurde. Auch дустани für дустани 1067 erklärt sich aus der Ähnlichkeit von д und ө. Ebenso гамөрос 2358, 2507 aus Abschrift: гамврос, Original: гамброс.

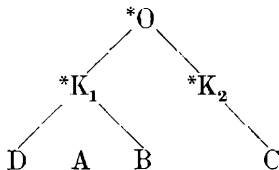
Danach möchte ich A und B für Abschriften einer nicht überlieferten Kopie (K) halten. Das bestätigt die Betrachtung von C und D.

C gibt in folgenden Fällen bessere Lesungen, denen gemeinsame Fehler von A und B gegenüberstehen: енда-никон C, сиданикон A B 39, исодѣа C, исобиа A B 70, фөрени C, ферени A B 504, ильөон C, иаөон A B 534, ласпи C, лафи A B 616, кулутиа C, кулитиа A B 866, хирахи C, хира A B 890, ора C, нириа A B 909, поле C, пеле A B 917, ацидн C, афиди A B 950, лагонико C, иагонико A B 954, пировуло C, перевуло A B 1024, панафари C, пафори A B 1069, кордованци C, рзурдваны A B 1077, трихес C, трехес A B 2135, кориѳи C, корефи A B 2138, милитес C, малигес A B 2152, палами C, малами A B 2181, ака-

варто С, араварто А 2306. Vgl. noch 2352, 2683, 2702, 2732, 2739, 2796, 2802.

Daraus ergibt sich: wenn die gemeinsamen Fehler von A und B aus einer gemeinsamen Abschrift fließen, dann kann C nicht darauf, sondern muß auf eine andere Abschrift zurückgehen.

Eigentümlich sind die Verhältnisse bei D: Es zeigt Übereinstimmungen mit A gegenüber B in: еео 2, васлео 6, спетрон 38, ксила 41, петръ 42, дендра 43, митирь 47, еуаггелизмос 66, метаморфосис 76. Vgl. noch -нь: асиминь 33, питинь 856. Auch nimmt D an einigen A und B gemeinsamen Fehlern Anteil: ипокоос 2043, сорос 862, кулитна 866, малуси 871. Danach könnte man glauben, es handle sich in D um eine Abschrift von A (vgl. auch Viz. Vremennik 14, 448 ff.). Das wird aber widerlegt durch mehrere Fälle, wo D Berichtigungen zu A und B gibt: енданикон 39, исьдѣ 70, мистикос 82. Mehr läßt sich über D wegen seines geringen Umfanges nicht sagen. Nach diesem Tatsachenbestande muß das Verhältnis der Handschrift folgendes gewesen sein:

Eine Vermehrung des Handschriftenbestandes wird die Stellung von D endgültig klären.

Die obigen Feststellungen zeigen:

1. Daß die Entstehung der RTGr. ziemlich beträchtlich hinter der Überlieferungszeit von A liegen kann. Dagegen siehe Kap. III, § 2 und Kap. VI.

2. Daß dieser Text in Rußland im XVI. Jhdt. viel benutzt wurde, da von ihm viele Abschriften existierten. Das bestätigt auch das Fehlergewimmel in C und D.

ΚΑΡΙΤΕΛ II.
Textausgabe.

1 РѢЧЬ ТОНКОСЛѢВІА ГРЕЧЕСКАГО. 1

Богъ,	ὁ θεός,	ὁ θεός.	
прѣмилостивъ,	ἰπερελείμων,	ἰπερелеήμων.	
помощникъ,	βοηθός,	βοηθός.	
5 локровителъ,	σκεπαστής,	σκεπαστής.	5
царь и господь,	βασίλειός κε κυριός,	βασιλεύς και κύριος.	
владычица богородица,	δεσπινα θεοτοκόν,	δέσποινα θεοτόχον.	
всечистаа,	ἰπεραγνη,	ἰπέραγνη.	
мати небеснаго царя,	μήτηρ τῆς θρανῶ βασιλείας,	μήτηρ τῆς οὐρανοῦ βασιλείας.	10

НЕБЕСНЫМЪ СИЛАМЪ,	τοῦ θρανῶ ε δυνάμεις,	τῶν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις.
БЕСПЛОТНЫМЪ АНГЕЛМЪ,	ἀσώματι ἀγγελῶ,	ἀσώματοι ἄγγελοι.

1: РѢЧЬ D; 2: бгъ
 АВ; ὁ θεός A D; θεός B; с бгомъ починаѣ языкъ греческѣ бави оὔτε ὡ θεός C;
 3: прѣмѣлтивъ B; ἰπερῆλεήμω B; περὶ ληνμονъ C; 5: σκεпαστή° B;
 6: црь и гъ: АВ; βασίλειος АВ D; 7: влѣчица бца АВ; 9: мѣτηρ нѣнѣ цря АВ;
 11: небесныа B; 13: агган АВ;

	<p>ПРЕДСТАТЕЛИ, РАИ, ЦАРСТВО ВѢЧНОЕ, МѢКА ВѢЧНАА, 5 СМОЛА, СВАТЪ ЧЕЛОВѢКЪ, ПРѢВЕДЕН, ГРѢШЕНЪ ЧЕЛОВѢКЪ,</p>	<p>ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΙ, ΠΑΡΑΔΙΣΟΣ, ΒΑΣΙΛΙΑ ἑὸννιος, ΚΟΛΑΣΙΣ ἑὸννιος, ΠΑΡΑΠΙΣΟΣ, ἄγιος ἄνθρωπος, ΔΙΚΕΟΣ, ἁμαρτολὸς ὁ ἄνθρω- πος, 10 ΠΡΟΦΗΤΟΣ, ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ, ΜΑΡΤΗΣ, ἱερομαρτής, ἱεραρχός, ὡ δακματῶργος, ΔΑΨΜΑ, ἑορτή,</p>	<p>παριστάμενοι. παράδεισος. 15 βασιλεία αἰώνιος. κόλασις αἰώνιος. παράπισσος. ἅγιος ἄνθρωπος. δίκαιος. 20 ἁμαρτωλὸς ὁ ἄνθρω- πος. προφήτης. πρόδρομος. βαπτιστής. 25 μάρτυς. ἱερομάρτυς. ἱεράρχος. ὁ θαυματουργός. θαῦμα. 30 ἑορτή.</p>
	<p>ЗЛото, 20 СРЕБРО, ѦЛОВО, СѢННЕЦЪ, МѢДЪ,</p>	<p>ΧΡΗΣΑΔΗ, ἈΣΙΜΝΗ, ΚΑΣΙΤΕΡΟΣ, ΜΟΛΙΒΗ, ΧΑΡΚΟΜΑ,</p>	<p>χρυσάφι. ἀσήμιν. κασίτερος. μολύβη. 35 χάρκωμα.</p>

8: ὅο Α; ὅ Β;

13: мчнкъ АВ;

μαρτηστή: С;

14: сѣнноѡ: А; сѣнноѡннк: В;

ЖЕСТЬ,	СПЕТΡΟΝ,	σπέτρον.	
ЖЕЛѢЗО,	ΣΙΔΗΡΟΝ	σίδηρον.	
ЖЛАТЪ,	ἘΝΔΑΝΙΚΟΝ,	ἐνδανικόν.	
40 ЖЛАДЪ,	ΣΤΟΜΗ,	στόμι.	
ДРѢВО,	ΚΣΙΛΟ,	ξύλο.	5
КЪМЕНЪ,	ΠΕΤΡΑ,	πέτρα.	
ДРЕВО СТОМЧЕЕ РОСТЪ-	ΔΕΝΔΡΟ,	δένδρο.	
ЧЕЕ,			
45 Δ ΣΥΧΩΕ,	ΚΣΗΛΟ,	ξύλο.	

ОТЪЦЪ,	ΠΑΤΗΡ,	πατήρ.	10
МАТИ,	ΜΗΤΗΡ,	μήτηρ.	
ДѢДЪ,	ΠΑΠΟΣ,	πάππος.	
ПРАДѢДЪ,	ΠΡΟΠΑΠΟΣ,	πρόπαππος.	
50 БѢБА,	ΜΑΜΜΗ,	μάμμη.	
СЫНЪ,	ΙΟΣ,	υἱός.	15
ДАДА,	ΘΕΙΟΣ,	θεῖος.	
ТЕТКА,	ΘΕΙΑ,	θεία.	
БРАТЪ,	ἈΔΕΛΦΟΣ,	ἀδελφός.	
55 СЕСТРА,	ἈΔΕΛΦΗ,	ἀδελφή.	
БНШЪ,	ἘΓΓΟΝΟΣ,	ἐγγονός.	20

1: спетрон A.D; ἐπετρον B; 3: ἐνδανικон: C.D; σινданникон' AB;
 5: ксила AB; 6: петр: A; петра: B; 7: стоми B; стоми A; ростчи A;
 ростчи B; дндро A; 8: сжче B; ксила A; 10: шъ AB;
 11: мти AB; мтир A;
 15: шъ AB; 18: бра B; дефос B; 19: сестр: B;

Ἐβδομήμηνη:

	Μεγάλη,	Κυριακή,	Κυριακή.	
	Πεντηκστή,	Δευτέρα,	Δευτέρα.	
	Вторникъ,	Τρίτη,	Τρίτη.	60
5	Среда,	Τετράδι,	Τετράδι.	
	Четвертокъ,	Πέφти,	Πέφти.	
	Πατήκъ,	Παρασκευи,	Παρασκευή.	
	Събота,	Савато,	Σάββατο.	
	Седмица,	Εβδομάδα,	Εβδομάδα.	65
10	Въглагоуѣщеніе,	Εὐαγγελισμὸς,	Εὐαγγελισμὸς.	
	Рождество Христово,	и Χριστὸ γεννησις,	ἡ Χριστοῦ γέννησις.	
	Въгородично [роже-	и γεννησις τῆς θεο-	ἡ γέννησις τῆς θεοτό-	
	ство],	токῶ,	κου.	
	Введеніе,	τὰ ἡσούδια,	τὰ εἰσούδια.	70
15	Срътеніе,	и ἡπαпанти,	ἡ ὑπαπαντή.	
	Крещеніе,	и βαπτисис,	ἡ βάπτισις.	
	Въгвоуленіе,	Δεοφаниа,	Δεοφάνια.	
	Въскресеніе лазарево,	и ἀναстасис τῶ λα-	ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζά-	
		зарῶ,	ρου.	75
20	Преображеніе,	и μεταμορφосис,	ἡ μεταμόρφωσις.	
	Върене въскресеніе,	и Βαιофорос,	ἡ Βαίοφορος.	

4: втѡ АВ; 2: мелл АВ; кириак^н: А; пириакъ С; 3: пни^д АВ;
 парасковин С; 5: срѣ: АВ; 6: четвѣртѡ С; чѣ АВ; 7: пѣ АВ;
 εὐαγγε, лисμὸс: В; 8: сѣх В; сѣбот А; 10: κλѣсѣшени А; κλѣсѣшени В;
 12: ѣгорѣчно А; ѣгорѣчин В; 11: рѣтво Х^{во} АВ; х^γ γεννησις А; и х^κ γεννησις В;
 13: деотокж В; 14: введениа А; та
 ἡσούδια В; Исодѣл С D; 15: срѣтениа А; стрѣтѣ: В; и ἡπαпанти В;
 16: крѣшени АВ; 17: ѣгвоуленіе АВ; 19: въскрѣненіе АВ; тж лазарж: В;
 тѣ лазариву С. 20: и мемаморфосис В; 21: верк. . . А; верное въскрѣни В;
 вхрѣдъ во иерѡлимѣ С;

кѣтъ,	σταυρόςъ,	σταυρός.	
распѣтѣ,	ἢ σταυροσис̄,	ἢ σταύρωσις.	
80 снѣтѣ,	ἢ ἀποκαдилоσис̄,	ἢ ἀποκαθήλωσις.	
кѣзнесѣнѣ,	ἢ ἀναλιпис̄,	ἢ ἀνάληψις.	
вечера тайнаѣ,	ο διπλιος ὁ μιστικος̄,	ὁ δεῖπνος ὁ μυστικός. 5	
ѣмоветѣ нога̄,	ἢ нинтира тоӣ по-	ἢ νιπτῆρα τῶν ποδῶν.	
	доӣ,		
95 ѣспениѣ вогородично,	ἢ κημισис̄ тиѣ део-	ἢ κοίμησις τῆς θεοτό-	
	токс̄,	κου.	
празниѣ,	ἔорти,	ἔορτή.	10
ἢ иӣи мнѣзи,	ке ани поли,	καὶ ἄλλοι πολλοί.	
столапѣ каменѣ,	киѣни,	κιόνι.	
90 [столапѣ] древаннѣ,	стилос̄,	στῦλος.	
сѣ радостію,	ме тас̄ харас̄,	μὲ τὰς χαράς.	

Что сѣдишь,	ти кадезесе,	Τί καθίζεσαι;	15
лѣнишиса,	ѣнис̄,	ὄκνεῖς,	
вѣстанн̄и поиди на	ἔγирс̄, сире иѣ тиѣ	ἔγειρου, σῦρε εἰς τὴν	
95 дѣло,	дѣлаӣ,	δουλειάν·	
припек̄ вѣрма,	ἔσοσεῑ ὁ керос̄, ке	ἔσωσεν ὁ καιρός και	
а дѣла много,	дѣлаӣ ἔне поли,	δουλειά̄ ἔνε πολλή. 20	
вѣставан̄и рѣно,	сиконс̄ тахитерс̄,	σηκῶνου ταχυτέρου,	
не снн̄и мнѣго,	мидеӣ кнмаса̄ пола,	μηδὲν κοιμᾶσαι πολλά.	
100 Много спишь,	пола кнмаса̄,	Πολλά κοιμᾶται,	

2: распѣтъ: А; распѣтѣ: В; 3: снѣ: А;
 снѣтѣ: В; і̄ ἀποκαдилоσис̄ В;
 4: вѣзнесѣнѣ А; 5: таинаѣ А; таинаѣ В;
 мисстикос̄ АВ; мистикос̄ С D; 6: ѣмветѣ нога̄ А; оѣмоветѣ нога̄: В;
 8: ѣспениѣ вогородично. А; оѣспениѣ ѣгично: В; 13: древаннѣ А;
 17: пѣтѣ В; ἔγирж В; 18: дѣлаӣ В; 21: сиккноѣ В; тахитерж В;
 23: кнмаса̄ А;

επιατ' ἐσσι много, επε χочю epat',	ἐκκλησιῆς πολλα, ἀκομιῆ δειλο να κλησι- δο, ὄλιγο να κλησιδο, κλήσι δδελφε.	ἐκοιμήθης πολλά; ἀκόμη θέλω να κοιμη- θῶ. ὀλίγο να κοιμηθῶ. κοιμοῦ, ἀδελφέ.	105
---------------------------------------	---	---	-----

Хочеш' ли ѣсти, не хочеш' ли, азъ хочю ѣсти, ѣже время есть,	δειλις να δανς, δден δειλις, ἐγο δειλο να δαγο, ἀπεδα κερὸς ἐνε, ἐπελικαν ἀπο ταχι, να δαφιμε σινδομα κε να ἴπηνιγενομε, μακρα δειλοме на ἵπαλιε, ἀπεδα ἀργον ἐνε, βραδι, ἐνηχτίαςε, δειλοме на σικοφιδμε το πῆρνο, ὄρσει' на ἵπαλιεν ἢς ἐκκνον', χρηзи μεγαλι δδλιαν, χρηζει μεγαλη δου- λειαν.	θέλεις να φάγης; οὐδὲν θέλεις; ἐγὼ θέλω να φάγω. ἀπεδὰ καιρὸς ἐνε. ἐπέλυκαν ἀπὸ ταχύ. να φάγομε σύντομα καὶ να ὑπηγαίνωμεν· μακρὰ θέλομε να ὑπάμε. ἀπεδὰ ἀργὸν ἐνε. βράδυ. ἐνήχτισε. θέλομε να σηκωθοῦμε τὸ πουρνό. ὠρίσεν να ὑπάμεν εἰς ἐκεῖνον· χρηζει μεγαλή δου- λειαν.	110 115 120
---	--	--	-------------------

1: полно В; миѡ А; 2: χοιμῆ σπῶ: В; κλησιδο АВ; 4: малсо А; на κη-
медо В; 6: данса АВ; 7: χοιμῆ В; 8: χοιμῆ: В; 9: οἶ* В;
время А; i° АВ; 11: κόρжи: В; δαγαμ АВ; 12: κε на η ἴπηνιγενοме АВ;
13: марка В; 15: οἶж: В; 17: ἐνηχτίαςε В; инехτίαςе А; 18: вѣстѣ: А;
вѣсгати В; сикомлѣи В; 19: пѣрно В; 22: i° В; δδλιαν° В;

	ἀ μὴ δὸ νεγὸ.	κε ἔγο ἔκκινονῆ,	καὶ ἐγὼ ἐκεῖνον.
125	Есть ли слово к немѣ, хочю ἔго въпросити ὁ словѣ.	ἔχο λογονῆ нῆ ἔκκινονῆ, дело на τονῆ ἔротисо διὰ λογονῆ.	ἔχω λόγον εἰς ἐκεῖνον, θέλω νὰ τὸν ἐρωτήσω διὰ λόγον.
	ἵспеци, ἵспечено,	πῆσε, ψημένο,	ψῆσε. ψημένο.
130	пѣмыслѣ ми глаго- летѣ, помышлѣнѣ ли при- шло.	ὦ λογизμοῦ μῆ με λεги, λογизμοῦ με ἤрте.	ὁ λογισμὸς μου με λέγει. λογισμὸς με ἤρθε.
	съ товою шѣла выхῆ кῆ немѣ, вндѣхса выхῆ сῆ ннмῆ. родихῆ кῆ немѣ вндѣхса сῆ ннмῆ, Что дветῆ, 140 не дѣлетῆ ничтожῆ, дѣрадѣхῆ, Прості ма ѡтче свѣ- тнѣ нῆ благослови, 145 солгаῆ,	метῆ ἔсена дело на паго ἵс ἔκκινονῆ ке на τονῆ ἡδα, ἐπιγα ἵс ἔκκινονῆ ке ἡδα τονῆ, ти ποлема, ἡденῆ ποлема ἡдети- пote. ἕκομβоса, Ἐнχορισонῆ ме патерῆ ἀγιоῦ ке ἐκλοῆсонῆ, ἔψексалминῆ, ἔψевса,	μετῆ ἔσένα θέλω νὰ πάγω εἰς ἐκεῖνον καὶ νὰ τὸν ἰδῶ. ἐπῆγα εἰς ἐκεῖνον καὶ εἶδά τον. τί πολεμᾶ; οὐδὲν πολεμᾶ οὐδετί- ποτε. ἔχομβωσα. Συχώρησονῆ με, πάτερ ἅγιος, καὶ εὐλόγησον. ἔψευσάμην, ἔψευσα.

Прѣздѣнѣ прѣвы- ваетῆ.	ἔβκεροῦ ἔνε,	εὐκαιροῦ ἔνε.
печѣленῆ,	λιπнменосῆ,	λυπημένος.

1: ἔκκινονῆ В; 2: ἰῆ А; ἱ В; кῆ ннмж: В; 3: χοιῆ В; ἱ προσῆ ὦ словѣ: В;
7: глѣ: АВ; λογизмоῦ мж В; 9: помышлѣнѣ: А; 11: с токою В;
13: на τον ἡδα АВ; 14: к ннмж В; 17: κῆδαιῆ В; 20: ὦ ὅτι н
н ἔден АВ; 21: ὀγιоῦ В; ко В; ке А; 22: солгаῆ А; 25: пичѣлῆ В;

σκορβεν ,	δαιμιενός ἔνε,	θλιμμένος ἔνε.	
Что ѣмѣ, ѡ немже	τι ἔχει κε φλιβετѣ,	τί ἔχει καὶ θλίβεται;	150
печáленъ,			
стáрецъ ѣго не здра-	ὁ καλογερός τῶ ὄδεν	ὁ καλόγερός του οὐδὲν	
5 вѣт ,	ἡμворн,	ἤμπορεῖ.	
вѣлми бóлен ,	ποла ἔνε ἀσвенис ,	πολλά ἔνε ἀσθενής.	
при смертн ѡже.	про данатѣ.	πρὸ θανάτου.	155
Дар ,	(φ)νиски, харизма,	φρῖνίσκι, χάρισμα.	
подарилъ,	ѣкиргетисен ,	εὐηργέτησεν.	
10 благодѣтельствовал ,	ѣхарисен ,	ἐχάρισεν.	
дóждь,	крѣчи,	βρέχει.	
Много сѣгрѣши ^х ,	поли ἡμαρтон ,	πολύ ἡμαρτον	160
[Гловомъ и дѣломъ	лого ке ѣрго, дѣνια,	λόγῳ καὶ ἔργῳ, δια-	
шмомъ]		νοίᾳ.	
15 ѡсѣди ^х ,	катекрина,	κατέκρινα.	
ѡклевета ^х ,	ѣкатεалаиса.	ἐκατελάλησα.	
пóлно,	ѣмато,	γεμάτο.	165
неполно,	паревккеро,	παρεύκairo.	
полно,	гѣми,	γέμει.	
20 неполно,	ἀποкено, ὄден гѣми,	ἀπόκενο, οὐδὲν γέμει.	

Ище ѡмаши	ѣан ѣχис	Ἐάν ἔχης	
кѣ намъ любóва,	нѣс ѣмасъ агапини ,	εἰς ἐμας ἀγάπην,	170

1: σκορβεν^α B; 2: что ѣмѣ ѡ немже печáленъ, A; что ѣмѣ ѡ немже печáле^α; B;
4: стар^α B; καλογερός тж B; 7: при смертн B; про надатѣ AB; 8: ханиска AB;
10: благодѣтельствѣд A; бл̄годѣтельствашвал B; 12: согрѣши^х A;
13: лого ке 'рго dia^ανια A; лого ке 'рго^α, дѣνια B;
15: ѡсѣди^х A; ѡсѣди^х B; катекрина B;
16: ѡклевет^α B; 18: непол^αно B; 20: гѣм B; 22: к намъ любо A; кѣ
ѣма^с агапин^α B;

εἴρω,	πιστινῆ,	πίστιν,
всегда приходи,	πάνδοτε ἔρχου	πάντοτε ἔρχου
κελίа наша	το κελι маc	Τὸ κελλί μας
вжди, ѡко н твоа,	ἔχε το ὡc ἔδικо сѸ,	ἔχε το ὡc ἔδικό σου,
17ε ἄ твоа келья, ѡко же	ке το ἔδικо сѸ то	καὶ τὸ ἔδικό σου τὸ 5
н наша.	келн ὄсѸ ἔδικо	κελλι ὡc ἔδικά μας
	маc ἔνε.	ἔνε,
ἄ мы ѓсмы братьа	ке ἔμисѸ н месде	καὶ ἔμεῖc εἰμεσθε ἀδελ-
тевѸ,	ἀδελφн сѸ,	φοί σου.
межи собою,	ἀλληλδῶ,	αλλήλους. 10
180 Пришел н ѣкто врѧ.	ἦрте ὀκατιc ἀδελ-	ἦρθε ὀκατίc ἀδελφῶc
	φῶc,	
Въ келн	нc то келн	εἰc τὸ κελλί
предстоитѸ,	κ(μ)αcτικете,	κ(μ)α(с) στήχεται
ḡ дверн	нc тнлн порта	εἰc τῆμ πόрта 15
ѸдараетѸ.	κ(μ)αc (ḡ)δ(гн).	κ(μ)α(с) (ḡ)φ(ούγει:
185 Ндн, ὀтвори ἔмѸ	Θυρε, ἀνοιξε τὸν	Συρε, ἀνοιξέ τον τῆν
дверь,	тнлн порта,	πόрта,
ὀтпри.	ἀνοιξε.	ἀνοιξε.
не затворена.	ḡден ἔνε cβαλнз-	Οὐδέν ἔνε cφαλιcμένο. 20
	μένο,	
190 О чемн пришел,	ἔгн нрте,	γιατί ἦρθε;
что проситѸ,	тн знта,	τί ζητᾶ;
что хочетѸ,	тн делн,	τί θέλει;
что глаголетѸ,	тн лэгн,	τί λέγει;
кого нретѸ,	тннан ḡревн,	τίναν γυρευέи;
195 кого зовет,	тннан лалн,	τίναν λαλεῖ;
что ἔмѸ дѧло,	тн дѧлнἄн ἔгн,	τί δουλειἄн ἔχει;

1: εἴρω, πιστι^н В; 2: пандато АВ; ερχο АВ; 3: келья нша А;
 κελία нша В; 4: вбдн н^н н твоа; А; εἴ^н н^н н твоа В; 5: келья А; κ^н В;
 ἔ^н ко сж В; 5: ѡко^н н нша; ὄсо ἔ^н ко ма^н ἔνε В; 8: братя А; врѧ В;
 10: амнѧ В; 14: ас^н АВ; 16: ас тронгн АВ; 17: ѓмж В;
 20: оѸде^н ἔνε ḡалнзмино В; 22: просн В; 23: что хочѸ: В;
 25: гѧт АВ; 26: кѸ В; тн^н а^н В; 27: кѸ В; 28: дѧлн^н В;

ἡδὴ σκῆτορι ἐμῷ ὡτ- κῆτῖ, ὡτῆσθαι ἐγώ, Δὴ ἐμῷ ὅτι προσῆτῖ, 5 говорю ѣ ннѣ ,	ἄμε, ἀπιλογίασε τον, ἀπολιε τον , δοε τον τι зита, σινδιχε μετῖ ἐκί- νον ,	ἄμε ἀπηλόγιασε τον. ἀπόλουσ' τον δοε τον τί ζητᾶ· σύντυχε μετ' ἐκεῖνον.	200
Что ми говорити, огна проситῖ. свѣчи проситῖ	τι на синдиχο, ἡστία зита. κερι зита.	Τί νά συντύχω; ιστύα ζητᾶ, κερι ζητᾶ·	205
10 Есть ли ὡγнь, ῥчу, ῥчителῖ, ῥченнῖ, ῥченіе,	ἔνε ἡστία, μανδάνθ, διδασκαλοε , μαθηтнe , διδασκαλία,	ἔνε ἰστιᾶ; ῥ μανδάνου. διδάσκαλος. μαθηтнe. διδασκαλία.	210
15 тебѣ подобаетῖ хвалѣ. си превн ἔно,	си превн ἔно,	σοὶ πρέπει αἶνα	

Пришеῖ ἐδннῖ ко- рѣваль великῖ, малῖ, 20 не великῖ, не малῖ. Ташко нмῖ было на морн.	ἡρтен ἔνα карави μέγα, μικρο, ῥденῖ ἔνε मेга. ῥденῖ ἔνε микро. ἡβρενῖ δβε ἄνεμοε πολιε .	ἡρθεν ἔνα καράβн μέγα, μικρό· οὐδεν ἔνε μέγα, οὐδεν ἔνε μικρό. ἡβρεν τους ἄνεμος πο- λύс.	215
---	--	---	-----

1: σκῆτορι ἐμῷ A; σκῆτορι ἐμж B; 3: Πηχστη εῖ B; 4: τι
 ζата B; 8: ὡгна A; 9: свѣчи B; 10: ἐστ' ли ὡгнь A;
 ῥли ὡгнь B; 11: манданж B; 12: ῥчтал, διδασκαλ: B;
 13: ῥченнῖ, мадитн B; 15: πο^ωκαῖ B; ἔно AB; 16: пришеῖ ἐдннῖ кораблῖ, A;
 пришеῖ ἐднῖ корабль B; 18: μάγα B; 19: μα^τ: B; 20: ῥдени: A; ῥди: B.
 22: ἡβρε^ν дж ἄνιμῷ πολн B;

220	Μινόγο βλδδιαν πό μορυ.	πολα επιραστισαν ἡς τινὴ θάλασαν	Πολλά ἐπειράσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.
	Χάββα νε достάλο,	το ψολινὴ δον ἱπλε- ροσε,	τὸ ψωμῖν των ἐπλέ- ρωσε.
	Земла длаче,	ὁ τοποὸ μακρὴς,	ὁ τόπος μακρὺς. 5
225	κῆπιτ' нэгде .	το πῆ ν' ἀγορασὶ δδεν ἔχι.	τὸ ποῦ ν' ἀγοράσῃ οὐδὲν ἔχει.
	пристάνица нѣст',	λιμεναὴ δδεν ἔχι.	λιμέναν οὐδὲν ἔχει.
	страχ' вьл келик',	δοβοὸ ἦτον μέγας,	φόβος ἦτον μέγας.
	Учаллиса и живота	ἐπεμεριμισαν κε	ἐπεμερίμνησαν καὶ τὴν 10
230	нх',	τινὴ зоинὴ δон,	ζωῶν των,
	боалиса ἡ смрти,	ἐδοкидисαν κε тоῖ данатоῖ,	ἐφοβήθησαν καὶ τὸν θάνατον.
	ἂ попа нѣ было,	ἱερεὺς δδεν ἦτον,	ἱερεὺς οὐδὲν ἦτον,
	покалтиса нѣкомѡ,	δδεν ἡχε канис' ти- нан' на ἔξομολο- гиди,	οὐδὲν εἶχε κανεὶς τινὰν 15 νὰ ἔξομολογηθῆ.
235	причастітиса нѣ: δ кого.	на κινονησι ἀπο τι- ναν δδεν ἔχι.	νὰ κοινωνήσῃ ἀπο τι- νὰν οὐδὲν ἔχει.
	Но богъ не презрѣт своего созданія,	ἀλλ' ὡ θεὸς δδ паридε το πλαзмаῖ δδ,	Ἄλλ' ὁ θεὸς οὐ παρειδε 20 τὸ πλάσμαν του
240	не забѣ дѣла рѣкѡ своею,	ми ἱπιαди тоῖ ἐρ- гоῖ тоῖ χироῖ тδ,	μὴ ἐπιλάθῃ τῶν ἐργων τῶν χειρῶν του.
	печаль нх' на радость премѣни	ἡ δανψис' ἀκτοῖ ἡς χαραῖ μετεβλίδи	ἡ θλίψις αὐτῶν εἰς χα- ρὰν μετεβλήθη 25
245	ἡ вьст' ἡмъ срѡн вѣтрѣ,	κε ἐγενетоῖ ἐδικοὸς τοῖ ἀνεμοὸς,	καὶ ἐγένετο ἐδικός των ἄνεμος

1: εἰλ' αν Β; 3: το ψωμνὴ δον ἱπλεροσε АВ; 5: ὡ τοποὸ Α; ὡ
τοροὸ Β;
6: κῆπῖ нгдг А; κῆπῖ нгдг' Β; то пж н' ἀγοраси Β;
8: нѣ В; анм' а" οὔδг' В; 9: βοβοὸ Β; φοβοὸ Α; 11: Учаллῖ; ἱπн^ο
римнῖ а" κε ти" зоин" до" В; 12: боалῖ ἡ смῖрти В; 12: ἐδοкидисαν Β;
14: нѣ было А; нῖ было В; 15: покалтῖ В; 18: причастітῖ В;
20: вῖ' а: АВ; διῶ В; ἄλλο ὡ θεὸς АВ; 21: своего созданія А; своῖ сзз'анія Β;
то плазма" дж В; 22: ржжж В; 23: χироῖ тж В; 24: печа' В;
26: вῶ В;

ἢ	възрадовашася	κε ἐχαρισαν̄	πολλὰ,	καὶ ἐχάρησαν	πολλά.
	κέλμι,				
ἢ	дошлӣ пристάνища,	κε ἐκλήμισαν̄	из̄	καὶ ἐκχούμβησαν	εἰς
	ἢ товар̄ своῖ ἱσπρο-	λημεναν̄,	κε το	λιμέναν	καὶ τὸ 250
5	дали,	πραγμᾱν τὸν ἱπε-		πραγμᾱν τῶν ἐπι-	
		λυσαν̄ το,		λησάν το	
ἃ	ἴνυε покѣпили,	κε ἄλλον̄ ἐγόρασαν̄,		καὶ ἄλλον̄ ἐγόρασαν,	
ἢ	пoшлӣ пакы въ	κε ἐδнерисан̄ ἡς τὸν		καὶ ἐδιέβησαν	εἰς τὸν
	свою̄ земаю̄,	доπον̄ τὸν,		τόπον τῶν	255
10	радѹюще̄сѧ,	χαρδ̄мени,		χαρούμενοι	
ἢ	благодарѹцӣ бога,	κε ἐεχαριστῶν̄	το	καὶ εὐχαριστῶν̄	τὸν
		θεὸν̄,		θεόν.	

	Почто̄ ἔси при-	ἴτι ἡρτες̄ ἔδο,	Γιατὶ ἦρδες̄ ἐδῶ;
	шелъ̄ сѣмо̄,		
	хочю̄ житӣ зде̄,	дело̄ на̄ мѣно̄ ἔдо,	Θέλω̄ νὰ μένω̄ ἐδῶ. 260
15	ὄставӣлъ̄ ἔсӣ свою̄	ἐφῑκες̄ τὸν̄ доπον̄	Ἐφῆκες̄ τὸν̄ τόπον̄ σου
	земаю̄ ἢ̄ прише̄л̄	сѧ̄, ке̄ ἡρτες̄ ἢ̄ ξе-	καὶ ἦρδες̄ εἰς̄ ξένον̄
	ἔсӣ въ̄чю̄жѣ̄ земаю̄.	нон̄̄ топон̄̄.	τόπον̄.
	тако̄ ὄчитӣ нас̄	ἐ(ῑ)μᾱς̄ διδάски	Ἐ(ῑ)μᾱς̄ διδάσκει
	сѡто̄ писанӣе̄:	ἢ̄ ἀγίᾱ градӣ:	ἢ̄ ἀγίᾱ γραφή̄ 265
20	ὄставӣ всѧ̄ ἢ̄ въ̄сѣѣ-	ἀднѣ̄ панда̄ ке̄ ἀκο-	ἀφ̄ις̄ πάντᾱ καὶ̄ ἀκο-
	дѣӣ мӣ.	λѣдн̄̄ мӣ.	λούθεῑ μοῡ.
	Где̄ хоцеш̄ӣ житӣ,	πῶ̄ διанѣ̄ на̄ мѣνнѣ̄,	Ποῦ̄ θέλεις̄ νὰ̄ μένης;

1: възра²⁰шася А; възра²⁰вашѣ В; 3: ἰκλήμισαν̄ АВ; 5: то-
 ва^Р В; τὸν̄ праγμᾱν А; τὸν̄ праγμᾱν В; 5: ἰπελυσαν̄ АВ; покѣпили В;
 8: пакы А; 10: радѹющѣ̄ В; χαρ̄мени В; 11: εῖτα АВ; ἐεχαριστῶν̄ АВ;
 12: прише² В; ἡρτες̄ А; иргеотѣ В; 14: хочю̄ А; хоцю̄ В; *а̄ мѣно̄ ἔ²⁰ В;
 15: ἰднѣс̄ τὸν̄ допо² сж В; 19: ἐρε̄ ма̄с̄ . . . АВ; 20: ἔτο̄ писанӣе̄ А; ἔτο̄
 писанӣе̄ В; 21: въ̄сѣѣдѣӣ А; въ̄сѣѣдѣӣ В; 22: жӣ А; житӣ В;

	ΓΔΉ ΒΕΛΙΤΉ ΒΟΥΉ,	ὄνθ ὀρίσει ὁ θεός,	Ἔπου ὀρίση ὁ θεός,
270	[ΓΔΕ] ΔΑΣΤΉ [ΒΟΥΉ], [ΓΔΕ] ΝΑΣΤΑΒΙΤΉ [ΒΟΥΉ],	НА ДАСИ. ὀΔΗΓΗΣИ,	νὰ δώση, ὀδηγήση.
	ΠΟΖΝΑΙΣΑ С ΝΑΜΗ,	ἔγνωριστισε μετ΄	ἐγνωρίσθησε μετ΄ 5
		ἐμας,	ἐμας,
275	Ἄ ΜΥ Ε΄ ΤΟΒΟΥ,	ΚΕ ἔμης μετ΄ ἐσενα,	καὶ ἐμεῖς μετ΄ ἐσενα.
	ΔΟΥΒΟ ΕΣΤΉ ΔΡΕΓΑ	Καλὸν ἔνε на ἦχι	Καλὸν ἔνε νὰ εἴχηκαν-
	ἦΜΉΤΗ НА ЧЮЖИЙ	ΚΑΝΙΣ ΦΙΛΟΝ ἢ	εἰς φίλον εἰς ξένον
	ЗЕМΛΗ,	ΞΕΝΟΝ ΤΟΠΟΝ,	τόπον. 10
	ἘΜΛΗ ὁ НАСΉ ЧТО ТИ	ἔπερνε ἀπ΄ ἐμας ἦ	Ἔπαιρνε ἀπ΄ ἐμας εἰ τι
280	ΝΑΔΟΥΉ,	ΤΗ ΧΡΗΣΙΣ,	χρηζεις.
	ἘΠΕ НЕ ПОЗНАЛСА	ἄκομην ὄδεν ἔκατε-	ἀκόμη οὐδὲν ἔκατε-
	ЕСИ.	ГНОРИСТΗΣ.	γνωρίσθης.
	ΠΡΗΧΟДИ Κ΄ ΝΑΜ	ἔρχθ ἢς ἐμας συχνά,	ἔρχου εἰς ἐμας συχνά. 15
	ЧАСТО,		
285	НЕ ВΑΖΡΙСА ΝΑ,	ΜΗΔΕἰ ἔμας τρέπεσε,	μηδὲν ἐμας τρέπεσαι.
	Ἐ НАΣ ΜΗΟΓΟ,	ἔμης ποла ἔχομε,	ἐμεῖς πολλὰ ἔχομε,
	Ἄ Ὁ ΤΕΒΑ ΝΉСΉ НИЧ-	ἔσι ὄδεν ἔχης ὄδε-	ἔσου οὐδὲν ἔχεις οὐδε-
	ТОЖ,	ΤΗΠΟΤΕ,	τίποτε. 20
	ΠΡΗΧΟДИ ВΉ	НА ἦρχομινί	νὰ ἦρχόμην
290	[ἢ ΝΑΜ΄],	ἢς ἐμας,	εἰς ἐμας,
	ἢ ΤΕВΉ,	ἢς ἐσενα,	εἰς ἐσενα,
	СРАМΛΑЮС	ἔνδρεπομε,	ἐντρέπομαι,
	ВΑΖРЮС,	ἔσχηνομε,	αἰσχύνομαι. 25
	Ἄ ΚΟΓΔΑ ΠΡΙΝΔ,	ΚΕ ὅταν ἔρτο,	καὶ ὅταν ἔρθω,
295	ТОГДА ВΉΔΕΤΉ НЕ	ἂν ΔΗΧΗ Ὁ ΜΗ ΤΟ	ἂν τύχη οὐ μὴ τὸ
	ΛЮВО.	ἂΠΟΔΕΧΕΣΕ.	ἀποδέχεσαι.
	НЕ ΠΡΑΖНО ВРЕМЯ.	ὄδεν ἔνε κερὸς.	οὐδὲν ἔνε χαίρος.

1: βΉΉ АВ;

μετ' ἐμᾶ Β.

13: позналса А;

18: ἔχομѣ В;

24: срамляю В;

2: даст А;

8: ε΄ В; дрѣга В;

8: ὄδεν А; ὄδεν В;

19: нѣ ничтож: АВ;

27: вѣдетъ А; вѣдѣ В;

3: настаян В;

9: чюжѣ В; на ἔчи А; ἰ" ἦчи В;

17: вазрѣ В; мндинѣ мас А; мндин ἐμᾶ В;

БОГА РАДИ, МЕНА Д'БЛА, ТЕБЕ Д'БЛА, ТОГО Д'БЛА, 5 Т'БХ' Д'БЛА, НАС Д'БЛА, ВАС Д'БЛА, ЎН'БХ' Д'БЛА.	ΔΙΑ ΤΟΝ ΔΕΘΝ', ΔΙΑ ΜΕΝΑ, ΔΙΑ СЕНΑ, ΔΙ' ΕΚΙΝΟΗ', ΔΙ' ΔΕΤΘС', ΔΙΑ ΜΑΣ', ΔΙΑ СΑΣ', ΔΙΑ ΉΚΙΝΘС'.	διὰ τὸν θεόν, διὰ μένα, διὰ σένα, δι' ἐκεῖνον, δι' αὐτούς, διὰ μᾶς, διὰ σᾶς, διὰ κείνους.	300
10 ПОНДЕМ' КЪ ЛАВ- ТРЕНИ, БЫЛЪ ЁСМЪ Е НАЧАЛО ѢТРЕНИ, НАКОНЕЦЪ	ἀδ' ἠΠΑГОΜΕΝ' ἠС ΤΟΝ ѠΡΦΡΟΝ', ἘΠΗΓΑΜΕΝ' ἠС ΤΗΝ ἈΡΧΗΝ ΤΘ ѠΡΦΡΘ', ἠС ΤΗΝ ἈΠΟΛΙСΗΝ', ἠС ΤΟ ΤΕΛΟС', ἠС ΤΗΝ ΒΡΟΤΗΝ ὩΡΑΝ', ἈΝΑΤ(Ε)ΛΟΝΔΟС' ΤΘ	ἌС ὑπάγωμεν εἰς τὸν Ѡρθρον. ἐπήγαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ѡρθρου, εἰς τὴν ἀπολισίην, εἰς τὸ τέλος, εἰς τὴν βρώτην ὥραν, ἀνατέλλοντος τοῦ	310
15 Е ПЕРВОИ ЧАСЪ, ЕЪСХОДАЩѢ СОЛНЦѢ, ДО ѠВѢДА, 20 Е ГОД ѠВѢДА, ВЪ ПОЛДНИ.	ἠНАТ(Ε)ΛΟΝΔΟС' ΤΘ ἠΛΗΘ', ΠΡΟΕΔΜΑ, ΤΗΝ ѠΡΑΝ ΤΘ ΕΥ'ΜΑ- ΤΟС', ΜΕСΙΜΕΡΗΝ'.	ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου. πρόγευμα. τὴν ὥραν τοῦ γεύμα- τος, μεσημέριν.	315
ПослѢдшннци твоѢ, Е КЕЛНН СѢТ'.	ἠ ἠΠΟΤΑΧΤΙΚΗΝ СБ ἠС ΤΟ ΚΕΛΗΝ ἠНЕ	Οἱ ὑποτακτικοί σου εἰς τὸ κελλίην εἶνε.	
25 ДНЕС НЕ ВИД'БХ' НХ', ЗРАВИ СѢТ',	СИΜΕΡΟΝ ΔΔΕΝ ΤΘС' ἠДА. ἠΓΕΕΝΘСН,	сήμερον οὐδέν τους εἶδα. ὑγιαίνουσι.	325

1: е҃а АВ; 2: мене д'блѡ В; 5: дѣтѣ В; 9: к заѣтрени В;
11: еѡ В; ἠπнгамѣнь былъ есмѡ А; ἠпнгамѣна былъ есмѡ В; 12: нѡло В;
14: наконѡ В; 15: телѡ В; 16: первѡи А; първои В; 17: въ҃хо-
дащѣ В; солнцѣ В; ἠнат(ε)лондос А; ἠнатлондос В; тж ἠληθ В; 20: тж ἠма-
тос А; 22: в по҃днн В; 24: сѣт' В; 25: днѣ А; днѣ В;
27: з҃рави сѣт', ἠгннжен В;

	НЕ ВѢ ИХЪ КЪ КЕЛЪН,	ῥαδὲν ἦνε ἡς το	οὐδὲν εἶνε εἰς τὸ κελλί	
		ΚΕΛΗ,		
330	ПОСЛАХЪ ИХЪ НА РАБОТѢ МОНАСТЫРСКЮ КИНА БРАТИ ГРОЗДІА.	ἀπεστύλα τῶς ἡς ἀδ- λίαν μοναστηρίῃ НА ΤΡΗΓῚСΗ СΤΑ- ΔІΛΗ.	ἀπέστειλά τους εἰς δουλειάν μοναστη- ρίου νὰ τρυγοῦσι 5 σταφύλι.	
335	НЕ ТѢЖКО ЛИ ИМЪ, ІАЗЫКА НЕ ЗНАЮТЪ,	ῥαδὲν ἀγανακτῶσι, γλωσσὴν δ γινος- κῶσι,	οὐδὲν ἀγανακτοῦσι· γλῶσσαν οὐ γινώ- σκουσι·	
	НЕ ТѢЖКО, НАДЧАТСА, ПОЗНАЮТЪ.	ῥαδὲν ἔνε βαρῆ, μαθὴ δελῶσι, ἐγνωρῆσι δελῶσι,	οὐδὲν ἔνε βαρῆ, μαθεῖ θέλουσι, ἐγνωρίσει θέλουσι.	10
340	ЛИГОРО ВРѢМА ῥЧІ- ТИСА, МѢДРА РѢ ГРѢЧЬ- СКАА.	πολὴν κερὸν δελῶσι μανδανῆν, φρονιμος λογὸς ὦ ρομεκος.	πολὺν καιρὸν θέλουσι μανθάνειν. φρόνιμος λόγος ὁ ῥω- μαῖκος.	15
345	НЕ ЧОТѢТЪ НАДЧІ- ТИСА, ДОСРѢИ, ДОСРѢИАН ВОРЗО, ЧНИИ, [СЪКЕРИША ТЪ]	ῥαδὲν δελῶσι НА μανφανῆν. πῖσε το, ποлема то горга, καμне то, ἐκαμνεί то τῷто, πικετει то τῷто.	οὐδὲν θέλουσι νὰ ман- θάνουν. πῶσέ το. πολέμα то γοργά κάμνε то. ἐκαμνέν то τοῦто. ποίκετέν то τοῦто.	20
350	ВСЕГДА ЗАТВОРЕНО ЕСТЬ, СЛАДКО И КІСЛО, НЕ ВОРЗО НАВЫКНѢТИ.	παντα स्वाλнзμενον εἶνε, γλυκῶζυно. ῥαδὲν ἦворо снндома НА снннѣнсо.	πάντα σφαλισμένον ἔνε. γλυκῶζυно. οὐδὲν ἤμπορῶ σύν- τομα νὰ сннн- дῆσω.	25

1: в кѣн: В; 4: работѢ монастырскѣю А; работѢ монастырскѣю; В; ѡ
дѣлаѡ В; 6: гроздіа А; грѣзѣма В; 7: тѣшко; А; аганаκτῶσι А; ἀпанаκ-
тῶσι В; 8: ѡзыка А; ѡзыка В; 10: тѣшко; А; 11: наδчагса В;
делѣси В; 13: врѣма А; 17: наδчнѣн В; ῥαδн делѣ на манданн В;
22-23: тѣто В; 24: затворено ѡ АВ;
26: слако А; слако: В; 27: навѣкнѣтн В;

	нѣ ѡ кого надчитиса нѣмѣ. ради ѣсмы ѡчитиса.	οὐκ ἔστιν ὡ δι- даκσον ἀετῆς. χερομεθα на ман- φаноμεν. ~	οὐκ ἔστιν ὁ διδάζων 355 αὐτούς. χαίρομεθα νὰ μανθά- νωμεν. ~
5	тажко ми ѣзыка не знаю, кто ма ѡ чѣ въпро- шаѣ, не ѡмѣю, что ѣмѡ ѡвѣщати, по- велѣваетъ ми, ѡ ѣ не знаю, что ми сѣтворити. ~ познавай, ѡчиса	ἀγανακτο γλῶσάν ὡ γινεσκο, ἢ τίξ με ἐροτισи τιποτε, ὡ γινεσκο ти на аполογидо, ὡρηзи ме ѣгс де ὡкῖ ἡδα ти на пῖисо. ~	ἀγανακτῶ. γλῶσσαν οὐ γινώσκω. 360 εἰ τίς με ἐρωτήσῃ τί- ποτε, οὐ γινώσκω τί νὰ ἀπολογηθῶ. ὀρίζει με, ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα τί νὰ ποι- 365 ήσω. γίνωσκε, ἔξευρε, μάν- θανε.
15	надовѣ ѡчитиса, Земаа чюжа, ’Мзык чюж’, рѣчь чюжа, 20 челоуѣци сѣт’ ѡным’ ѡбычлем’.	χρῖα ἔνε на мада- ннῆς, γι ξῆни, γλосна ξῆни, рима ξῆнон’, ἀνδρони ἡснн ἔτερнῆς ἡдесн.	χρεία ἔνε νὰ μαθά- νης. 370 γῆ ξῆνη. γλωσσία ξῆνη. ῤῆμα ξῆνον. ἀνθρωποὶ εἰσιν ἑτέροις ἦδεσι. 375

Греки тажки сѣт’, ἢ ромен варнῆς ἡснн’, Оἱ Ῥωμαῖοι βαρεῖς
не привѣтали, ὡк ѣвомили, οὐκ εὐόμισι,
не любовни, ὡк ἡгапнмени. οὐκ ἡγαπημένοι.

1: ѡ ко В; надчитѣ В;
ѣзыка В; 7: кѡпрашаѣ В;
15: ѡчитѣ В; χρῖа ene нн В;
22: тажкн сѣт В; ἢ ромен В;

3: ѡчитѣ В; 5: тажко А;
11: сотвори ти А; 13: гиноске АВ; ѡчѣ В;
19: рѣ В; 20: чѣци АВ; сѣт В;

80	Рци ми господине бѣга ради какъ зо- вешъ то гречьски.	ἵπε με το, ἀβδενδι, διὰ τοῦ δεωνὸ ποῶ на τοῦ πνε' ἀστο ρομεка.	εἰπέ μέ το, αὐθέντη, διὰ τὸν θεόν, πῶς νά τὸ εἴπῃς αὐτὸ ῤωμαῖκα.	
	не братолѹбци.	ὁ φιλαделди,	οὐ φιλαδέλφοι.	5
82	сѣ сѣт' и добри чело- вѣци не вси ἑдин имѣт' правѣ.	ἵσπ ке кали ἀνδροпи ὁ πανδεῖ μίαν ἔχδси гномини.	εἰσὶ και καλοὶ ἀνθρω- ποι· οὐ πάντες μίαν ἔχουσι γνώμην.	
	ὀβρѣтајутса и добри человѣци,	ἔβρισκονде ке кали ἀνδροпи,	εὕρισκονται και καλοὶ ἄνθρωποι,	10
83	э зан мнѹзи.	поли каки.	πολλοὶ κακοὶ.	
	тѣко тин ὀβρѣтајутса кѣ всѣкоу изыцѣ.	ὁтос ἔδρισκονде ке ἵс' ὄла та ἑдни.	οὕτως εὕρισκονται και εἰς ὄλα τὰ ἑθνη.	
	лзыкѣ, мнганіе,	ἑθнос, каминѹорисма,	ἔθνος. καμινѹорύρισμα.	15
85	кивает', Подпѹра, прѣклад', берено, видѣлъ,	ἑгиневн то стндео, дипла, докоф', дирид',	ἑγινевн то στήθεο. δίπλα. δοκῶφ' θυριδ.	
86	пѹанца, чрапнтѣ, мозѹли, рѹны, вороти ἑго,	дѣси, рохализи, рѣхи, масталагидас, мастигас, стрѣψε то,	θѣси. ροχαλιζει, рѣχει. μασταλαγιδας. μᾶστιγας. στρέψε το.	20
90	лѹкоу',	гдларис',	γουларис.	25

1: гни: АВ; бѣга ради АВ; 2: зовешъ В; 3: грѣчьскы А; грѣски В;
6: сѣт': В; 7: чѣци АВ; 8: имжѣ В; ἑдси В; ἔχдси А; гномини А;
гномин' В; 10: чѣци АВ; 11: а поли каки АВ; 13: лзыкѣ В;
ке ἵла та ἑдни В; ἑфни А; 14: ἑфнос' А; Rand.Bemerkung: опн, АВ;
гласа. лзыкѣ В;

15: каминюрисма АВ; 18: прѣклад' В; 19: берено А; доко АВ; 20: вн-
дѣт' В; 21: дѣси В; дѣси А; 22: рехи АВ; 25: вороти ἑго В;
26: гдларис' В;

	межа,	σινоро,	σύνоро.	
	Что слышалъ еси,	τι ἠκῶσεῖ	τί ἤκουσες;	
	не слышахъ нич-	ὄθεν ἠκῶσα	οὐδὲν ἤκουσα οὐδετί-	
	тожъ.	ποτε.	ποτε.	
5	видѣхъ,	ἴδα,	εἶδα.	410
	не видѣлъ есмь ни-	ὄθεν ἴδα	οὐδὲν εἶδα οὐδετί-	
	чего,	ποτε,	ποτε.	
	Что за вѣсти слы-	Τι μανδатовὸν ἠκῶ-	τι μανδᾶτον ἤκουσες;	
	шалъ еси,	σεῖ,		
10	Слышахъ добръ	ἠκῶσα καλοῦ μαν-	ἤκουσα καλὸν ман-	415
	вѣсть.	датοῦ.	δᾶτον.	
	Далъ вогъ по-	ἔδωκεν ὁ θεὸς παν-	ἔδωκεν ὁ θεός παν-	
	всюду миръ, по-	ταχῶς ἠριννῆ,	ταχοῦ εἰρήνην, κατὰ	
	земли и по морю.	τα γῆν κε ката	γῆν καὶ κατὰ θά-	
15		даласан.	λασσαν.	420
	Земля мирна,	γῆ ἠριννικῆ,	γῆ εἰρηνική.	
	море тихо,	θάλασσα γαληνῆ,	θάλασσα γαληνή.	
	корабли пришли	καράβια ἦλθаси ποла	καράβια ἦλθаси πολλα	
	многo и всего при-	ке пандон ἤφεραν	καὶ πάντων ἤφεραν	
20	несли много.	ποла.	πολλά.	425
	Гнѣваши сѣтъ,	χολομανициари,	χολομαντιστᾶροι.	
	скѣпи,	ἀκριβῆς,	ἀκριβεῖς.	
	не истинни,	ὄκ ἀληθῆς,	οὐκ ἀληθεῖς.	
	неправни,	ἀδικοῖ,	ἀδικοί.	
25	звиданы,	πλεονекте,	πλεονέχται.	430
	разбойници,	листе,	λησταί.	
	тѣтѣ,	клепте,	κλέπται.	
	пѣаници,	медисте,	μεθυσταί.	
	гравѣтели,	ἀρπαγῆς,	ἄρπαγες.	

1: міжи В; 2: слыш^а В; 3-6: В - Lücke; 8: ἠκῶεῖ В;
 10: добръ вѣсть В, 12: вгъ АВ; повсюду В; повсюду А; 14: ката
 пнн В; 16: ἠринники А; 19: Г всего В; а всего А. 21: сж^т В;
 24: ἰά^тки В;

435 λήβινι,
 δόβρωχ' ἄλλο, ἄλλο,
 ἄλλο ἄλλο τὰκοζε.

ψεδεστε,
 ἢ καλι πολи,
 κε ἢ каки ὁμοῖο.

ψεδεται.
 οἱ καλοὶ πολλοί,
 καὶ οἱ καχοὶ ὁμοίως,

Гдѣ еси вьлѣ,
 гдѣ ходилѣ еси
 440 Не вьлѣ есмь ни-
 гдѣ.

Не вькалѣ,
 не ходилѣ,
 не ходилѣ,

445 Прѣвда,
 не прѣвда,
 ѡчнлѣ,
 чернилница,
 чернилѣ,

450 трѣсть,
 перѣ,
 пишнѣ,
 пишлѣ,
 пишѣтѣ,

455 писано,
 писало,
 не стало,
 кончалосѣ,

Πδ ἡσὸν,
 πδ ἐπεριπατισησ
 ὄδεν ἡμιν ὄδεπδ-
 ποτε.

ὄδεν ἡπιγα,
 ὄδεν ἐπιγε,
 ὄδεν ἐπιγα,

δικεοσινн,
 ἀδικία,
 ἕμαθανε,
 καλαμαρι,
 μελανн,
 κονδύλῃ

φτερο,
 граде,
 ἕγραψε,
 гради,
 грамено,
 градиλ,
 ὄδεν ἕσωσε,
 ἐπλιросε,

Ποῦ ἦσουσ;
 ποῦ ἐπεριπάτητες; 5
 οὐδὲν ἡμῖν οὐδεπού-
 ποτε.

οὐδὲν ὑπῆγα,
 οὐδὲν ἐπῆγε,
 οὐδὲν ἐπῆγα. 10

δικαιοσύνη.
 ἀδικία.
 ἕμάθανε.
 καλαμάρι.
 μελάνи. 15

κονδύλῃ
 φτερό.
 граде,
 ἕγραψε,
 графει, 20
 γραμμένο,
 γραφίσα.
 οὐδὲν ἕσωσε.
 ἐπλήρωσε.

16: кондало АВ; трѣсть, дтѣро В;

18: пишнѣ Δ;

книга,	βιβλίον, χαρτί,	βιβλίον, χαρτί.	
высоко,	ἕψηλο,	ὑψηλό.	460
низко,	χαμηλο,	χαμηλό.	
широко,	πλατн,	πλατύ.	
5 δὺκο,	στεно,	στενό.	
пространно,	εὐρυχορο,	εὐρύχωρο.	
тѣсно,	στεноχοριμένο,	στενοχωρημένο.	465
равно,	ἴσο,	ἴσο.	
зрѣ, смотри,	ελεπε,	βλέπε.	
10 вѣ тои день,	την ἡμεραν ἑκινιν,	τὴν ἡμέραν ἐκείνην.	
вѣдомо бы ми,	на то ἐξέδρο,	νά τὸ ἐξεύρω.	
было,	ἐγενето,	ἐγένετο.	470
рци ἐμѣ.	ἦπε τον,	εἶπέ τον,	
скажи (ми)	ἦπε με,	εἶπέ με,	
15 скажи нам,	ἦπε μας,	εἶπέ μας.	
вѣбав ли ἐси,	ἦπεс то,	εἶπέс το;	
вѣбав ли ἐсте,	ἦπετε то,	εἶπετέ το;	475

Предъ вечернею,	προ τῶ ἑσπερινῶ,	Πρὸ τοῦ ἑσπερινοῦ,	
на вечерни,	ἦс τον ἑсперинон,	εἰс τὸν ἑσπερινόν,	
20 по вечерни,	μετα τον ἑсперинон,	μετὰ τὸν ἑσπερινόν,	
по захоженіи солнца,	μετα тин денин τῶ	μετὰ τὴν δύσιν τοῦ	
	ἡλίου,	ἡλίου,	480

3: ниско A; ниско B; 5: οἶσκο A; 9: πλεви AB; 10: ден A;
 днь B; 14: ἐμв AB; steht für ми;
 19: ἦс, τον ἑсперинон B; 20: по вѣрни AB; лмаи то^в
 есперинно^в B;

<p>Θολιце зашло, нощъ ѣсть, смерклоса, т'ма, 485 тѣмно, ѣсно, звѣзды, звѣзда, звѣзды свѣтаѣ, 490 ѣ полдноци, предъ зорею, заря, зорница, свѣтла зоря, 495 свѣтитса, свѣтъ zaczynaѣтса, свѣтло, розсвѣло, какѣ начнеѣ свѣтѣ- 500 тиса, прѣдъ ѡвѣднею, на ѡвѣднѣ, по ѡвѣднѣ,</p>	<p>ὁ ἡλιὸς ἔδυσεν, никта ἔνε, εὐφροσύνην ἰασι, σκοτὸς, σκοτινὴν, ἢ ἕαστρία, ἄστρα, ἄστρον, ἄστροφειά, μεσονικτινὴν, προ τῆς ἀγῆς, ἀγῆ, ἀγερинὸς, λαμπρα ἀγῆ, 495 φῶς, τὸ δοὸς ἀρχετῆ, φωτινὴν, ἔξήμεροσε, ἔξήμεροни, 500 про τῆς ἀντὸργιάς, ἢς τ' ἀντὸργιάνъ, ἀπολιτὸργα,</p>	<p>ὁ ἥλιος ἔδυσεν. νύκτα ἔνε. σουφρυπάζει. σκότος. σκοτεινόν. ἡ ἕαστρία. ἄστρα. ἄστρον. ἀστροφειά. μεσονύκτιον. 10 προ τῆς αὐγῆς. αὐγή. αὐγερινός. λαμπρὰ αὐγή. 15 φέλλγει. τὸ φῶς ἀρχεται. φωτεινόν. ἔξημέρωσε. ἔξημερώνει. 20 προ τῆς λειτουργίας. εἰς τ(ῆν) λειτουργίαν· ἀπολείουγα.</p>
--	---	---

1: сѣнце АВ; ѣ дн^{со} В;

2: со^ч В;

3: εὐφροσύνην А; см^ррѣзи В;

6: ἢ ἕαστρία В;

7: свѣзды В;

8: звѣзда В;

9: ἀστροφειά АВ;

10: μεσονικτινὴν В;

11: прѣдъ зорею В; про ти агῆ^н В;

15: агῆ АВ;

18: розсвѣло В;

19: свѣтѣтѣ В;

21: прѣдъ ѡвѣднею В;

прѣдъ ѡвѣднею А;

21: про ти^н ἀντὸργιά В;

22: ἢς τ' ἀντὸργιάν В;

23: ἀπολιτὸργα В;

Πὸ ὠβλαচিতσα,	ὁ ἱερ ^φ ς φορени,	ὁ ἱερ ^φ ς φοραίνει.	
ριзы,	ἀλαγι,	ἀλλαγή.	505
ὀβλεκσα,	ἑφορεσεν,	ἐφόρεσεν,	
κλάνηετσα,	προскини,	προσκυνεῖ.	
5 Принесан ѣмѹ водѹ,	ἡδερὰν δο το ἡδор̄ ;	ἤφεράν τω τὸ ὕδωρ,	
възаниваюτ̄ ѣмѹ на	вани τον νηψи-	βάνει τον νίψιμον,	
рѹки, ѡмывѣтса.	мон̄, нивегете.	νίβγεται.	510
ѡмывса,	ἐνίψατο,	ἐνίψατο.	
ѡтерѣлса,	ἑсφѹгистинѣ,	ἑсφουγισθην.	
10 ѡврѣсом̄,	μανδιανѣ,	μαντίλιον.	
ѡврѣс̄,	καστатон̄ προσѡψи,	κλωστ α τον προσόψι.	
творит̄,	προскомиди прос-	προσκομιδὴ προσκο-	515
	комизи.	μίξει.	
покрыл̄ святых̄и по-	ἡσκεпасε το ἀγίωн	ἡσκέпасε τὸ ἅγιον πο-	
15 тир̄,	потирѣнѣ,	τήριον.	
святѹе вѡюдце,	ὁ ἀγίωс̄ дискос̄,	ὁ ἅγιος δίσκος.	
начали ли ѡвѣдню,	ἡρξато тинѣ антѡр-	ἡρξато τὴν λειτουρ-	520
	гѣнѣ,	γίαν;	
прѣд̄ евангелѣм̄,	προ τѡ εὐ̄ангеліου,	πρὸ τοῦ εὐαγγελίου.	
20 по евангелѣи,	μετα τѡ εὐ̄ангеліου,	μετὰ τοῦ εὐαγγελίου.	
ѣвангелѣе четѣ,	то евангеліон̄ леги,	τὸ εὐαγγέλιον λέγει.	
кончал̄,	ἐπαиросе,	ἐπλήρωσε.	525
перенос̄ поют̄,	то χερѡвнико̄н̄ ψαλλѣи,	τὸ χερουβικὸν ψάλλον̄)	
прѣд̄ ἡзрѡдною,	προ τѡ ἑξ̄εретос̄,	πρὸ τοῦ ἑξαιρέτως̄.	
25 достоѣнно поют̄,	то ἀξ̄ιон̄ ἑστιν̄ ἀπε-	τὸ ἀξίον̄ ἑστί ἀπέψα-	
пѣви,	ψалон̄; ἑψалон̄,	λον, ἑψαλον,	

1: ἱ 198^τ A; ἱερ^κ B; φορени A; διрени B; φοрени C; 3: ἐδορσεν̄ B;
7: на ржи B; 8: ἐνίψατο AB. 9: στρ^αса B; ἑсфѹгистинѣ AB;
10: вѡросом̄ A; ѡврѣсом̄ B; 11: ѡвр^к B; кастатон̄ AB; 14: покр^ѣ A;
с̄тых̄ AB; 16: с̄то̄ AB; 17: нѣан B; антѡргѣн̄ B; 19: прѣд̄ ἡγ̄лїем̄ AB;
ἑγ̄лїου AB; про тж B; 20: по ἡгалн̄ AB; ἑγ̄лїου AB; 21: ἡгалн̄ AB;
ἡгалн̄ AB; 23: перенос̄ A; перинѡ B; ψалон̄ AB; 24: протж B; ἑξ̄εро-
тос̄ AB; 26: ѡ ἱскален̄ AB;

	Ὠπέλι,	ἀπέψαλον.		
530	кончѣли ѡвѣдѣно, Пошли ѡвѣдати, да ѡмы хлѣбѣ, Звѣли ихъ, незвѣаны пришли,	ἀπελικεν ἡ λειτουργία. ἐπῆγαν εἰς τὸ γεῦμα. να δομεν ψωμῖν, ἐκάλεσαν τοὺς. ἀκάλεστοι ἦλθον.	5	
535	позовѣйте ихъ, всѣхъ ли звати, а мнѡго ли ихъ, мнѡго,	κράξετε τῶς, λαλή- σετε τῶς, ὄλδς δελομεν κираξи, πολι 'н', поли, ὄλιго,	κράξετέ τους, λαλή- σετέ τους. ὄλους θέλομεν κράξει; πολλοὸ 'ν' (= ενε); πολλοί.	10
540	мѣло, позови всѣхъ, позови ἑдиноγο, не зови, пришли.	κράξε λδς, λαлисе ἑна, μиден κираξисъ, ἦλданъ. наденъ.	κράξε ὄλους. λάλησε ἑνα. μηδὲν κράξης. ἦλθαν.	15
545	пришелъ. вѣлите гѡстемъ сѣсти, сѣдите, сѣдите, 550 не сѣднѣса, не сѣли: [стоатъ.] сѣдимъ, сѣли ѣсмы,	ἦпате τῶς φιладς на καδисδн, καδисате, καдезесде, μиден кадисете, ὄден ἦκαдисанъ, ἦстанде, στεκѡсн, καдезоμεда, ἕκαдисαμενъ, ἕκαдисанъ, πῆсете, троете,	εἶпате τοὺς φίλους να καδίσουν. καδίσατε. καδέξεσде. μηδὲν καδίσετε. οὐδὲν ἦκαδισαν. ἴстанται, οτѣκουσι. καδεζόμεδα. ἕκαδισαμεν. ἕκαδισαν. πιάсете, τρῶγете.	20
555	сѣли, возмите, ѡднѣте,		25	

2: антѣргіа В; 3: ѡвѣдѣнъ АВ; ἐπιγαганъ АВ; 4: ѡмы В; нн φωμιν С;
5: ἐκάλεσανъ джс В; 6: ἦλданъ АВ; наλданъ С; 7—8: тѣ В; 9: ѡλδс А;
ὄλѣ В; 13: κираξилѣ В; 14: ἑдиноγο В; ἑднѣлиго А; 15: миденъ А;
16: ἦлданъ А; ἦлданъ В; налданъ С; 18: ἦпате тѣ днѣлѣ на кадисаѣ В;

ПРИНЕСИТЕ,	ΔΕΡΕΤΕ,	ΦΕΡΕΤΕ.	
ВЪЗЛИ,	ἔπιραν,	ἐπήραν.	
НЕ ВЪЗЛИ,	ὄδεν ἔπιραν,	οὐδὲν ἐπήραν.	560
СТАВИТЕ,	ΠΑΡΑΔΕΣΕΤΕ,	παράδεσете.	
Б ПОСТАВНИ,	ἔπαρεδικαν,	ἐπαρέδηκαν.	
ПОСТАВЛЕНО,	ΠΑΡΕΔΕΜΕΝΟ,	παρεδεμένο.	
ЪДИТЕ,	ΔΑΕΤΕ,	φάγετε.	
ПРИИМЪТЕ,	ΠΙΑΣΕΤΕ,	πιάσετε.	565
ПОЛЮБИТЕ,	ἀγαπισете,	ἀγαπήσετε.	
10 ЪДАТЪ,	τρογῶσιν, ἐσθίωσιν,	τρώγουσι, ἐσθίουσι.	
ЪЛИ,	ἔφαγαν,	ἔφαγαν.	
СЪТИ,	χορτασμενн,	χορτασμένοι.	
ПЪЮТЪ,	πινῶσιν,	πίνουσι.	570
ГОЛОДЕНЪ,	πεινασμένος,	πεινασμένος.	
15 ВЪСТАНИТЕ,	ΠΟΨΗΤΕ СΙΚΟΔΗΤΕ ΝΑ ΨΑΛΟ-	σηκωθήτε νὰ ψάλω -	
СТИΧЪ	ΜΕΝ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑΝ	μεν τὴν παναγίαν.	
БОГОРОДИЦИНЪ,	θεοτοκίωη.	θεοτόκιον.	
КЪСТАЛИ,	ἔσηκωдисан,	ἐσηκώδησαν.	575
ПЪЛИ,	ἔψαλλαν,	ἔψαλλαν.	
20 НЕ ВЪСТАЛИ,	ὄκ ἔσηκωдисан,	οὐκ ἐσηκώδησαν.	
НАЛЕНЪ (Ф),	ἔμισе то,	γέμισέ το.	
ПОДАВАЙТЕ ПИТИ,	ΔΙΔΕΤΕ ΝΑ ΠΙΝῶИ,	δίδετε νὰ πίνουν.	
ПІИТЕ ГЪСТИ,	ΠΙΝΕΤΕ ΦΙΛИ,	πίνετε, φίλοι.	580
ПИЛИ,	ἔπιων,	ἔπιον.	
25 НЕ ПИЛИ,	ὄк ἔπιαν,	οὐκ ἔπιαν.	
НЕ ПІЮТЪ,	ὄ πинῶснн,	οὐ πίνουσιν.	
НЕ ХОТАТЪ,	ὄ δελωсн,	οὐ θέλουσι.	
НЕ МОГЪТЪ,	ὄден ἡπορῶη,	οὐδὲν ἡποροῦν.	585

2—3: ἔπιραν^А; ἔπιра^В; 8: πιαсе^{сг} В; 9: ἀγαπισи^т В; ἀγαπισете А;
 10: ѡдѣ^т А; ѡдѣ^т В; ἐсθίωсн А; ѣснѣсн С; 11: ѣдага^в В, ѣфан С; 12: χορ-
 тасмени В; 13: поютъ АВ; 14: годенъ АВ; 15: вѣстанито А; ψαλο-
 ми^в В; 16: παναγια^в В; 17: вѣгородицин^в А; вѣрѣ^вци^в В;
 21: налните А; налѣте В; 22: пинжн: В; 23: пѣите В;
 днан В; 24: ѡпѡ^в В; 25: ѡпѡн В; 26: пинжснн В; 28: на
 мож^т В; ѡпорѡн А; ѡпоржнъ В;

	челомѣ вѣютъ,	проскинѣси,	προσκυνουσι.	
	вѣетъ,	проскѣни,	προσκυνεῖ.	
	хотѣт прочъ,	делѣси на ѡпагенѣнѣ,	θέλουσινὰ ὑπαγαίνουιν.	
	хочетъ,	делѣи,	θέλει.	
590	ѡдѣрили челомѣ,	ѡпроскинѣсѣнѣ,	ѡπροσκύνησαν.	5
	пошли прочъ,	ѡдѣнѣсѣнѣ,	ѡдѣβησαν.	
	ѡдѣтѣ,	ѡпагѣсѣнѣ,	ὑπάγουσιν.	
	ѡдетъ.	ѡпаги,	ὑπάγει.	

	[Градъ] малъ,	полисѣ, кастроѣнѣ,	πόλις, κάστρον.	
595	стѣна,	тихосѣ ктистоѣнѣ,	τεῖχος κτιστόν.	10
	на мори,	ѡс тиѣ дѣлѣсѣнѣ,	εἰς τὴν θάλασσαν.	
	при мори,	ѡс то парагани,	εἰς τὸ παραγάλι.	
	пѣле,	камѣосѣ, пѣдиѡнѣ,	κάμπος, πεδίον.	
	пѣла,	пѣдиѣдѣсѣ, камѣи,	πεδιάδες, κάμποι.	
600	равно,	ѡсонѣ,	ἴσον.	15
	равнина,	ѡсада,	ισάδα.	
	гора,	ѡросѣ,	ὄρος.	
	гѣры высокы,	ѡри ѡψηла,	ὄρη ὑψηλά.	
	на горѣ,	ѡс то ѡросѣ,	εἰς τὸ ὄρος.	
605	пѣдъ горѣю,	ѡпокатѣ тѣ ѡрѣсѣ,	ὑποκάτου τοῦ ὄρους.	20
	къ горахѣ,	ѡс та ѡри,	εἰς τὰ ὄρη.	
	вѣ долилахѣ,	ѡс тѣсѣ лакасѣ,	εἰς τῆς λάκκας.	
	вѣ ѡдѣли,	ѡс тоѣнѣ лакоѣнѣ,	εἰς τὸν λάκκον.	

1: проскинѣси В; 2: вѣт В; 3: прочъ А; прѣс В; ѡпагенѣнѣ В;
 7: ѡдѣт В; 12: примѣ В; парагани АВ;
 13: камѣосѣ АВ; 14: пѣдиѣдѣсѣ А; пѣдѣдѣ В; камѣи АВ; 17: ѡросѣ А; ѡрѣ В;
 18: высокы В; 20: ѡпокатѣ В; ѡрѣ В; 22: къ дѣлахѣ В; в долилахѣ А; тѣсѣ
 лакасѣ А; тѣсѣ лака В;

вράгы, дѣври,	лаки,	λάκχοι.	
прѡпасти,	χαζμα гисѣ,	χάσμα γῆς.	610
ровѣ глѣвоиѣ,	лакѡс вадисѣ,	λάκχος βαθύς.	
пѣсокѣ,	амосѣ,	ἄμμος.	
5 тростѣе,	каламѣе,	καλαμίαι.	
влѣто,	лимни,	λίμνη.	
мокро,	игроиѣ,	ὕγρον.	615
тѣна,	ласпи,	λάσπη.	
грѣзь,	тремѡда,	τρεμουῶλα.	
10 калѣ,	пиносѣ,	πηλός.	
искалѣлѣсѣ,	ѣмѣлоди,	ἐμ(κτη)λώσῃ.	
не искалѣлѣсѣ,	ѡк ѣмѣлоди,	οὐκ ἐμ(κτη)λώσῃ.	620
исчернилѣсѣ,	ѣмаврѣасенѣ,	ἐμαυρίασεν,	
исрѣдилѣсѣ,	ѣпалеиудѣи,	ἐπηλαιώθη.	
15 не исчернилѣсѣ,	ѡк ѣмаврѣасенѣ,	οὐκ ἐμαυρίασεν.	
рѣдно,	ѣмѣлѣиѣ,	πηλαίον.	
кално,	ѣпило,		625
черно,	маврѣнѣ,	μαῦρουν.	
мѣтно,	ѣпилонѣ,	θιλόν.	
20 гнѡшѣетѣсѣ мѣ,	ѣудѣантѣстѣ мѣ,	ἐβδελύττεσθε мѣ.	
гнѡсно,	сихамосѣ,	σιχαμῶς.	
притрѣнно,	ѣнатриха,	ἀνάτριχα.	630
исѣгага,	ѡѣинада,	ὄξυναδα.	

25 'Ο σταδεχ' :

стадо,

копадин ,

κοπάδιν.

1: врати: В; лаки А; 3: рѡ^т глѣвѣ В; лакѣи вадѣ В; 8: ласпи АВ; ласпи С;
9: грѣз А; 10: пинос В; 11: ѣмѣлоди АВ; 12: ѣмѣлоди АВ; исчернилѣсѣ В;
13: исрѣдилѣсѣ В; 15: исчернилѣсѣ А; исчернилѣсѣ В; 16: рѣдно В; рѣдно А;
палеиудѣи АВ; 17: ѣпило АВ; 18: маврѣни А; маврѣн В;
черно В; 19: мѣтно В; ѣпило А; ѣило В; 21: сихамѡ В; 22: ѡпади В;

	κόνη,	ἀλογόν,	ἄλογον.	
635	κομερούε [стадо]	λακινία,	λακινία.	
	κολ,	βοδι,	βόδι.	
	κολόβοε [стадо]	ἀγελι,	ἀγέλη.	
	κράβα,	ἀγελάδα,	ἀγελάδα.	5
	κравѣ,	ἀγελάδες,	ἀγελάδες.	
640	ὄβци,	προβάτα,	πρόβατα.	
	ѡвчѣе [стадо],	κοπάδιη,	κοπάδιν.	
	свинѣи,	χιριδιᾶ,	χοιρίδια.	
	свинное [стадо],	χιραгели,	χοираγέλη.	10
	внволѣ,	κβάλλινᾶ,	βουβάλιν.	
645	вѣпрѣ,	γδρονинᾶ,	γουρώνιν.	
	ѡбарѣи,	προβάτονᾶ,	πρόβατον.	
	коза,	ἔγα,	αἴγα,	
	бравѣ,	χιридиᾶ,	χοιρίδιν.	
	свинѣа,	σχοφφα,	σχοφφα.	
	ὄвца,	προβατινα,	προβατινα.	
	κόжа,	δερμα,	δέρμα.	15
	скоты,	κτινι,	κτήνη.	
650	скотина,	κτιноῦ,	κτῆνος.	
	поросѣта,	λακτενονᾶ,	λακτένδον.	
	кѡрѣта,	ὄрниδιᾶ,	ὄρνιθια.	
	кѡрѣа,	ὄрнидинᾶ,	ὄρνιθιν.	20
	кѡрѣи,	πετιноῦ,	πετεινός.	
655	кѡрѣицѣ,	ὄрниδα,	ὄρνιθα.	
	голѡвѣи,	περιστεριᾶ,	περιστέρια.	
	голѡвѣ,	περιστεринᾶ,	περιστέριν.	
	гѡвѣ,	χινаринᾶ,	χηνάριν.	25

1: ἀλογόν AB; κοῦ A; 9: сви^ти B; 11: κνвол^δ A; κκκο^δ B;
 13: σκοφα AB; 14: ὄпка A; 17: κτινῶ B; 19: κѡрѣта A; κѡрѣта B;
 20: ὄрнифинᾶ A; 21: κѡр A; κѡрѣ B; 24: голж^δ B; 25: гѡ B;

γδςωππν,	χινα,	χῆνα.	
γδςπ,	χιναρῖα,	χηνάρια.	660
ςδκα,	ςκνλα,	ςκίλα.	
παστῶχι;	ὄρ . . .	ὄρ . . .	
5 πτίци,	πδλῖα,	πουλλιά.	
πτίца,	πδλινῖ,	πουλλίν.	
ῶтки,	παπίες,	πάπτιες.	665
σελεзенῖ,	παποῶ,	πάππος.	
ῶтка,	παπία,	πάπτια.	
10 πεῶ,	ςκνλοῶ,	ςκυλίος.	
πςп,	ςκνλῖα,	ςκυλιῶ.	
мышῖ,	πονδικοῶ,	ποντικῶς.	670
мышп,	πονδικп,	πόντικοί.	

μδχψ,	μнχῶς,	μυῖγες.	
15 пчелῖ,	μελнса,	μέλιστα.	
[μδχδ],	μнга,	μυῖγα.	
пчелы,	μεлнста,	μελίσσια.	675
κομαрыῖ,	κδпῖα, κανарῖα,	κου(νού)πια, κανάρια.	
κομαρῖ,	κδнδпнῖ, κανарпнῖ,	κουνούπιν, κανάριν.	

1: χυна A; 2: γδςп B; 3: ςδκα; B; 4: παστῶχι B; ὄρ. . . AB;
 6: пчан^π B; 7: ῶтки A; 13: пондики A; 14: μῶχι B; 17: μι-
 лисῖα, пчелῖ AB; A: мига, милнса, пчелы, κδпῖα, κανарῖα, κομαры, κδнδпнῖ,
 коμαρῖ, κανарпнῖ.

	Θαδ',	περιβόλιν',	περιβόλιν.
	стражъ,	βιγλατορίς',	βιγλάτορις.
680	στράζα,	βιγλα,	βίγλα.
	трава́,	χορταρινή,	χορτάριν.
	цветѣт',	άνθος',	άνθος.
	цвететъ,	άνδι,	άνθει.
	процвело,	έξινδισεν',	έξήνδισεν.
685	виноградъ,	άμβελινή,	άμπέλιν.
	όρѣху,	καριδιά,	καρούδια.
	ωρѣхъ,	καριδινή,	καρούδιν.
	на немже ωрѣхи,	καρεс',	καρυές.
	яблоко,	μιλονή,	μηλον.
690	яблока,	μιλα,	μηλα.
	Часы,	όρες', όρα,	ώρες, ώρα.
	по есмъ дни.	καθ' ήμεραν',	καθ' ήμέραν.
	часы дневныя,	όρες τής ήμερας',	ώρες τής ήμέρας.
	на есмѣ годъ,	κατα παντα χρονον',	κατά πάντα χρόνον.
695	на есмѣ зѣмѣ,	κατα χιμον',	κατά χειμωνά
	όсень,	φτινοπορον',	φθινόπωρον.
	день,	ήμερα,	ήμέρα.
	мѣсяць,	μην',	μήν.
	снѣгъ,	χιτονι,	χιόνι.
700	градъ,	χαλαζα,	χάλαζα.
	вѣтри,	άνεμοζали,	άνεμοζάλη.

1: περιόλι" В; περιόλινη Α; 2: βιγλατορή В; 8: άμβελινη Α; ά"βελιη" В;
9: ωрѣху Α; όрѣхη В; 12: μιλονη Α; μιλοη" В;
14: ѣсм АВ; 15: καθ' ήμερα" Α; 16: дневныя Α; дневныя В; 17: όρες
τ' ήμερας' АВ; 18: зѣмж В; 19: φτινοπορον' В; 20: άνη АВ;
21: мѣη Α; мѣη В; 22: снѣ В; 24: εβρα Α; εβρα В;

Πολύκιλ,	ἔδεκε,	ἔδεχε.	
σόλῃ,	ἄλας,	ἄλας.	
περετζ,	πιπερινή,	πιπέριν.	
шафран,	κροκος,	κρόκος.	705
5 спеца,	спеца,	σπέτσα.	
пóвар,	μαγερος,	μάγερος.	
ѡ повара,	ἡς τὸν μαγερον,	εἰς τὸν μάγερον.	
повáрна,	μαγирίωη,	μαγειρεῖον.	
к повáрни,	ἡς τὸ μαγирίωη,	εἰς τὸ μαγειρεῖον.	710
10 варή,	μαγиревн,	μαγείρευι.	
варíтн,	μαγиревинή,	μαγειρεύειν.	
варjú,	μαγирево,	μαγειρεύω.	
сварí,	μαγирεψе,	μαγειρέψε.	
сварíлѣ,	ἔμαγиревсе,	ἔμαγειρεύσε.	715
15 скарено,	μαγирεμένο,	μαγειρεμένο.	
ἡспеци,	ψисε τω,	ψῆσέ το.	
печено,	ψимено,	ψημένο.	
что варншъ,	тн μαγирέβνις,	τί μαγειρεύεις;	
сыро,	ὄμο,	ὠμό.	720
20 тепло,	зестоη, χλῆσι,	ζεστόν, χλῆσι.	
тепло ли есть,	зестоη ἔνε,	ζεστόν ἔνε;	
ѣстѣ,	φαγία, ἑδέσματα,	φαγία, ἐδέσματα.	
ѣдѣнѣ,	δαгинн,	φαγίν.	
половина,	ἡμισον,	ἡμισον.	725
25 цѣло,	ἀκερωη,	ἀχέрайον.	
не цѣло,	δк ἀκερωη,	οὐχ ἀχέрайον.	

1: ἰφικα Α; 2: ἄμας ΑΒ; 3: περε^α Β; πιπερι^α Β; 4: шафран^α Β;
 5: спеца Α; спе^α Β; спеца ΑΒ; 10: μαγиревн Α; μαγиревн Β;
 18: варн^α Β; 19: ὠμο Β; 21: ἰ Β; 21: ζεστι^α
 ἔνε Α; ζεστι^α ἔνε Β; 22: даγία Β; ἑδέσματα Α; ἑδέσματα Β; 23: дагн^α Β;

	сѣврѣшѣно, не сѣвершено, 730 кончай, кончалъ, ѡчиѣсти, ѡчищено, мы,	πλιομενο, ἀπλιροτονῆ, πλιросετέ, ἐπλιросεῆ το, καдарисε, καдаризмена, ἐμисῆ, ἐκκινονῆ, 735 ἡδικονῆ δονῆ ἐνε, ἐκκινῆςῆ, ἀβτονῆ, ἐκκινῆδ, ἀβτῆνῆδ, 740 ἐσι, ἐκκινῆδ, ἀμε, παρε, ἐπερνε το, ἐπиресῆ το, 745 ἐπира, ἐпернисῆ το, ἐрτι делисῆ, пѣ менисῆ, керасе тон, 750 на се дδлеψо, ἐκрасе ме, κрасе масῆ, ἐкераса τονῆ, гала, 755 сырῆ, тири,	πληρωμένο. ἀπλήρωτον. πλήρωσέ τῆ ἐπλήρωσέν το. καθάρισε. 5 καθαρισμένα. ἐμεῖς. ἐκείνων. ιδιχόν των ἐνε. ἐκείνους. 10 αὐτόν. ἐκείνου, αὐτουνοῦ. ἐσύ. ἐκείνου. ἀμε, πάρε. 15 ἐπαιρνέ το. ἐπῆρές το; ἐπῆρα. ἐπαιρνεις το; ἐρδει δέλεις; 20 ποῦ μένεις; κέρασέ τον. νά σέ δουλέψω. ἐκрасέ ме. κрасэ мас. 25 ἐкэрасά τον. γάλα. τυρί.
--	---	---	--

1: сѣврѣшѣно В; 2: нескѣршино А; 3: кс' чѣ В; 4: конча^а: В;
5: кафарисе А; 6: каваризмена А; 10: ἐκκινῆ В; 12: автпнл В;
14: томж В; 15: поѡди возми А; прн^н вѣзми В; 16: козмѡ АВ;
19: вѣзмиш^н ли А; возме^н ли В; ἐπирнисῆ В; 20: прнд^н В; 21: гдѣ жи-
вешк А; гдѣ живи^н В; пж мениῆ В; 22: ἐмж В; 23: джалѣψо В;
24: ἐкарасе АВ; 26: ἐмж В; ἐкараса АВ;

ἰαίτζε,	ἀβγο,	αὐγό.	
μάσλο,	βῆτιρονι,	βούτυρον.	
εἶλλο,	ἀκσῶνγι,	ἄξουγγι.	
τῶченι,	λιπαρός,	λιπαρός.	
5 прѣсно,	нопо,	νωπό.	760
γνίλλο,	σαπιμένο,	σαπημένο.	

Тл ^т ко во ходити,	варинῆ γάρ τῶ περι-	βαρὺν γάρ τοῦ περι-	
	патинῆ,	πατεῖν.	
ἄ далече,	μακρεα,	μακρεά;	
10 ἄ тάмо пришедῆ	ἐκιδенῆ ελдинῆ	ἐκεῖθεν ἐλθεῖν	765
не медан.	μινден ἄργис.	μηδὲν ἀργῆς.	
ῶмеданхῆ,	ἡргисо,	ἡργησα.	
приходиаъ,	ἡртеит,	ἦρθεν.	
тѣсто мѣсатъ,	зимари,	ζυμάρι.	
15 видѣнїе,	ῶрасис,	ῶрасις.	770
въслабѣхῆ,	ἀκοφῆ	ἀκαφῆ	
ῶханїе,	ῶсфрисис,	ῶсφρησις.	
ῶсмазанїе,	ἀφι,	ἀφή.	
вкѣс,	געвсис,	געυσις.	
20 чѣе,	тиннос,	τίνος;	775
вас,	ἔсас,	ἔσας.	
нас,	ἔмас,	ἔμας.	
нашихῆ,	тѣс ἔдикѣс мас,	τοὺς ἐδικούς μας.	

3: ἀκσῶнги В; 4: тл^тчн^т В; 5: нонο В; 6: σαπιμн^ο А;
 8: тл^тко А; 9: ἄ μακρεα А; ἄ μακρεα В; 10: ἄ ἐκιδенῆ ελдинῆ В;
 13: ἡртеинῆ А; ἡртеи^т В; 14: мѣсат^т В; зимар^т В; 16: въ слаб^х В; ἀκοφῆ АВ;
 17: ῶсφρηсис^с А; ῶсφрисис^н В; 18: ῶсмаза^т В; ἄди В; 19: вкѣс В; гевсн^н В;
 23: тѣс ἔдикѣс мас А; тл^с ἔдикѣс ма В;

	ἰσχυρήνῃτε,	πειρασμός,	πειρασμός.
750	πῆνῃε,	ψαλλοῦσα,	ψαλλοῦσα.
	μολιτῶα,	εὐχῆ,	εὐχή.
	ἐννιμάνῃε,	προσοχῆ,	προσοχή.
	ραζεμοτρενῃε,	προσεξίς,	πρόσεξις.
	паденῃε,	προσκομα,	πρόσκομμα.
755	ἐκстанῃε,	ἐγερσις, ἀναстасиε,	ἐγερσις, ἀνάστασις.
	падежа,	ἀπαντοχῆ,	ἀπαντοχή.
	ραζεславлениε,	ἀχαλινωσις,	ἀχάμνωσις.
	мѣжество,	ἀνδρεία,	ἀνδρεία.
	дрѣзновенῃε,	παρρησία,	παρρησία.
790	дерзость,	φраситиς,	φρασύτης.
	δερδιε,	εὐσπλαχνία,	εὐσπλαχνία.
	κρότοςъ,	πραότης,	πραότης.
	везмолкие,	ἡσυχία,	ἡσυχία.
	молчанῃε,	σιωπή,	σιωπή.
795	λιηγοσловиε,	πῶυλογία,	πῶυλογία.
	постъ,	νηστεία,	νηστεία.
	лилостыни,	ἐλεημοσύνη,	ἐλεημοσύνη.
	любовъ,	ἀγάπη,	ἀγάπη.
	нерадѣнῃε,	ἀχαλινωσις, ἀμέλεια,	ἀχάμνωσις, ἀμέλεια.
800	испытанῃε,	ἐρευνία,	ἐρευνία.
	испытай,	ἐρευνησον, ἐρευνησε.	ἐρευνήσον, ἐρευνήσε.
	опасенῃε,	ἀκρίβεια,	ἀκρίβεια.
	тмлннῃε,	ἰλιχία,	ἰλιχία.
	тмлннѣа,	ἰλιχας,	ἰλιχας.
805	сѣкровице,	θησαυρός,	θησαυρός.

2: ψαλλοῦσα B; 3: μήτκα AB; 4: ἐννιμάνῃε A; 5: ραζεμοτρενῃε A; ραζεμοτρενῃε B; 6: падеѣ B; 7: вѣста^е B; ἐγερσις AB; 8: ἀπαντοχῆ B; 9: ραζεславленис A; 10: мѣжество B; 11: дрѣзнове^е B; дрѣзнове^е A; 12: дерзость A; 13: дерд^е B; 15: везмоелвис A; 16: молчанис A; маъча^е B; 17: ппалоγία AB; 18: πδ A; 19: млтнн B; 20: любѣ B; 21: нераденис A; нерадѣ^е B; ἀμελεια A ὕμνησνία B; 24: опаст^е B; ὕπασνις A; 25: ἰлнн AB; 26: тмлнн A B; ἰллас AB;

не вредитъ,	ми τὸ βλάψῃ, δὲν μὴ τὸ βλάψῃ, δὲν τὸ		
	τὸ κλακῆ,	βλάβει.	
смѣтилъ ма,	ἐτάραξεν ἰ με,	ἐτάραξέν με.	
смѣтилъ са,	ἐταρακτικα,	ἐταράκτηκα.	
5 гордость,	ἰπερѣфанѣ,	ὑπερήφανεα.	810
гордѣ,	ἰπερῆданосъ,	ὑπερήφανος.	
гнѣ,	διμῆδѣ,	θυμῆξ.	
вжда,	ἐχѣра,	ἐχѣρα.	
сѣборъ,	панѣгирисъ,	πανήγυρις.	
10 на сѣборѣ,	ἰс τὸ πανегиринъ,	εἰς τὸ πανηγύριν.	815

Надовѣ ли ти,	(χρησις, προποι ἔστι,	(χρησις, πρόπον ἔστι:	
надовѣ,	προποι,	πρόπον.	
проси севѣ,	зити сеадто,	ζήτει σεαυτῶ.	
кѣпи совѣ,	ἀγορασὸν сеадто,	ἀγόρασον σεαυτῶ.	
15 довѣди,	ἰποταξοи,	ὑπόταξον.	820
ици,	зити,	ζήτει.	
нытан,	гиредѣ,	γύρευγε.	
пайди,	ἐδре,	εὐρέ.	
нашедъ,	ἰкрени,	ηὔρεν.	
20 [спроси,]	ἐρωτισοи,	ἐρώτησον.	825
трѣсѣ ми,	χρηзи) ми,	χρη(ξ)ει)μοι.	
пѣлми,	ἐндимѣдъ,	ἐνδυμοῦ.	
помани ми,	ἐндимисе ме,	ἐνδύμισέ με.	
пѣлмишъ ли,	ἐндимисе,	ἐνδυμῆσαι;	

3: смѣтилъ ма В; 5: гордость А; ἰπερѣдѣ^а В; 6: гордѣ А; грдѣ В;
 7: диμῆδѣ В; 9: сѣборъ А; 10: на сѣборѣ А; 11: криснѣ АВ;
 12: ἰкрени А; ἰкрѣ^а В; 14: кѣпи севѣ В; 15: довѣ^а В;
 19: χρη^а ми АВ;

вѣмню,	ἐνδιδιδόμε,	ἐνθυμοῦμαι.	
вѣманн ѣмѣ,	ἐνδιδιμнсе τοῖι,	ἐνθύμισέ τον.	
вѣрнны,	πнлото,	πιλωτό.	
ѣмаши ли добръ рѣчь	ѣχнс̄ кало φάρѣа н	ѣχειс̄ καλῶ(ς) φάρѣа ν'	
да кѣплю,	ἀγοрасоμε,	ἀγοράσωμε;	5
Бѣх̄ стрѣнен̄,	ξенос̄ ἡμнн̄,	ξενос̄ ἡμην,	
введосте ма,	ἡснгагете ме,	εἰσηγάγετέ με'	
наг̄,	гимнос̄	γυμνός	
[вѣх̄'],	ἡμнн̄,	ἡμην,	
[ѣдѣсте ма]	перивалете ме,	περιβάλετέ με'	10
волен̄ [вѣх̄'],	ἀсθενнс̄ ἡμнн̄,	ἀσθενῆс̄ ἡμην,	
[просѣтнсте мене],	ἐπισкеψасте м̄,	ἐπισκέψασθέ μ'.	
в̄ темн̄ици [вѣх̄'],	ἐн̄ дилакн [ἡμнн̄],	ἐν φυλακῇ [ἡμην]	
пр̄ндосте,	ке ἡδете прос̄ ме,	καὶ ἦλθετε πρὸс με.	

Зора,	ἀνατῶли,	ἀνατῶλή.	15
Зара с̄м̄ займаеть,	ѣхарасе ἀνατῶли,	ἐχάρασε ἀνατῶλή.	
солнце в̄сходит̄,	ἀнаτῶлеин̄ ἡлнєс̄,	ἀνατῶλαινει ἡλιος̄.	
заходит̄ солнце,	василевн̄ ἡлнєс̄,	βασιλευει ἡλιος̄.	
вечерѣ,	ἀрѣа,	ἀράα.	

3: πнлото АВ; 5: рыкж В; кѣплю В; 6: вѣх̄ стрѣнн̄ В; 13: ἐн̄
 дилакн АВ; 6—14: cf. Matth. XXV, 36; 15: сорж В; ἀнаталн АВ;
 16: займаѣт В; ἀнаталн АВ; 17: с̄нце АВ; в̄сходит̄ В; ἀнаталени АВ; 19: ἀрѣа В.

вѣчеръ,	ἀποσπερι,	ἀποσπερί.	
въ вечерѣ,	ἐποψи,	ἐπόψι.	850
въ ὄτρο,	врани,	βράδυ.	
ледъ,	пагосъ,	πάγος.	
5 стѣденъ,	κρίαδα,	κρυάδα.	
стѣдено,	κρίε,	κρύιο.	
тепло,	χλε,	χλῆ.	855
лѣто,	καλδкери,	καλουκαίρι.	
творецъ,	πιντινῆ,	ποιητήν.	
10 дора,	ἀνδιωоро,	ἀντιδωρο.	
просѣды,	ἐκλота,	εὐλογία.	
кѣтѣ,	κοлиβο,	κόλλυβο.	860
темѣанъ,	δικύαμα,	διψάμα.	
часы,	ῥресъ,	ῥрес.	
15 вечерна,	спериню,	σπερινό.	
недимонъ,	подипно,	πόδειπνο.	
полднощница,	μισонихτικο,	μισουχτικό.	865
завтрена,	κβλѣтѣ,	κουλουθία.	
играютъ,	пезденъ,	παίζουσι.	
20 вѣтса,	полемизденъ,	πολεμίζουσι.	
сваратса,	малонденъ,	μαλώνουσι.	
клѣчютъ,	фоназденъ,	φωναζουσι.	870
говоратъ,	мѣлденъ,	μελουσι.	
любвишъ ма,	ὀγαπαз ме,	ἀγαπᾶς με;	
25 не любатса.	маχн ѣхденъ.	μάχη ἔχουσι.	

1: вечер A; 3: ердъ B; 5: стѣдеъ B; 6: калдкери B;
9: тиоре B; пинтинъ A; пинтинъ B; 11: просѣды (?); 12: кѣтѣ B;
13: теѣа B; дивѣамъ AB; 14: ѣсы B, соросъ ABD; 15: вѣта B; 16: ни-
димонъ B; 17: мисонихτικο C; мисонихтике AB; 18: κβανтѣ A D;
кѣветѣ B; κβѣтѣ C; 19: пезденъ B; 20: полемизденъ B; 21: малонденъ B;
22: κλѣчѣ A; денораженъ B; 23: малденъ A; малденъ B; D; 25: маχн AB;

	ГЛБВИНА,	ΠΕΛΑΓΟΣ,	πέλαγος.	
275	ГЛБВОК,	ΚΑΤΕ,	βαθιά.	
	ВЛЫ,	СПИΛΑΔΕΣ,	σπιλάδες.	
	РЪКЫ,	ΠΟΤΑΜΙΑ,	ποτάμια.	
	РЪКА,	ΠΟΤΑΜΟΣ,	ποταμός.	5
	КЛАДЕЗИ, РОДНИКИ,	ΚΡΙΣΙΑ,	βρύσια.	
350	КЛАДЕЗЬ,	ΠΗΓΑΔΗ,	πηγάδι.	
	ЁЗЕРА,	ΛΙΜΝΗ,	λίμνη.	
	ЁЗЕРО,	ΒΑΛΤΟΣ,	βάλτος.	
	КОДÁ,	ΝΕΡΟ,	νερό.	10

	РЫБЫ,	ΨΑΡΙΑ,	Ψάρια.	
385	СВѢЖАЯ РЫБА,	ΦΛΟΡΟ ΨΑΡΙ,	φλωρό ψάρι.	
	ПРОСОЛНАЯ РЫБА,	ΠΑΣΤΟ ΨΑΡΙ,	παστό ψάρι.	
	СЪΧΛΙΑ РЫБА,	ΚΕΚΡΟ ΨΑΡΙ,	κεκρό ψάρι.	
	ΒΨΑΛΓΑ,	ΜΨΡΟΝΗ,	μυρόνι.	15
	ЃСІТРЪ,	ΚΕΚΡΑΧΗ,	κεκράχι.	
390	ХРЕВТИНА,	ΡΑΧΗ,	ράχι.	
	СТЕРЛАГИ,	ЦΙЦΙΓΙΑ,	τσιτσιγια.	
	СОМ,	ΓΛΑΝΟΣ,	γλιάνος.	
	ЦИДКА,	ΤΨΡΝΑ,	τούρνα.	20

1: глбвина В; палегос В; 2: глбѡ В; 3: спиландес С; 7: кладѣ В; пнгѣ В; колоды^а копаных С; 11: дарѣа АВ; 12: свѣжаа А; свѣжаа В; длоро В; просолнаа А; 14: ры^б А; сѣхліа В; 15: вѣлѣга В; мѣрони В; морона С; 17: хрептина АВ; хира АВ; хирахи С; 18: шеврига, цицига, стерла^а цицигна С; 19: гланос С; 20: цѣжа В; тѣрна В;

κραπή,	κιπρινναρι,	κυπρινάρι.	
γολόβα,	κεφαλος,	κέφαλος.	895
ἄζι,	γριβαδιά,	γριβάδια.	
ἄγοριχ,	ἀχέλι,	ἀχέλι.	
5 ὤκθνη,	περκία,	περκία.	
πλοτήци,	κοκκινόματτα,	κοκκινόματτα.	
ἄκλέιν,	λιπαριδεές,	λιπαρίδες.	900
μόβα,	τσιρόνια,	τσιρόνια.	
ἦκρα,	χαβιναρι,	χαβιάρι.	

10 Земля,	ἡ γη,	ἡ γῆ.	
пёрсть,	χόμα,	χῶμα.	
γλίνα,	πιλο,	πηλό.	905
назем ἡ γνοῖ,	κοπρᾶ,	κοπριά.	
лѣс,	γῦσα,	
15 гора,	ὄρος,	ὄρος.	
гóry,	ορία,	ὄρια.	
κάμα,	μῶρσι,	μούρσι.	910

сосна,	πεύκος,	πεύκος.
ἔλα,	ἔλάτα,	ἔλάτα.
20 ліпа,	φελδρε,	φελουρί.

1: κοα^π B; κοροπή C; 4: ὄγορ C; 5: ὤκθνη B; 7: λιπαρι^α B;
 11: χάμα C; 12: γλίνο B; 14: κάμιν, πετρα, лѣ
 гыня C; γῦσα AB; 16: нηρία AB; ορία C; 17: κάμα A; 18: πευκος A;
 πευχῶ B; 19: ἔ^α B; 20: δελφре B; δελφρα C;

	δλχα,	скантроῦ,	σκληθρος.	
915	λῦκα,	λδκα,	λοῦκα.	
	ἴσενъ,	μεδес̄,	μεδес̄.	
	поле,	καμπος̄,	κάμπος.	
	гѣмно,	ἀлони,	άλωνι.	5
	град̄,	кастрω,	κάστρο.	
920	χοροмы,	спитѣ,	спίτια.	
	ѡкно̄,	паратирн,	παραθύρι.	
	тынъ,	плекоц̄ъ,	πλέκο(ς).	
—————				
	ѡгорода̄,	кипоц̄ъ,	κῆπο(ς).	10
	ѡгородник̄,	кипѡрос̄,	κηπουρός.	
925	капѡста,	лаѡна,	λάϋνα.	
	свекла,	севокла,	σέβοκλα.	
	реѣтка,	репаннада,	ρεπανίδα.	
	реѣпа,	гонгила̄,	γογγύλια.	15
	лѡкъ,	кромиди,	κρομμίδι.	
930	чеснок̄,	скордо,	σκόρδο.	
	кѡпръ,	ἀνито,	ἀνηθο.	
	ѡгѡрци,	ἀγѡρία,	ἀγούρια.	
	дѡни,	папониа̄,	πιπόνια.	20
	ѡрѡзы,	химонико,	χειμωνικό.	
935	тыквы,	колокитѣ,	κολοκύθια.	
	тыковъ,	колокита,	κολοκύθα.	

1: скантроῦ В; 3: ἴσενъ В; меде̄ ис̄ АВ; меде̄ С; 4: поле, касос С;
 пале АВ; 5: гжмно В; 8: ѡкно А; 9: ты̄ В; 10: кыпо С;
 11: кыпѡрн В; 12: капѡста В; лакона АВ; 16: лѡ В; 19: ѡгѡрци В;
 ѡгѡрци В; ἀγѡρία А; ἀγѡρια В; 20: папониа С; 21: ѡрѡзы В;

Ψ ЗВѢРΕΧ΄			
Звѣри,	ἀγρίων,	ἀγρία.	
лютый звѣрь, левъ,	λεωνται,	λιονταρι.	
лвица,	λέωντα,	λέοντα(ς).	940
Б МЕДВѢДЬ,	ἀρκυδα,	ἀρκουδα.	
волкъ,	λικος,	λυκος.	
лисица,	ἀλυπι,	άλουπή.	
рыс,	ρισα,	ρίσα.	
ѣлени,	ἐλαφια,	ἐλαφια.	945
10 ѣлень,	ἐλαφος,	ἐλαφος.	
козы дивѣи,	ζαρκαδια,	ζαρκαδια.	
заяць,	лагос.	λαγός.	
соболя,	самѣри,	σαμουρι.	
кѣница,	αциди,	ατσιδι.	950
15 вѣлка,	варѣа,	βαρια	
горнастаѣ и лисица,	нидица,	νυφίτσα.	
щеня,	кѣтѣви,	κουτάβι.	
выжля,	загари,	ζαγάρι.	
песъ взѣнечный,	лагонико,	λαγωνικό.	955
20 Змѣн,	дракос,	δράκος.	
ѣжь,	лафиатис,	λαφιάτης.	
змиа,	адиди,	αφειδι.	
змиа пѣстраш,	ѣхинда,	ἐχιδνα.	
скорпиа,	псалида,	ψαλιδα.	960
25 ѣцерица,	киндѣрики,	κινδουριχι.	

2: ἀγρίνια АВ; 3: люты звѣрь А; лютѣ звѣр В; 5: ἀρκυδα В;
6: волкъ А; влъкъ В; 9: ἐλαφια АВ; 10: ѣлень А; 11: козы дивѣи АВ;
12: влъкъ В; 13: соболя В; 14: адиди АВ; ациди С; кѣница В;
17: кѣтѣви В; 19: песъ взѣнечный, ѣлагонико АВ; взѣнечный, лагонико С;
21: ладистѣ В; 23: пѣстраш А; пѣстра В; ѣхинда А; 25: киндѣрики А
киндѣрики В;

	жѣва,	ватрако̅ς,	βαδρακο̅ς.	
	желва,	ἀχιλωνα,	ἀχιλω̅να.	
	клѣць,	сивѣки,	σιβѣ̅κι.	
965	чръви,	скѣлнкѣ,	σкулήκ̅ια.	
	смолажъ,	σαλφα̅κος̅,	σάλφα̅κος̅.	8

	Пчелы,	μελισ̅σα,	μελίσ̅σια.	
	лид̅,	μελι,	μέ̅λι.	
	вѣсиць,	κερι,	κερί̅.	
970	свѣча малаа,	κερι,	κερί̅.	
	свѣча велѣкаа,	лампа̅δα,	λαμπά̅δα.	10
	ѡсы,	свикѣ,	σφηκ̅ία.	
	паѡкъ,	михѣ,	μυί̅για.	
	комары,	кѡнѣпѣ,	κουνού̅πια.	
975	лшина,	скнипѣ̅,	σκνί̅πους̅.	

	Ѣвоць,	порико,	πωρικό̅.	
977	плод̅,	карпо̅ς̅),	καρπό̅ς̅).	
	древо,	дендро,	δέ̅νδρο̅.	15
	чинит̅ плод̅,	камни карпо,	κά̅μνει̅ καρπό̅.	
	не творит̅ плод̅,	ден-е-камни карпо,	δέν̅-ε-κά̅μνει̅ καρπό̅.	
	лѣзговыа ѡрѣхы,	лефтокара,	λεφτοκα̅ρυα̅.	
980	грѣши,	апиѣ̅,	ἀπί̅δια̅.	

1: ватрако̅ς̅ В; 3: клѣ^ш В; сивѣки А; 4: скѣлнкѣ В; 5: салко̅ς̅ АВ;
 9: малаа А; мала^а В; 10: велѣкаа А; велѣкаа В; 13: кнѣпѣ В;
 14: скни^ж В; 18: лѣзговыа ѡрѣхы А; лѣзговыа ѡрѣхы В;
 лѣтокара В; лѣтокара А; 19: грѣши В;

сливы,	дамаскина,	δαμάσκηνα.	
чершны,	керасіа,	κεράσια.	
прасквы,	родакина,	ροδάκινα.	
кидонни,	кидонас,	κιδωνας.	
<hr/>			
5 Золото,	малома,	μάλαμμα.	985
сребро,	дси́ми,	ἄσημι.	
ртѣт̄,	д́рпиро,	ῥήργυρο.	
златы́ мастер̄,	хрисофос̄,	χρυσσός.	
мѣдны́ коваць,	харкома́тарис̄,	χαρκοματάρις.	
10 олованы́ ма́стер̄,	хитис̄,	χύτης.	990
о́ловано,	каситерино,	κασσιτέρινο.	
свиньчато,	молибеніе,	μολιβένιο.	
ковац̄,	харкиа́с̄,	χαρκιάς.	
кова́лна,	харкаріе,	χαρκαρίο.	
15 кѣй̄,	харкїеви,	χαρχεύει.	995
мѣхн кова́чѣвы,	мѣханїа,	μεχάνια.	
накова́лна,	а́мони,	ἄμμόνι.	
мла́т̄,	вареа,	βαρεά.	
малы́ мла́т̄,	свири,	σφυρί.	
20 а доврѣ́ малы́ свиропѣло,	сви́ропѣло,	σφυρόπουλλο.	1000
[мла́т̄],			
кѣщи,	ѡ́ллави,	ξυλάβι.	
зѣвныа кѣщи́ци,	донда́гра,	δοντάγρα.	

1: дамаскина А; 4: кидонни А;
 5: злата В; 7: ртѣ В; 8: хрисофос В; 9: харкома́тарис В; 10: хитис В;
 12: свиньчато В; молибеніе В; 13: харкыа А; харкиа В; 15: кѣ В;
 16: мѣхы А; 18: вареа В; 23: зѣвныа кѣщи́ци А;

	шла, что трѣть же-	прекони,	πριακόνι.	
1005	лѣзо,			
	терпѣгъ,	ξилоφαι,	ξυλοφάγι.	
	шла великаа, что	прѣни,	πριјόνι.	
	трѣть дрѣво,			5
	шла рѣчнаа,	χεροпрѣни,	χεροπριјόνι.	
1010	топоръ,	цекѣри,	τσεκούρι.	
	плотный топоръ,	пелеки, пелекасъ,	πελέχι, πέλεκας.	
	плотникъ,	пеликаносъ,	πελικᾶνος.	
	кирка,	скепарна,	σκεπαρνιά.	10
	тесла,	слевн,	σλεβί.	
1015	замокъ,	кандора,	κλειδαριά.	
	каючь,	ѧниктари,	ἀνοικτάρι.	
	чѣпъ,	ѧлсида,	ἀλυσίδα.	
	провой,	мазонки,	μαζονίχι.	15
	гвоздь,	карфи,	καρφί.	
1020	гвоздь ѡ вѣчки дре-	тѣло,	τύλος).	
	ваной,			
	драгын камыкы,	литари,	λιθάρι.	
	жельчюгъ,	маргарити,	μαργαρίτης.	20
	ѡгниво,	пировѣло,	πυρόβουλο.	
1025	ремень,	чалѣки,	χαλίχι.	
	трѣтъ,	ѧска,	ἥσκα.	
	сѣра горячаа,	тади,	τιάφι.	
	сѣрныа спички,	тадокери,	τυφοκѣри.	25
	кысѣнн ѡгнь,	пироволисе ѧ стѣа,	πυροβόλησε ἰστιά.	
1030	главни,	ѧдло,	(δαυλόος).	

1: трѣ В; 3: терпѣ В; 5: трѣ В; великаа А; великаа В; 6: рѣчнаа А; рѣна В; хѣропрени С; 7: цекѣри В; 8: пеле^{10кв}кас А; пелекѣ В; ^{10кв}тѣр:пелекас? 10: скепарна С; 12: замѡ В; 13: канд В; 14: чѣ В; 15: ма- зонки А; 17: ѡ чѡчки А; дрѣвинны А; 19: драгѣа камыки В; 20: жельчюгъ А; 21: пировѣло С; перевѣло АВ; 22: чалѣки А; 23: трѣдъ А; трѣдъ В; 24: горячаа А; горячаа В; тафи АВ; 25: сѣрныа А; сѣрныа В; тадокери АВ; сѣрныа спицы, тадокѣри С;

ἄγλιε,	каркѣна,	κάρβουνα.	
плáмень,	лавра,	λάβρα.	
мелница,	мило(с'),	μύλος(ς).	
мелникъ,	милона(с'),	μυλωνᾶ(ς).	
5 жерновы,	литари,	λιθάρι.	1085
колесó, кóло,	—	—	
токарь,	торнарн(с'),	τορνáρι(ς).	
токаря,	торна,	τόρνα.	
трѣзбѣ,	трѣдонди,	трεδόνφι.	
10 рѣзци,	глифтіа,	γλυφτία.	1040
швецъ портной,	раѣтисъ,	ράφτης.	
и́гла,	велони,	βελόνι.	
наперстокъ,	дахтиланди,	δαχτυλίδι.	
нити,	рамата,	ράμματα.	
15 сапожной швецъ,	цангарн,	τσαγγáρι(ς).	1045
дрѣво сапожное,	калаподи,	καλαπόδι.	
шило,	сѣган,	σουγλί.	
верви,	свнкома,	σφίκωμα.	
цѣтны,	триха,	τρίχα.	
20 кро́алникъ,	кѣртеа,	κουρτέλλα.	1050
но́жици,	псалнди,	ψαλίδι.	

⟨Дро⟩зды чѣрныя,	косифосъ,	κόσσυφος.
соловей,	андони,	ἀηδόνι.
снница,	калдгерница,	καλουγερίτσα.

1: каркѣна А; каргѣжна В; 2: пламе* В; 7: токар А; 9: трѣзж⁶ В;
 трѣдонн АВ; 10: ган⁰тіа В; 11: швецъ портной А; 13: наперстокъ А;
 напръстокъ В; 15: сапожныи А; цангарн А; 17: сѣган В; 20: кр-
 тела В; 21: ножици А; 22: зы¹ черныя А; зы¹ чѣрныя В;

1055	Γόρλιца, сѡλ, Ἰβωλγα, λίστοβница, Δατελѣ, 1060 нетопырѣ,	τρεγόνα, κισα, σικκοδα, χιλιδόνα, σικκοφα, νιχτηριδα,	τρεγόνα. χίσσα. συχοφᾶ(ς). χιλιδόνα. συχοφᾶ(ς). νυχτηρίδα.	5
------	---	--	---	---

На человекѣхъ пор-
ты ѿ

	срацица, порткы, 1065 гачникѣ, пѡисѣ, терликѣ, цѣгаѣ, ѡпашенѣ, 1070 кожѡхѣ, шѡва, сѡвна дорогаѣ, ѡ порты ѡ дорогахъ сѡконѣ, кнѣверѣ, шапка, 1075 черкаснѣ, сапѡгы,	пѡкамисѡ, враки, кракозѡни, зѡнари, ѡдѡстани, кавади, панофорнѣ, гѡна, цѣха, цѣха, скѡфѣи, верета, нодимата,	πουκάμισο. βραχί. βρακοζούνι. ζουνάρι. φουστάνι. καβάδι. πανωφόρι. γούνα. τσόχα. τσόχα. σκούφια. μπερέτα. ποδήματα.	10 15 20
--	---	--	---	----------------

5: сикода В; 6: нихторнда АВ; 7: на чѡцѣ А; ѡ чѡцѣ В;
9: пакмисѡ В; 10: порткы А; прѣтки В; вракы А; 11: вракозѡни В;
12: пѡисѣ А; пѡисѣ А; зѡнари В; 13: теРли* В; дѡстани А; дѡстани В;
14: кѡган В; 15: пафорн А; панофорн В; панофорн С; 16: шѡва В; гѡна АВС;
17: дорогаѣ В; 19: сѡко* В; 20: кнѣв* В; кнѣвѣи А; скѡфѣи В; кѡпак
скѡфѣи; прѣлици, скѡфѣи; грѣцкаѣ шапка широка кѡфѣи, кнѣвѣи С; 21: чѡркасн* В;
22: сапѡги В;

кордованци,	παπῶντι,	παπούτσι.	
вѣстѣпни,	πεζοκλιγγι,	πεζοκαλίγι.	
вѣс,	ἕπιπολιτος,	ἕπιπολιτος.	
ѡвѣт,	ποδιμενος,	ποδημένος.	1030
5 ногавіѣци,	καλαца,	καλτσα.	
рѡдкавіѣци,	χεροτѣа,	χερότѣа.	
завѣтрокѣ,	прѡбема,	прѡгеμα.	
ѡвѣдѣ,	ѣма,	γѣμα.	
ѡжина,	διπνος(с),	δειπνος(с).	1085
10 ѡжинають,	διπνисѣси,	δειπνήσουσι.	

Ѡ кѡпли.	ἔφρι прагматѣас,	ἔφρι праγματείας.	
начни,	ἀρξѣ.	ἀρξου.	
пойди на торгѣ,	ἀγομε ἡс тоӣ дорон̄,	ἀγωμε εἰс τὸν φόρον.	
былъ ѣсми на торгѣ,	ἡμινъ ἡс тоӣ до-	ἡμην εἰс τὸν φόρον.	1090
15	рон̄.		
кѡпихъ си да ѡм̄,	ἡгораса на даго,	ἡγόрасα νὰ φάγω.	
хоциѡ кѡпити,	дело на ἀгорасо,	θѣλω νὰ ἀγοράσω.	
продати,	пѡлснн̄,	πουλήσειν.	
да не кѡпишь,	миден̄ на ἀгораснѣ,	μηδὲν νὰ ἀγοράσης.	1095
20 кѡпихъ,	ἡгораса,	ἡγόрасα.	
не кѡпихъ,	ѡк̄ ѣгораса,	οὐκ ἔγοрасα.	
кѡпите,	ἀγοрасετε,	ἀγοράσετε.	
кѡпн̄ ми,	ἀγοрасе ме,	ἀγοράσέ με.	

1: разжѣдваны АВ; папѡци В; кордованцы, пнгѣцы С; 2: встѣпни В; пезо-
 клиγγι А; встѣпѣци С; камка пндолока С; 4: ѣвж^т В; 11: . . . εφρι праг-
 матѣ В; 13: трѡгѣ В; торгѣ А; 14: кѡ В; 16: кѡпн^х В; 17: хоциѡ
 кѡпн^и В; 18: пѡлснн̄ А, пѡлснн̄ В; 19: кѡпн^и В; мидн̄ А; миден̄ В;
 20: кѡпн^х В; 22: кѡпите В; 23: кѡпн̄ В;

κῆπιον ,	на ἀγορασμένη ,	να ἀγοράσωμεν.
не κῆπιόν ,	на μηδεν᾽ ἀγορασ- μένη ,	να μηδεν᾽ ἀγοράσωμεν.
κῆπιόν λι ἔσσι ,	ἠγορασεῖ ,	ἠγόρασες;
продал᾽ λι ἔσσι ,	ἠπῶλασεῖ ,	ἠπούλησες; 5
продάει ,	πῶλασε το ,	πούλησέ το .
прόδαλκ᾽ εἰμῶ ,	ἐπῶλασα το ,	ἐπούλησά το .
Ποῦδαμι ἐ τὸργῶ ,	πάμε ἕς τοῦ δόρον ,	πάμε εἰς τὸν φόρον .
годна ἔσμ᾽ ἐ τὸργῶ ,	ἐπιγα ἕς τοῦ δόρον ,	ἐπιγα εἰς τὸν φόρον .
продан ми κῆπιον δ	πῶλασε ми на ἀγοрасо	πούλησέ μοι να ἀγο- 10
тебѣ ,	ἀπ᾽ ἔσενα ,	ράσω ἀπ᾽ ἔσενα .
продάμι ти ,	на се πῶлаσο ,	να σέ πουλήσω .
не продам᾽ . надоеѣ	ἔδει πῶласо . χρῆзо	οὐδεν᾽ πουλήσω· χρήζω
себѣ ,	το ἑαυτοῦ μδ ,	το ἑαυτοῦ μου .
не тревѣдью его ,	δει δο χρῆзо .	δεν τὸ χρήζω . 15
κῆπι ти σουѣ ,	ἀγοрасοῦ ἑαυτοῦ εδ ,	ἀγόρασον ἑαυτόν σου .
Тревѣиши его ,	χρηзиέ το ,	χρήζεις τοφ)
годно ,	πρεπὸν ,	πρέπον ,
подобаеѣт᾽ ,	πρεпὸн ,	πρεπόν ,*
се продаси ли ,	ἐτόττον πῶлаσε το ,	ἐτοῦτον πούλησέ το . 20
ἄще вы кто κῆπιον	ἀν ἦτον κανιέ на	ἂν ἦτον κανεῖς να τὸν
продάμι то ,	τοῦ ἀγοраси , πῶло	ἀγοράσῃ , πουλω
	то ,	то .
μινόγα ἔστω цῆна	πολι ἔνε ἡ τιμι τιδ ,	πολλή ἔνε ἡ τιμή
τομδ ,		του . 25
чего достонѣт᾽ ,	τι χρηзи ἀκτδ ,	τί χρήζει αὐτοῦ ;
дорого ,	ἀκρικὸν ,	ἀκριβόν .
дѣшево ,	ἔφτιно ,	ἐφτηνό .

1: κῆπιον B; на ἀγοрасемῆ A; 2: ἀγοрасεμον B; 4: κῆπιον; ἀγοραεῖ B;
5: ἀπῶλασεῖ B; 6: πῶλασε B; 7: πῶλασ᾽ B; ἐπῶλασα A; ἐπῶλασα B;
10—11: κῆπιον δ тебе A; 13: δειν A; ἔδει B; πῶласо B; 14: ἑαυτοῦ
мж B; 15: ἐπ᾽ B; 16: κῆπιον A; κῆπιον B; σεбѣ B; ἀγοрасοῦ B; 17: тревѣдью B;
20: ἐτόтτον B; 21: κῆπιον B; 24: ἐ AB; 25: τὸμж B; 26: чѣ
достонѣ B; ἀвтж B;

	даромъ , дешѣвле нынѣ, сегодни дороже,	δορίανον , ἀγτινότερον τῦρα, σιμερονὸν ἀκρικότε- ρον ,	δωρεανόν. ἀφτηνότερον τῦρα. σήμερον ἀκριβώτερον.	
5	дорожна , гладъ , что принялъ ѣси, наложилъ ѣсмь и своимъ ,	ἀκριβία , λιμός , τι ἱκερδισεσ̄ , ἱπροσεδεκα κε ἰδικо лиδ ,	ἀκριβεια. λιμός. τί ἐχέρδι σεις; ἐπροσέδεκα καὶ ἰδικό μου.	1130 1135
10	много молвишъ , къ такомѣ торгѣ та- ковамъ и надобѣ. дан ми безъ денеѣ , не смѣю ти дати,	ποла ленис̄ , ἡс̄ титωνὴ φορονὴ тита прени, дос̄ ме пара дѣкатѣ , ден̄ дормо на се досо ,	πολλά λέγεις. εἰς τίτοιον φόρον τί- τοια πρέπει. дос̄ ме парὰ δουκάτου. δὲν торμῶ νὰ σέ δώσω.	1140
15	бога ради, господине мой, не прогнѣ- вансѣ на ма, что ѣсмь не ѣснѣлъ	ἰα τὸν θεων̄ , ἀρενди мѣ, на миден̄ хо- ломанис̄ ἡс̄ ѣме и ти дден̄ ѣсосо	γιά τὸν θεόν, ἀφέντη μου, νὰ μηδὲν хо- λομανῆς εἰς ἔμέ, εἴ τι οὐδὲν ἔσωσα	1145
20	тебѣ много пи- сати, понежъ дѣво и мамѣ инаѣ дѣла, вошли си хъ, а когда наидѣ времѣ, тог-	ποла на се граψо, ἑпиди гѣн̄ ἔχο ке ἀλλα(δδλία(, ме- галотера(пар̄ ἑтѣтис̄ , ке поте	πολλά νὰ σέ γράψω, ἐπειδὴ γόδ̄ν ἔχω καὶ ἄλλας δουλειᾶς με- γαλοτέρας παρ̄ ἐτούτοις· καὶ τότε	1150
25	да хочю тебѣ много послѣжити,	дело на ѣкро то керос̄ , тоте дело ἡс̄ ѣсена пола на дѣлено ,	θέλω νὰ εὔρω τὸ καиρὸς, τότε θέλω εἰς ἑсена πολλά νὰ δουλεύω.	

2: дешѣвлн B; ἡнѣ AB; ἀγτινότερον B; 3: сего дѣн A; ἀκρικότερον B;
9: мж B; 11: къ такомѣ торгѣ B; 12: таковоа B; титων̄ AB; тита AB;
13: кѣ денги A; пара джкатѣ B; 14: ла^т A; дон дормо B; 16: вѣа AB;
гнѣ AB; ἰαφѣнди A; ὄрендн B; 5: милос̄ B; 20: мнѣ B;
песа^т F; ѣденъ A; 21: гѣн B; 22: инаѣ A; инаѣ B; ἄλλα дѣліа AB;
мггалотѣра AB; 24: етѣтн B; 25: хочѣ B; тѣк B;

1155	<p>Молю же тѣ, добрый ѣго де параклао се, старче, прости мѣ грѣшнаго, ѣко прѣизанише агах ти, ѡ моли бога за мѣ.</p>	<p>ѣго де παρακαλω σε, καλογερι, συχωρησε με το αμαρτολο, οτι περυσον ηψεκα σε, κε εβχθ το θεу ηπερ εμθ.</p>	<p>ѣγw δѣ παρακαλω σε, καλογερι, συχωρησε με τw αμαρτωλω, οτι περισσoν ηψευσα σε, και ευ- 5 χου τw θεw υπερ εμου.</p>
1160	<p>се же писахъ ти, сколко зная, а гдѣ вѣдетъ ложно ѡ ты вѣспрашиваи ѡ того, кто гораздѣ мене ѡмѣетъ, а на мене о томъ не дикви понежъ нѣсмь гречини, но рсени ѣсмь, слово же мое дозде ѡ сѣвршихъ ѡ</p>	<p>ке ѣтoтoн ѣγραψа се, осан ѣксеро, ке нѣ на гене ψεματα ке си ѣротисон ѡп ѡдтoн, ѡ тиc κалнoтepoн ѡпо мена ѣксери, ке ѡс ѣме ди ѡктoн миден даεμαзис ѣпиди ѡден ѡме ромеωс, ѡми рсoс ѡме ке о лoгoс мѣ ѣoс тoра ѣплиродинъ,</p>	<p>και ѣтoтoн ѣγραψа се ѡσαν ѣξεуρω, και τoυ να гене ψεματα 10 και сy ѣρωтiтoн ѡп ѡтoн, ѣ тиc καλλιωтepoн ѡпо мена ѣσηуρει, και ѣис ѣмѣ ди ѡтoн 15 μηδѣн θαυμαζиc, ѣπειдѣ ουδѣн ѣιμαι ρωμαтoс, ѡμη ρουcсoс ѣιμαι και о лoγoс μου ѣωс τoра 20 ѣπληρωθην.</p>
1175	<p>Не дая, проси, не проси, не вѣати, не дастъ, хочетъ ли, не хочетъ,</p>	<p>ѡден досо, зитисе, зита, миден зитисенс, ѡ, ми ѣпарис, ѡден ѡрси, делн, ѡден делн,</p>	<p>ουδѣн δωσω. ζηтiтe, ζηта. μηδѣн ζηтѣшiс. ου. μη ѣпаршс. 25 ουδѣн δ(ω)σει. θελει; ουδѣн θελει.</p>
1180	<p>не дастъ, хочетъ ли, не хочетъ,</p>	<p>ѡден ѡрси, делн, ѡден делн,</p>	<p>ουδѣн δωσω. ζηтiтe, ζηта. μηδѣн ζηтѣшiс. ου. μη ѣпаршс. 25 ουδѣн δ(ω)σει. θελει; ουδѣн θελει.</p>

1: молю^м В; докри А; ага^х А; ѡ^х прѣизанише ѣла^х В; 9—10: вжде^т В; 11—12: ѡ τo В; ѡп ѡфѣтoн А; гораздѣ А; 16: фармазис^с В; ржси^н, ржсѡ В; 18—19: совршнн А; 20: мѣ ѣoс В; 26: не дѡ АВ; дн^{oн} А; днен В; 27: хoцeт^т В; дили В;

3: грѣшна^н В; 5: вѣа АВ; 17: слово^м В; 28: не хoцeт^т В; ѣдени А; ѡден днан В;

4: ѡде АВ; ѡко прѣизанише А; 8: сѣ^м В; ѣтѣтoн В;

ВЪЗМЕТЪ ЛН,	НА ЁПАРН,	ΝΑ ΕΠΑΡΗ;	
ДАСТЪ ЛН,	НА ДОСН,	ΝΑ ΔΩΣΗ;	
НЕ ДАСТЪ ЛН,	ЪДЕНЪ ДΕΛН НА <ДО>-	ΟΥΔΕΝ ΘΕΛΕΙ ΝΑ <ΔΩ>-	1185
	СННЪ,	СΗΝ;	
Б МОЕ,	ЪДНКО МѢ,	ΕΔΙΚΟ ΜΟΥ.	
НЕ МОЕ,	ЪДЕНЪ ЪДНКО МѢ,	ΟΥΔΕΝ ΕΔΙΚΟ ΜΟΥ.	
ТВОЕ ЛН,	ЪДНКОНЪ СѢ ЁНЕ,	ΕΔΙΚΟΝ ΣΟΥ ЁΝΕ;	
ТЪЖДЕ,	ЪЗЕНОНЪ,	ΞΕΝΟΝ.	1190
НЕ ЧЮЖЕ,	ЪДЕИЪ ЪЗЕНОНЪ,	ΟΥΔΕΝ ΞΕΝΟΝ.	
10 ЁСТЪ ЛН,	ЁНЕ,	ЁΝΕ;	
ПОИДИ НА ТЪРГЪ,	ПАЕНЕ ИЪ ТОНЪ ФОРОНЪ,	ΠΑΓΑΙΝΕ ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΟΡΟΝ.	
КЪПИ, ЧТО ЪСТН,	ЪГОРАСЕ ТИ НА ДАГО>	ΑΓΟΡΑΣΕ ΤΙ ΝΑ ΦΑΓΩ>	
	МЕНЪ,	ΜΕΝ.	1195
ВЫЛЪ ЁСМЪ,	ЁПИГА, ЪМОНЪ,	ΕΠΗΓΑ, ΉΜΟΝ.	
15 НЕ КЪПИЛЪ ЁСМЪ,	ЪДЕНЪ ЪГОРАСА,	ΟΥΔΕΝ ΗΓΟΡΑΣΑ.	
КЪПИЛЪ ЁСМЪ,	ЪГОРАСА,	ΗΓΟΡΑΣΑ.	
ВСЕ ДОРОГО,	ЪЛОНЪ ЪКРНКОНЪ,	ΘΛΟΝ ΑΚΡΙΒΟΝ.	
ВСЕГО МНОГО,	ЪЛОНЪ ПОЛИНЪ,	ΘΛΟΝ ΠΟΛΥΝ.	1200
КЪПИТЪ,	ЪГОРАСННЪ,	ΑΓΟΡΑΣΕΙΝ.	
20 ПРОДАТИ,	ПЪЛНСИНЪ,	ΠΟΥΛΗΣΕΙΝ.	
КЪПИЛЪ ЛН ЁСИ,	ЪГОРАСЕЪ,	ΗΓΟΡΑΣΕΣ;	
ПРИНЕСЛЪ ЛН ЁСИ,	ЪФЕРЕЪ,	ΉΦΕΡΕΣ;	
ЁЩЕ НЕ ПРИНЕСЛЪ,	ЪКОМНЪ ЪДЕНЪ ЪФЕРЕЪ,	ΑΧΟΜΗ ΟΥΔΕΝ ΉΦΕΡΕΣ.	1205
ПРИНЕСЪ,	НА ДЕРО,	ΝΑ ΦΕΡΩ	
25 ТЕВЪ,	ЁСЕНАНЪ,	ΕΣΕΝΑΝ.	
НАМЪ,	ЪМАЪ,	ΗΜΑΣ.	
ВАМЪ,	ЁСАЪ,	ΕΣΑΣ.	
КЪШЕ,	ЪДНКО САЪ,	ΕΔΙΚΟ ΣΑΣ.	1210
ЪМЪ,	ЁКНИНЪ,	ΕΧΕΙΝΟΙΣ.	
30 ПРИШЕЛЪ,	ЪЛДЕНЪ,	ΉΛΘΕΝ.	

3—4: на сннъ АВ; 5: мж В; 7: сж В; 8: тжжѣ В;
 11: пени В; доронъ В; 12: дагаминъ АВ; кѣпи В; 15: кѣпнѣ В; 17: драго А;
 19: кѣпнѣ В; 21: кѣпнѣ В; ѡгорасецъ А; 25: ѡси, нанъ А; ѡсинаѣ В;

	вѣлѣ,	ἦτον,	ἦτον.	
	позови ἔго,	κραῖε τον,	κραῖε τον.	
1215	придетъ ли,	ἔρχετε,	ἔρχεται;	
	не звалъ,	ὄθεν ἔκραξα,	οὐδὲν ἔκραξα.	
—————				
	кѣ стѣни,	ἔγειρό,	ἐγείρου.	5
	ὄμμησα,	νηφῶνσε,	νηφῶθαι.	
	вѣожзи свѣщѣ,	ἀψε керинῆ,	ἄψε керίν.	
1220	сътвори молитвѣ,	πῆσον ἐγῆνή,	παίησον ἐγῆνή.	
	пойдемъ кѣ церкви,	ἄς ὑπαγομένῃ ἡς τινῆ	ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν	
		ἐκκλῆσιάν,	ἐκκλῆσιαν.	10
	поютъ ли въ церкви,	ψαλθῶσιν ἡς τинῆ ἐκ-	ψάλλουσιν εἰς τὴν ἐκ-	
		κλῆσιάν,	κλῆσιαν;	
1225	ὤπѣлан,	ἀπελῆσαν,	ἀπέλυσαν.	
	красно,	εὐμορφонῆ,	εὐμορφон.	
	некрасно,	ὄθεν ἔνε εὐμορφонῆ,	οὐδὲν ἔνε εὐμορφон.	15
	вѣло,	ἄσπρονῆ,	ἄσπρον.	
	черно,	μαῦρονῆ,	μαῦρον.	
1230	свѣтло,	λευκονῆ,	λευκόν.	
	темино,	βαθνῆ,	βαθύν.	
	вндиши ли,	βλέπειсѣ,	βλέπειсѣ;	20
	не видишъ,	ὄθεν βλέπο,	οὐδὲν βλέπω.	
	не видѣти,	ὄθεν денете,	οὐδὲν φαίνεται.	
1235	видѣти,	φενете,	φαίνεται.	

2: позови ἔго В; краѣа τον А; краѣа то^п В; 5: ἔγειро В; 6: ннѣднсе А;
 нн^однсе В; 7: вожзи В; свѣщѣ В; 8: сотвори А; мѣтѣр А; мѣтѣж В;
 9: цркви АВ; ἐκκλῆσιαν В; ψαλθῶσιν В; 17: черно В;

вѣлѣть ѣсмь на тор- ἡμινὶ ἢς τοῦ φόρον ἤμην εἰς τὸν φόρον·
 гѣ, кѣпилѣть ѣсмь ἡγοраса на даго, ἡγόρασα νὰ φάγω.
 ѣсти совѣ,

Дорого ли,	ἀκρικὸν ἔνε,	ἀκριβὸν ἔνε;	
5 не дорого,	ᾄδει ἔνε <ἀκρικὸν>,	οὐδὲν ἔνε <ἀκριβὸν>.	1240
продай ми,	πῶλнсе ми,	πούλησέ μοι,	
кѣплю ᾄ тобѣ.	ἢ ἀγοрасо ἀπ' ἐсена,	ν' ἀγοράσω ἀπ' ἐсена.	
кѣпи <ми>,	ἀγοрасе ми,	ἀγοράσέ μοι.	
не кѣплю,	ᾄδει ἀγοразо,	οὐδὲν ἀγοράζω.	
10 не продамъ,	ᾄδει πῶло,	οὐδὲν πουλῶ.	1245
совѣ ми надовѣ,	χρнзо тѣ логѣ мѣ.	χρήζω τοῦ λόγου μου.	

ѣсти хоциѣ,	на даго дело,	νὰ φάγω θέλω.	
вели доспѣти ѣсти,	ѣрнсе на пнсѣнѣ фа-	ѣрнсе νὰ ποιήσουν φα-	
	гннѣ,	γнν.	
15 велѣтъ ѣсмь,	ѣрнса,	ѣрнса.	125
скоро вѣдетъ,	гннгора гннете,	γλήγορα γнνεται.	
пожди мало,	картерн ѣнгонѣ,	картѣρει ѣлнгон.	
ѣсть ли, что ѣсти,	ѣне ти на дагоменѣ,	ѣне тн νὰ φάγωμεν;	
Гости звахъ вели до-	ѣнлѣсѣ ѣкалесаменѣ,	φнλους ѣкалѣсάμεν.	
20 спѣгн много ѣсти,	ѣрнсе на пнсѣнѣ	ѣрнсе νὰ ποιήσουν	121
	полннѣ дагннѣ,	πολὸν φαγнν.	

1: ἡμннѣ А; ἡμнн В; 2-3: кѣпнѣть ѣсмь ѣсти снѣѣ В; 5: не драго А;
 6: пѣлнсе ми В; 7: кѣплю ᾄ тнѣѣ В; ἀп' ἐсενѣ А; 8: кѣпннѣ А; кѣпнн В;
 11: т' ѣлогѣ А; тѣ логѣ В; 13: пнсѣнѣ В; 16: вѣдеѣ В; 19: ѣкалѣ-
 ссамнн В; 20: доспѣѣ А; пнсѣнѣ В;

братѣ пришли, ѡсти	ἀδελφοὶ ἤλθασιν, νά
γούατ, ѡсти про-	φάγουν θέλουν, νά
сѡт. нѣ чего ѡсти.	φάγουν ζητοῦσιν οὐδὲν ἔνε τί φαγεῖν.
кѡни шед, ἀγομε	ἀγοράσε, ἀγομε, ἀγοράσε. 5
гдѣ кѡниѣт,	пѣ на ἀγοрасо, ποῦ νά ἀγοράσω;
на торгѣ много,	нѣ теѣ дороѣ пола, εἰς τὸν φόρον πολλὰ.
нѣтъ на торгѣ,	ѡден ѡне нѣ теѣ до- οὐδὲν ἔνε εἰς τὸν φό-
	роѣ, ρον.
поѣхал, ѣкаваликеѣен,	ѣкаβαλλίκεѣен. 10
не ѣхал,	ѡден каβαλλίκεѣен.
не хѡчетъ,	ѡден ѡлеи.
γочетъ,	ѡлеи.
когда,	пѡте;
тогда,	тѡте. 15
нынѣ,	снμεροѣ,
завтра,	ἀκριωѣ,
въ ѡнъ день,	μεδαβρίωѣ,
вчера,	ѣχѡсѣ,
не здравѣтъ человекѣтъ,	ѡден ѡне нѣгѣнсѣ ан- οὐδὲν ἔνε ὑγιѣς ἀνθρω-
	ροпѡсѣ, ποсѣ.
болитъ,	ἀстени,
не болитъ,	ѡден ἀстени,
здравѣтъ,	нѣгѣнсѣ,
не можетъ,	ѡ дннате,
мѡжетъ,	дннате,
моѣ,	ѣдикѡсѣ мѡ,
не моѣ,	ѡден ѣдикѡсѣ мѡ,
дрѡгѣтъ,	φѣлѡсѣ,
	φѣлѡсѣ.

1—2: па дагѣнъ дѣлѣнъ А; на дагѣнъ дѣлѣнъ В; 2—3: на дагѣнъ зѣтѣжѣнъ В;
 5: кѡни В; 6: гдѣ А; 7: на торгѣ В; 12: не хѡметъ В;
 13: хѡчетъ В; 16: нѣтъ АВ; 17: ѡнъ АВ; ἀκριωѣ; В; 20: пѣкъ АВ;
 24: нѣгѣнсѣ А; нѣгѣнъ В; 27: ѣдикѡсѣ мѡ В; 29: дрѡгѣ В;

	вѣгъ,	ἔχαρος,	ἐχθρός.	
	печалъ ми днесъ,	λιπνὴ ἔχο σήμερον,	λύπην ἔχω σήμερον.	
	печаленъ ѣсмь,	λιπνιμένος ἤμι.	λυπημένος εἰμί.	
	радостъ ми днесъ,	χαρὰν ἔχο σήμερον,	χαρὰν ἔχω σήμερον.	
5	скорвенъ ѣсмь,	θλιμένος ἤμι,	θλιμμένος εἶμαι.	1290
	тошно ми,	τεδλιμένο ми,	τεδλιμένο μοι.	
	печаленъ,	липеронъ ѣне,	λυπερόν ѣνε.	
	Ἰσποканѣ мое на вога,	ἵλπισ' μὲ ἵс τὸν δεви,	ἡ ἔλπις μου εἰς τὸν θεόν.	
10	Грѣшенъ ѣсмь,	ἁμαρτωλὸс ἤμι,	ἁμαρτωλός εἰμι.	1295
	многъ съгрѣшихъ,	πολλὰ ἡμαρτόν,	πολλὰ ἡμαρτόν.	
	кѣпите,	ἀγοράсате,	ἀγοράсате.	
	кѣпимъ,	на ἀγοрасоменъ,	νὰ ἀγοράсωμεν.	
	слышалаъ ѣсмь,	ἠκούса,	ἤκουσα.	
15	не слышалаъ,	ἴден ἠκούса,	οὐδὲν ἤκουσα.	1300
	видѣлаъ ѣсмь,	ἴδα,	εἶδα.	
	не видѣлаъ ѣсмь,	ἴден ἴда,	οὐдὲν εἶδα.	
	видѣла ли ѣси,	ἴдесъ,	εἶδες;	
	слышала ли ѣси,	ἠκούсесъ,	ἤκουсες;	
20	принеси,	φѣре,	φѣре.	1305
	прѣиди,	ѣла,	ἔλα.	
	лѣзи,	песе,	πέσε.	
	идаъ,	ἵпаго,	ὑπάγω.	
	не идаъ,	ἴдеμъ паго,	οὐдὲμ πάγω.	
25	дѣмъ,	на досо,	νὰ δώσω.	1310
	не кѣпимъ,	на миденъ ἀγοрасо- менъ,	νὰ μηдὲν ἀγοράсωμεν.	
	пошеаъ,	ἵпаги, ѣдееви,	ὑπάγει, ἐδιέβη.	
	пошеаъ ли,	ѣпигесъ,	ἐπήγес;	

3: липнѣ, носнѣи АВ; 8: ѡпова*и В; еѣа АВ; ἵлписъ мж В; 10: грѣ-
ш* В; 11: согрѣши* А; съгрѣши* В; 12: кѣпите В; 13: кѣпимъ В;
14: ἠκούса В; 19: слышѣ В; 23: идаъ В; 24: даи* паго В;
26: кѣпимъ В; 28: ипагы А;

	ἴδεσθι λι.	ἦρχεσε, ἠπαγισ,	ἤρχεσαι; ὑπάγεις;
1315	ΠΟΙΨΙ ΒΡΑΤΕ, НЕ ХОДИ ВРАТЕ. НЕ ВРЕМѦ, ВРЕМѦ ЛИ ЕСТЬ, КОГДА ВЪДЕТЪ ВРЕМѦ,	ἀγομε ἀδελφε, μῆ ἠπαγισ ἀδελφε, ῥδεη ἔνε κερос, ἔνε κερос, ποτε ἠα γενι κερос,	ἄγωμε, ἀδελφέ. μῆ ὑπάγης, ἀδελφέ. οὐδὲν ἔνε καιρός. ἔνε καιρός; 5 πότε νὰ γενῆ καιρός;
1320	СКАЖИ МИ, САΜΙ ΠΟИΔΘ, ΠΟИДИ СО ΜΝΟЮ, ΠΟΒΥΒΕΜΙ ῥ НЕГО,	ἠπε με, ἀвтос μδ ἠпаго, ἔμ μετ ἔμδ, просμινни делομεη,	εἶπέ με. αὐτός μου ὑπάγω. ἔμ μετ' ἐμοῦ. προσμεῖνει θέλομεν εἰς 10
1325	ВНДИМСѦ СЪ НИМІ, ВЪПРАШѦЕМІ ἔГО, ДÓБРЪ ЛИ ἔСТЪ ВЪ ЗДРАВІИ СВОЕМІ, ЗДРАКЪ ЛИ ПРИШЕЛЪ, КАКОВЪ ἔСТЬ, КАКО ПРЕВЫВАЕТЪ. СТАΡЪ ЛИ, СТАΡЪ ЛИ ἔСТЬ,	ἠс ἔκκινонη, на ἠδδμεη ἀλληлон μῆ ἔκκινонη, на τον ἔροτисομεη, ἔνε κала ἠс тинη	ἐκεῖνον. νὰ ἰδοῦμεν ἀλλήλων μὲ ἐκεῖνον. νὰ τὸν ἐρωτήσωμεν. ἔνε καλὰ εἰς τὴν ὑγεί- 15
1330	ЗДРАВІИ СВОЕМІ, ЗДРАКЪ ЛИ ПРИШЕЛЪ, КАКОВЪ ἔСТЬ, КАКО ПРЕВЫВАЕТЪ. СТАΡЪ ЛИ, СТАΡЪ ЛИ ἔСТЬ,	ἠγнан тδ, ἠртеη ἠγῆис, ποταπος ἔνε, посъ дѣвази, геронη ἔνε, герос ἔνε,	ἠρθεν ὑγῆис; ποταπος ἔνε; πῶς διαβάζει; γέρων ἔνε; 20 γέρος ἔνε;
1335	МЛАДЪ ЛИ, ХОЧЕТЪ ЛИ СѦ ВИДѢТИ ἔ НАМИ, ἔ ТОВОЮ, ἔ НИМІ,	невосъ ἔνε, дели на ἠдин μεд ἠмонη, μετα сδ, μετ ἔκκινонη,	νέος ἔνε; θέλει νὰ ἰδῆη μεδ' 19 ἠμῶν; μετὰ σου; 25 μετ' ἐκεῖνον;
1340	САΜΙ НЕ ἠΔΘ, ἠ ΤΩ НЕ ХОДИ,	ἀвтос μδ ῥдеη ἠпаго, ῥде ἔси ἠпас,	αὐτός μου οὐδὲν ὑπά- γω. οὐδὲ ἐсῦ ὑπᾶς.

5: ἔ^τ АВ; 6: влад^т В; 8: поидж В; ἀвтос μж В; 9: ἰда АВ;
 ἰмж В; 10: ῥ н^т ῥ; 12: наиджм^η ἀλληло^т ми κκινонη В; 14: въпро-
 шал^т А; 15: ἔ^т В; 17: ἠγῆис А; 18: како^т В; ἔ^т АВ;
 23: хоци^т В; 25: мета сж В; 27: ἠдж В;

	ἢ ἄζυ' νε ἰδᾶς, далече ἔσται, не выведем δ' него,	Ἰδε ἐγὼ ἵπαγο, μακρεὰ ἔνε, Ἰδεῖν θελομεν ἵπανι ἕκτι,	οὐδὲ ἐγὼ ὑπάγω. μακρεὰ ἔνε. οὐδὲν θέλομεν ὑπᾶν 1346 ἐκεῖ.
5	не выведемса с ним, не хочеть насъ ви- дѣти, видѣлса ἔсмы с нимъ,	Ἰδεῖν ἰδαμεν ἄλλοι ἀλοῖ, Ἰδε δεῖν на маc ἰδι, ἰδαμεν ἄλλοι,	οὐδὲν εἶδαμεν ἄλλοι ἄλλον. οὐδὲ θέλει νὰ μάc ἰδῆ. 1350
10	гнѣбаетса, не гнѣбаетса, гнѣбавешиса, не гнѣбавѣса, грѣхъ ἔсται,	χολομανι, δ' χολομανι, χολομανιc, μιδεῖν ἐ χολομανιc, ἀμαρτία ἔνε,	εἶδαμεν ἀλλήλων. χολομανεῖ. οὐ χολομανεῖ. χολομανεῖc. μηδὲν-ε-χολομανῆc. 1355 ἀμαρτία ἔνε.
15	ἔже гнѣватиса, безакѣнно дѣла, беззѣмѣ веаѣко, беззѣмѣи челоуѣкѣ, не смиренѣ,	ὅτι на χολομανιc, ἀνομιοῖ ἔργοι, τρελα πολн, τρελοc ἀνδρποc, μαχιcтис,	ὅτι νὰ χολομανῆc. ἀνομον ἔργον. τρελλία πολλή. τρελλοc ἀνθρωποc. 1360 μαχιcтῆc.
20	смиренѣ челоуѣкѣ, ἴвогъ, пиць, добрословеи, добронравенѣ,	ἱρриникоc ἀιφροποc, πτοχοc, πεινитоc, καλοлогоc, καλοῖδιc, καλοτρο- ποc,	εἰρηνικοc ἀνθρωποc. πτωχοc. πένηταc. καλόλογοc. 1365 καλοῖθηc, καλότρο- ποc.
25	ἔсται с κѣмъ повѣcѣ- довати, Данъ ми, даси ли ми, не дамъ ти,	ἔχιc με τιναи на cинданиc, доc με, ἀндеc με, Ἰδεи си διди, δ ми си доco,	ἔχειc με τίναν νὰ συν- τύχηc; δοc με. 1370 διδεc με; οὐδὲν σοι διδω(ω) οὐ μῆ σοι δώco.

1: ἰδᾶ B; 2: далѣ τ B; 3: δ не B; ἵπον AB; 7: χοιμ^π B;
12: гнѣбавеш^и B; 13: не гнѣбавоc A; не гнѣбавѣ B; 14: i^π B; 15: i^π
гнѣват^и B; 17: беззѣмѣ B; 18: беззѣмѣ B; чѣкѣ AB;

	Δαετὶ λι,	να δωσι,	να δώσῃ;	
1375	Δαετὶ λι,	διδι,	δίδει;	
	Δολῶ λι τι,	ἔδοκε σε,	ἔδωκέ σε;	
	Δολῶ τι,	να σε δосо,	να σὲ δώσω.	
	Не δαβάη ми,	ἴδεν με досης,	οὐδὲν με δώσης.	5
	Δολῶ λι ἐσι,	ἔδοκες,	ἔδωκες;	
1380	Не δολῶ ли еси,	ἴδεν ἔδοκες,	οὐδὲν ἔδωκες;	
	Не долῶ,	ἴ ми досо,	οὐ μὴ δώσω.	
	Δολῶ,	να досо,	να δώσω.	
	Δοη ἔμδ,	δος τον,	δός τον.	10
	Не даван ἔμδ,	μιδεν τον досης,	μηδεν τον δώσης.	
1385	Возми,	ἔπαρε,	ἔπαρε.	
	Не ἔμαι,	μιδεν ἔπαρης,	μηδεν ἐπάρης.	
	Вэла,	ἵπирен,	ἡπῆрен.	
	Слышала ли еси,	ἡκδесе,	ἤκουσες;	15
	Звоніла ли,	ἔсимапан,	ἐσήμαναν;	
1390	Не слышала,	ἴдεν ἡκдсе,	οὐδὲν ἤκουσε.	
	ἔци не звонили,	ἀκομη ἴдεν ἔсима-	ἀκόμη οὐδὲν ἐσήμα-	
	Слышала звонили,	ἡкдса ἔсимапан,	ἤκουσα ἐσήμαναν	20
1395	Понде мὲ в церкви,	ἵпаги ἡс την ἔκклн-	ὑπαγι εἰς τὴν ἐκκλη-	
	ἵдем,	сiан,	σίαν.	
	ἵдете ли,	ἵπάγομεν,	ὑπάγωμεν.	
	ἵдеш ли,	ἵпаги,	ὑπαγι . .	
	Не ἵделу,	ἔρχесте,	ἔρχεσθε;	25
	Не ἵдете ли,	ἵпагис,	ὑπάγεις;	
1400	Не ἵделу,	ἴдεν ἵпаμην,	οὐδὲν ὑπᾶμεν.	
	Не ἵдете ли,	ἔρχесте,	ἔρχεσθε;	
	ἵдеш ли,	ἵпагис,	ὑπάγεις;	
	Не ἵдем,	ἴдεν ἵпаμην,	οὐδὲν ὑπᾶμεν.	30

5: дован А; 7: вднх А; 8: де" В; 11: имс А; имж В; 15: һкδ-
 сеск А; һкдсѢ В; 17: слышн¹ А; 18: ἀκομη ἴдени ἔсимапан А;
 20: һкдса В; 21: цѣкви АВ; ἐκκλнсiан В; 23: ἵпагомени А; ἵпагоми" В;

НЕ ИДЕТЕ ЛИ,	8 ΔΕΙΪ ἔρχεσθε,	οὐδὲν ἔρχεσθε;	
НЕ ИДЕШЬ ЛИ,	8 ΔΕΙΪ ἔρχεσε,	οὐδὲν ἔρχεσαι;	1405
ПОЖДЬ ЕЩЕ,	ΠΕΡΙΜΕΝΙ ἀκομῆ,	περιμένει ἀκόμῃ.	
ПОКУТЪ ЛИ,	ΨΑΛΘΗΝΙ,	ψάλλουσιν;	
5 НЕ ПОЮТЪ ЛИ,	8 ΔΕΙΪ ΨΑΛΘΗΝΙ,	οὐδὲν ψάλλουσιν;	
ПОКУТЪ,	ΨΑΛΘΗ,	ψάλλουν.	
ΩΠΕΒΛΗ,	ἀΠΕΨΑΛΑΝ,	ἀπέψαλαν.	1410
ΩΠΘΕΤΗΛΗ,	ἠΠΕΛΙΚΕΝ,	ἠπέλυκεν.	
НЕ ΩΠΘΕΤΗΛΗ,	8 ΔΕΙΪ ἠΠΕΛΙΚΕΝ,	οὐδὲν ἠπέλυκεν.	
10 ΤΟΠΕΡΕΟ ΝΑΧΑΛΗ,	ΤΟΡΑ ἠΠΕΛΙΚΕΝ,	τώρα ἠπέλυκεν.	
ЕЩЕ ПОКУТЪ,	ἀКОМИ ΨΑΛΟΥΝΙ,	ἀκόμῃ ψάλλουν.	
8 ЖЕ ДОКОНЧАЛИ,	ἀΠΕΔΑ ἀΠΕΛΙΚΑΝ,	ἀπέδα ἀπέλυκαν.	1415
НЕ КОНЧАЛИ,	8 ΔΕΙΪ ἐΠΛΗΡΩΣΑΝ,	οὐδὲν ἐπλήρωσαν.	
НЕ ПОВАЛІСА,	ΜΙΔΕΙΪ ΠΕΣΗΣ,	μηδὲν πέσης.	
15 ΒΡΕΜΑ ΝΕΣΕΨЪ,	ΓΟΜΑΡΙ ΒΑΣΤΑΖΗΣЪ,	γομάρι βαστάζεις.	
ВЪСТАХЪ РАНО,	ἘΣΗΚΩΘΗΚΑ ΤΟ ΠΥΡΝΟ,	ἔσηκώθηκα τὸ πυρνό.	
НЕ СПІТСА,	8 ΔΕΙΪ ΚΙΜΘΑΙΕ,	οὐδὲν κοιμοῦμαι.	1420
СПИТЪ,	ΚΙΜΑΤΕ,	κιμαῖται.	
НЕ МОЖЕТСА,	8 ΔΕΙΪ ἠΒΟΡΟ,	οὐδὲν ἠμπορῶ.	
20 ΧΟΨΘ СОВѢ ΚΡΟΒЪ ΠΘ-	ΔΕΛΟ ΠΑ ΔΛΕΒΟΤΟ-	θέλω νά φλεβοτο-	
СΤΗΤΗ,	ΜΗΣΟ	μήσω	
ΚΡΟΒЪ,	ἘΜΑ,	αἶμα.	1425
ДОВОРО ЛИ ΜΥΗΓЪ,	ἘΝΕ ΚΑΛΟΝ ΤΟΡΑ,	ἔνε καλόν τώρα;	
ΠΘΣΤΗ ΜΗ ΚΡΟΒЪ СЕ-	ΦΛΕΒΟΤΟΜΗΣΕ ΜΕ СΗ-	φλεβοτόμησέ με сή-	
25 ГОДНИ,	ΜΕΡΟ,	μερο.	
ΠΘΣΚΑХЪ,	ἘΦΛΕΒΟΤΟΜΗΣΑ,	ἐφλεβοτόμησα.	
ΠΘΨΘ,	ἀΠΟΛΩ ΤΟ,	ἀπολύω το.	1430
А ТЫ ХОЧЕШЬ ЛИ,	ΚΕ СΗ ΘΕΛΗΣ,	καὶ σύ θέλεις;	
АЖЪ ВЕΛΗΝШЪ,	ἀΝ ὀΡΙΣΗΣ,	ἂν ὀρίσης.	

1: ἰχρесте В; 2: ἰχρесе В; 4: ψαλθени В; 6: ψαλж* В;
8: Ωπжетнан В; 10: наан В; 11: ψαλοуни А; ψалж* В; 15: вримма А;
времма В; 16: ἰσηкодника В; пярно В; 17: кимаме В; 20: хощж В;
свѣж В; 23: ѡнѣ АВ; 24: пжети В; 26: пжска* В; 27: пжщж В;
28: хоще* В; 29: а* келлш В;

	ажъ мицъ благо- вншь,	ἀν με ἐκλογισις̄,	ἀν με εὐλογίης.
1435	прости мѧ, ѡтче мой, ѡстанѣса ѿ тебѧ, пѣан̄, слезы, 1440 плачет̄, вез̄ твоѣго благо- венѣа сътворӣ, повелѣӣе, ажъ вых̄ вога воѡлса̄, 1445 не вых̄ твоѣк по- танлѣ, но дѣвола̄ преѣстлѣ мѧ, 1450 таѣти вѣантѣ, ѣже не ѡповѣдати твоѣи свѣтѣнӣ. вратѣ вѣзлюбленнѣӣ, 1455 не воѡса мене, но вога воѡса, ѡ запокѣди ѣго съвлюдӣ.	σιχорισον με, πα- τερ мѡ, ѣскепа- стика се, медислименос̄, δακρѣа, κλέӣ. χωρις̄ тѣи εὐλογίαν̄ сѡ ѣпис̄а, ѡризмос̄, ѣан̄ ѣφοβѡсмин̄ тоӣ δεινѣ, ѡ ми с̄ ѣскепастика, ἀλλ̄ ѡ δ̄ дѣвоλος̄ ѡпатѣсе ме, лѣги ме на скепѣζο, ке ѣан̄ ѡден̄ ѣξομο- логидо тѣӣ ѡгно- синӣ сѡ, ἀδελφε̄ ѡγαπηте̄, μιδен̄ ме φοβασе̄, ἀλλ̄ ѡ тоӣ δεινѣ φοβѡ, ке тѣс̄ ѣνдо- лас̄ тѡ παν̄ри,	συχώρησόν με, πάτερ μου, ѣскепѣσθηκά се. μεδυσμένος. 5 δάκρυα. χλαίει. χωρίς̄ τὴν εὐλογίαν σου ѣποίησα. ѡρισμός. 10 ѣан̄ ѣφοβѡύμην τὸν θεόν. οὐ μὴ σ' ѣσκεпѣσθηκα. ἀκμѣ̄ ὁ διάβολος̄ ἡπά- 15 τησѣ ме. λέγει με νѧ скепѣζω. καὶ ѣан̄ οὐδѣν ѣξομολο- γηθѡ τὴν ѡγιωсү- νη σου. 20 ἀδελφѣ ѡγαπηтѣ. μηдѣн̄ ме φοβѡсσαι, ἀκμѣ̄ — τὸν θεόν φοβѡῡ καῑ тѣс̄ ѣν- τοлас̄ του πληρεῑ. 25

1: вѣнш̄ АВ; 3: ѡ̄ АВ; 4: мж В;
 вѣвнѣа АВ; εὐλογίαν̄ В; сж В; 9: сотворӣ А;
 13: тѣи В; 18: ждѣ В; 19: сѣмни АВ
 24: довк В; соелѡ В; 25: тж панри В;

5: pian̄ А; 8: твоѣ В;
 11: вѣа АВ; колса В;
 21: вѣзлюбленнѣӣ В;

	ἀϊϰε μενε ὄτανшица, ἔαν με σκεπαстиς, ἔάν με σκεπασθῆς, τὸν ἂ βοга κάκο ὄταιн- τὸν δεωνὴ πὸς να θεὸν πῶς νὰ τέκν) 1460 шица, τὸς σκεπαстиς, σκεπασθῆς;
5	Влюдица брате, не φοβὸ ἀδεаде, μηδεν φοβοῦ, ἀδελφέ· μηδὲν твори ничтожъ безъ πολемистиς ποге πολемισθῆς ποτὲ Благословенїа, да χορισὲ ἐκλογїας, χωρїς εὐλογїας, νὰ не пораδѣтца дїа- на μηдεν χари ὁ μηδὲν χαρῆ ἡ διά- 1465 волъ ὁ паденин дїаволосὸς ἡς το βολος εἰς τὸ πτωμά твоемї; πτομα сѣ, σου.
10	Ⲙче сватѣи, моли πατερ ἁγїе, παρακαλι πάτερ ἁγїе, παρακάλει бога ѡ миѣ, τὸν δεон ἁт τὸν θεὸν (γιατ' ἐμείνα. 1470 Ⲙμεна, Ⲙμενα,
	добро ли ἔсть се, κалон ἔνε τὸτο, καλὸν ἔνε τοῦτο;
	нако ἔсть се, πὸς ἔνε τὸτο, πῶς ἔνε τοῦτο;
15	ἂжъ бы было сакъ, ἂн ἡтѣи ѡми ἂν ἦτον ἔτѣи·
	такъ ли се вѣдетъ, ἔци дели ἱни, ἔτσι θέλει γενῆ;
	стѣлъ, скамини, скаμνί. 1475
	коѣ, катосъ, κάτος.
	дакно прїидохъ, ἂпо таχн ἡрта, ἀπὸ ταχῆ ἦρθα.
20	рѣно, пѣрно, πουρνό.
	долго, μακρη, μακρού.
	ждахъ, ἔкартерѣ, ἔκαρτέρουκν). 1480
	стѣрци велѣви, ἡ герондесὲ ὄρнсаи, οἱ γέροντες ὠρισαν.
	посли ἔго, ἂпостнле τὸн, ἀπόστειλέ τον.

1: ὄταιншї B; 2: в҃га АВ; ὄταιншї B; 4: φοβк B; μηδενк A;
8: падѣтн B; сж B; 10: Ⲙтнн АВ; 11: догато мена АВ; 13: Ⲙ АВ;
тжто B; 14: тжто B; 15: ἂн ἡтѣи вни АВ; 16: екалѣ B;
17: стжѣ B; 20: пѣрно B; 21: долго A; долго B; 22: ἔкартерк B;
24: Ⲙ B;

	ΠΟΖΟΥΗΤΕ ΠΡΑΤΙΟ ΒΣΚΙΨ,	ΛΛΑΝΣΕΤΕ ΤΗΣΨ ΔΔΕΛ-	λαλήσετε τοὺς ἀδελ-
		αδςΨ δασςΨ,	φοὺς ὄλους.
1485	ЗВАУΨ.	ἐλλανσα,	ἐλάλησα.
	ЗВАНΗ ΗΨΨ,	ἐλλανσανή τςςΨ,	ἐλάλησαν τοὺς.
	ΨΔΣΤΨ ΛΗ,	ἐρχοῦνδε,	ἔρχονται;
	ΨΔΕΤΨ.	ἐρχετє,	ἔρχεται.
	ЗОВЕТΨ ΜΑΣΨ,	καλεση μαςΨ,	καλέσει μας.
1490	ЗОВ(Ψ),	καλεσμα,	κάλεσμα.
	НЕ ΨΔΕΤΨ,	δδενή ἡπαγη,	οὐδεν ὑπάγει.
	НЕ ΨΔΣΤΨ.	δδενή ἡπαγνή,	οὐδεν ὑπάγουν.
	НЕ ΧΟΥΑΤΨ,	δδενή δελδῆ,	οὐδεν θέλουν.
	Ψ ΤΟΥΔΑ,	κε τότε,	καὶ τότε.
1495	КΨ ΜΑΜΨ,	πρὸς ἐμαςΨ.	πρὸς ἐμας.
	ΨΤΑΣΨΝΙΑΨ ΨΕΓΟ,	ἀφορσειή δο,	ἀφώρισεν το.
	ΨΔΣ,	ἐρχομε,	ἔρχομαι.
	[ΕΣΑ ΧΟΥΣΨ],	ὄλο δελο,	ὄλο θέλω.
	ΕΣΑ,	ὄλα,	ὄλα.
1500	СТΔΨ ΤΟЧЕННΨ,	сδπεδι,	σουπέδι.
	СЕ Ψ ΟΝΟΓΟ,	τδτο παρΨ ἐκηνο.	τοῦτο παρΨ ἐκεῖνο.
	НН СОНΨ,	δδενή ἡπνο,	οὐδεν ὑπνω.
	ΧΟΥΔНШΨ,	περιπατιςΨ,	περιπατεῖς.
	СΨΒΛΑДЖИАЮСА.	σκανδαλιζομε,	σκανδαλιζομαι.
1505	СΨΒΛΑДЖИМЕТΨ ΜΑ,	σκανδαλιζи με,	σκανδαλιζει με.
	ВСЕГДА ВΨΚΛЮТΨ ЗДЕΨ,	πανδα μενο ἐδο,	πάντα μένω ἐδῶ.
	СЕГО СΑ ΒΟΥΨ,	τδτο δεδςμε,	τοῦτο φοβοῦμαι.

1: τξ δλεδξ δλξ Β; τςε δλεδρςε οδδςε Α; 4: τξ Β; 5: ἡδξ,
 ἐρχηδε Β; 7: зовт В; 8: зовδ Α; зовк В; 9: ἡδιτ В;
 10: δδενκ Α; не η. . . . δδεν ἡπαγη Β; 14: ψακχῆ τ Β; ἀφορσειή ἰδο Β;
 15: ἡδк В; 18: стжт В; сжпди В; 19: тжто В; 25: тжто В;

ἢ ἀεὶ ρεκοχ' ἐλίδ', вѣ ρεвраχ' τρωιχ', обыска, ἴναια глаголю,	κε ἔγο ἴπα το, ἡς та πλευρα сδ, ἐγирεψε, ἀλλα λεγο, μετα ταῦτα, χρησιμο, κε ἐπι κερον , κετι, κε ἐτι, πολεμητε), με το κери, паса τεχνη, на χτηзиς, ти содизис', φρονι, ἀπδκατο, σκεпасе та, пδ ѓе, δсаи до легиς тора,	καὶ ἐγὼ εἶπά το. εἰς τὰ πλευρά σου. ἐγύρεψε. 1510 ἄλλα λέγω. μετὰ ταῦτα. χρήσιμο. καὶ ἐποίει καιρόν. κ' ἐτι. 1515 καὶ ἐτι. πολεμείτε) μὲ τὸ κερί. πᾶσα τέχνη. νὰ χτιζης. 1520 τί σοφίζεις; φρονεῖ. ἀπουκάτω. σκέπασέ τα. 1525 πρὸ ὄσαι; ὡσάν τὸ λέγεις τώρα.
5 по сиχ', потрѣбно, ἢ сътвори врема, таж', ἢ ѓце, 10 творите, с воском', всѣко мастертство, да зижеш', что мѣдрѣстведешн, 15 мѣдрѣстведет', ѡдолѣ, покрыи ѱх', гдѣ ѓси, ѡко же глаголаши 20 нынѣ, влагослови, ѡтче мои сватыи, дѡ- врѣ та ѡврѣто- хом', да ѡвѣлы 25 како ѱмат' свѣ- тыни ти, ѓси ли дѡврѣ вѣ здравѣи твоѡмѣ,	κε ἐπι κερον , κετι, κε ἐτι, πολεμητε), με το κери, паса τεχνη, на χτηзиς, ти содизис', φρονι, ἀπδκατο, σκεпасе та, пδ ѓе, δсаи до легиς тора, εὐλογισοи, πατερ μδ ἀγιε, καλλοσε ἴвра- μεи', ἀε' μαδο- μεи', ποс' ἔχι ἡ ἀγιосини сδ, ἡсе кала ἡς ти(и) ἡγιαν' сδ, εὐλόγησον, πάτερ μου ἀγιε· καλῶς)σε ἡῦραμεν· ἄς μάθω- μεν πῶς ἔχει ἡ ἀγιωσύνη σου· εἶται· καλὰ εἰς τή(ς) ὑγεί- αν σου;	1530 1535

1: ко вго ипа В; 2: сж В; 4: слю АВ; лигон' АВ; 5: танта АБ;
7: сотвори А; 9: ѡце В; 10: твори² ἢ полинто А; твори³ ἢ, полинто В;
14: мѣрѣстведешн А; мѣрѣстведешн В; 15: мѣрѣстведет' А; мѣрѣстведет' В;
16: ѡдолѣ В; ἀπδката А; ἀпжкато В; 17: покрыи² АВ; 18: пж сг В;
19: ѡко* В; глши АВ; ἡгк АВ; 21: κλви АВ; ѡче АВ; ѓтын АВ; εὐλογисон В;
24: полѣс' А; ποс' В; 25: ѓтыни АВ; сж В; ἡс ти АВ;

	ἢ ΤΥ ΚΑΚῶ ἸΜΑШИ,	ΚΕ ἘСН ΠΟС ἘΧИС,	καὶ ἐσὺ πῶς ἔχεις;
	ЖИВῶ ТЕΛЕСИῤῥ ЗА МО-	ЗО СОМАТИΚΟС Δῖ ἘВ-	ζῶ σωματικῶс δι' εὐ-
	ΛΗΤῶῤῥ ΤИ,	ΧΟῖ СῬ,	χῶν σου.
	ΜΙРῬΕШИ ΛΗ ΔῶΒῤῥῤῥ,	ἸРИῤῥΕῤῥ ΚΑΛΑ,	εἰρηνεύεις καλά;
1540	КОГДА ТАКῶ, КОГДА	ΠΟΤΕ ΘῤῐС,	ΠΟΤΕ οὕτως, ΠΟΤΕ ἄλ-
	ἸΝΑΚΟ,	ἄΛΕῤῥС,	λέως.
	ДА ВРАῤῥ ΜΙРῬΕῤῥ ΛΗ,	ΚΕ ἈΔΕΛῬОС ἸРИῤῥΕῤῥ,	καὶ ἀδελφός εἰρηνεύει;
	ῬῬῤῥῤῥῤῥ ἘСН Ὁ ΝΕΛῤῥ	ἘΜΑῬΕС ΠΕΡΙ ἈΥῤῥῬ	Ἐμαδες περὶ αὐτοῦ ἂν
	ΛУБОУ ТИ.	ἂΝ ΤИΧИ	τύχη
1545	ДА ἈЗῶ Чῤῥ ГОВОРИУ,	ΚΕ ἘГО ТИ НА ΛΕГО,	καὶ ἐγὼ τί νὰ λέγω;
	ПРИХОДИῤῥ,	ἸРῤῥΕῤῥ,	ἦρθεν.
	ВῤῥПРОСИῤῥ ΜΑ,	ἘРОῤῥСИС ΜΕ,	ἐρώτησέ με.
	ВЗἈΛΗ ΛΗ ἘСῤῥῤῥ,	ἘΠИῤῥΕῤῥ ΤΟ,	ἐπήρετέ το.
	ВЗἈΛΗ ἘСῤῥῤῥ,	ἘΠИῤῥΑΜΕῤῥ ΔΟ,	ἐπήραμέν το.
1550	НЕ ВЗИМАΛИ,	ῬῬΕῤῥ ἸΠИῤῥΑῤῥ,	οὐδὲν ἠπῆραν.
	ВЕῤῥῤῥῤῥ Шῤῥ ВЗἈῤῥῤῥ,	ΚΕ ὈῤῥСИС НА ΜΕῤῥ	καὶ ὠρίσει νὰ ἄμετε
		ἘΠΑῤῥΕῤῥῤῥ,	ἐπάρετε.
	ΠΟ ῬῬῤῥῤῥῤῥ,	ἂΠΟ ῤῬ ΓΕΥῤῥΜΑῤῥС,	ἀπὸ τοῦ γεύματος.
	ВОЗΜΕῤῥῤῥ,	НА ἘΠΑῤῥΟΜΕῤῥ,	νὰ ἐπάρωμεν.
1555	Ἰῤῥ ῤῥῤῥῤῥ,	ἄΛЛОС ἸΠΕῤῥῤῥ,	ἄλλος εἶπεν.
	ῬῬῤῥῤῥῤῥ ВῤῥἈΜῤῥῤῥῤῥ,	ἂΠΕῤῥἈ ἘΠΑῤῥΕῤῥῤῥ,	ἀπεδὰ ἐπάρετε.
	Кириῤῥ ἰῤῥῤῥῤῥῤῥ,	Ὁ Кириῤῥῤῥῤῥῤῥῤῥ	Ὁ Κύριλλος περιμένει.
		ΜΕῤῥῤῥῤῥ,	
	Πῤῥῤῥῤῥῤῥῤῥ ΜΗ,	ἸῤῥῤῥΕῤῥ ΜΗ,	ἦφερέ μοι.
1560	НЕ СКАЗЫВАῤῥ ἘΜῬ,	ΜΗῤῥΕῤῥ ἸΠῤῥῤῥ ἈΥῤῥῬ,	μηδὲν εἰπῆс αὐτῶ.
	НЕ ΚΑЖИῤῥ,	ΜΗ ἸΠῤῥῤῥ,	μὴ εἰπῆс.
	ΚΟГО ἸЩЕШῤῥ,	ΤΙΝΑ ΓΥῤῥΕῤῥΕῤῥ,	τίνα γυρεύεις;
	Ὁ ΚΟῤῥῤῥ ВῤῥПРОШАЕШИ,	ῤῤῤῥῤῥῤῥῤῥ ἘРОῤῥῤῥ,	ῤῤῥῤῥῤῥῤῥ Ἐρωτῆс;
	Чῤῥῤῥῤῥῤῥῤῥῤῥ,	ΤИ ΧῤῥИЗИСῤῥ,	τί χρῆζειс;
1565	ῬῬῤῥῤῥῤῥ ΛΗ ἘСН,	Ἐῤῥῤῥῤῥ,	εὖρεс;

2-3: за мѣтъ АВ; 4: мирѣши В; 7: мирѣѣ В; 8: нима А;
 11: В; авт В; 9: либо ти А; 14: ѣсми А; 16: мте АВ;
 20: р: АВ; 22: кѣриѣ В; 25: ѣм В; 28: ри тинос АВ;

не ѡбръѣтохъ,	ὄδεν ἵβρα,	οὐδὲν ἠύρα.	
трѣвѣю,	χρῖζο,	χρήζω.	
желѣю,	ἐπιδιμω,	ἐπιθυμῶ.	
ищѣ,	γирево,	γυρεύω.	
5 внемли совѣ,	προσεχε σεαυτον̄,	πρόσεχε σεαυτόν.	1570
раздѣли,	μερισε,	μέρισε.	
тонка,	αἰχῆνα,	αἰχῆνά.	
комѣждо свою часть,	τινὴ μιραν̄ τῶ,	τὴν μοῖραν̄ του.	
реѣѣк̄ ѡбраам̄.	иπε δε ἄβρααμ̄.	εἶπε δὲ Ἄβρααμ̄.	
10 чадо,	τεκνον̄,	τέκνον.	1575
раздѣлих̄,	ἐμιраса,	ἐμοίρασα.	
раздѣлено ѣсть,	μιραзμενον̄ ѣне,	μοιρασμένον̄ ѣνε.	
ѡдѣли ми,	κρατισε με.	κράτισέ με.	
часть,	μερτικο,	μερτικό.	
15 дм̄,	дисе то,	φύσατο.	1580
дмет̄,	диса,	φυσᾶ.	
чего достоит̄,	τι χρῖζи ἄдто,	τί χρήζει αὐτό;	
такого ѣмат̄,	ὅтос̄ ѣчи,	οὕτως ἔχει.	
ѣстьство,	дисис̄,	φύσις.	
20 ѡбѣчай,	синидѣа,	συνήθεια.	1585
правъ,	иѡс̄,	ἦθος.	
совѣсть,	синидисис̄,	συνείδησις.	
произволѣн̄иѣ,	проересис̄,	προαίρεσις.	
ѡчитса,	мандани,	μανθάνει.	
25 наѡчилса,	ѣмаден̄,	ἔμαθεν.	1590
произволиа̄,	проереди,	προαιρέθη.	
любит̄,	ἀγαπα,	ἀγαπᾶ.	
хочет̄,	дели,	θέλει.	
ищет̄,	γиреви,	γυρεύει.	
30 глаголет̄,	лѣги,	λέγει.	1595
молчит̄,	сѡпа,	σιωπᾶ.	

4: гирево В;
22: свѣсть В;

7: дена АВ;
28: хошѣ В;

17: чѣ достоит̄ В;
30: глѣ АВ;

19: ѣство АВ;
31: мѡлчи В;

	сλῷσнτῆ,	ἀκῶν	ἀκούει.	
	сλῷσῶν,	ἠπακῶν,	ὑπακούων.	
	жнви въ вѣкы,	κατικη ἡς ἔσθας,	κατοίχει εἰς αἰῶνας.	
1605	ддаленіе,	χωρισμός,	χωρισμός.	
	ѡт зла,	ἀπο κακοῦ,	ἀπὸ κακοῦ.	5
	нечнстота,	ἀκαθαρσία,	ἀκαθαρσία.	
	лѣкавство,	πονηρία,	πονηρία.	
	злѡба,	κακία,	κακία.	
1610	золъ,	κακός,	κακός.	
	лѣкавъ,	πονηρός,	πονηρός.	10
	лѣдръ,	φρόνιμος,	φρόνιμος.	
	лѣстнѣ,	πλаноῦς,	πλάνος.	
	лѣстнѣтѣ,	πлана,	πλανᾶ.	
1615	прѣлѣстнѣтѣ,	ἐπλανήσεν,	ἐπλάνησεν.	
	вѣрѡветѣ,	πισтеви,	πιστεύει.	15
	вѣренѣ,	πιστός,	πιστός.	
	вѣра,	πιστής,	πίστις.	
	невѣрїе,	ἀπιστία,	ἀπιστία.	
1620	злѡпомнѣніе,	μνησικακία,	μνησικακία.	
	блѡдъ,	πορνία,	πορνεία.	20
	блѡднѣтѣ,	πορνεви,	πορνεύει.	
	блѡдннѣ,	πορνοῦς,	πόρνος.	
	скверннтель,	ἀκαθαρτός,	ἀκαθαρτός.	
1625	цѣломѡдрїе,	σοφροσύνη,	σωφροσύνη.	
	чнстота,	καθαρσнς,	κάθαρσις.	25
	дѣвство,	παρθενία,	παρθενία.	
	пошелъ,	ἐδιέβη,	ἐδιέβη.	
	прїидетѣ,	на ἔρτη,	νὰ ἔρθη.	
1630	прїидохъ,	ἦρτα,	ἦρθα.	

1: ἀκῶν A; ἀκнн B; 2: сλῷσῶν A; сλῷσῶν B; 3: жнви A; въ вѣкы A; жнви въ вѣкы B; 4: χωρισμός A; 7: лѣкавство B; 9: κακῶс AB; 10: лѣка B; 11: мѣрѣ AB; 14: ἐπλανήσεν A; 15: вѣрнѣ B; 20: блѡд B; 21: блѡднѣ B; 22: блѡдннѣ B; 24: цѣломѡдрїе AB; 25: καθαρσн B; 26: дѣвство AB;

приходилъ,	ἦρτεν,	ἦρθεν.	
ἡδῶ,	ἦρχομε,	ἦρχομαι.	
πόлно,	γεμν,	γέμει.	
преки,	περικοπή	περικοπή	
5 Легко,	λαφρο,	λαφρο.	1635
тревѣ ми,	χρῖζи το,	χρηζει το.	
сважи,	δέσε,	δέσει.	
деVELO,	παχῖς,	παχύς.	
тонко,	φτενο,	φτενό.	
10 широко,	φάρδι,	φαρδύ.	1640
остро,	ξῖνι δο,	ξυντό.	
тѣпо,	παῖци,	πατῶ.	
право,	орто,	орδό.	
гладвоко,	вафи,	βαδύ.	
15 мѣлако,	рихо,	ρήχό.	1645
ниско,	хамило,	χαμηλό.	
силно,	динато,	δυνατό.	
крѣпко,	исхироні,	ισχυρόν.	
славо,	ахамно,	αχαμνό.	
20 крѣгло,	строгило,	στρογγυλό.	1650
ѡколо,	гиро,	γύρω.	
прѣмо,	орта,	орθά.	
коліко знавешъ,	поса ѣхеврисъ,	πόσα ἐξεύρεις;	
толіко,	тоса,	τόσα.	
25 ѡчнл ѣсмь,	ѣмадика,	ἐμάθηκα.	1655
много ли,	пола,	πολλά;	
мало ли,	и ѡлиго,	ἢ ὀλίγο;	
годѣ ми ѣстъ,	иканоні ми ѣстині,	ικανόν μοί ἐστιν.	
свободенъ,	ѣлеверосъ,	ἐλευθερός.	
30 своводилсѧ ѡ него,	ѣлефдрофині ап ѣки-	ἐλευθε(ρ)ώθην	ап? 1660
	носъ,	ἐχείνου.	

1: ἦρτεν A; 2: ἡδῶ B; 4: перикопѧ AB;
 12: тѣпо B; паци AB; 14: глжкоко B; 20: кржгло B;
 26: годѣ ми Ῑ B; иканон ми истин B; 30: ѡ нѣ B; ап ѣкиж B;

	рабѣ,	δδλεφτις,	δουλευτής.
	порабощенъ,	κῆρσεμειος,	κουρσεμένος.
	свобода,	ἐλεφдерία,	ἐλευθερία.
	ὀβλαдаетъ,	περικρατι,	περικρατεῖ.
1655	Ѣже глаголахомъ ѣ тобою, ничтоже штаи́лоса ѿ него,	ὅσα ἐσηνετιχάμεν μετα сς, ὁδεὶ ἐκ- ρινηδνή ἀπ' αὐτοῦ,	ὅσα ἐσυνετύχαμεν με- 5 τὰ σοῦ, οὐδὲν ἐκρυ- βήθην ἀπ' αὐτοῦ.
	мы тайно рекохомъ, и се явлено ѣсть,	ἡμῖς κρηδα ἡπομεν, κε τῶτο ἐδανεροδνή,	ἡμεῖς χρυφά εἶπομεν. καὶ τοῦτο ἐφανερώθην.
1670	како мощно такового штайтиса,	посъ динатоῦ то тисѣ- тоῦ ἀποκριβῆне,	πῶς δυνατὸν τὸ τοιοῦ- 10 τον ἀποκρυβῆναι;
	аще въпрашаеѣтъ та кто, не явлани ѣмѣ, тоа веци никомѣ	ἐάν σε ἐрта тисѣ, ми данероснѣ αὐто, αὐτῆν тῆν ἡπο- деснῆ лшдени фа- нероснѣ,	ἐάν σε ἐρκω)τῶ тис, μὴ φанерώσης αὐτῶ. αὐτῆν тῆν ὑπόθε- син μηдени φанерώ- 15 σης.
1675	не явлани,		
	Истина ли се вѣдетъ тако глаголютъ ѡ неми, како скѣпъ ѣсть;	ἀληθία ἢе τῶто, ὅтоѣ λεγѣси пери αὐτῶ, ὅти ακριβος ἢне,	ἀλήθεια ἢνε τοῦτο; οὕτως λέγουσι περι αὐτοῦ, ὅτι ακριβος ἢνε. 20
1680	мало кормант челады, за сѣ вѣгаютъ ѿ него,	ὀλίγα диред тῆν δαμνιανъ,	ὀλίγα (φρέφει) тῆν φα- μιλιανъ.
	аще вѣгаютъ ѿ него, тошно ми по неми,	διὰ τῶто δεεγѣснῆ ἀπ' αὐτονъ,	διὰ τοῦτο φεύγουσιν ἀπ' αὐτόν.
1685	ѡтпроводи ѣго, жаа ми на него, тошно ми по неми,	проводинсе тоῦ, липѣме кат' ἐκннѣ, липѣме αὐт' ἐκннῆ,	προβόδισέ τονъ. 25 λυποῦμαι кат' ἐκεῖνου. λυποῦμαι (φ)кат' ἐκεῖνον.

2: κῆρσεμειος A; κῆρсеμειος B; 5: глахо¹ AB; ἐσηнепиχάμεν A; ἰση¹ετι-
κλμн B; 6-7: ничто* штаи́лѣ B; ѿ не¹ AB; 9: ἢ AB; тѣто B;
10: таково¹ B; посъ динатон то тисѣтон B; 11: штаитῆ B; 13: ѣмѣ B;
14: никомѣ B; ἡпофиснῆ A; ἡподиснῆ B; 16: вѣде¹ B; тѣто B; 18: ле-
гжен B; αὐтѣ B; 19: та¹ скѣп.ѣ B; 21: корман¹ B; 22: даμнιан¹ B;
23: диреднῆ B; 24: ἀп' αὐтон A; ἀп' αὐто¹ B; 26: на не¹ B;
липѣме B; ἐкннѣ B;

сѣχο,	ξιρο, ξερο,	ξηρό, ξερό.	
сѣро,	χλοροῖι,	χλωρόν.	
мертво,	некро,	νεκρό.	1690
жѣво,	зондано,	ζωντανό.	
5 праздно,	ѣвкерио,	εὐκαιρο.	
[тож]	кѣдо,	κουφό.	
ѣж можешъ, помози	ѣди динесе, вонднсе	ѣан дύνεσαι, βοήθησέ	
ми,	ми,	μοι.	1695
шило,	сѣгли,	σουγλί.	
10 крѣвь,	сѣнколя,	σφαίωμα.	
переналъ слово мое,	перикоψе логосъ мѣ,	περίκοψε λόγος μου.	

Развоѣникъ,	листикъ,	ληστής.	
развоѣ,	кансѣра,	κλεισοῦρα.	1700
грѣвитъ,	скоминзи,		
15 плѣнъ,	ѣхмалосѣа,	αιχμαλωσία.	
плѣнници,	ѣхмалота,	αιχμάλωτα.	
плѣнникъ,	ѣхмалотосъ,	αιχμάλωτος.	
плѣндютъ,	кѣрсевднъ,	κουρσεύουν.	1705
счюни его,	скоψе то,	τκῶψέ το.	
20 димѣ,	перикоψе то,	τερίκοψέ το.	
дѣржи,	кратнсе то,	κράτησέ το.	
запрѣти ѣмѣ,	ѣпетилнсе то,	ἐπετίμησέ το.	
дразнитъ его,	петн то,		1710
разгнѣвалса,	ἀφρηζμενος ѣфѣлми-	ἀφρηζμενος εφούμισεν.	
25	сеи,		

1: сѣхо В; зиро, зиро АВ;

3: мѣтво АВ;

6: кѣдо А;

11: мж В;

13: кансѣра В;

15: ѣхмалогнѣа В;

18: плѣннѣо В; кѣрсевжн В;

20: скоψе АВ;

21: дѣржижн В;

22: ѣмж В;

24: ѣдрнзминос АВ; ѣдржнсеи В;

	КАКОВО,	ПОΤΑΠΟ,	ποταπό;	
	КАКОВЪ,	ποταπόс,	ποταπόс;	
	ТАКОВО,	ΤΙΤΙΟ,	τίτιο.	
1715	ТАКОВО И БЫЛО,	ΤΙΤΙΟ ΗΤΟΙ,	τίτιο ητον.	
	ПРѢДЪ ТѢМЪ,	ἐνοπιον λετδ,	ἐνώπιον αὐτοῦ.	5
	ПОСТАВНѢ,	ἐστησεν το,	ἔστησεν το.	
	ПРЕДО МНОЮ,	ἐμπρός мѣ,	ἐμπρός μου.	
	КАКЪ ТОГО ИЗВЪТИ,	πὸс на τοῖ гаитоси,	πὼс νᾶ τὸν γλυτώσῃ.	
1720	ОСТАВНѢ,	ἐφηкέν το,	ἐφήкέν το.	
	ЗАПОВѢДЪ,	ἐντολη,	ἐντολή.	10
	ЧТО СѢТѢШИ,	τι λυπάσῃ,	τί λυπάσῃ,	
	ПРОМЫСЛИ О СОВѢ,	προμηθευι περι се-	προμήθει περι σεαυ-	
		адтои,	тὸν.	
1725	РАЗСЪДИ,	διάκρινε,	διάκρινε,	
	КАКО ХОЦЕШИ СПАСТИ-	πὸс δεληс содине,	πὼс θέλεις σωθῆναι.	15
	СА,			
	ПОДВИЖАЙСА,	ἀγωνιζδ,	ἀγωνίζου.	
	НЕ ШИКАЙ,	μηδεν ἀκηδιάζис,	μηδεν ἀκηδιάζис.	
1730	НЕ РАЗСЛАБАЙСА,	μηδεν ἀχαλμνιζис,	μηδεν ἀχαλμνιζис.	
	ВТОИ ТѢТО,	στεкδ автδ,	στέκου αὐτοῦ.	20
	ПОНДЪ ТѢМО,	и ѱ εрто,	ἢ ερω (ἐκεῖ).	
	НЕ ХОДИ ТѢМО,	μηδεν ἱртис ἐки,	μηδεν ἕρθис ἐκεῖ.	
	СТОИ ЗДЕ,	στεкδ εдо,	στέκου εδῶ.	
1735	ПЪДИ ЗДЕ,	ἄс идо,	ἄс ἰδῶ.	
	ТОЖЕ,	ἄс исе εдо,	ἄс εἶσαι εδῶ.	25
	ЕСТЬ ЛИ Ѫ ВАСЪ,	ἐне ис (ε)с,	ἐνε εἰс (ε)с;	
	ЕСТЬ Ѫ НАСЪ,	ἐне ис. εмас,	ἐνε εἰс εμαс.	
	НѢСТЬ Ѫ НАСЪ,	ѡдени ἐне ис εмас,	οὔδεν ἐνε εἰс εμαс.	

2: ἀποταπόс АВ; 3: τιτιω А; 4: τιτιω А; тотіо В; 5: ἐно-
 пион В; автж В; 7: ἱμπρόс А; ἱμπρόс В; мж В; 9: ἱдикε" В;
 11: сѣтжѣш" В; ти лηпас АВ; 12: секк В;
 14: разсж" В; 15: спѣтѣиса В; 17: ἀγωνηж В; 19: не разслабай В;
 20: тжто В; автж В; стекж В; 21: и ѱ εрто АВ; пондж В; 24: еж" В;
 26: нас А; иδ В; 28: нѣ АВ;

	ἔσται αὐτῷ ὁ θεσμός,	ἔνε ἢς ἔσεται,	ἔνε εἰς ἔσένα;	1740
	ἢ ἔσται ὁ νόμος,	ἔδει ἔνε ἢς ἔμενα,	οὐδὲν ἔνε εἰς ἔμένα.	
	ἢ κούε βλάτι,	ἔδε ἔχης πῶ ἐπάρι,	οὐδὲ ἔχεις πῶ ἐπάρη(ς).	
	не добытъ,	ἔδει ποτάзи,	οὐδὲν ποτάζει.	
5	не найти,	ἔδει ἐκρηски,	οὐδὲν εὐρίσκει.	
	не добылъ,	ἔδει ἠποτάзен	οὐδὲν ἠπόταζεν.	1745
	не нашелъ,	ἔδει ἠκρηи,	οὐδὲν ἠῦрен.	
	найди,	ἔρε,	εὐρέ.	
	добѣди,	προσμενε,	προσμενε.	
10	ици,	ἔρι(φ)е,	ἔρι(φ)е.	
	добылъ,	ἐπροσμεнені,	ἐπροσμεнен.	1750
	ици,	γирево,	γυρεύω.	
	добѣдѣ,	на проемно,	νά προσμείνω.	
	двѣрци,	ἔвро,	εὐρῶ.	
15	не ици,	ἔден гирево,	οὐδὲν γυρεύω.	
	не ици,	μινден гиревис,	μηδὲν γυρεύης.	1755
	не искалъ,	ἔден ἔгиреψен,	οὐδὲν ἐγύρεψεν.	
	искалъ,	ἔгиреψені,	ἐγύρεψεν.	
	нашелъ,	ἠкрені,	ἠῦрен.	
20	рѣкодѣліе,	ἔргохирои,	ἐργόχειρον.	
	стои крѣпко,	стекѣ тапина,	στέκου ταπεινά.	1760
	тѣхо,	ἀγαλι,	ἀγάλι.	
	ѣчиса дѣлаѣ	μαδανε ἔργον	μάθανε ἔργον	
	рѣкодѣлію,	ἔргохирѣ,	ἐργοχειρου.	
25	не дѣлаи,	μινден ἔργазѣ,	μηδὲν ἐργάζου.	
	не дѣлаеші,	μινден ἔργазис,	μηδὲν ἐργάζης.	1765
	лѣниішиса,	ὄкнис,	ὄκνεῖς.	
	не лѣнюса,	ἔден ὄкно,	οὐδὲν ὄκνω.	
	не моѣ,	ἔден ἠμποро,	οὐδὲν ἠμπορῶ.	

2: нѣ АВ; 3: пж В; 7: нашолъ А; ἠкрені А; 9: докж^л В;
 10: прѣψе АВ; 12: ици В; 13: докжж В; 14: ἐβρлщж В;
 16: мидині А; моѣден В; 20: ржкодѣліе В; 21: стекж В; 23: ѣчи
 дѣлаж В; ἔргоні А; 24: ржкодѣлію, ἔргохирж В; 25: ἔргажж В;
 27: лѣниіші В; 29: можж В;

	ΓΚΟΕ Δ'ΕΛΟ,	ΤΟ ἔργον σὺ,	τὸ ἔργον σοῦ.
1770	ΤΟΓΟ Δ'ΕΛΟ,	ΤΟ ἔργον τῷ,	τὸ ἔργον του.
	ΝΕ ΤΟΓΟ,	ᾶΔΕΝ ἄφτὸνδ,	οὐδὲν αὐτουνοῦ.
	ΠΡΙΣΕΛ ἔσн κ' ΝΑΜ',	ἦΡΤΕΣ ἢς ἔμας,	ἦρθες εἰς ἑμάς.
	ΧΟΤ'ΕΛ' ἔсн ΠОВЫТИ	ἦΔΕΛΕΣ ΝΑ ΠΡΟΣΜΙΝΙC	ἦθέλες νὰ προσμείνης 5
	ᾶ ΝΑΣ,	ἢς ἔμας,	εἰς ἑμάς.
1775	ΒΙΔ'ΕΤИ ἔ НАМИ,	ΝΑ ἦΔΔΜΕΝ ἄΛΛΗΛΟΝ',	νὰ ἰδοῦμεν ἀλλήλων.
	ΔΟΥΡΟ ἔсн ὀЧИННІА,	ΚΑΛΑ ἔΠΗΚΕC, ὀΤИ	καλὰ ἐποίηες, ὀτι ἦρθες
	ἄЖ' ἔсн ΠΡΙΣΕΛ κ'	ἦΡΤΕC ἢς ἔμας,	εἰς ἑμάς.
	ΝΑΜ',		10
	ΒΙΔ'ΕΛ' ἔсн ΝΑΣ,	ἦΔΕC ἦμαC,	εἶδες ἦμαC
1780	ἄ ΜΥ ΤΕΒΕ,	ΚΕ ἔΜΗC ἔCΕ,	καὶ ἦμεῖC ἔCέ.
	ΒΙΔ'ΕΨΗCΕ ΤΕΒΕ,	ἦΔΟΝΤΕC CΕ, ὀC CΕ	ἰδόντες σε, ὡC Cέ εἶδα-
		ἦΔΑΜΕΝ,	μεν,
	ὀΒΡΑΔΟΒΑΧΟМ CА,	ἔΧΑΡΗΜΕΝ,	ἔχαρημεν. 15
	ΜΗCΟΓΟ ΒΡΕΜΑ Π'ΕΨΛΟ	ΠΟΛΗC ΚΕΡΟC ἔΠΑΡΗΛ-	πολὺC καὶροC ἔπαρῆλ-
1785	ΝΕ ΒΙΔ'ΕΧΟМCА,	ΔΕΝ ΚΕ ᾶΔΕΝ CΕ	θεν καὶ οὐδὲν Cέ
		ἦΔΑΜΕΝ,	εἶδαμεν.
	Т'ЖИЛИ ἔCМЫ ТОВА	ἔΛΗΠ'ΕΜΕΔΑ ΔΙΑ CΕ,	ἔλυπούμεθα διὰ Cέ,
	Δ'ΕΛΑ,		20
	ΝΕ ΠΡΙCΕΛ ἔсн κ' НАМ,	ΤΟ Π'ОC ᾶΔΕΝ ἦΔΔΕ,	τὸ π'ὡC οὐδὲν ἦλθεC
1790	ΝΕ ΧΟΤ'ΕΛ' ἔсн,	ᾶΔΕΝ ἦΔΕΛΕC,	οὐδὲν ἦθέλεC
	ΝΕ ΒΙΔ'ΕΤИCА ἔ НАМИ,	ΝΑ ὀΜΗΛΗCΗC ΜΕΤ'	νὰ ὀμιλήCηC μετ'
		ἔμαC,	ἑμάC.
	ἔ ΤΟΒΟΥ,	ΜΕΤΑ C'ᾶ,	μετὰ C'οῦ. 25
	C' ἘΜΟΥ,	ΜΕΤ' ἔΜ'ᾶ,	μετ' ἑμοῦ.
1795	ἔ НИМИ,	ΜΕΤ' ἄФТ'ᾶC,	μετ' αὐτοῦC.
	ἔ ΚΑΜΙ,	ΜΕΤΑ CАC,	μετὰ CάC.

1: CЖ В; 2: ТЖ В; 3: ἄЯТЖНЖ В; 4: 'ἔ ἑμάC А; ἢC ἑμά В;
7: ἦΔΔМІНЬ А; ἦΔΔМІΝ В; 9: ΠΡΙCΗ'Ḃ А; 16: ΠΡΙCΛΟ В; 19: Т'ЖИЛИ
ἔCМА ТОВА Δ'ΕΛА А; Т'ЖИЛИ ἔCМЫ Т'ᾶ Δ'ΕΛА В; ἔΛΗΠ'ΕΜΕΔА В; 21: КДИН В;
22: ᾶΔІНЬ А; 25: CЖ В; 26: C'ᾶ Μ'ᾶ А; ΜΕΤ' ἑΜІМ'ᾶ А; ΜΕΤ' ἑΜІМ'Ж В;
27: ΜΕΤ' ἄ'Т'Ж В;

Не добро ѣси ѡчи-	δαει̃ ἐπικε̃ καλα,	οὐδεν̃ ἐπο̃ιτες̃ καλα̃,	
ниль,			
аж̃ ѣси не прише̃л̃	το̃ πο̃ς̃ δ̃δει̃ η̃ρτε̃ς̃	το̃ πω̃ς̃ οὐδεν̃ η̃ρθε̃ς̃	
к̃ нам̃,	η̃ς̃ ἡμα̃ς̃,	εις̃ ἡμα̃ς̃.	1800
б̃ не видѣ̃л̃ ѣси нас̃̃,	δ̃δει̃ ма̃ς̃ η̃δε̃ς̃,	οὐδεν̃ ма̃ς̃ ει̃δε̃ς̃.	
не видѣ̃хом̃ тебе̃,	δ̃δει̃ се̃ η̃δαμε̃ν̃,	οὐδεν̃ се̃ ει̃δαμε̃ν̃.	
скорбно̃ нам̃̃,	ἐλπι̃δεμε̃ν̃,	ἐλυ̃πη̃θεμε̃ν̃.	
то̃шно̃ нам̃̃,	ἐγ̃ανακτ̃ωμε̃ν̃,	ἐγ̃ανακτ̃ωμε̃ν̃.	
печа̃ла̃но̃,	με̃ριμ̃να̃,	με̃ριμ̃να̃.	1805
10̃ ско̃рбь̃ ве̃ли̃ка̃,	λη̃πι̃ ме̃γα̃λη̃.	λυ̃πη̃ ме̃γα̃λη̃.	
пла̃ч̃̃,	δ̃ρη̃νο̃ς̃,	δ̃ρη̃νο̃ς̃.	
кес̃ε̃ла̃е̃,	ε̃γ̃φ̃ρο̃с̃ин̃и̃, ἄγ̃α̃λη̃-	ε̃υ̃φ̃ρο̃с̃у̃νη̃, ἄγ̃α̃λη̃-	
	с̃и̃с̃̃,	с̃и̃с̃̃,	
радос̃ть̃,	χα̃ρα̃,	χα̃ρα̃.	1810
15̃ до̃брѣ̃ ѣси прише̃л̃ъ̃,	κα̃λο̃ς̃ η̃ρτε̃ς̃̃,	κα̃λω̃ς̃ η̃ρθε̃ς̃̃.	
ка̃ко̃ пре̃вѣ̃ка̃е̃ши̃,	πο̃ς̃ ἑ̃χ̃и̃с̃̃,	πω̃ς̃ ἑ̃χ̃εις̃̃;	
до̃брѣ̃ го̃спо̃ди̃не̃ за̃	κα̃λα̃ α̃γ̃̃δε̃ν̃τι̃ δι̃α̃ το̃ι̃	κα̃λα̃, α̃υ̃θε̃ν̃τη̃, δι̃α̃	
с̃ва̃ты̃х̃ тво̃и̃х̃ мо̃-	ἀ̃γ̃и̃ω̃ν̃ с̃ς̃ ε̃γ̃̃χο̃ν̃̃,	τω̃ν̃ ἁ̃γ̃ι̃ων̃ σου̃	
ли̃те̃въ̃,		ε̃υ̃χ̃ων̃.	1815
20̃ мо̃ли̃ бо̃га̃, ѡ̃т̃че̃ с̃ва̃-	ε̃υ̃χ̃ς̃ το̃ θε̃ο̃, па̃τε̃ρ̃̃	ε̃υ̃χ̃ου̃ τῷ̃ θε̃ῷ̃, па̃τε̃ρ̃̃	
ты̃н̃̃, ѡ̃ ми̃нѣ̃ гр̃ѣ̃ш̃-	ἀ̃γ̃ι̃ε̃, ἡ̃πε̃ρ̃̃ ἑ̃μ̃ι̃ς̃ τ̃ς̃	ἀ̃γ̃ι̃ε̃, ἡ̃πε̃ρ̃̃ ἑ̃μοῦ̃ τοῦ̃	
но̃м̃̃.	ἁ̃μα̃ρ̃το̃υ̃,	ἁ̃μα̃ρ̃τω̃λοῦ̃.	
с̃ъ̃тво̃ри̃ бо̃р̃зо̃,	ἰ̃κ̃η̃μα̃ το̃ го̃ρ̃γα̃.	ἰ̃κ̃η̃μα̃ το̃ го̃ρ̃γα̃.	
поч̃ни̃н̃̃,	π̃и̃се̃ το̃,	ποι̃σε̃ το̃.	1820
25̃ с̃ъ̃тво̃ри̃ли̃ ѣс̃ма̃ то̃,	ἐ̃κα̃λη̃με̃ν̃ то̃ τ̃ς̃το̃,	ἐ̃κα̃λη̃με̃ν̃ то̃ τοῦ̃το̃.	
до̃сп̃ѣ̃м̃̃,	πο̃λε̃μ̃ο̃με̃ν̃ то̃ τ̃ς̃то̃,	πο̃λε̃μ̃οῦ̃με̃н̃ то̃ τοῦ̃το̃.	
про̃да̃н̃̃,	π̃ω̃λη̃σε̃ то̃,	που̃λη̃σε̃ то̃.	
не̃ про̃да̃м̃̃̃,	δ̃δει̃ до̃ π̃λο̃,	οὐδεν̃ то̃ που̃λω̃.	
про̃да̃л̃̃̃,	ἐ̃πω̃λη̃σε̃н̃ до̃,	ε̃πω̃λη̃σε̃н̃ то̃.	1825

3: а^м си В; ждеи̃ В; 5: δ̃δει̃нь А; 7: скор̃ко А; 8: ἐ̃γ̃анаκτε̃-
 ми̃н̃ АВ; 17: г̃и̃е̃ АВ; 18—19: с̃тъ̃х̃ АВ; м̃л̃т̃к̃а̃ АВ; с̃ж̃ В;
 20: м̃и̃н̃ А; в̃г̃а̃ АВ; ѡ̃т̃и̃ АВ; с̃тъ̃и̃ АВ; ε̃γ̃χ̃ В; 21—22: ἡ̃πε̃ρ̃̃ м̃ж̃ т̃ж̃ ἁ̃μα̃ρ̃-
 та̃л̃ж̃ В; ἁ̃μα̃ρ̃та̃л̃с̃ А; 23: с̃ъ̃тво̃ри̃ В; π̃ε̃л̃ε̃ма̃ АВ; 26: т̃ж̃то̃ В; по̃ле̃-
 м̃жа̃н̃и̃ В; 27: π̃жа̃н̃се̃ В; 28: π̃жа̃л̃ В; 29: ἐ̃π̃жа̃н̃се̃н̃ В;

	<p> хочю, продаешь ли, продалъ выхъ, аже вы кто, 1830 колѣико хочешь, что цѣна ѣмѣ, многа цѣна ѣмѣ, въто съгрѣшилъ, ты ли, азъ ли, 1835 ѣко, ѣмѣ, Церковь велика, красна, [многа ѣконъ] </p>	<p> дело то, пѣлансѣ то, на то пѣлансо, ѣи ѣто канисѣ, посонѣ делисѣ, ти ѣне тиμη тѣ, поли ѣне ѣ тиμη тѣ, тиѣ ѣмартеи ѣго ѣ ѣси, ѣти, ѣди, ѣккансѣа мегали, еѣморфи, ѣккониѣματα пола, ѣнкосмимена ме то хрисо, виваѣа, вивеѣа пола, вивеѣо ѣна, ѣ ѣгѣмѣносѣ масѣ ка- лѣсѣ ѣнтропоѣ, ѣделѣн поли, ѣделѣн калн, панаѣѣсѣ калн, ѣфалѣнѣ ѣморфа, ѣфалмоѣѣанѣ полинѣ, то моноѣтири масѣ ѣморфоѣи, келѣа кала, 20 </p>	<p> θέλω το. πουλεῖς το; γὰ τὸ πουλήσω. ἂν ἦτο κανεῖς. πόσον θέλεις; 5 τί ἔνε τιμὴ του; πολλή ἔνε ἡ τιμὴ του τίς ἦμαρτεν; ἐγὼ ἡ ἐσύ; ὅτι. ἔαν. ἐκκλησία μεγάλη. εὐμορφη. εἰκονίσματα πολλά, ἐγκοσμημένα με τὸ 15 χρυσό. βιβλία. βιβλία πολλά. βιβλίον ἓνα. ὁ ἡγοούμενός μας κα- 20 λὸς ἀνθρωπος· ἀδελ- φοὶ πολλοὶ, ἀδελ- φοὶ καλοὶ. παπᾶδες καλοὶ. ψάλλουν ἔμορφα 25 ψαλμοὺς πολλοὺς. τὸ μοναστήρι μας ἔμορφον. κελία καλὰ. </p>
<p> 1840 злѣотомъ ѣкованы, кнѣигы, кнѣигѣ многѣ, книга ѣдина, 1845 [ѣгѣмѣнѣтъ пашѣ добръ челѣвѣкъ, браѣѣа доври, бра- тѣа мнози], поповѣ доври, 1850 поѣутъ красно, пѣнѣа многа, [Красѣи моноѣстырѣ пашѣ], [красны келѣи], </p>	<p> ѣккониѣματα пола, ѣγκοσμημένα με τὸ 15 χρυσό. βιβλία. βιβλία πολλά. βιβλίον ἓνα. ὁ ἡγοούμενός μας κα- 20 λὸς ἀνθρωπος· ἀδελ- φοὶ πολλοὶ, ἀδελ- φοὶ καλοὶ. παπᾶδες καλοὶ. ψάλλουν ἔμορφα 25 ψαλμοὺς πολλοὺς. τὸ μοναστήρι μας ἔμορφον. κελία καλὰ. </p>		

1: χοῖρη B; 2: τκλῆ B; 3: πκλισο B; 5: χόρι^ш B;
 6-7: цѣна ѣмѣ, тиμη тж B; 12: цѣковъ B; ѣкан B; 14: ѣкони, мата-
 пола B; 17: кнѣи B; 18: ѣно^с AB; 20: ѣгѣмѣнѣ B; 25: ψαλхи
 морфа B; 27: τὸ моноѣстыри A;

ПОВЫВАЙ В НАШЕМЪ МО- НАСТЫРН, ВИДИШЬ МОНАСТЫРЪ,	ПАРАМИНЕ ΗΣ ΤΟ ΜΟ- ΝΑΣΤΗΡΙ ΜΑΣ, ΝΑ ΗΔΗΣ ΤΟ ΜΟΝΑ- ΣΤΗΡΙ,	ΠΑΡΆΡΑΜΕΙΝΕ ΕΙΣ ΤΟ ΜΟ- ΝΑΣΤΗΡΙ ΜΑΣ, ΝΑ ΙΔΗΣ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ,	1855
5 ПОЗНАЕШЬ НАШѢ КЕ- ЛЬЮ, ВНИДИ ВЪ НАШѢ КЕΛΙЮ,	ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΗΣ ΤΟ ΚΕΛΗ ΜΑΣ, ΗΣΕΛΘΕ ΗΣ ΤΟ ΚΕΛΗ ΜΑΣ,	ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΗΣ ΤΟ ΚΕΛΛΙ ΜΑΣ. ΕΙΣΕΛΘΕ ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΛΛΙ ΜΑΣ.	1860
БЛАГОСЛОВИ НАС , 10 ПОСѢТИ НАСЪ , КОГДА ПРИШЕЛЪ ЕСИ, ВЪ КОТОРЫЙ ДЕНЬ, ВЪ КОЕ ВРЕМЯ, ВЪ КИИ ЧАСЪ,	ΕΒΛΟΓΗΣΕ ΗΜΑΣ , ΕΠΙΣΚΕΨΕ ΗΜΑΣ , ΠΟΤΕ ΗΡΤΕΣ , ΗΣ ΠΗΑΗ ΗΜΕΡΑΗ , ΗΣ ΠΩΗ ΚΕΡΟΗ , ΗΣ ΠΗΑΗ ΩΡΑΗ ,	ΕΥΛΟΓΗΣΕ ΗΜΑΣ . ΕΠΙΣΚΕΨΕ ΗΜΑΣ . ΠΟΤΕ ΗΡΘΕΣ ; ΕΙΣ ΠΟΙΑΝ ΗΜΕΡΑΝ ; ΕΙΣ ΠΟΙΟΝ ΚΑΙΡΟΝ ; ΕΙΣ ΠΟΙΑΝ ΩΡΑΝ ;	1865
15 ГДѢ ЕСИ ВЪЛЪ , ВЪ КОЕИ СТРАНѢ , КЪ КОЕМЪ ГРАДѢ , ВЪ КОЕМЪ ДОМѢ , КЪ КОЕМЪ МѢСТѢ ,	ΠΩ ΗΣΘ , ΗΣ ΠΗΑΗ ΜΕΡΕΗ , ΗΣ ΠΩΗ ΚΑΣΤΡΟΗ , ΗΣ ΠΩΗ ΗΚΟΗ , ΗΣ ΠΩΗ ΤΟΠΟΗ ,	ΠΟΥ ΉΣΟΥ ; ΕΙΣ ΠΟΙΑΝ ΜΕΡΕΑΝ ; ΕΙΣ ΠΟΙΟΝ ΚΑΣΤΡΟΝ ; ΕΙΣ ΠΟΙΟΝ ΟΙΚΟΝ ; ΕΙΣ ΠΟΙΟΝ ΤΟΠΟΝ ;	1870
20 ЧТО РАДИ ПРИШЕЛЪ ЕСИ, СВОИМЪ ЛИ ДѢ- ЛОМЪ ИЛИ ПОСЛАНЫ ЕСИ,	ΔΙΑ ΤΙ ΗΛΘΕΣ , ΜΕ ΗΔΙΚΗΝ ΣΩ ΔΘΛΙΑΝ Η ΑΠΟΣΤΑΛΜΕΝΟΣ ΗΣΕ,	ΔΙΑΤΙ ΉΛΘΕΣ ; ΜΕ ΙΔΙΚΗΝ ΣΟΥ ΔΟΥ- ΛΕΙΑΝ Η ΑΠΟΣΤΑΛΜΕ- ΝΟΣ ΕΙΣΑΙ ;	1875
КТО ПОСАДЪЛЪ , 25 КИМЪ ПОСЛАНЫ ЕСИ, МНОГО ЛИ ΗΜΑШИ ΠΡΕ- ВЪТИ ЗДЕ,	ΤΙΣ ΣΕ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ , ΑΠΟ ΤΙΝΑ ΑΠΟΣΤΑΛΜΕ- ΝΟΥ ΗΣΕ,	ΤΙΣ ΣΕ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ ; ΑΠΟ ΤΙΝΑ ΑΠΟΣΤΑΛΜΕ- ΝΟΥ ΕΙΣΑΙ ;	1880
30 КАКОВО ОРЪДІЕ, БЫТИ ЗДЕ, ЧТО ТИ ЕСТЬ ДѢЛО, КАКОВО ОРЪДІЕ,	ΠΟΛΥΝ ΚΑΙΡΟΝ ΘΕΛΕΙΣ ΔΙΑΒΑΣΗΝ ΕΔΩ, ΤΙ ΔΟΥΛΕΙΑΝ ΕΧΕΙΣ, ΠΟΤΑΠΗ ΗΠΟΘΕΣΙ,	ΠΟΛΥΝ ΚΑΙΡΟΝ ΘΕΛΕΙΣ ΔΙΑΒΑΣΕΙΝ ΕΔΩ ; ΤΙ ΔΟΥΛΕΙΑΝ ΕΧΕΙΣ ; ΠΟΤΑΠΗ ΥΠΟΘΕΣΙ ;	

5: нашъ В; 9: елен АВ; 12: амеран В;
 15: пак ѡсж В; 16: мерен АВ; 20: адрас В; 21: сж В; дналан А;
 А"алиа" В; 25: кимъ посланъ еси АВ; апосталямс АВ; 29: джалан В;
 30: како ордѣи А; каково ѡрѣди В;

1885	ΤΑΙΝΟ ΛΗ, ΙΒΕΝΟ ΛΗ, ΙΒΕΝ ΜΗ, ΝΕ ΣΤΑΙ Ω ΜΕΝΕ, ΣΛΩΨΑΤΗ ΧΟΨΙΔ,	ΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ , ΦΑΝΕΡΟΪ , ΑΠΟΚΑΛΗΨΕ ΜΕ ΤΟ, ΛΗΔΕ ΜΕ ΤΟ ΚΡΙΨΙΣ΄ , ΔΕΛΟ ΝΑ ΤΟ ΔΙΚΩΣΟ,	κεκρυμμένον; φανερόν; ἀποκάλυψέ μέ το. μηδέ μέ το κρύψης. θέλω νά τὸ ἀκούσω. 5
1890	ВИДѢТИ ΧΟΨΙΔ, ДРѢВЪ ΜΗ ἜΣΗ, ΒΡΑΤ΄ ΛΗ ἜΣΗ, ΩΤΕЦѢ ΜΟΙ ἜΣΗ, ΝΕ ΣΤΕΡΕΖΙΣΑ ΜΕΝΕ,	ΔΕΛΟ ΝΑ ΤΟ ἸΔΩ, ΦΙΛΟΣ Μὲ ἦσε, ἈΔΕΛΦΟΣ Μὲ ἦσε, ΠΑΤΗΡ Μὲ ἦσε, ΜΗΔΕΝ ἸΠΟΣΤΕΛΛΕΣΕ	θέλω νά τὸ ἰδῶ. φίλος μου εἶσαι. ἀδελφός μου εἶσαι. πατήρ μου εἶσαι. μηδὲν ὑποστέλλῃσαι 10
1895	ΝΕ ΣΡΑΜΑΛΙΨΑ, ΒΕΖ΄ ЧИСЛА СЪΓΡѢΨΗΧ΄, ἸΣΠΕΜ΄ ΚΗΝΑ, ΝΕ ΖΟΖΗΣΑ, 1900 ΝΕ ΠΑЮДИСА, ΝΕ ἸΚΑЮ ΤΗ, ΝΕ ἸΚΑΛΕΠΟ, ὈΒΕΖСТРАШН(ΚΛΗ) ΣΑ, 1905 ὈΒЕСПЕЧАЛАН(ΚΛΗ) ΣΑ, ВЪПРОШАЮ ТЖ, ΝΕ ΠΡΟШАЮ, ВЪПРОСИΧ΄ ΕΓΟ, ΝΕ ΣΚΑЖЕГЪ, 1910 ΤΑΠΤЪ, ΝΕ ΙΒΕΝΤЪ, ΝΕ ΧΟЧЕТ΄ ΙΒИТИ,	Αἰ΄ ἔντροπεσε. ἸΚΑΝΟΣ ἸΜΑΡΤΟΝ , ΝΑ ΠΙΩΜΕ ΚΡΑΣΗ, ΛΗΔΕΝ ἈΡΕΠΕΣΕ, ΛΗΔΕΝ ἸΦΟΒΑΣΕ, ἸΔΕ СЕ ΤΟ ΔΕΛΟ ΔΑ- ΠΕΡΟΣΗ, ΚΡΙΔΟΗ , ἘΠΕΦΟΚΗΤΗΣΑΪ , ἘΠΕΜΕΡΙΜΗΝΗΣΑΪ ἘΡΩΤΟ СЕ, ἸΔΕΝ СЕ ἘΡΩΤΟ, ἸΡΩΤΗΣΑ ΤΟΗ , ἸΔΕΝ ΔΕΛΗ ΝΑ ΜΕ ΤΟ΄ III, ΚΡΙΝΗ ΤΟ, ἸΔΕΝ ΔΗΚΗΗ, ἸΔΕΝ ΔΕΛΗ ΝΑ ΔΑΝΕ- ΡΟΣΗ,	ἀπ’ ἐμένα. μηδ’ ἐντρέπεται. ἰκανῶς ἤμαρτον. νά πίνωμε κρασί. μηδὲν ἄρέπεται. 15 μηδὲν φοβᾶσαι. οὐδέ σέ το θέλω φα- νερῶσει. κρυφόν. ἐπεφοβήθησαν. 20 ἐπεμερίμνησαν. ἔρωτῶ σε. οὐδὲν σέ ἐρωτῶ. ἠρώτησά τον. οὐδέ θέλει νά με τὸ 25 ’πῆ. κρύβει το. οὐδὲν δείχνει. οὐδὲν θέλει νά φανε- ρώσῃ. 30

1: κεκρυμμένον AB; 5: χοψιδ A; χοψж B; 6: χοψж B; 7: држ B;
8-9: лж B; 9: Щц A; оїц B; 13: кє числа A; пїканос A;
20: ѡбєстрашнє A; ѡбєстрашї B; 27: икривн AB;

	присла̀ ма̀ ста̀рець	ἐπεστιλε με ο καλο-	ἐπέστειλέ με ὁ καλό-	1915
		герос	γερῆς	
	ми,	μῆ,	μου.	
	моли о насъ,	εὐχῆ μας,	εὐχου μας.	
5	бѣ твоѣи сватыни,	ἢς τὴν ἀγιοσινι сѣ,	εἰς τὴν ἀγιωσύνη σου.	
	да ѡвѣдавѣ како ѣсть	ἀзъ мадо поѣ ἔχη ἢ	ἄς μάθω πῶς ἔχει ἡ	1920
	сватыни ти,	ἀγιοσини сѣ.	ἀγιωσύνη σου.	
	бѡленъ,	ἀσθενις,	ἀσθενῆς.	
	Старець, госпо-	ὁ геронъ, ἀγῶденти,	ὁ γέρων, αὐθέντη, με-	
10	дине, метаніе тво-	метаніа пини τὴν	τάνοια ποιεῖ τὴν	
	ригъ сватыни ти,	ἀγιοσини сѣ,	ἀγιωσύνη σου.	1925
	дѡврѣ ли ѣсть, ста-	калоѣ ἔχη ὁ каλο-	καλῶς ἔχει ὁ καλόγε-	
	рець твоѣ за мо-	героѣ сѣ δι' ἔвχонъ	рῶς σου; δι' εὐχῶν	
	лнтеѣ ти дѡврѣ	сѣ калоѣ ἔχη, ке	σου καλῶς ἔχει· και	
15	ѣсть,	си поѣ ἔχисъ,	σύ πῶς ἔχεις;	
	за молнтеѣ ти, гос-	ди' ἔвχонъ сѣ, ἀвден-	δι' εὐχῶν σου, αὐθέντη,	1930
	подине, ꙗкоже	ти, ὡς ὁ δεωѣ	ὡς ὁ θεὸς εὐδόκη-	
	богъ благоволигъ	ἔвдохисенъ ὡς ὁ	σεν, ὡς ὁ θεὸς ἐποίη-	
	ꙗкожъ богъ по-	деωѣ ἐπῆисенъ,	σεν.	
20	спѣетъ.			
	старець мѡи благо-	ὁ калогероѣ μῆ леги	ὁ καλόγερῶς μου λέγει	1935
	летъ сватыни ти,	τὴν ἀγιοσини сѣ,	τὴν ἀγιωσύνη σου.	
	како повелишь, гос-	ὡς ὀρисиςъ, ἀφенди,	ὡς ὀρίσεις, ἀφέντη.	
	подине,			
25	како заповѣдъ даси,	ὡς ме досиςъ ἔндо-	ὡς με δώσεις ἐντολήν.	1940
		лигъ,		
	что повелигъ сватыни	ἢ ти ὀриси ἢ ἀγιοσини	εἴ τι ὀρίσει ἡ ἀγιωσύνη	
	ти,	сѣ,	σου.	
	ты ѣси ὄчителъ,	ἔси се дидакалоѣ,	ἔσύ 'σαι διδάσκαλος.	

4: мѡи А; 5: сѣѡни АВ; ἀγιοσини В; 7: сж В; 9—10: гѡи АВ;
 10: пин В; 11: агіосинѡ А; агіосинж сж В; 13: мѡтѣѣ АВ;
 18: бѣгъ АВ; благоволигъ АВ; 21: мж В; 22: сж В; 23: гѡи АВ;
 27: ὀриси и АВ.

	ΝΑΣΤΑВΝΙΚΉ,	ἠΓΘΜΕΝΟΣ>,	ἠΓΟΥΜΕΝΟΣ>.
1945	ДЖЕЛН ХОЩЕШИ УТИ- ТИ КЪ СТАРЦЪ,	ἠΠΑΦΉ ΔΕΛΙΣΉ ἠΣ ΤΟΝ ΚΑΛΟΓΕΡΟΝΉ ΣΘ,	ἠΠΑΦΉ) ΘΕΛΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΛΟΓΕΡΟΝ ΣΟΥ;
	ЕЩЕ НЕ ВРЕМЯ, ЧТО ТИ СТАРЕЦЬ ВЕ- ЛѢЛЪ,	ἠΚΟΜΗ ΘΉΔΕΝ ΚΕΡΟΣΉ, ΤΗ ΣΕ ἠΠΕΝ Ὁ ΚΑΛΟ- ΓΕΡΟΣ ΣΘ,	ἠΚΟΜΗ ΟΥΔΕΝ ΚΑΙΡΟΣ. ΤΙ ΣΕ ΕΪΠΕΝ Ὁ ΚΑΛΟΓΕ- Π ΡΟΣ ΣΟΥ;
1950	САДШАИ СТАРЦА, ЧТО СДѢ ПОМЫШЛЕНІА ТВОА,	ἠΠΟΤΡΑСΉ ΤΟΝ ΚΑΛΟ- ΓΕΡΟΝΉ ΣΘ,	ἠΠΟΤΡΑСΉ) ΣΟΥ ΤΟΝ ΚΑΛΟ- ΓΕΡΟΝ ΣΟΥ.
	НАСТАВНИКЪ ЗОВЕТЪ, 1955 ЗВАЛЪ, ЗВАХЪ ЕГО, ПОЗОВИ ЕГО, ПОШАИ ПО НЕГО,	ΠΟΣ ἘΧΘΗ ἠ ΛΟΓΙΣΜΗ СΘ, Ὁ ἠΓΘΜΕΝΟΣ ΛΑΛΗ, ἘΛΑΛΗΣΕ, ἘΛΑΛΗΣΑ ΤΟΝΉ, ΛΑΛΗΣΕ ΤΟΝΉ, ἌΠΟСΤΗΛΕ ἌΤΉ ΚΙΝΗΟΝΉ,	ΠΩΣ ἘΧΟΥΝ ΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΣΟΥ; 10 Ὁ ἠΓΟΥΜΕΝΟΣ ΛΑΛΕΪ. ἘΛἄΛΗΣΕ. ἘΛἄΛΗΣΑ ΤΟΝ. ΛἄΛΗΣΕ ΤΟΝ. ἌΠΟСΤΕΙΛΕ ΓΙΑΤΉ ἘΚΕΪ- 15 ΝΟΝ. ☩

	Числа,	ἀριθμός,	ἀριθμός.
1960	ἄ,	ἕνα,	ἕνα.
	β̄,	δύω,	δύο.
	γ̄,	τρία,	τρία. 20
	δ̄,	τέσσερα,	τέσσερα.
	ε̄,	πενδη,	πέντι.
1965	σ̄,	ἕκσι,	ἕξι.
	ζ̄,	ἑφτα,	ἑφτά.
	η̄,	ὄχτω,	ὄχτώ. 25

2: ἠ πα δελις АВ; 3: в̄ старцѣ В; 4: вѣрѣма А; δ̄ δель А;
 5: ἠπєнь А; 7: са́жда В; ἠпогасѣ В; ἠпогасѣ А; 9: сѣѣ В; ἠχжн В;
 10: твоа А; сж В; 11: ἠгжмєнѣ В; 13: звѣх̄ Г В; 21: гєсєра В;

Γ, ΓΙ, Ϛ,	ἐννεά,	ἐννέα.	
κ, λ, λ, λ,	δεκά,	δέκα.	
μ, μ,	ἑκοσι,	εἴκοσι.	1970
ν, ν,	τρῖαντα,	τριάντα.	
ξ, ο, ο,	σαράντα,	σαράντα.	
π, π,	πενήντα,	πενήντα.	
10 Ϙ, Ϙ,	ἑξήντα,	ἑξήντα.	
ρ, ρ,	ἑβδομήντα,	ἑβδομήντα.	1975
ς, ς,	ὀγδοήντα,	ὀγδοήντα.	
τ, τ,	ἐνενήντα,	ἐνενήντα.	
υ, υ,	ἑκατό,	ἑκατό.	
15 φ, φ,	διακόσια,	διακόσια.	
χ, χ,	τριακόσια,	τριακόσια.	1980
ψ, ψ,	τετρακόσια,	τετρακόσια.	
ω, ω,	πεντακόσια,	πεντακόσια.	
Ϙ, Ϙ,	ἑξακόσια,	ἑξακόσια.	
20 ϙ, ϙ,	ἑπτακόσια,	ἑπτακόσια.	
α,	ὀχτακόσια,	ὀχτακόσια.	1985
α,	ἑνακόσια,	ἑνακόσια.	
α, α,	χιλία,	χιλία.	
α, α,	μυριάνα,	μυριάνα.	
α, α,	χέρε,	χαῖρε,	
α, α,	νιμίρη,	νύμφη	1990
α, α,	ἀνιμιφειτε,	ἀνύμφευτε.	
α, α,	διμιάτο,	θυμιάτο.	
α, α,	πλινε το,	πλυνέ το	
α, α,	ἀπ' ὀλιγθ,	ἀπ' ὀλίγου.	
α, α,	ἐπιγα ἐγο,	ἐπήγα ἐγώ.	1995
α, α,	τινδς,	τίνοους;	
α, α,	μοναχδ,	μοναχοῦ.	
α, α,	τριπα,	τρύπα.	

24: πηνιαѳтнаа В;

30: ідиноμж, монаχж В;

27: по мѣлж, ἀπ ὀλιγж В;

29: τινѣ, В;

	ὄτορ.	χαρβαλον',	χάρβαλον.	
2006	δζολ',	κομβος',	κόμβος.	
	сважи,	δεσε,	δέσε.	
	разрѣши,	лиε,	λύσε.	
	испакоствлѣ,	ἐζ(κ)λινοςε,	ἐζ(κ)μίωσε.	8
	раствилѣ,	ἐφφειрен',	ἐφφειρεν.	
2005	прѣвилѣ,	ἐχисен',	ἐχусен.	
	разилѣ,	ἐφ χ'εен',	ἐφ χ'εεν.	
	просыпалѣ,	ἐκίμι (?),	
	поверглѣ,	ἐριψ'εν',	ἐριψεν.	10
	дставилѣ,	ἐдикен',	ἐφῆχεν.	
2010	доволно,	ἱκανο,	ιχανό.	
	не забѣди,	μιδεν' ἐλιζμονицис',	μηδεν' ἐλησμονήσης.	
	завыч',	ἐлиζмониси,	ἐλησμόνησα.	
	не помню,	δден' ἐдимѣме,	οὐδεν' ἐδυμοῦμαι.	15
	ломни,	ἐдимѣ,	ἐδυμοῦ.	
2015	помниши ли,	ἐдимасе,	ἐδυμᾶσαι;	
	поманидѣ ли,	ἐдимесе ме,	ἐθύμεσέ με.	
	помани ли,	ἐдилинсе ме,	ἐθύμησέ με.	
	поманич' ѣмѣ,	ἐдилинса то,	ἐθύμησά το.	20

	Бседрѣжителѣ,	пандократор' деуѣ,	παντοκράτωρ θεός.
2020	творецѣ,	κτιστιс',	κτίστης.
	владыка,	деспотис',	деспότης.
	господѣ,	κυριуѣ,	κύριος.

2: κομβος' АВ; 4: λιαι АВ; λιεи С; 8: ἐζ(κ)и' АВ; 10: повѣрглѣ В;
 12: ἱκανοно АВ; 13: забѣч' В; 15: ἐдинъ А; ἐден' В; ἐдимѣми В;
 16: ἐдимѣ В; 18: поманиѣ В; 20: поманиѣ ѣмѣ В; 23: вл'ка АВ;
 24: гъ АВ;

	прѣстола ,	θρόνος ,	θρόνος.
	невеса ,	ἄρανη ,	οὐρανοί.
	невеснаа ,	ἄρανѣа ,	οὐράνια.
	господствѣа ,	κυρίотита ,	κυριότητα.
5	влáсти ,	ἐξουσίῃ ,	ἐξουσιῶν.
	чини ,	τάξις ,	τάξεις.
	совори ,	σинаксис̄ ,	συνάξεις.
	совѣр̄ ,	синадос̄ ,	σύνοδος.
	лик̄ ,	χορος̄ ,	χορός.
10	ѡтець ,	патир̄ ,	πατήρ.
	сынъ ,	иѡс̄ ,	υἱός.
	[свѣтъӣ дѣхъ] ,	ѡ̄ агіѡс̄ пневма ,	ὁ ἅγιος πνεῦμα (sic!)
	мѣнѣӣ ,	ἀстрапи ,	ἀστραπή.
	громӣ ,	вронди ,	βροντή.
15	праведник̄ ,	δικεѡс̄ ,	δικαιος.
	прѣподобенъ ,	ѡсѡс̄ ,	ἕσιος.
	на невестѣхъ ,	ӣс̄ тѣс̄ ἄранѣс̄ ,	εἰς τοὺς οὐρανοὺς.
	благъ ,	ἀγαтос̄ ,	ἀγαθός.
	милостивъ ,	ἐλεημον̄ ,	ἐλεήμων.
20	кроток̄ ,	правс̄ ,	πρᾶος.
	послѣшанвъ ,	ипѣшѡс̄ ,	ὑπήκοος.
	смирѣн̄ ,	тапиннос̄ ,	ταπεινός.
	грѣд̄ ,	ипѣвхей̄ ,	ὑπαύχην.

	Голнце ,	ӣлиѡс̄ ,	ἥλιος.
25	вѣсходит̄ ,	ѣвгени ,	ἐβγαίνει.

1: прѣстола В; 2: ӣвса АВ; 3: ӣѣнаа АВ; 4: гѣстѣла АВ;
5: ἐξουσίῃ В; 6: тѣктис С; 7: совори А; сѣвори В; 8: сокор̄ А; сѣѡр̄ В;
10: ѡць АВ; 11: снѣ АВ;
13: молнѣа, астропи С; 16: приѣкнѣ АВ; 17: нестѣхъ АВ; ӣс̄ тѣс̄ ἄранѣс̄ В;
18: бѣъ АВ; 19: мѣтнѣа АВ; 21: ӣпоковс̄ АВ; ӣпоповс̄ С;
24: сѣнце АВ; 25: вѣсходит̄ В;

	взошло,	ἐκσεви,	ἐξέβη.	
	горитъ,	κεετε,	καίεται.	
2050	стоитъ,	στηκки,	στέχει.	
	идетъ,	ипоги,	υπάγει.	
	грѣеть,	зестени,	ζεσταίνει.	5
	свѣтитъ,	деги,	φέγγει.	
	сидеть,	диатеги,	ἀνατέλλει.	
2055	блистаетъ,	ламби,	λάμπει.	
	лѣна,	селнии,	σελήνη.	
	звѣзда,	ἀστροи,	ἄστρον.	10
	звѣзды,	ἀстра,	ἄστρα.	
	лѣсаць,	миносъ,	μῆνας.	
2060	убалкъ,	синедо,	σύννεφο.	
	убалци,	синеда,	σύννεφα.	
	свѣтъ,	досъ,	φῶς.	15
	тма,	скотосъ,	σχότος.	
	свѣтло,	ламбронъ,	λαμπρόν.	
2065	темино,	скотнионъ,	σχοτεινόν.	
	лрочно,	зодеронъ,	ζοφερόν.	

	День,	һмера,	һμέρα.	20
	днь	һмерисъ,	һμέρις.	
	ночь,	никта,	νύκτα.	
2070	нощи,	никтесъ,	νύκτες.	
	въ дни,	ѣн һмера,	ἐν һμέρα.	
	въ нощи,	ѣникти,	ἐν νυκτί.	25
	вечеръ,	ѣспера,	ἑσπέρα.	

8: лд^нки АВ; 9: лжи В; 12: мѣъ АВ; 17: ламбронъ А;
ламбронъ В; 20: днь АВ; 21: днь АВ; 23: нѣщи АВ;

ἄρρο,	ἀργα,	ἀργά.	
рано,	το προή,	τό πρωί.	2075
(вoрзo)	ταχία,	ταχεά.	
пoздo:	ὄψις,	ὄψις.	
5 лѣтo,	καλοκερη,	καλοκαίρι.	
лѣтa,	καλοκερία,	καλοκαίρια.	
зимa,	χηλιона,	χειμῶνα.	2080
зимѣ,	τοῖ χιλιона,	τὸν χειμῶνα.	
годъ,	χροнос,	χρόνος.	
10 полгoдa,	ἡμισοῖ χρόνον,	ἡμισον χρόνον.	
вeснa,	ἀνοιξις,	ἀνοιξις.	
ѡсeнъ,	παραχημιον,	πάραχειμίων(ω)	2085
тpиeсaдцeнъ,	κενοδοκος,	κενόδοξος.	
чѣдaнъ,	κλασφιμι,	βλασφημιεῖ.	
15 пoчѣдaнъ нa нeгo,	ἐβλασφιμисεν	ἡς ἐβλασφήμῃσεν	εἰς
	ἀυτονъ,	αὐτόν.	
ѡсѣднѣ,	ἐκατέκρινεν,	ἐκατέκρινεν.	2090
сѣдъ,	κρисиς,	κρίσις.	
coвoкoплeнiѣ,	ἐνώσιως,	ἐνώσεως.	
20 cъвѣтѣcтвiѣ,	βουλευνδε,	βουλεύονται.	
гдe живeшъ,	πῶ γυρεύεσε,	ποῦ γυρεύεσαι;	
а пo книжнoмѣ,	πῶ κατικις,	ποῦ κατοικεῖς;	2095
а ἡпaкo,	πῶ мениς,	ποῦ μένεις;	
дpъжи мoцнo,	κрати δυναта,	κράτει δυνατά.	

2: рано, το προή A; то прои B; 3: поздо AB;
 11: ἀνοιξις AB; 14: χηλιον B; 15: ποχданъ на него B; ἐβλασφιμισεν AC;
 ἐβλασφисεν B; 17: ὄсѣднѣ B; 18: сѣдъ B; 19: совокопление A; съво-
 кпление B; 20: съвѣтѣcтiю A; съвѣтѣcтiю B; κλεινδε B; 21: гиревесе AB;
 гиревисе C; 21-22: пж B; 22: а по книжномъ B;

	Шолакъ,	μεταξ̄;	μετάξι.	
	вагрѣно,	πορφυρε,	πορφυρό.	
2100	крѣто,	δ̄ξи,	δ̄ξ̄ι.	
	скано,	κλωσμένο,	κλωσμένο.	
	пѣлози,	κοῖδικον̄,	βοήθησον.	5
	сѣано,	δυνατον̄,	δυνατόν.	
	не стоѣ,	μηδεν̄ στεκεσε,	μηδέν στέχεσαι.	
2105	не мѣдан,	μηδεν̄ ἀργис̄,	μηδέν ἀργής.	
	смертъ,	θανатос̄,	θάνατος.	
	ѣсмертъ,	ἀπεдане,	ἀπέθανε.	10
	ѣсмерети,	ἀποдани,	ἀποθανεῖ(εν̄).	
	живот̄,	ζοѣ,	ζωή.	
2110	живет̄,	зи,	ζ̄η.	
	жнӣ,	ζонданос̄,	ζωντανός.	
	ѡтлаас̄,	ἀξамито,	ἀξάμιτο.	15
	рекше шестолицно,			
	черкено,	κοκκίνο,	κόκκινο.	
2115	сѣне,	γαλαзо,	γαλάζιο.	
	пестро,	(πικρίλο,	(πικρίλο.	
	жѣлто,	κίτρινον̄,	κίτρινον.	20
	зелено,	πρασίνον̄,	πράσινον.	
	мокро,	βρεμένο,	βρεμένο.	
2120	сѣхо,	ξερон̄,	ξερόν.	
	твердо,	στερεо̄,	στερεό.	
	цвѣт̄,	ἀνθος̄,	άνθος.	25
	былка,	βοτани,	βοτάνι.	
	заход̄,	ἀναгевн̄,	ἀναγαίον.	

1: шѣлак̄ В; шолак̄ А; метаξ̄ А; метаски С; 2: порфире В; 3: крѣто В;
 7: ѣстекесе В; 9: сѣрт̄ А; сѣрт̄ В; 14: ж̄и В; 16: рекше В; ракше А;
 17: мочино С; 19: дитило АВ; 20: китриранон̄ В; 21: прасинн̄ С;
 23: сѣхо В; 24: тврѣдо В; тврѣдо А;

Θ **ЧЕЛОВѢЦЕХЪ:**

ЧЕЛОВѢЦИ,	ἀνδρῶν,	ἀνδρωποι.
ὄτροχα,	παιδι,	παιδί.
ΜΑΛΨ,	μικρὸς,	μικρός.
5 ΒΕΛΙΚΨ,	μεγὰς,	μέγας.
ὄτροци,	παιδες,	παῖδες.
старъ,	геронъ,	γέρων.
ΜΑΛΔΨ,	νεως,	νέος.
ΜΑΛΔΕΝΕЦЪ,	βρεδοςъ,	βρέφος.

10 ГЛАВА,	κεφάλι,	κεφάλι.
κλασΨ,	μαλΨ, τριχεςъ,	μαλλΨ, τρίχες.
κλαςъ,	τρίχα,	τρίχα.
ΜΟΨΓΨ,	μΨλλοςъ,	μυαλός.
ловъ, тѣма, верхо-	κορΨδι,	κορυφή.
15 ВНЦЕ,		
челό,	μετοπονъ,	μέτωπον.
проки,	κλέδαρα,	βλέφαρα,
раснове,	ὡματοдила,	ὀμματόφυλλα.
ѡчи,	ὡμματα,	ὀμματα.
20 ѦКО,	ὀματι,	ὀμματι.
зѣници,	κορε,	κόρηαι.
зѣница,	κορι,	κόρη.

1: Θ **чѣлѣцехъ** C;
 9: **мѣнцѣ** B; 11: **трихесъ** AB; **трихес** C;
 кориди C; **кориди** AB; 18: **ὡματαδала** C;
 21: **ζѣници** A; 22: **зница** A.

2: **чѣци** AB; 5: **кванко** AB;
 14—15: **кѣрхѣнцѣ** A; **кѣрхѣнцѣ** B;
 19: **ѡчи** B; 20: **матин** C.

	ῥσнι,	ὠδτῖα, ὠτα,	ὀφτῖά, ὠτα.	
	ῥχο,	ὠφτινή,	ὀφτίν.	
	ῥχϝ	ὀτιωνή,	ὠτίον.	
1150	слѡхъ,	ἀκοή	ἀκάη	
	кортеӣ,	ἀκνι,	5
	косици,	μιλινηγεῖς,	μήλιγγες.	
	нос̄,	μιτι,	μύτη.	
	козгри,	μικσεῖς,	μύξες.	
2155	ноздри,	ὀρδθῆια,	ὀρθούνια.	
	покни,	ὠσφрисιῖς,	ὄσφρησις.	10
	ноздра,	ρδφθни,	ῥουθούни.	
	лице,	προσopη,	πρόσωπον.	
	ῥста̄,	στομα,	στόμα.	
2160	ῥстнѣ̄,	χнли,	χείλη.	
	ῥс̄,	μδстаки,	μουστάκι.	15
	брад̄а̄,	γενῖα,	γένεια.	
	горло,	ῥргθροῖς,	⟨γ⟩ούργουρος.	
	гортан̄,	λεμο,	λαιμά(ς).	
2165	зѡвы,	δονδῖα,	δόντια.	
	зѡв̄,	δονди,	δόντι.	20
	язык̄ъ,	γλῶσα,	γλῶσσα.	
	ш̄а̄,	сфонтила, τραχιλοῖς,	σφονδύλα, τράχηλος.	
	чѣлюсть,	μαγδλο,	μάγουλο.	
2170	скранῖа̄,	καταμαγθλα,	καταμάγουλα.	
	корѣнѣ̄,	ριζεῖς,	ρίζες.	25
	подъязычѣ̄,	ἀποκατῶ στι γλῶσα,	ἀποκάτου ὀσπὴ γλῶσ- σα.	
	плечи,	μοπλατῖа,	μοπλάτια.	
2175	плече̄,	μοπλατινῖ,	μοπλάτιν.	

3: ῥсѣ̄ АВ; 4: слж^х В; ῥкон̄ АВ; 5: кортӣν; ῥκνι ABC; 6: ми-
лиγεις̄ АВ; μιλινηγῖ C; 9: ὀρδθῆια В; ὀφρηῖα C; 11: носра А; ρδθгри В;
13: стама C; 15: μδстаки А; μδτανн C; 19: зжы В; 20: зж^б В;
21: ѡзык̄ А; ѡзык В; 22: сдн^ттила, τροχολοτῖ C; 23: μαγλαο В;
24: καταμαγθλα В; 26: ἀποκατж В.

лакτι,	πιχες̄ ,	πῆχες.	
лакот' .	πιχι,	πήχη.	
рѡцѣ,	χεριᾱ,	χέρια.	
рѡка,	χερινη̄ ,	χέριν.	
5 длани,	паламис̄ ,	παλάμες.	2180
длан̄ ,	палами,	παλάμη.	
пѣрсты,	дактила,	δάκτυλα.	
пѣрстѣ,	дактилон̄ ,	δάκτυλον.	
палец̄ ,	дактилос̄ ,	δάκτυλος.	
10 хребет ,	рахи,	ράχη.	2185
пѣрси,	стиди,	στήθη.	
чрево,	кнѣа,	κοιλία.	
проход̄ ,	ἵпогастри, ἀδεдрон̄ ,	ὑπογάστρον, ἀφεδρών.	
дѣтородныа [чаньы],	педогона морѣа,	παιδογόνα μόρια.	
15 стегна,	мереа,	μερέα.	2190
колѣни,	гоната,	γόνατα.	
колѣно,	гонатон̄ ,	γόνατον.	
нозѣ,	подарѣа,	ποδάρια.	
нога,	подарин̄ ,	ποδάριν.	
20 голѣни,	калами,	καλάμι.	2195
плесны,	хтени,	χτένι.	
плат̄а,	втерна,	φτέρνα.	
подошва,	пато,	πάτο(ς).	
ѡхрак̄ ,	дтизма,	φτύσμα.	
25 слины,	салѣа,	σάλια.	2200
глотка,	δариингас̄ ,	δάρινγγας.	
кашеа̄ ,	виѣа,	βήγας(ς).	
гривенка,	пингади,	πηγάδι.	
грѡди,	стидос̄ ,	στήθος.	

3: ржиѣ В; 4: ржа В; хри АВ; херинѣ С; 6: малами АВ; палами С;
 7: пѣрсты В; да"тнла В; 13: ἵпогастри АВ; 14: педотрона АВ; педоктена С;
 15: стогна А; мѣра А; 18: носѣ А; 20: голѣни В; 23: подошва АВ;
 25: слины А; 26: дарингас̄ А; даринѣс В; 28: пинготи С; 29: грѡди В;

2205	сосци, подпáзвшѣ, мышки, запáстѣ, селезень,	κνίζα, ἀμασκαλί, πονδίκι, ἀρμός, σπλίνα,	βυζιά. ἀμασκάλη. ποντικοί. ἀρμός. σπλήνα.	5
2210	пéченѣ, плюче, пóчки, сало, гѣзѣца,	σικότη, σвѣгѣππι, νεφρά, ἀλημα, κόλος,	συχῶτι, σφουγούπι. νεφρά. ἄλειμμα. κῶλος.	10
2215	мѣдѣ, нóгти, нóготѣ, чрера, пѣпѣ, пóлсѣ,	μῆρια, νιχία, νιχι, ἐντερα, ὀφθαλός, ζῆναρι, ἀпесо, гофосъ, невра, сома,	μουριά. νύχια. νύχι. ἔντερα. ὀφθαλός. ζουνάρι. ἀπέσω. γοφός. νεῦρα. σῶμα.	15
2220	кнѣтри, вѣдры, жѣлы, тѣло,	φιλιμα, διала, ἀγαпи, ἀγαпио, ὄνομα,	φίλημα. φιλᾶ. ἀγάπη. ἀγαπῶ. ὄνομα.	20
2225	Цѣлованѣ, цѣлдетѣ, любовь, люблю, ѣма,	φιλίμα, διала, ἀγαпи, ἀγαпио, ὄνομα,	φίλημα. φιλᾶ. ἀγάπη. ἀγαπῶ. ὄνομα.	25
2230	како ти ѣма, косматѣ, мжитѣ,	πὸς ἐνε το ὄνομα сѣ, τριχодисъ, калнзи,	πῶς ἐνε τὸ ὄνομά σου; τριχώδης. καμμύζει.	

1: сосци В; титки С; 2: подпазвшѣ В; амаскала В; 3: пондикы А;
7: свѣгѣппи А; свжгѣппи В; свѣгѣпи С; 8: почки В; 10: гѣзѣца В;
11: мѣрия В; 12: ногти А; хнѣца С; 15: пѣ В; 16: полс А;
ажнари В; звѣри С; 17: кнѣтри В; 21: цѣлова*ѣ В; диалиа В;
22: целѣт В; 26: ѣнома В; сж В; пон сѣи то онома С;

иже въ г лавѣ плотъ,	πιτιριδα,	πιτιρίδα.
задрѣмахъ,	ἐνισταза,	ένισταζα.
распотихса,	ιδроса,	ιδρωσα.
смердитъ,	вромни,	βρωμεϊ.

2235

б ѿаженъ,	ὠργια,	ὀργυιά.	
плдъ,	пидами,	πιδαμή.	
огнь надовѣ,	истія хризисъ,	ιστια χρησις.	
довѣди,	евре,	εύρέ.	2240
высѣци,	пироволисе,	πυροβόλησε.	
10 рѣкше дѣлааноу	калатемено керн,	καματεμένο κερν.	
воскѣ,			
склади ѡгнь,	апсе истія,	ἄψε ιστια.	
принеси воды,	дере nero,	φέρε νερό.	2245
иди по водѣ,	аме исъ то nero,	ἄμε εἰς τὸ νερό.	
15 сварн истн,	магеревсе, на даме,	μαγέρεψε νὰ δάμε.	
что варити,	ти на магеревсо,	τί νὰ μαγερéψω;	
кипаче,	врасго,	βραστό.	
ѡдобно,	евъколо,	εύκολο.	2250
свѣжѣи рыбы:	флорон ѡψари,	φλωρον ὀψάρι.	
20 днес не идатъ рыбе,	симерон ѡденъ тро-	σήμερον οὐδέν τρώ-	
	гвн ѡсарѣ,	γουν ψάρια.	
доспѣи постное истѣе,	писе (н)стикарикон	ποῖσε (ν)στικάρικον	
	фагин,	φαγίν.	2255
доспѣвай скоро,	полема синдомоте-	πολέμα συντομώτερα.	
25	ра,		

1: иже въ гравѣ плѡ А; питирита А; питирнда С; 2: еннстаса С;
 4: сонлет С; 5: ѡргса А; 7: хонс А; 9: пироволисе А; 13: дере
 поро А; принесе А; 20: семерон А; 22—23: пстикарикон фагин А;

	βρῆμα ἔστω ἴαсти, пожди мало, 2260 βορзо досπῆτε, стави траπεζῶ, возми скатертῖ, положи χλῆβυ, приготови вино, 2265 все готово, зови братью, постави ἴαсти, поставлено, ἴαдите братіе, 2270 скатіи ὤтци, не дигите что дал богъ, что ἔστω ὁ нас то πρῶд вами, 2275 Древо, дрῆβіе, дрῆβано, желῆзо, желῆзно, 2280 камені, каменіе, камено, просиᾶ ὁ мене, проситῖ ὁ него, 2285 Проситῖ ἐ заемі, дати ли, заһли, взахᾶ ἐ заемі,	κερος ἔνε на даме, ἀκαρτερι ὠλιγο, синδομα дели ἔни, δεσᾶ траπεζи, ἐпарε месали, δεσᾶ ψοми, ἐτιμασε краси, ὠλον ἐτίμονῃ, λαλнсе τῶс ἀδελφῶс, десᾶ на даме, ἐтиμονῃ ἔνε, даете ἀδελφι, ἀγίи παтернс, мῖ φαρμαстите ἡ ти ἐδοτεῖ ὠ δεωс, ти ἔχομε ἐμβροсте сасᾶ, ἕηλο, ἕηла, ἕηλητικο, сидеро, снтернτικο, петра, петресᾶ, петрῖно, ἐζηтисеῖи ἡс ἔмена, зита ἡс ἐкино, зита даннко, на досо, даннстесе, ἐпира даннко,	καιρῶс ἔνε νὰ φάμε. ἀκαρτέρει ἐλίγο. сύντομα θέλει γενῆ. δῆс траπέζи. ἐпаре месάλи. δῆс ψωμί. ἐτοιμασε κρασί. ὄλον ἐτοιμον. λάλησε τοὺс ἀδελφούς. δῆс νὰ φάμε. ἐτοιμον ἔνε. φάγετε ἀδελφοί. ἄγιοι πατέριс. μῆ θαυμασθῆτε· εἴ τι ἔδωκεν ὁ θεός, τί ἔχομε, ἐμπροσθε сас. ξύλο. ξύла. ξύλίτικο. σίδερο. снтернτικο. πέтра. πέτρες. πέτρino. ἐζήτησεν εἰс ἔμένα. ζητᾶ εἰс ἐκεῖно. ζητᾶ δανεικό. νὰ δώσω; δανείσσετεс. ἐπῆρα δανεικό. ☩		5 10 15 20 25 30
--	---	--	--	--	---------------------------------

2: ἀκαρτερι A;

7: пригото вино A;

13: ἔτιи ὠγiи A;

15: βῖγ A;

16: что ἐ A; ἐμβροсте A;

20: ἐζηтисеи A;

29: на досон A;

НЕ МОЖЕТЪ МИ,	ὄδεν ἡμωρο,	οὐδὲν ἡμπορῶ.	
НЕ ЗДРАВЪ ἘСМЪ,	ὄδεν ἡμε ἡγῆнс,	οὐδὲν εἶμαι ὑγῆς.	2290
НЕМОЩЕНЪ ἘСМЪ,	ἀδινатос ἡме,	ἀδύνατος εἶμαι.	
ЧИМЪ НЕ ЗДОРОВИШЪ,	ке ти ἔχис,	καὶ τί ἔχεις;	
Б ЧТО ТѢ БОЛИТЪ,	ти понисъ,	τί πονεῖς;	
ГЛАВА МѢ БОЛИТЪ,	то κεφαλι мѢ поно,	τὸ κεφάλι μου πονῶ.	
ВСЕ МИ ТѢЛО НЕ ЗДРА-	ῶλο мѢ то сома	ὄλο μου τὸ σῶμα	2295
ВО,	тики ἀсденѣа,	τῆχει ἀσθένεια.	
ДѢШЕЮ НЕ ЗДРАВЕЮ,	ψυχнкосъ ὄден ἡгне-	ψυχικῶς οὐδὲν ὑγιαί-	
	но,	νω.	
10 ДѢША,	ψυχι,	ψυχή.	
ḡмъ,	φρονнисъ,	φρόνησις.	2300
РАЗḡМЪ,	гносисъ.	γνώσις.	
ПОМЫШЛЕНІЕ,	логизмосъ,	λογισμός.	
15 БЛАГОЕ,	ἀγαдо,	ἀγαθό.	
СКВЕРНОЕ,	мѣро,	μιαρό.	
ПОГАНО,	магаризмено,	μαγαρισμένο.	2305
НЕЧИСТО,	ἀκαдарто,	ἀκάθαρτο.	
СВЕРНИТЪ,	книдетъ,	κνήθεται.	
20 ЧЕШЕТЪ,	хтенизете,	χτενίζεται.	
ГРЕВЕНЪ,	хтепъ,	χτένι.	
ГЛАДИТЪ,	станвоннъ,	στλιβώνει.	2310
ГЛАДКОЕ,	станво,	σтлиβό.	

Хрѣмы,	спитѣа,	спίτια.
25 храмъ.	спити,	спίτι.

1: ἡμωρο А;

14: логизмосъ А;

23: гладко, станво А.

9: дшею А;

15: кѣгое А;

11: дша А;

18: ἀκαдарто А; акадарто С;

12: фронсѣ А; фросѣн С;

	ДОМЪ,	ἡκοῦς,	οἶκος.	
2315	ВРАТА,	порта,	πόρτα.	
	ДВЕРИ,	διра,	θύρα.	
	ЎКНО,	парадѣрї,	παραθύρι.	
	ЗАТВОРИ,	свалисе,	σφάλισε.	5
	ЗАМКНИ,	κλειδοσε,	κλειδωσε.	
2320	ЗАТВОРЕНО ЁСТЬ,	свализмено ѣне,	σφαλισμένο ѣνε.	
	ЗАМЧЕНО ЁСТЬ,	κλειδομενον ѣне,	κλειδωμένον ѣνε.	
	ЗАМОКЪ,	κλειди,	κλειδί.	
	КЛЮЧЪ,	ἀνοιχτάρη,	ἀνοιχτάρι.	10
	ЎТВОРИ,	ἀниксе,	ἀνοιξε.	
2325	ЎТОМКНИ,	ἀποκλειδони,	ἀποκλείδωνι.	
	ЗАТВОРИАЪ,	ѣсвалисенъ,	ѣσφάλισεν.	
	ЗАМКНИДЪ,	ѣκλειдоуенъ,	ѣκλείδωσεν.	
	ЗАПРИ,	свализе),	σφάλιζε)	15
	НЕ ЎТКАРАЙ,	мидеи ἀниксисъ,	μηδὲν ἀνοιξης.	
2330	НЕ ПЪЩАЙ,	мидеи ἀниксисъ,	μηδὲν ἀφήσης.	
	НИКОГО,	миде тинасъ,	μηδέ τινας.	
	СЪДИ ЕДИНЪ,	καθεζέ μονο сѣ,	καθέζου μόνος) σου.	
	ЎСТАВИ,	ἀφис то,	ἄφис το.	20
	ДОСТА,	сози,	σῶζει.	
2335	ПОТЪШЕНІЕ,	дикопарадиавазмосъ,	ἰδιοπαρὰδιαβασμός.	
	ДЪТЪШЕНІЕ,	паригорїа,	παρηγορία.	
	ПОТЪШИМСА,	дѣ парадиавасоме,	ὡς παραδιάβασωμε.	
	ПРАВЪ,	гноли,	γνώμη.	25
	ЎВЪЧАЙ,	синидаїа,	συνήθεια.	
2340	НАДЪВЕСА,	ἀпантеχομε,	ἀπαντέχομε.	
	СТРЪТНІА ЕГО,	ѣпантисенъ тои,	ѣπάντησέν τον.	
	СТРЪТНІА МЪ,	ѣпантисе ме,	ѣπάντησέ με.	

8: замчено ѣ А; κλειδομιν ѣне А; κλειδομενο С;
16—17: миденъ А; акис С; 17: не пѣсқан С;

15: свали А;
22: дикопарадиавазмосъ А.

Жена,	γινεκα,	γυναίκα.	
сынъ,	ἰωσ',	υἱός.	
дщи,	διγατερα,	δυγατέρα.	2345
родила,	ἐγενισε,	ἐγέννησε.	
5 дѣта,	πεδι,	παιδί.	
сына,	ἰών,	υἱόν.	
дцерь,	διγατεραν',	δυγατέραν.	
брат',	ἀδελδос',	ἀδελφός.	2350
сестра,	ἀδελди,	ἀδελφή.	
10 братство,	ἀδελφотис',	ἀδελφότης.	
дрѣжба,	φιλια,	φιλία.	
внѣкъ,	ἐγγονос',	ἐγγονός.	
внѣка,	ἐггони,	ἐγγονή.	2355
тестъ,	пендерос',	πενθερός.	
15 теца,	пендера,	πενθερά.	
зат',	гамброс,	γαμβρός.	
невѣста,	нимфи.	νύμφη.	
кѣм',	синтекнос',	σύντεχνος.	2360
кѣма,	синтекниса,	συντέχνισσα.	
20 сосѣд,	гитос',	γείτος.	
волѣл',	ἠстенисе,	ἠσθένησε.	
ѣмерлъ,	ἐπεдане,	ἐπέθανε.	
растет',	ἀνατρέχετε,	ἀνατρέφεται.	2365
възрастъ,	ἀнетради,	ἀνετράφη.	
25 ѡтрок',	ἀγοри,	ἀγώρι.	
молодець,	паликарї,	παλληκᾶρι.	
дѣвѣка,	корици,	χορίτσι.	

2: ѣнъ А; 6: ѣна А; 10: ἀφитис' А; ἀδιδотисъ С; 11: φιλλα С;
 12: ενφονδ С; 16: гамброс А; 17: нимри С; 19: синтикниса А;
 23: ἀнетрадите А; ἀнатоидите С; 27: дѣвка А; дѣвица, корница С;

2370	<p>Граμ ми ёго, виноват ёсмь, срѣти ёго, что сѣдшии, что помышляеши,</p>	<p>ёндрепоме тои, ёфтесо, синапантисе тои, ти кадезесе, ти а̀нанѣсе, подеи деанѣ, µετιναӣ η̄παс̄, η̄с̄ тинаӣ η̄παγис̄, тис̄ се лали, тис̄ ле лалисе, мидеӣ η̄παγис̄, мидеӣ а̀кѣнѣ, мидеӣ πισтевӣс̄, ψευδετε, ёкомвосе ме, еписвети</p>	<p>ёнтрёπομαι τον. ёфταισα. сυναπάντηсѣ τον. ти каде́зесαι; ти а̀νανουσαι; πόθεν θέλεις; µε̄τιναν η̄παс̄; εις̄ тинаν η̄παγεις̄; тис̄ се λαλει; тис̄ се лάλησε; μηδεν̄ η̄παγης̄. μηδεν̄ а̀κούης. μηδεν̄ πιστεύης. ё́κοµβωсѣ ме, ё̀ψευθη̄</p>	<p>5</p>
2375	<p>како хочешь, ё ким̄ идеши, к' комѣ идеши, кто тѣ зовёт̄, кто тѣ звалъ,</p>	<p>ми, коµεβони, ω̄νιρο, дело на кимиѣо, кимѣ, кимаѣте, ёкимаѣтон̄, ѣден̄ кимаѣте, ёсикоѣи, кадезете,</p>	<p>ме. κοµβωνει. ω̄νειρο. θελω̄ νᾱ κοιμηθω̄. κοιμοῡ. κοιμᾱται. ё́κοµᾱται. οῡδεν̄ κοιμᾱται. ёσηκω̄δη. καθε̄ζεται.</p>	<p>10</p>
2380	<p>не ходи, не слѣдуй, не вѣрѣй, ажет̄, солгал ми,</p>	<p>ме, коµεβони, ω̄νιρο, дело на кимиѣо, кимѣ, кимаѣте, ёкимаѣтон̄, ѣден̄ кимаѣте, ёсикоѣи, кадезете,</p>	<p>ё́κοµβωсѣ ме, ё̀ψευθη̄</p>	<p>15</p>
2385	<p>тож̄, льстит̄, сон̄, хочю спат̄, спи,</p>	<p>ме, коµεβони, ω̄νιρο, дело на кимиѣо, кимѣ, кимаѣте, ёкимаѣтон̄, ѣден̄ кимаѣте, ёсикоѣи, кадезете,</p>	<p>ме. κοµβωνει. ω̄νειρο. θελω̄ νᾱ κοιμηθω̄. κοιμοῡ. κοιμᾱται. ё́κοµᾱται. οῡδεν̄ κοιμᾱται. ёσηκω̄δη. καθε̄ζεται.</p>	<p>20</p>
2390	<p>спит̄, спл̄, не спит̄, вѣстал̄, сѣдит̄,</p>	<p>кимаѣте, ёкимаѣтон̄, ѣден̄ кимаѣте, ёсикоѣи, кадезете,</p>	<p>ё́κοµᾱται. οῡδεν̄ κοιμᾱται. ёσηκω̄δη. καθε̄ζεται.</p>	<p>25</p>
2395	<p>видѣх̄ во снѣ, розвѣдан̄ ма, во снѣ соблазны, что дѣвет̄, ёст̄ ли кто ѣ него,</p>	<p>ё́κοµβωсѣ ме, еписвети ме, коµεβони, ω̄νιρο, дело на кимиѣо, кимѣ, кимаѣте, ёкимаѣтон̄, ѣден̄ кимаѣте, ёсикоѣи, кадезете, ӣδα ё̄ τον̄ η̄πνο̄ µѣ, ёксипнисе ме, φανταс̄ια, ти полема, канӣс̄ η̄с̄ ё̄κκινон̄,</p>	<p>ё̄δα 'с̄ τον̄ η̄πνο̄ µοῡ. ё̀ξῡπнисѣ ме. φανταс̄ια. тӣ πολεµᾱс̄; ё̄νε)χανεις̄ εῑс̄ ё̄κε̄ӣνον̄;</p>	<p>30</p>

6: днлс̄ А; 7: тинаӣ η̄παс̄ А; 13: мидеӣ А; 15: прѣст̄ӣ ма,
ёкоµвосе ме С; ё́κοµвосе ме, еписвети ме, то^м А;
17: колѣдани А; коµεβони С;
19: дило А; кимиѣо С; кимит̄о А;

ВЕЛИТЪ ЛИ	ὠριζи	ορίξει	2400
ПОЙТИ,	на ἦπαγο,	νά υπάγω;	
ВЕЛѢАЪ,	ὠρισενъ,	ὠρισεν.	
ПОМАНИ НАСЪ	ἐνδѣμισе насъ	ἐνθύμισέ μας	
БЪ ВЪ МОЛИТВѢХЪ ТВОИХЪ,	иς τὰς ἐυχὰς сѣ,	εις τὰς εὐχὰς σου.	
ЧТО ДѢЛАЕШЪ,	ти ἐнергисъ,	τί ἐνεργεῖς;	2405
ПИШИШЪ ЛИ,	графисъ,	γράφεις;	
ПИСАЛЪ ЛИ ЕСИ,	ἐγραψесъ,	ἔγραψες;	
ПИСАТИ ЛИ ТИ,	графи делисъ,	γράφει θέλεις;	
10 ПИСАНО ЛИ,	грамменоῦ ἔνε,	γραμμένον ἔνε;	
НАПИШИ МИ,	графѣ ме,	γράφε με.	2410
НАПИШЪ,	а графю,	ἃ γράψω.	
СПИШЪ,	на графю,	νά γράψω.	
ПИСАЛЪ ἔсѣ,	ἐγραψа,	ἔγραψα.	
15 СПИСАНО,	граммено ἔνε,	γραμμένο ἔνε.	
ПИСАТИ ХОЧЮ,	графи дело,	γράφει θέλω ~	2415

КНИЖНЫЙ ПИСЕЦЪ,	внклографоѣ,	βιβλογράφος.	
ИКОНИКЪ,	зографоѣ,	ζωγράφος.	
ПОРТНЫЙ ШВЕЦЪ,	раптисъ,	ράπτης.	
20 САОЖНЫЙ [ШВЕЦЪ],	цѣнгарисъ,	τσαγγάρις.	
ВѢЖСТВО,	педѣписъ,	παιδείσις.	2420
НЕ ПОРАНИЛЪ ἔси,	ѣденъ ἔснндомѣписъ,	οὐδὲν ἐсυντόμεψις.	
ТОЖЪ ИНАКО,	ѣденъ тахинесъ,	οὐδὲν τάχυνες.	
МНОГО ЖДАХЪ,	пола ἔпандеха,	πολλὰ ἐπάντευχα.	
25 ПОЖДИ ЕГО,	акартери тѣѣ,	ἀκαρτέρει τѣѣ	

Б: къ мѣтвѣхъ А;
25: акартери тѣс А.

12: а графю А;

20: цингарисъ А;

112	и пакы прїидетъ, не хочетъ прїити, ковачъ желѣздъ, златаръ, древодѣла,	пале на рти, ḡденъ дели на рти, χαρκεαςъ, χρυσοχοςъ, λεφτοῦργο, τεκτωνι,	пале на 'ρθῆ. οὐδὲν θέλει νὰ 'ρθῆ. χαρκεαςъ. χρυσοχοςъ. λεφτουργός(ς), τεκτων. 5
1130	мраморникъ, горчаръ, мастеръ, рѣкодѣльникъ, трѣска,	μαρμαραςъ, цѣкалаςъ, τεχνητηςъ, ἐργοχειραριςъ, ἀγγιδα,	μαρμαραςъ. τσουκαλαςъ. τεχνίτης. ἐργοχειράρις. ἀγκίδα. 10
1135	село, селанинъ, ратай, Дай ми воды, ѣст ли вода,	χοριῶ, χοριатиςъ, ζευγελατηςъ, δο με νερο, ἐνε νερο,	χωριό. χωριάτης. ζευγελάτης. δό με νερό. ἐνε νερό; 15
1140	пити хочю, ḡмытисѧ, [ḡмылъ рѣцѣ свои], искаламъ, исчернилъ,	на пѣω дело, на нидто, ἐлероса та χερῆα мѣ, ἐмагарисенъ, ἐмаврисенъ,	νὰ πιῶ θέλω. νὰ νιφῶ. ἐλέρωσα τὰ χέρια μου. ἐμαγάρισενъ. ἐμαύρισενъ. 20
1145	воды нѣтъ, идѣ по водаѣ, да принесѣ, а се вода, ḡмыисѧ, стрисѧ,	неpo ḡдеӣ ѣне, ἵπαγο ἰὰ νερο, на фѣро, ѣдо неpo, ниψѣ, сѣḡнистисѣ,	νερό οὐδὲν ѣνε. ὑπάγο ἰὰ νερό. νὰ φέρω. ~ ἐδῶ νερό. νίψου. 25 σφουγγίσθησε.
1150	[ὄβλεцисѧ ἐ рѣχα свои], ὄблецисѧ в порты, прѣпоашисѧ,	ἐндисѣ та рѣχα сѣ, ἐндидисѣ, ζостисѣ,	ἐνδύσου τὰ ροῦχά σου. ἐνδύθησε . ζώσθησε. 80

14: до ме неpo A;

18: A «то»;

20: ἐмаврисенъ A;

21: ḡденъ A;

22: ἵπαγο ἰ̄ неpo A;

27: то A

27: ἐндисѣ та рѣχα сѣ A;

ὠβδήσα,	ἵποδιςδ,	ὑποδήσου.	2455
постели постеляю,	строσε το строма,	στρώσε τὸ στρώμα.	
постлано ёсть,	строменон ёне,	στρωμένον ёνε.	
постлаχ',	ёстроца,	ёστρωσα.	
5 постлаа,	ёстроцен,	ёστρωсен.	
иъзи ма,	ёкшиподисе ме,	ёξυπόδησέ ме.	2460
покрыи ма,	скепасе ме,	σκέπασέ ме.	
хощешн ли видѣтиса	делис на тон идиς,	θέλεις νά τόν ιδής;	
с нли,			
10 погывол,	ёхадн,	ёχάδη.	

котел,	какавини,	κακκάβιν.	2465
сковрада,	тигани,	τηγάни.	
таган,	пиростја,	πυροστιά.	
горнецъ,	цѣкали,	τσουκάλι.	
15 ставецъ,	пинаки,	пинаки.	
блюдо,	скѣтели,	σκουτέλλι.	2470
бочка,	вѣци,	βουτσι.	
корчага,	пидари,	πιθάρι.	
кад,	кадос,	κάδος.	
20 Помыи,	апопанне то,	ἀπόπλυνέ το.	
чисто ёсть,	кадарйун ёне,	καδάρйον ёνε.	2475
покрыи,	скепа то,	σκέπα το.	
постави,	стисе то,	στησέ το.	
положи,	дес то,	θές το.	
25 лежит',	кидете,	κείτεται.	
стойтъ,	стикете,	στήκεται.	2480

5: постлаа е, стросен А;

15: пинаки А;

17: вѣци А;

21: ι^ϕ А;

	покрыто,	σκεπαζμένο,	σκεπασμένο.
	дръжитѣ,	крати,	κρατεί.
	дръждѣ,	крато,	κρατῶ.
	дръжалѣ,	ѣкратіе,	ἐκράτειε.
245	стойте,	стиккесте,	στήκεσθε.
	готово ѣсть,	ѣтимон ѣне,	ἐτοιμον ѣνε.
	пѣхъ, ѣже порты пѣ-	продили,	προφύλλι.
	шатѣ,		

	Женился,	ѣгинекисе,	ѣгунаікисе.
2490	женѣ полѣ,	ѣпире гинеканѣ,	ἐπῆρε γυναῖκαν.
	мѣжѣ,	ѣндрасѣ,	ἄνδρας.
	жена,	гинека,	γυναῖκα.
	сынѣ,	ѣносѣ,	υἱός.
	дщи,	дигатера,	θυγατέρα.
2495	родила,	ѣгенисе,	ἐγέννησε.
	дѣтва,	педи,	παιδί.
	сына,	ѣвнѣ,	υἱόν.
	дщерѣ,	дигатеранѣ,	θυγατέραν.
	братѣ,	ѣделфосѣ,	ἀδελφός.
2500	сестра,	ѣделди,	ἀδελφή.
	братѣство,	ѣделфотисѣ,	ἀδελφότης.
	дрѣжба,	ѣдиліа,	φιλία.
	внѣкѣ,	ѣнгносѣ,	ἐγγονός.
	внѣка,	ѣнгнони,	ἐγγονή.
2505	тестѣ,	пендеросѣ,	πενθερός.
	теца,	пендера,	πενθερά.

6: іѣ А;

12: ѣнѣ А;

16: ѣна А;

20: ѣлдитисѣ А;

ЗАТЬ,	ΓΑΜΒΡΟΣ,	γαμβρός.	
[НЕВѢСТА],	ΝΙΜΦΗ,	νύμφη.	
КѢМЪ,	СΙΝΤΕΚΝΟΣЪ,	σύντεκνος.	
КѢМА,	СΙΝΤΕΚΝΙССА,	συντέκνισσα.	2510
5 СЪСѢДЪ,	ΓΙΤΟΣЪ,	γείτος.	
ВОЛѢНЪ,	ἸΣΤΕΝΝΙΣЪ,	ἡσθένησ(ε).	
ѢМЕРЛЪ,	ἘΠΕΘΑΝΕ,	ἐπέθανε.	
РАСТЕТЪ,	ἈΝΑΤΡΕΦΕΤΕ,	ἀνατρέφεται.	
ВЪЗРАСЛЪ,	ἈΝΕΤΡΑΦΗ,	ἀνετράφη.	2515
10 УТРОКЪ,	ἈΓΟРИ,	ἀγῶρι.	
МОЛОДЕЦЪ,	ΠΑΛΙΚΑΡΙ,	παλληκᾶρι.	
ДѢВКА,	ΚΟΡΙΤΤΙ,	κορίττι.	
СТАРЪ ЧЕЛОВѢКЪ,	ΓΕΡΩΝ ἈΝΘΡΩΠΟΣЪ,	γέρων ἀνθρωπος.	
МЛАДЪ,	ΝΕΩСЪ,	νέος.	2520
15 БРАДАТЪ,	ΓΕΝΝΑΤΟΣЪ,	γενεиѣтос.	
ВЕЗЪ БРАДЫ,	СПАНОСЪ,	σπανός.	
БРАДА,	ΓΕΝІА,	γένεια.	
ДЛЪГЪ,	ΧΡΕΩСЪ,	χρέος.	
ДЛЪЖЕНЪ ѢСМЪ,	ΧΡΟΔΗΛΗΤΙСЪ ἸΜΕ,	χρωφειлѣтис εἶμαι.	2525
20 ДОЛЖЕНЪ МИ,	ΧΡΗΩСΤΗ ΜΕ,	χρивоστѣи ме.	
СРОКЪ,	ΤΕΡΜΕΝΗ,	тѣрменѣ.	
СРЕКВУХЪ СЪ НИМЪ,	ἘΤΑΞΑ ΜΕΤ' ἘΚΙΝΟΝ,	ѣтаѣа мет' ѣкеинов.	
И ПРІИДОХЪ КЪ НЕМЪ,	ἘΠΗΓΑ ἨСЪ ἘΚΙΝΟΝ.	ѣпѣга еиς ѣкеинов.	
И НЕ УВРѢТОХЪ ѢГО,	ὍΔΕΝ ἸΔΟΝ ἨΒΡΑ,	оудѣн тѣн ηῦρα.	2530
25 ГДЕ МИ ѢГО ИСКАТИ,	ΠῸ ΝΑ ΤὸΝ ΓΗΡΕΨΟ,	поῦ нѣ тѣн γυρέψω;	
НѢЖѢ ИМАМЪ ПОЙТИ,	ΒΙΑΖΟΜΕ ΝΑ ἸΠΑГО,	βιѣζομαι нѣ ὑпѣгω.	
НѢЖНА РАВОТА,	ΒΙΑСΤΙΚΗ ΔΟΥΛІА,	βιαστικῆ δουλειѣ.	
ѢСТАХЪ,	ἘΠΕСТАΔΗΚΑ,	ѣпестѣдѣха.	

1: гамбросъ А; 8: ἀνατρεφети А; 13: чѣк А; 19: хроделитисъ А;
 ими С; 21: терминъ А; тѣрменѣ С; 22: мет ннов С; 25: гиросо А;
 28: ѣпестѣдѣка С.

2535 'С) ЧЕЛОВѢЦЪ КАКОВЪ ЁСТЬ.			
	хромѣ,	κῆκος,	κουτσός.
	кривѣ,	стравоѣ,	στραβός.
	горбатѣ,	киртоѣ,	κυρτός.
	везъ рѣкъ,	κῆκοςχερнѣ	κουτσοχέρης.
2540	везъ ногѣ,	χορнѣ подарѣа,	χωρίς ποδάρια.
	шепетливѣ,	тавроѣ,	ταυρός (= τραυλός).
	слѣпѣ,	тифлосѣ,	τυφλός.
	глѣхѣ,	κῆφοςѣ,	κουφός.
	нѣмѣ,	вѣвосѣ,	βουβός. 10
2545	чернѣ,	мавро,	μαῦρο (<с>).
	вѣлѣ,	ѣспросѣ,	ἄσπρος.
	подиннѣ,	сикокѣ)го,	σήκω(ν)έ)το.
	подаѣ,	досѣ,	δός.
	подаѣлѣ,	ѣсикосенѣ,	ἔσήκωσεν. 15
2550	подаѣлѣ,	ѣдоке,	ἔδωκε.
	приннесаѣ,	ѣфереѣ,	ἤφερεν.
	поставилѣ,	ѣстисенѣ,	ἔστησεν.
	положилѣ,	ѣфеке,	ἔδεκε.
	повалилѣ,	ѣпесе,	ἔπεσε. 20
2555	нѣвнлѣ,	ѣцакисти,	ἔτσακίσθη.
	розвилѣ,	нѣстрѣ- ѣсннетривнѣ,	ἔσυνετρίβη.
	лосѣ,		
	проколѣлѣ,	ѣтрнпесе,	ἔτρώπεσε.
	тажко,	варѣ,	βαρύ. 25
2560	лехко,	лафрѣ,	λαφρό.

1: ѡ члѣкѣ какоѣ ѣ^с А; 13: сикото А; снтоко С; 15: ѣсннеснѣ С;
 17: ѣфериѣ А; 18: ѣтиснѣ С; 20: еви С; 21: ѣцакнсти С;
 22: ѣсннетривнѣ С; 24: ѣтрукнсе С;

	βοΐτσα,	δοвите,	φοβείται.	
	δβοαχσα,	ἐφονηδικα,	ἐφοβήθηκα.	
	не поспѣл̄,	δден̄ ἔσωσα,	οὐδὲν ἔσωσα.	
	не где пошел̄,	ὤκαπὸ ἐδнѣви,	ὀκάπτου ἐδιέβη.	
б	бвилъ,	ἔσκοτοσε,	ἔσκότωσε.	2565
	зарѣзалъ,	ἔсдаѣе,	ἔσφαξε.	
	поколол̄,	ἐкенднсе,	ἐχέντησε.	
	разрал̄,	ἔскѣсе,	ἔσχισε.	
	раздрано,	скизмено,	σχισμένο.	
10	ветхо,	палеѡ,	παλαιό.	2570
	гнило,	сапнменω,	σαπημένο.	
	ново,	неω,	νέο.	
	слабо,	ἀχαμνο,	ἀχαμνό.	
	крѣпко,	ἰсхирон̄,	ἰσχυρόν.	
15	черство,	поѣило,	πόξυλο.	2575
	магко,	малакон̄,	μαλαχόν.	
	жидко,	ἀрин̄,	ἀρύν.	
	гѣсто,	пикнон̄,	πυκνόν.	
	гров̄,	тадо̄с̄,	τάφος.	
20	въ гровѣ,	ἰс̄ τон̄ дадон̄,	εἰς τὸν τάφον.	2580
	ѣ землѣ,	ἰс̄ тн̄ гн̄,	εἰς τὴν γῆν.	
	старость,	гирас̄,	γῆρας.	
	волѣзнь,	ἀσθενῖᾱ)	ἀσθένειᾱ)	
	смерть,	данато̄с̄,	θάνατος.	
25	мѣка,	коласис̄,	κόλασις.	2585
	грѣх̄,	ἀμαρτία,	ἀμαρτία.	
	грѣси,	ἀμαρτίε̄с̄,	ἀμαρτίες.	
	грѣшник̄,	ἀμαρτοло̄с̄,	ἀμαρτωλός.	
	грѣшници,	ἀμαртоли,	ἀμαρτωλοί.	
30	мѣченіе вѣчное,	мартиріон̄ еὐνїон̄,	μαρτύριον αἰώνιον.	2590
	сватоѣ причастіе,	ἀγία κοινων̄ια,	ἀγία κοινωνία.	

6: ἱ φаксе С;
нѣа С,

15: पेζнло А; моѣнло С;
31: ε̄тос А.

19: тадо* С;

23: асте-

	причастилса,	ἐκκινωνισε,	ἔκοινωνησε.	
	причастихса,	ἐκκινωνισα,	ἔκοινωνησα.	
2595	хочю причаститиеса,	дело на кинонисо,	θέλω νά κοινωνήσω.	
	чтенїе,	нагноснѣ,	ζάναγνωσις.	
	къпрѣс,	ѣротиснѣ,	ἐρώτησις.	5
	ѡтѣѣт,	ипологїа,	ἀπολογία.	
	тихо ходи,	ἀγαλα перпатн,	ἀγάλα περπάτει.	
	не спѣши,	миден синдоменис,	μηδεν συντομεύης.	
2600	не лѣниса,	миден радимис,	μηδεν ραθυμής.	
	не ѡчайса,	миден апогноснѣ,	μηδεν ἀπογνώσης.	10
	молиса часто,	ѣвхѣ сиχна,	εὐχου συχνά.	
	гааголи сице,	леге ѡтѣс,	λέγε οὕτως.	
	сѡдѣвы божиа,	и прониа тѣ дед,	ἡ πρόνοια τοῦ θεοῦ.	
2605	вола божиа да вѣдѣ,	то делима тѣ дед	τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ	
		ѣнесто,	γενέσθω.	15

	Человѣколюбіе,	диландропіа,	φιλανθρωпіа.	
	цѣдроты,	ипктирми,	οἰκτιρμοί.	
	благволенїе,	ѣвдокіа,	εὐδοκία.	
2610	благѡдтрѡѣе,	ѣсплахиїа,	εὐσπλαχνία.	20
	похвала,	ѣнеснѣ, кавкима,	αἰνεσις, καύκημα.	
	хвалит,	пена,	᾿παινᾶ.	
	хвалите,	ѣните,	αἰνεῖτε.	
	радѡнтеса,	херете,	χαίρετε.	
2615	веселитеса,	ἀγαλιάσετε,	ἀγαλλιάσετε.	25
	благѡдтробенѣ,	ѣсплахнос,	εὐσπλαχνος.	

3: дило А;
19: бл̄говоленїе А;

12: г̄лн А;
20: бл̄годтробнѣ А;

13: ѣжиа А;

17: ч̄л̄колюбіе А;

26: бл̄годтробенѣ А.

многoмнaоcтнeвъ,	πολιελεῖμονι,	πολυελεῆμων.	
цeдpъ,	ἠκτιρμονι,	οἰκτίρων.	
вceмoгнѣ,	πανδοδннаμος,	παντοδύναμος.	
зacтѣпникѣ,	ἀντιληπτορѣ,	ἀντιλήπτωρ.	2620
бъ пoкpoвнѣтѣлѣ,	σκεпастисѣ,	σκεπαστής.	
иъзвaвнѣтѣлѣ,	литротисѣ,	λυτρωτής.	
пoмoщникѣ,	βοηδοсѣ,	βοηθός.	
дѣлoвнѣ,	ἐλпиδα,	ἐλπίδα.	
вѣчннхъ блaгъ,	ἑωνῆωνη ἀγαδoнi,	αἰωνίων ἀγαθῶν	2625
10 нaдѣлнѣ,	дарoсѣ,	θάρος.	
нaдѣюcя.	ἐлпнзо,	ἐλπίζω.	
дѣлoвю,	дарω,	θάρρῶ.	
дѣлoвѣтѣ,	дарн,	θάρρει.	
нaдѣтcя,	ἐлпнзи,	ἐλπίζει.	2630
15 чaетѣ,	прoсдoнa,	προσδοχᾶ.	
гoтoвнѣcя,	ἑтнмaзeтe,	ἐτοιμάζεται.	
гoтoбѣ,	ῶтнмoсѣ,	ὄτοιμος.	
гoтoбѣ лн ѣcн,	ῶтнмoсѣ нcѣ,	ὄτοιμος εἶσαι;	
пoкaнѣcя,	мeтaнoнѣcѣ,	μετανόησε.	2635
20 пoкaюcя,	нa мeтaнoнѣcѣ,	νὰ μετανόησω.	
пoкaлѣcя,	ἑмeтaнoнѣcѣнѣ,	ἑμετανόησεν.	
мoрѣ,	дaнaтнкo,	θανατικό.	
пpавдa,	дѣкeвcннн,	δικαιοσύνη.	
пpавeднo,	дѣкeвнѣ,	δίκαιον.	2640
25 кpнвo,	cтpaвo,	στραβό.	
лѣкaвo,	пoннpонѣ,	πονηρόν.	
ннцeтa,	птoхѣтa,	πτωχεῖα.	
дѣлoвѣcтвo,	пeннѣтѣтa,	πενητεῖα.	
ннцѣ,	птoхoсѣ,	πτωχός.	2645
30 дѣлoвѣ,	пeннѣcѣ,	πένης.	
тpѣдѣ,	кoпн,	κόποι.	
тpѣдѣ,	кoпoсѣ,	κόπος.	

	покоѣ,	ἀναπαύσεις,	ἀνάπαυσις.	
2650	трьжаѣтсѧ,	κοπίαзи,	κοπιάζει.	
	всѣе трьжаѣлсѧ,	ματινὴ ἔκοπιασεν,	μάτην ἔκοπίασεν.	
	дѣлаиѣе,	ἔργον,	ἔργον.	
	благое,	ἀγαθὸν,	ἀγαθόν.	5
	злое,	κακὸν,	καχόν.	
	подвиги,	ἀγωναί,	ἀγῶνας.	
	какъ бы изъвѣсти	πὸς ἂν ἡαδινε	πῶς ἂν ἰαθῆναι;	
	вѣды,	κινδινῆς,	κινδύνους,	
	напасти,	σινφορεί,	συνφορές.	10
	трьпѣнїе,	ἵπομονи,	ὑπομονή,	
2660	трьпи,	ἵπομινε,	ὑπόμεινε.	
	добро жити сѣ стар-	καλὸν ἡκινε μετα	καλὸν οἰκεῖν μετὰ γέ-	
	цею,	герондоу,	ροντος.	
	полезно въ ѡбщюмѣ	ὠφελιμονὴ ἡς τὸν	ὠφέλιμον εἰς τὸν κοι-	15
	житїи,	κινονὴ βιωῆ,	νὸν βίον.	
2665	посрѣдѣ многиа	ἐν месо πολон ἀдел-	ἐν μέσῳ πολλῶν ἀдел-	
	братѣи,	φον,	φῶν.	
	младомѣ,	тѣ неѣ,	τοῦ νέου.	
	не полезно единомѣ	δὲ δδελιμονὴ ке мѣ-	οὐκ ὠφέλιμον καὶ μου-	20
	жит,	ндикнїе,	νουοικεῖν.	
2670	впадетъ въ ѡнїиѣ,	ἐнпеси ἡς ἀκїдїан,	ἐνπέσει εἰς ἀκηδїαν.	
	вѣленостъ,	ἡς ѡкнїрїан,	εἰς ѡкνηрїαν. ☩	
	[скрою ми ѡврсѣтъ,]	копсе ме манди,	κόψε με μανδύ.	
	скрою,	на копсо,	νὰ κόψω.	25
	скрою ли,	ѣкоψе ме,	ἔχοψέ με.	
2675	скроено,	комено,	κομμένο.	
	шїи,	рапте,	ράπτε.	
	шїеть,	рапти,	ράπτει.	

1: ἀπαυσις C; 8: πὸς ἡν A; 9: κινδινнѣ A; κиндис C;
 10: σιφѣрї C; 13—14: со старцѣ C; гиронтоу C; 15—16: ѡнѣи A; тнї
 кинон A; 17—18: ἐнъ месо поани ἀделфои A; посреди C; 23: ѡкнїрїан A;
 24: копси A; Шрон ли C; 26: ѣкоψи A.

ἴγλα,	βελονήν,	βελόνιν.	
нити,	ραματα,	ράμματα.	
ножъ,	μαχηρι,	μαχαίρι.	2680
медъ,	μελι,	μέλι.	
бъ помози ѣмѣ,	βοηθησε το,	βοήθησέ το.	
немоцнѣ ѣсмь,	ἀσθενис̄ ἡμε,	ἀσθενής εἶμαι.	
комѣ се,	τινα ἐτѣто,	τίνα ἐτούτο;	
колнко,	ποσο,	πόσο;	2685
комѣ,	τινα,	τίνα;	
10 кѣто,	тис̄,	τίς;	
которое,	πῶ,	ποιό;	
когда,	ποτε,	πότε;	
тогда,	тоте,	τότε.	2690
к немоѣ,	прѣс̄ ἀδѣтѣн̄,	πρὸς αὐτόν.	
15 к нимъ,	прѣс̄ ἔκκινѣс̄,	πρὸς ἐκείνους.	
к намъ,	прѣс̄ ἡмас̄,	πρὸς ἡμᾶς.	
к тѣмъ,	прѣс̄ ἀвтѣс̄,	πρὸς αὐτούς.	
благодарю тѣ,	ἔвхаристо се,	εὐχαριστῶ σε.	2695
благодарилъ ма,	εὐχаристисен̄ ме,	εὐχαρίστησέν με.	
20 благодаритъ ма,	εὐχаристи ме,	εὐχαριστεῖ με.	
благодарилъ его,	εὐχаристиса̄ тѣ(φ),	εὐχαρίστησά тѣ(φ)	
неблагодаренъ,	ἀχаристос̄,	ἀχάριστος.	
неблагодарни,	ἀχаристи,	ἀχάριστοι.	2700
лъстнѣ,	долѣс̄,	δόλιος.	
25 гнѣвалнѣ,	ὠргистнѣ,	ὀργιστής.	
грѣдѣ,	ἡпериφранѣс̄,	ὑπερήφανος.	
тщеславенъ,	кенодокос̄,	κενόδοξος.	
ѣще произволиши,	ѣан̄ проерис̄,	ἐάν προαιρήσ.	2705
послѣжи ми,	дѣнконисе ме,	διηκόνησέ με	
30 поравотай ми,	дѣвѣψе ме,	δουλεψέ με.	
потрѣднса,	копѣсѣ,	κοπίασε.	

6: ἰστωνнѣ A; астиннѣ C; 16: проемннѣ C;
19: бл̄годарилъ A; 25: ὠргистнѣ A; ὠргистнѣ C;

18: бл̄годарю A;

	послю тѣ, 2710 послѣдшаѣ ма, потръпи, смирисѣ, тревѣю, тревѣши, 2715 молитевѣ твою, молисѣ ѡ мнѣ, поспѣши, спѣшѣ,	να σε постило, ἀκούσε με, ὑπόμενε, ταπεινώθησε. χρῖζο, χρῖζε, τιῆ ἔυχην ἑσέ, εἰς χέ με, καταβοδосе, καταβοδοиѣ)	να σε ποστειλω. ἀκουσέ με. ὑπόμενε. ταπεινώθησε. χρήζω. χρήζειс. τὴν εὐχὴν σου. εὐχου με. καταβόδωσε. καταβοδώνω)	6 10
--	--	--	--	---------

	Молю тѣ, 2720 възлюбленныѣ мой, не забывай насѣ, ѣкожѣ ѣ мы не забываемѣ твою любовь, 2725 желдемі, желаю, видѣти тѣ, не кѣчи ми, 2730 не стѣжаѣ ми, не мати ми, не приходи ко мнѣ,	παρακαλο σε, ἀγαπῆτε με, μη μας ἠλιζμονи μαс, καρὸс ἰμιс δεν ἠλιζ- монδμεи τὴν ἀγα- πην ἑсэ, ἐπεθυμῶμεи, ἐπεθυμῶ, ἴδεν σε, μηδεν ἡμε ἀναγга- ζис, μηδεν ἡμε τιμωρισ, μηδεν ἡμε тарасис, μη ἔρχε прὸс με,	παρακαλῶ σε, ἀγαπητέ μου, μή μας ἠλησιμόνειμαс. καθὼс ἡμεῖс δὲν ἠλησι- μονοῦμεн τὴν ἀγά- πην σου. ἐπεθυμοῦμεн. ἐπεθυμῶ. εἶδέν σε. μηδέν με ἀναγκάζηс. μηδέν με τιμωρηс. μηδέν με ταρασσηс. μὴ ἔρχου прὸс με.	15 20 25
--	--	--	--	----------------

7: μάτες A;

МАТИ A; τῆρισис A; τῆρισис C;

10: καταβοδον A;

16: ἠλιζμο ἰμαс A;

24: 10

	НЕ СТЫДИШИ ЛИ СЯ,	ΜΗ ΚΑΤΙΣΧΥΝΗΣ;	
	НЕ СРАМАЛЕШИ ЛИ СЯ,	ΔΕΝ ΔΡΕΠΕΣΕ,	2735
	ПРЕДСПѢВЫЙ ПРЯД-	ΠΡΟΚΟΜΕΝΟΪ ΠΡΟΚΟΠ-	
	СПѢТЕ,	ΤΕΤΕ,	
3	ПРІДОУ ВІДѢТИ	ἦρτα ἴδην	
	СВАТЫНЮ ТИ,	ΤΗΝ ἁγίωσιν σου,	
	ВЛАДЫЧЬСТВО ТИ,	ΤΗΝ δεσποτίαν σου,	2740
	БРАТСТВО ТИ,	ἀδελφότητά σου.	
	КАКО ЁСИ,	πῶς εἶσαι;	
10	ДОВРѢ ЛИ ЁСИ,	καλά εἶσαι;	
	КЫСЛЫИ МЕДЪ,	χοῦμελι.	
	ТАКОКО ЁСТЬ,	τίτοιον ἔνε.	2745
	УЧАИ,	γεράνι.	
	ГНОИ, НАЗЕМІ,	κοπρέα.	
15	СЕЛЬСКОЕ,	χωριάτικο.	
	МНОГО ВЕЛИИ,	ἄπειρα.	
	МНИТ' ЛИ СЯ ГЛАГО-	φαίνεται με λεγόμενα	2750
	ЛЕМА УТ' ЧЕЛО-	ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου	
	ВѢКА УНОГО,	ἐκείνου.	
20	ПРИСТРАСТІА,	προσπάθειαν.	
	ТЕЛЕСНАГО УЧАСТІЕ,	σωματικῆς μέρος.	
	КАКО РЕЧЕ,	ὅτι εἶπεν.	2755
	ДА ПОИДЕМІ	νά πηγαίνωμεν	
	НА РСѢ,	εἰς τὴν Ῥωσίαν.	
25	АЩЕ ПОИДѢ,	εἰάν ὑπάγω.	
	ЧТО ХОЩѢ,	τί θέλω.	
	ПРИУВРѢСТИ,	εὔρείν.	2760
	НЕ ИЛИ ВСЕ,	μὴ ἢ ὄλο.	
	СВѢТА,	ματαιότητά.	
30	ЯЗЫКЪ,	γλῶσσα.	

6: стыню А; агіосини А; агнѡсинини С;
маа А; 21: тиснаго А; соматикис А;

7: влѣчество А; 17—19: глѣ-
29: маиѡтита С; маіѡтита А;

	ὠτρεβζεται,	ἀνιγете,	ἀνοίγεται.	
2765	ὀμιλεῖτε,	κατανηξία,	κατανουξία.	
	ὠβ'εργает,	ποδεβгете,	ποφεύγεται.	
	дерзновеніе,	парисіа,	παρρησία.	
	приходитъ,	έρχете,	έρχεται.	3
	собранаѣ	синагмена	συναγμένα	
2770	расточаютсѣ,	скорпизбнѣте,	σκορπίζονται.	
	ὠсмычнаѣ	сннидизмена	συνηθισμένα	
	пременяютсѣ,	διалаβ'ηнте,	διαλλάττονται. ⚡	
	И что рекѣ,	ке ти ἦπο,	καὶ τί εἶπῶ,	10
	что благо	ти ἀγαδ'ον	τί ἀγαδ'όν	
2775	да книжѣ тамо,	на ἦдо εκн,	νὰ ἰδῶ ἐκεῖ;	
	точію скоревъ,	моно длившиḥ,	μόνο θλιψίν.	
	къ своимъ любовь,	прѣс т'ѣс ἦδι'ѣс ἀγα-	πρὸς τοὺς ἰδίους ἀγά-	
		пн,	πη.	15
	родителеи,	т'ѣс гонн'е,	τοὺς γονεῖς.	
2780	косиоминаніе,	ἀнамнисис',	ἀνάμνησις.	
	ὠ православіи,	пере ти ὀρδοδοξία,	περὶ τῆ ὀρθοδοξία.	
	попеченіе,	φρονдида,	φροντίδα.	
	ὠ митрополии,	перн митрополи,	περὶ μητρόπολι.	20
	ὀ δстроении,	перн катастасеѣс,	περὶ καταστάσεως.	
2785	христ'ианства,	христ'ианизмон',	χριστιανισμόν.	
	ὠ монастыри,	перн монастырин',	περὶ μοναστήριν.	
	печал',	мернмна,	μέριμνα.	
	ѣ сел'ех',	ἦс та хоріа,	εἰс τὰ χωριά.	25
	притажаніа,	ктимата,	κτῆματα.	
2790	къ князю,	прѣс тон' рига,	πρὸς τὸν ῥῆγα.	
	хоженіе,	перипатисіа,	περιπατησία.	
	ѣ болары,	ме т'ѣс ἄρχонταс	μὲ τοὺς ἄρχοντας	
	знатіе,	гнорисмо(с),	γνωρισμός(ς),	30

1: κατανηξία A; 4: парисіа A; 9: διалаβ'ηнте A; διалаτε C; 13: длившиḥ A; 14: т'ѣс ἦδι'ѣс A; 18: перн ти ὀρδοδοξи A; 19: φρονдида C; 25: χορία C; 28: перипатисіа A; 30: знате C; знает A.

<p>ἐ ΛΥΔΜΙ, ΣΜΪΨΗΝΤΕ, ἐ ΜΙΡΑΝΥ, ΣΨΕΔΗΝΕΝΤΕ, β ἐ ΛΩΚΑΒΥΜΙ, ΣΨΠΛΕΤΕΝΤΕ, ΣΡΨΔΗ ΣΗΧ΄, ΝΕ ΨΣΑΚΝΕΤ ΛΗ, ΛΥΟΥ ΒΟΖΙΑ.</p>	<p>ΜΕ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ἄνακτομα, ΜΕ ΤΨΣ ΚΟΖΜΙΚΨΣ ὠμονία, ΜΕ ΤΨΣ ΠΟΝΗΡΨΣ, ἔνπλοκι, ΜΕΣΑ ΤΨΤΟΝ΄, ΔΕΝ ΨΨΓΗΣΕΤΕ, ἦ ἀγαπῆ τΨ δεΨ, ἄλλ΄ ἀπ΄ ἐδΨ,</p>	<p>μὲ τὸν λαόν ἀνακάτωμα. μὲ τοὺς κοσμικούς ὁμόνοια. μὲ τοὺς πονηροὺς. ἐνπλοχή. μέσα τούτων. δὲν ψυγῆσεται. ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ; ἀλλ΄ ἀπ΄ ἐδῶ.</p>	<p>2795</p>
<p>10 ΝΟ ὠΤΣΕΛΨ, ΣΨΔΛΗ, ΔΑ ΔΣΜΟΤΡЮ ΤΑΜΟ, ЧТО ΔΨΤΣΑ, ὠΤ ΒΕΛΙΚΥΨ΄ ΝΕΠΡΑΒ-</p>	<p>ΚΑΘΙΜΕΝΟΨ, ΝΑ ἰδΨ ἔκῃ, ΤΗ ΠΡΑΚΣΕΤΕ, ἰπο τΨΣ ΜΕΓΑΛΨΣ΄</p>	<p>καθήμενος. νὰ ἰδῶ ἐκεῖ. τί πράζεται. ἀπὸ τοὺς μεγάλους</p>	<p>2800</p>
<p>16 ΔΑ, ΔΒΙΕΝΤΕ, ΤΑΤΒΑ, ΛΖΑ, ΚΛΕΒΕΤΑ, 20 ΛΗΧΟΝΜΑΝΤΕ, ἦ ΠΡΟЧАΨ, ЧТО ХОЧЕМ΄, ΜΝΟΓΨΣΛΟΒΙΑ, ΣΚΨΤΑΕΜ΄</p>	<p>ἄδικία, σκοτομοΨ, κλεψία, ψεματα, σικοφαντία, πλεωνεξία, ΚΕ ΤΑ ΛΗΠΑ, ΤΗ ΔΕΛΟΜΕΝ΄, ΠΟΛΗΛΟΓΙΑΝ΄, σκολασομεν</p>	<p>ἀδικία. σκοτωμός. κλεψία. ψέματα. συκοφαντία. πλεονεξία. καὶ τὰ λοιπά. τί θέλομεν; πολυλογίαν. σχολάσωμεν</p>	<p>2805</p>
<p>25 ΠΟΝΕΖ΄ ἦΔΖΑ, ἔΣΤΨ ΒΟ ΒΟΓΨ, ΒΙΔΑΨ ΤΡΨΠΨΝΤΕ ΝΑΨΣΕ, ΔΑ ΝΑΜ΄ ΔΑΣΤΨ ΒΟ ΚΡΨΠΟΨΤΨ,</p>	<p>ἔπιδῆ βία, ἔστιν γὰρ ὠ δεΨΨ, ἰδὸν τὴν ἰπομονή μας, ΝΑ ΜΑΨ ΔΟΨΗ ἰσχήν,</p>	<p>ἐπειδὴ βία. ἔστιν γὰρ ὁ θεός, ἰδὸν τὴν ὑπομονή μας. νὰ μᾶς δώσῃ ἰσχύν.</p>	<p>2815</p>
			<p>2820</p>

2: ἀνακτομα Α; ανακτομα С;
 5: πορηΨε С; 6: ἔνπλοκы А;
 7: οζηία Α; 12: ἰκε АВ;

3: κοσμικΨς С; κοσμικΨς Α;
 3: ψηγисετс С; ψηгисетс А; 9: ελουы

	и ѡтверженіе	κε στερεωµα	και στερεωµα
2825	и силѡ	κε δυναµині	και δύναµιν
	къ слаѡчающимса	прѡς τѡς сιµβενον-	πρѡς τοὺς σιµβαίνον-
	намъ	таς ёмасъ	τας ёµας
	вѣдѡ	κινδινѡς,	κινδύνους.
	напастей	перестасеѡς,	περιστάσεως.
2830	ѡ всакаго зла,	ѡпо пандѡς κακѡ.	ἀπὸ παντὸς κακοῦ. 5

	(Г)ласъ ѡ,	ἦχος прѡтѡς,	ἦχος πρῶτος.
		ἦχος δευтерѡς,	ἦχος δεύτερος.
		ἦχος третѡς,	ἦχος τρίτος.
		ἦχος тетартѡς,	ἦχος τέταρτος.
2835		ἦχος плавн прѡтѡ,	ἦχος πλάγι πρῶτου.
		ἦχος плавн дефтерѡ,	ἦχος πλάγι δευ-
			τέρου.
		ἦχος варисъ,	ἦχος βαρῦς.
2840		ἦχος плавн тетартѡ,	ἦχος πλάγι τε-
			тартѡ.
	Съставленіе,	ёрмолон,	ёрмολόγι
	краткое (scil. състав-	кондакъ,	κοντάκι)
	леніе),		20
	штечьство,	ἰκωςъ,	οἶκος
2845	послашаніе,	ἵпакѡн,	ὑπακοή
	сѡуженіе,	катаваскѡ,	κατάβασι
	велегласіе,	панпѡнда,	πανнуχίδα.
	молитвенникъ,	ёвхоарн,	εὐχοάρι.
	прамо вѡзгласію.	ѡнтидонъ,	ἀντίφωνον

7: ѡпо пастѡ Ѧ;
20: ѡ.

21: ѡчьство Ѧ;

25: мѡтвенникъ Ѧ;

26: ѡнто-

ὠβραζὺ νραβδ̄,	τροπ̄,	τρόπος.	2850
совор̄,	синодик̄,	συναδικό.	
πρεΔлежаще,	проκ(и)менъ),	προκειμένον.	
собраниѣ,	синаѡар̄,	συναζάρι.	
5 нравоὠβразіѣ,	трефолой̄,	τρεφολόγι.	
степенна в̄сχοуд̄			2855
числа противно			
пасцѣ,	ἀντιпасχα,	ἀντίπασχα.	
спаси,	ὠсanna,	ὠσαννά.	
10 силалӣ господ̄,	саваωδ̄,	Σαβαώδ.	
вышнй̄ богъ,	ἀδαί,	Ἄδαί.	2860
[начните пѣт̄],	ἀρксати, κομάρχати,	ἀρξате, κανον αρ	
		χάτε. ✠	

15 Ἄγιω̄с, ἀγιω̄с, ἀγιω̄с, ки- р̄иω̄с саваωд̄! πληρο̄с δ̄ра- но̄с ке ѱ ги тӣс до̄ξӣс с̄д̄,	Ἄγιος, ἅγιος, ἄγιος κύριος Σα- βαώδ! πληρ̄ος с̄υραν̄ο̄с καῑ ἡ γῆ τῆс δόξηс σου. ὠσαννά ἐν	2865
ὠсana ἐн̄ тӣс ἡψӣстӣс̄,	τοῖс ὑψιστοιс. εὐλογημένος ὁ	
ἐβлогимен̄ο̄с ὠ̄ ἐρχομεно̄с	ἐρχόμενος ἐν ἑνόματι κυρίου,	
ἐн̄ ὀнома̄тӣ кӣрӣс̄,	ὠσαννά ἐн̄ τοῖс ὑψιστοιс! ✠	
20 ἐн̄ тӣс ἡψӣстӣс̄!		
Ge ἡμ̄нд̄мен̄, се̄ εὐлог̄д̄мен̄	Σε̄ ὑμ̄νοῦμεν, σε̄ εὐλογοῦμεν, σοι	2870
с̄ӣ ἐκχᾱрӣст̄д̄мен̄, кӣрӣе,	εὐχαριστοῦμεν, κύριε, καῑ δεό- μεд̄а̄ σου, ὠ̄ θε̄ο̄с ἡμ̄ων̄. ✠	
де̄ӯме̄да̄ с̄д̄, ὠ̄ де̄ӯс̄ ἡмон̄! ✠		
Ἐвангелиз̄мо̄с̄, Ἰ̄ ге̄не̄сӣс̄ τ̄δ̄	Εὐαγγελισμός. Ἡ̄ γέννησιс τοῦ	
25 χ̄рӣст̄д̄. Та̄ ἀ̄γ̄ιᾱ де̄ӯφ̄αν̄ιᾱ.	Χριστοῦ. Τὰ̄ ἀ̄γ̄ιᾱ θεοφ̄άν̄ια.	
Ἰ̄по̄пан̄дӣ τ̄δ̄ кӣрӣс̄д̄ ке̄ де̄д̄	Ἰ̄πᾱπᾱντ̄η̄ τοῦ Κυρίου καῑ	2875
ке̄ со̄тӣро̄с̄ ἡмон̄ Ἰ̄̄с̄д̄ Χ̄рӣ- ст̄д̄. Ἰ̄̄ге̄рӣс̄ τ̄δ̄ Λᾱζᾱρ̄д̄.	Θεοῦ καῑ Σωτῆρ̄ο̄с ἡμ̄ων̄ Ἰ̄η̄σοῦ Χριστοῦ. Ἠ̄γε̄ρῑс̄ τοῦ Λα-	

1: тр̄д̄ А; 2: синодик̄ А; 3: пр̄д̄ А; 9: с̄си А; 10: г̄ь А;
11: с̄ь А; 12: ха̄ксати АВ; 17: ἡψ̄ο̄стӣс̄ А; 19: ἡ̄нь А;
22: ἡ̄χᾱрӣст̄д̄мен̄ А; 24—25: с̄то̄ χ̄с̄ А; 26: ἡ̄па̄^ᾱндӣ А; 27: ἡ̄ӣс̄ χ̄с̄ А;

Ἡ βαινοφόρος. Ἡ μεταμορφωσις. Ἡ σταυρωσις. Ἡ ἀναστασις. Ἡ ἀνάληψις. Ἡ πενδικοστι.

Ἡ κίμνισις τῆς δευτοκδ.·.

Φαγονδε πεννιτές, κε ἱμπανστι-
сонде ке ἐνεσδси κηρωῆ ἡ
ἐκζητῆντές ἀφτον, ζηсонде
ἐ καρδιε ἀφτον ἡς εἰῶνα
ἰόνος.·.

ζάρου. Ἡ βαιοφόρος. Ἡ μεταμορφωσις. Ἡ σταυρωσις. Ἡ ἀνάστασις. Ἡ ἀνάληψις. Ἡ πεντηκοστή.

Ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου.·. 5

Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθῆ-
σονται καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ
ἐκζητοῦντες αὐτόν, ζήσονται
αἱ καρδίαὶ αὐτῶν εἰς αἰῶνα
αἰῶνος.·.

Имена вѣтрѣмъ :

10

вѣсточный,	ἀνατολικός, βορέας,	ἀνατολικός, βορέας.
западный,	дисинок, драскеас,	δυσικός, δρασκεᾶς,
полѣноцный,	трамѣнданас,	τραμουντάνας,
	ккартѣ,	Ἰξάρτου,
полѣденный,	нотосъ жемесивриас,	νότος, ξεμεσημβρίας 15
	либас, синевриас.	λίβας, συνεβρίας.

ANHANG.

Nachträge zur Textausgabe.

- 1: Der Titel Ρῆς m. gr. ist durch A B C gesichert. Ρῆς steht nur in D. Daher ist es fraglos neu, trotz Simoni Izvēstija 13, 1, 194.
- 10: μήτηρ τῆς οὐρανοῦ βασιλείας für μήτηρ τοῦ οὐρανοῦ βασιλέως.
- 47: μήτηρ fehlt in B.
- 57: fehlt in B.
- 71: ιπαντι A, ιпати D.
- 122: χρήζει μεγάλη δουλειάν für χρήζει με [εἰς] μεγάλην δουλειάν.
- 188: σφαλισμένον ἔνε für σφαλισμένη (sc. πόρτα).
- 264: тако учити нас steht für тако учит нас.
- 273: γνωρίσθησε für γνώρισέ μας.
- 276: νὰ εἶχη für νὰ ἔχη.
- 424ff.: καὶ πάντων ἤφεραν für καὶ [ἐκ πάντων] ἤφεραν.
- 509: βάνει τὸν νίψιμον etwa für βάνει το διὰ νίψιμον.
- 513: ἐσφουγγίσθη με τὸ μαντίλιον wäre wegen des russ. Textes zu erwarten.
- 515: im russ. Text muß [проскомидию] творить gestanden haben.
- 575—577: fehlt in B.
- 607: nicht zu entscheiden, ob εἰς τὰς λάκκας oder εἰς τοὺς λάκκους zu lesen.
- 662: пастихи, op. . . Wegen der benachbarten Glossen möglicherweise für πстихи „Hähne“ verschrieben.
- 687—688: fehlt in B.
- 765: Der russ. Text läßt ἐκείθεν ἦλθεν möglich erscheinen.
- 769: Dem griech. Text fehlt die Bezeichnung für ‚kneten‘, die im russ. Text steht.
- 902: Die Glosse κρα, χαβιάρι fehlt in A und B und ist nach C eingesetzt.
- 1115: Es ist wohl zu lesen: ἀγράφον [το] ἑαυτὸς σου κυπν[το] σοῦ.
- 1119: russ. ce продаи ми für Hs. продати ми, wegen des griech. Textes zu lesen.
- 1157: für τῷ ἁμαρτωλῷ wäre auch τὸ[ν] ἁμαρτωλό[ν] möglich, wegen der vorhergehenden Glosse.

- 1164: γένε vielleicht für ζνε. Aber dem Verf. ist auch ein γένε für γενή zuzumuten, trotz des folgenden N. pl.
- 1180: für δώσει kann auch δίδει gelesen werden, weil A: δισι, B: διόη hat.
- 1391: fehlt in B.
- 1513: Hs. χρισμο. Für χρήσιμο ist vielleicht wegen der russischen Bedeutung ein χρήζει με zu lesen.
- 1517: Möglich auch: творит е, πολεμεί το.
- 1603: Die russ. hs. Form ist 3 sing. Man erwartet daher ύπακού[ει]. Wenn ύπακούν richtig ist, = 3 plur. —, dann muß im russ. Text слушает in слушают geändert werden.
- 1634: περιχοп[ή]. Das russ. преки = ἐναντίον, contra läßt ein griech. Adverb erwarten.
- 1696—1697: fehlt in B.
- 1700: Die Bedeutungen des russ. und griech. Wortes decken sich nicht. Es ist wohl eine Lücke anzunehmen.
- 1738: fehlt in B.
- 1861—1862: fehlt in B.
- 1896: kann auch μηδέν τρέπεσαι sein.
- 1929: Im russischen Text ist noch nach den Hss. hinzuzufügen: а ты добръ ли еси?
- 2074: russ. утро stimmt nicht zu griech. ἀργά ‚spät‘.
- 2560, 2583, 2763: fehlt in A; hier nach C.
- 2842—2862: Die griechischen Wörter haben russifizierte Formen, weil sie im Russ. als Entlehnungen vorkommen.

KAPITEL III.

Die Nationalität des Verfassers.

§ 1. Seine ungrische Herkunft.

Schon eine flüchtige Durchsicht des griech. Teiles der RTG. zeigt eine Reihe von Formen darin, die sich im Griech. nicht belegen lassen. Immerhin, wenn μυριάντα 1988 für μυριάδα (Einfluß von σαράντα u. dgl.), wenn προφήτος 23,

ἱεράρχος 28, πλήρος 2865 für προφήτης, ἱεράρχης, πλήρης, wenn γλωσσία 372, ἐρευνία 800 für γλώσσα ἔρευνα (wohl nach νηστεία, πτωχεία, ἀμαρτία usw.) vorkommt, dann könnten solche Formen schließlich doch dem Abschreiber zur Last gelegt werden und sind für den Verf. nicht beweisend. Nicht anders steht es mit der Nichtunterscheidung von αὐτό Acc. s. neutr. und αὐτόν Acc. s. masc. (1169 und sonst), ungewohnten Formen wie βρύσια 879, ἔρια 909, oder dem Gebrauch des Acc. für den Nom.: δέσποινα Πρετόρον 7, μάστιγας 403, μασταλαγίδας 402 usw.

Dagegen sind andere Fehler unbedingt dem Original zuzuweisen und müssen gegen die griech. Herkunft des Verf. geltend gemacht werden. Dazu gehört ὁ ἅγιος πνεῦμα 2034 für τὸ ἅ. πν. wegen des masc. святой духъ, ferner τὸ καιρός 1152 für ὁ κ. wegen neutr. время, dann Ausdrucksweisen wie: ἐγυυαίνισε 2489 = женился, τεθλιμμένο μοι 1290 = тошно ми, ἐτέροις ἤξει 1586 = шнымъ обываемъ ‚mit anderen Sitten‘, ἔνε εἰς ἐσᾶς: 1737 ‚habt ihr?‘ = russ. есть ли у васъ?

Sehr zahlreich sind die Beispiele für Unterdrückung des griech. Artikels nach russischem Muster: (ὁ) λογισμὸς με ἤρθε 132, ἐγάρασε (ἡ) ἀνατολή 845, ἀνατολαίνει (ὁ) ἥλιος 846, βασιλεύει (ὁ) ἥλιος 847, καὶ (ὁ) ἀδελφὸς εἰρηνεύει 1542, τί ἔνε (ἡ) τιμὴ του 1831, ἔλο μου τὸ σῶμα τήκει (ἡ) ἀσπένεια 2295 usw.

Häufig ist auch Weglassung der Kopula nach russischem Vorbilde: οὐδὲν (ἔνε) ξένον 1191, εἰς τὸν φέρον πολλά 1263, οὐδὲν ἐδικός μου 1284, ἄς (ἔνε) ἐδῶ 1735, ὁ ἡγούμενός μας καλὸς ἄνθρωπος 1845, ἀκόμεν οὐδὲν καιρός 1947, τὸ μοναστήρι μας ἔμορφον 1853, ὁ τόπος μακρὸς 224, βαρὺν γὰρ τὸ περιπατεῖν 763, κανεὶς εἰς ἐκεῖνον; 2399, ἐδῶ νερό 2448 usw.

Sehr charakteristisch ist die wörtliche Wiedergabe des russ. прыгъ прыга durch ἀλλήλων (!), oben ἀλλήλων geschrieben: νὰ ἰδοῦμεν ἀλλήλων 1775, oder gar: νὰ ἰδοῦμεν ἀλλήλων με ἐκεῖνον 1325, εἶδαμεν ἀλλήλων 1351, endlich: οὐδὲν εἶδαμεν ἄλλοι ἄλλον 1347. — Kontaminationsprodukte aus δώσειν + νὰ δώση, ἰδεῖν + νὰ ἰδῆ sind: νὰ δώσην 1184, νὰ ἰδῆν 1336. Ich halte es für wenig wahrscheinlich, daß ein Grieche sich solche Formen

geleistet hätte. Eine genaue Übersetzung von russ. хочет съ видѣти съ нами liegt vor in: ὄξει νὰ ἰδῆν μετ' ἡμῶν 1336, dazu vgl. νὰ ἰδοῦμεν ἀλλήλων μὲ ἐκεῖνον 1325. Ähnlich auch: ἐγνωρίσθησε (!) μετ' ἐμᾶς 273 für γνώρισε ἐμᾶς nach познался съ нами. Höchst ungriechisch, aber für einen Slaven verzeihlich, ist: κατοίχει εἰς αἰῶνας 1604 ‚lebe ewig!‘ nach: живи.

Große Unsicherheit zeigt sich noch im Gebrauch des Verbums, namentlich der Imperativformen: νίφθησε 1218 für νίψου + νὰ νιφθῆς, ἐγνωρίσθησε 1185 für γνώρισε + νὰ γνωρίσθης u. a. m. Dann vergleiche man etwa noch: νὰ εἶχη für νὰ ἔχη 276, νὰ μένω 260, νὰ μένης 268 für νὰ μένης usw. Ferner: μηδὲν ἐργάζης 1765 für μ. ἐργασθῆς, τί ἀνανοῦσαι; 2374 für ἀνανοεῖσαι nach ἀνανοοῦμαι, oder ἐκάμνεμεν 1821 für -ναμεν, ἐλυπήθεμεν 1803 für -θημεν. Endlich πότε 1151 für ὅτε usw. usw.

— Es genügt auf alle diese Tatsachen hinzuweisen, um zu sehen, daß der Verf. der RTGr. recht schlecht griechisch gekonnt hat. Viele Ausdrücke, wie ὁ τόπος μακρὺς 224 ‚das Land ist weit‘, μετὰ τοῦ εὐαγγελίου 523 ‚nach Verlesung des Evangeliums‘ (wegen πρὸ τοῦ ἔ.) wären ohne beigefügte russische Übersetzung nicht so zu verstehen, wie es der Verf. wollte.

Der Inhalt des Textes verrät auch den Nichtgriechen: ‚ich bin nicht Grieche, sondern Russe‘ 1171 ff., ‚klug ist die griechische Rede‘ 341, ‚schwer habe ich es, da ich die Sprache nicht verstehe‘ 359 ff. Besonders charakteristisch ist des Verf.s feindliches Verhalten zu den Griechen: ‚Die Griechen sind schwierig‘; ‚sie sind nicht gastfrei‘, ‚sie sind unfreundlich‘ 376 ff. —

Sprache und Inhalt des Textes zeigen also deutlich genug, daß der Verf. kein Grieche war. Steht die Sache aber so, dann dürfen nur diejenigen griech. Ausdrücke des Textes für die griech. Sprachgeschichte ausgebeutet werden, bei denen der Verdacht einer Beeinflussung durch das Russische ausgeschlossen ist. Dies ist nicht der Fall bei περι- für περι-: περιφάνεια 810 u. a., wo Einfluß von russ. nepe- sehr wahrscheinlich ist. Daher muß hier Übereinstimmung mit Livisi περιέχαρος = περίχαρος, περιέφανος =

ὑπερήφανος usw. (s. Musaeos s. v.) für zufällig gelten. Ebenso sind τρεδόντι 1039, τρεγόνα 1055 für τριδόντι, τρυγόνα an russische Bildungen, wie трезубъ, треножникъ usw. angelehnt und haben kein griech. *e*.

Endlich ist die Wiedergabe von griech. σφ durch russ. *sv-* (s. Glossar unter σφ-) dadurch zu erklären, daß dem Vulgärrussischen der *f*-Laut fehlte. Die Übereinstimmung mit Livisi σβουγγαρᾶς = σφουγγαρᾶς usw. ist wiederum ganz zufällig (s. Musaeos 126).

— Bei den mangelhaften griech. Sprachkenntnissen des Verf. ist es immerhin bemerkenswert, daß er zwischen Volks- und Schriftsprache unterscheidet. Vgl. Zeile 2095: α πο книжному... Dann bietet er auch eine Etymologie von ἀξάμιτο „Sammet“ 2113 indem er dazu bemerkt: πεκше шестолично, d. h. sechsfädig. Solche Tatsachen weisen auf eine gewisse Bildung hin und lassen im Verein mit dem sonstigen Inhalt des Textes in ihm einen Vertreter des geistlichen Standes erkennen.

§ 2. Seine russische, nicht südslavische Herkunft.

Wenn schon Ausdrücke wie ‚ich bin kein Grieche, sondern ein Russe‘ 1172, ‚wollen wir nach Rußland gehen‘ 2757 es nahe legen den Verf. der RTGr. für einen Russen zu halten, so wird diese Vermutung durch die Art der Transskription griech. Wörter, sowie durch eine Untersuchung des slavischen Wortschatzes dieses Textes noch bestätigt.

In der Schreibung griech. Wörter begegnet häufig die Bezeichnung eines griech. *o* nach palat. Konsonanten durch *e*: κραξε лус κραξε βλους 541, πινес ηλος 847, 848, κριε κρού 854, κιε χλιό 855, вате βαπιό 875, φελυρε φελουριό 913, μελιес μελιός 916, лендари лионτάρι 939, харкаріе χаркаріо 994, приени πριόνι 1007, хероприени 1009, цсха τσόχα 1071, 1072, ванезорос βαϊοφόρος 2878. Solche Schreibungen können nur von einem Russen herrühren, in dessen Sprache ein Wandel von *e* zu *o* im Auslaut und vor harter Konsonanz wie in сестры = *s'ostry* stattgefunden hat. Das Südslavische kennt diesen Wandel nicht und ein Südslave hätte keinen Grund eine derartige Schreibung einzuführen.

Der slavische Wortschatz des Textes erweist ihn gleichfalls als russisch. Russisch ist:

арбузъ ‚Wassermelone‘ 934 dem bulg. karpúz skr. kàrpuz entspricht (s. Berneker EW. I 491).

буга́й m. ‚langes Oberkleid‘ 1068.

булатъ m. ‚Damaszenerstahl‘ 39, s. Berneker EW. I 100.

бѣла f. ‚weißes Eichhörnchen‘ 951 ist speziell russische Bildung aus бѣла f. idem, nach der Farbe. Letzteres ist entstanden aus бѣла(я) вѣверица. So noch Laurent Chron. s. a. 859: имаху (козари дань) по бѣлѣи вѣвериць отъ дыма, wogegen das Igorlied: . . . по бѣлѣ отъ двора hat. Vgl. noch Berneker EW. I 56.

черкаси́нь m. ‚Art Mütze‘ 1075. Vom Tscherkessenamen.

дешево ‚billig‘ 1126, дешевле 1128. Dazu Berneker EW. s. v. кирка́ f. ‚Hacke‘ 1013.

киверъ ‚Mütze‘ 1074.

кордованци pl. ‚Pantoffeln‘ 1077. Ein sonst in russischen Quellen bisher nicht belegtes Wort, das zweifellos westliches Lehnwort ist, und über poln. korduwan idem (vgl. Słownik Warszawski s. v.) aus mhd. kurdewân, cordewân, corduwân m. ‚eine von den Mauren in Spanien zubereitete Sorte Ziegenleder, Corduan, nach Cordova in Spanien benannt, Corduanschuh‘ (s. Schade Altd. Wb. 1, 526) stammt.

очапъ m. ‚Brunnenschwengel‘ 2746, heute nordgroßruss. nach Dahl s. v.

опашень m. ‚Art Oberkleid‘ 1069.

отласъ m. ‚Art Seidenstoff‘ 2112. Westliches Lehnwort aus nhd. Atlas, das im 15. Jhd. belegt ist und arabisch ist, s. Hans Schulz, Deutsches Fremdwörterbuch I 59.

скатерть f. ‚Tischtuch‘ 2262. Dazu Berneker EW. I 246.

стерляги pl. Fisch, ‚Acipenser ruthenus‘ 891 = russ. стёрлядь id.

стулъ m. ‚Stuhl‘ 1475, 1500 — altnordisches Lehnwort im Russischen s. V. Thomsen, Ursprung des russ. Staates 135.

шафранъ m. ‚Crocus‘ 705. Entlehnt aus mhd. safrân idem, wozu Weigand-Hirt D. Wb. II° 637.

шолкъ m. ‚Seide‘ 2098. Auch skandinavisch! s. Mikl. EW. 338.

таганъ m. ‚Bratpfanne‘ 2467. Dazu Verf. RS IV 184 ff. Südslavisch ist bulg. skr. tigan s. Mikl. EW. 356.

терпугъ m. ‚Holzfeile‘ 1006. Turkotatarisch.

жемчугъ m. ‚Perle‘ 1023. Ein nur im Russ. vorkommendes turkotatarisches Lehnwort, s. Preobraženskij Wb. s. v.

жесть f. ‚Blech‘ 37. Turkotatarisches Lehnwort, s. Preobraženskij Wb. s. v.

Diese Wörter erlauben uns den Verf. mit Bestimmtheit für einen Russen zu halten.

KAPITEL IV.

Zur Sprache des griechischen Teiles.

Die Betrachtung der Sprache des griechischen Teiles unseres Textes muß sich auf die Hervorhebung einiger für die mgr. Sprachgeschichte besonders wichtiger Tatsachen beschränken. Unerwähnt bleiben hier die oben Kap. III § 1 knapp erledigten Russizismen und auch diejenigen Erscheinungen der spätgriech. Laut- und Formenlehre, die auf griech. Boden bereits zu einer viel früheren Zeit belegt sind.

Nur beiläufig möchte ich bemerken, daß die Nichtbezeichnung palataler Aussprache griech. Konsonanten, wie sie in λεφτοκαρα λεφτοκάρυα 979, таφι τεiάφι 1027, тафокери τειαφοκéri 1028 usw. vorliegt, auf einer auch sonst im Russischen bemerkbaren graphischen Gepflogenheit beruht (vgl. Sobolevskij Lekcii⁴ S. 62). Die Schreibungen ат, 1687, 1959 für γατ', аргиро 987 für γάργυρο erklären sich ohne weiteres durch die um die Mitte des XIV. Jhdts in Rußland aufgekommene Tendenz russ. ja- durch ksl. a zu ersetzen. Hier ist also [γ]α, trotzdem es ergänzt ist, sicher.

§ 1. Berücksichtigt man die außerordentlich zahlreichen Fälle, wo die unbetonten griech. Vokale e, o, u, i durch die gleichen russischen Vokale wiedergegeben werden, dann muß

in einer Reihe anderer Fälle die abweichende Wiedergabe von *o*, *e* durch *u*, *i* wohl auf der nordgriechischen Vokalverengung beruhen¹⁾).

Wandel von *e* zu *i*: N. pl. ἡμέρις 2068, πατέρις 2270, Imperative κράξι ἔλους 541, μαγείρου 711, περιμενι 1406, προμήθει 1723, ἀποκλείδων 2325, ὕπαρι 1394, 1397, ferner: 2 sing. ἐπεριπάτησις 439, ἐσυντέμεψις 2421, Voc. s. καλέγερι 1156, dann: ἰδῶ für ἐδῶ 1735, ἄφις (für ἄφες) 266, 2333, ἰλίς 1294, μισοσυγρικέ 865, πιπόνια 933, χιλιδόνα 1058, ἐπέψι für ἀπέψε 850, κατισχόνης für καττισχ. 2734, ἀχλῶνα 963, πελικῶνος 1012. Endlich: χακατι ἀρξάτε 2861, κοναρχατι κανουαρχάτε 2862.

Von diesen Fällen könnte ἄφις als Allegroform aufgefaßt werden, weil daraus ngr. ἄς geworden ist. Dann wäre es hier zu streichen. Die Imperativformen auf -i könnten durch die russ. Imperativendung -i beeinflusst sein: пожли, промыем, отомкни. Bei dem zweimaligen ὕπαρι versagt aber diese Erklärung, da es an beiden Stellen durch ποικεμῆ erläutert ist. Die Form πέντι 1964 für πέντε könnte durch das folgende ξξι beeinflusst sein, oder aber gleichfalls nordgriechisch sein. Bei imi 1288, 1295 läßt sich nicht entscheiden, ob es als εἰμί oder als nordgriech. Entsprechung von εἰμαι aufzufassen ist. Ebenso bei pulise mi 1109, 1241 ob = πόλυσέ μοι oder nordgriech. für π. με. Endlich läßt sich auch bei ἰδικέξ (s. v.) nicht entscheiden, ob es die ältere Form oder die nordgriech. Entsprechung des hier viel häufiger belegten ἐδικέξ ist. Wohl aber ist man wegen der Häufigkeit von ἐπῆρα usw. versucht die Form ἡπῆρα 1550 -εν 1387 hierher zu stellen. Rätselhaft ist für mich παρ' ἐτούτοις 1150. Es kann auch für παρ' ἐτούτες stehen. Das fehlerhafte Griechisch des Verf. gestattet keine Entscheidung.

Wandel von *o* zu *u*: τοῦ περιπατεῖν (für τὸ π.) 763, μαῦρον (für μαῦρον) 626, τίνους G. s. (für τίνος) 1996, κουλουῖα 866, σκνίπους 975 (könnte aber auch Acc. pl. sein), καλουκαίρι

¹⁾ Dazu vgl. Hatzidakis Einleitung 343ff., Kretschmer Lesb. Dial. 65, Thumb Handbuch² 6, Dieterich Sporadend. 29.

856, καλουγερίτσα 1054, βουλεύονται 2093, ἔρχονται 1487, σκορπίζονται 2770, διαλλάττονται 2772¹⁾, κουρτέλλα 1050. Dazu: μανῶνου (für μανῶνω) 207, wo aber Einfluß von russ. 1 s. -u vorliegen könnte.

Schwund unbetonter i-Vokale liegt vor in: χρήζ[ει] 826, μάχιν (für μάχην) ἔχουσι 873, ἐζμίωσε 2003, τρέφ' (τρέφει) 1681, εἰς τ' λειτουργίαν 502, τ' ἡμέρας 695, Συρίδ 399. Hier möchte ich Schreibfehler für wahrscheinlicher halten, die ganz sicher in anderen aus nordgriechischen Erscheinungen nicht erklärbaren Fällen vorliegen, wie λυπαῶς 1722, κνήδετ' 2307, ἐλευῶρωδην 1660.

Die große Inkonsequenz, mit der die eventl. als nordgriechisch anzusprechende Vokalverengung in unserem Text auftritt, darf uns nicht allzusehr wundern, denn der Verf. hat vorwiegend mit schriftsprachlich gebildeten Griechen verkehrt.

Mehrere Fälle zeigen russ. o für griech. α: ἀγαπᾶς 872, λάχανα 925, μάλαμμα 985, κλειδαριά 1015, πένητας 1364, μῆνας 2059 u. a. Da mir der Wandel von nordgr. unbetontem α zu o noch nicht gesichert scheint, — Kretschmer Lesb. Dial. 65 stellt ihn für Lesbos in Abrede und ich selbst habe mich davon überzeugt, daß unbetontes α in Polygyros (Chalkidike) und auf Longos unverändert bleibt, — so möchte ich diese Fälle durch ungenaue Wiedergabe erklären. Es ist eine Art russ. Lautsubstitution, die mit der griech. Vokalverengung nicht zusammenhängt. Bei oftin 2148, oftia 2147 läßt sich nicht entscheiden, ob es ngr. ἄφτιν, ἄφτιά oder dial. ὀφτιν ὀφτιά wiedergibt. Letzteres ist gerade für Velvendos belegt.

Spiegeln nun die oben angeführten Beispiele teilweise die nordgriechische Vokalverengung wieder, die heute in den Dialekten des nördl. Festlandes (außer Attika und Peloponnes) in Epirus, Thessalien, Makedonien, Thrakien, auf den nördlichen Inseln des Ägäischen Meeres samt der dazu gehörigen Küste von Kleinasien und in einem Teil des Pontosgebietes vorkommt²⁾, dann muß eine Entstehung unseres Textes in einer dieser Gegenden angenommen werden.

¹⁾ Zu den Formen auf -ουπτι vgl. noch Kretschmer Lesb. D. 313.

²⁾ Vgl. Thumb Hdb.² 6.

§ 2. Wie bekannt sind im Mgr. die ursprüngl. Lautverbindungen $\mu\pi$ und $\mu\beta$, $\nu\tau$ und $\nu\delta$, $\gamma\kappa$ und $\gamma\gamma$ zusammengefallen, indem bei $\mu\pi$, $\nu\tau$, $\gamma\kappa$ an zweiter Stelle stimmhafte Konsonanz aufkam. Nun erscheint aber an Stelle solcher mb , nd , ng dialektisch einfache Media ohne vorhergehenden Nasal. Diese Erscheinung findet sich auf einer großen Anzahl von Inseln des Ägäischen Meeres¹⁾, aber auch auf dem Festlande in Thrakien²⁾, Thessalien³⁾ und, wie ich selbst beobachtet habe, in Velvendos und der Chalkidike.

Unser Text gibt einige Belege für diese Erscheinung: $\eta\beta\sigma\rho\omega$ 353, 1422, $\sigma\tau\rho\sigma\gamma\upsilon\lambda\acute{o}$ 1650, $\acute{\alpha}\sigma\tau\rho\phi\epsilon\gamma\iota\acute{\alpha}$ 489, $\acute{\alpha}\nu\alpha\gamma\alpha\iota\omicron\nu$ 2124, $\acute{\epsilon}\sigma\phi\omicron\upsilon\gamma\iota\sigma\omicron\upsilon\eta\gamma$ 512, $\phi\acute{\epsilon}\gamma\gamma\epsilon\iota$ 2053, für $\eta\mu\sigma\rho\omega$, $\sigma\tau\rho\gamma\gamma\upsilon\lambda\acute{o}$, $\acute{\alpha}\sigma\tau\rho\phi\epsilon\gamma\gamma\iota\acute{\alpha}$, $\acute{\alpha}\nu\alpha\gamma\alpha\iota\omicron\nu$, $\acute{\epsilon}\sigma\phi\omicron\upsilon\gamma\gamma\iota\sigma\omicron\upsilon\eta\gamma$, $\phi\acute{\epsilon}\gamma\gamma\epsilon\iota$.

§ 3. Aus der Formenlehre sei noch die 1 pl. $\acute{\epsilon}\mu\epsilon\sigma\omicron\upsilon\epsilon$ 177 hervorgehoben. Sie stimmt zu lesbischen Mundarten. Zur Erklärung vgl. Kretschmer Lesb. Dial. 280 ff.

Auch die 3 sing. und plur. $\acute{\epsilon}\lambda\upsilon\epsilon$ neben $\acute{\epsilon}\nu\epsilon$ (s. Index s. v.) stimmt zu Lesbos, wo beide Formen vorkommen. Vgl. Kretschmer Lesb. Dial. 279 ff. Auch in Thrakien, Epirus und auf Skyros und Imbros ist $\acute{\epsilon}\nu\epsilon$ belegt. Vgl. Aravandinos 39, $\Phi\acute{\alpha}\beta\eta\varsigma$ in $\text{K}\acute{\omicron}\nu\tau\omicron\varsigma$ -Festschrift 261, Psaltis 177.

Merkwürdig ist die Übereinstimmung von Imperativ 2 sing. $\acute{\alpha}\pi\acute{o}\lambda\upsilon\sigma\prime$ mit ähnlichen Formen in Thrakien, s. Psaltis 80, aber auch Hatzidakis $\text{M}\epsilon\sigma\sigma\alpha\iota\omega\nu\iota\kappa\acute{\alpha}$ I 257.

Das einmalige $\delta\acute{o}$ $\mu\epsilon$ $\nu\epsilon\rho\acute{o}$ 2438, neben mehrfachen $\delta\acute{o}\varsigma$ (s. Index s. v.) findet immerhin eine Parallele in Thessalien und Thrakien, wo es $\delta\acute{\epsilon}\varsigma$ $\tau\omicron\nu$, $\delta\acute{\epsilon}\varsigma$ $\tau\eta\nu$ usw. aber $\delta\acute{o}$ $\mu\prime$ für $\delta\acute{o}\varsigma$ $\mu\omicron\iota$ ($\mu\epsilon$) heißt, s. $\text{T}\zeta\acute{\alpha}\rho\tau\zeta\alpha\nu\omicron\varsigma$ 88, Psaltis $\Theta\rho\alpha\kappa\iota\kappa\acute{\alpha}$ 81, Budonas, $\text{A}\rho\chi\epsilon\iota\alpha$ I, 2, 52.

Neben häufigen Formen des Futurums auf $\nu\acute{\alpha}$ + Coni. findet sich nur zweimaliges $\acute{\alpha}$: $\acute{\alpha}$ $\gamma\rho\acute{\alpha}\psi\omega$ 2411, $\acute{\alpha}$ $\acute{\epsilon}\rho\omega$ 1732. Da eine derartige Bildung sich auf Lesbos und Syme

¹⁾ s. Kretschmer Lesb. Dial. 167 ff. Thumb Handb.² 13, Dieterich Sporadend. 66.

²⁾ s. Psaltis $\Theta\rho\alpha\kappa\iota\kappa\acute{\alpha}$ 47 ff.

³⁾ s. $\text{T}\zeta\acute{\alpha}\rho\tau\zeta\alpha\nu\omicron\varsigma$ 39 ff.

wiederfindet¹⁾, möchte ich sie nicht aus dem Text ausmerzen. Bei der verderbten Überlieferung des Textes kann man nicht wissen, ob es sich im zweiten Falle nicht doch um einen Schreibfehler für $\nu\lambda\lambda$... handelt, zumal hier η à steht. Diese Erklärung paßt aber nicht zu δ $\gamma\rho\acute{\alpha}\psi\omega$ 2411 neben $\nu\lambda$ $\gamma\rho\acute{\alpha}\psi\omega$ 2412: es entspricht nicht den Gepflogenheiten des Verf. dieselbe Glosse zweimal unmittelbar hintereinander zu geben.

§ 4. Zum Gebrauch von $\gamma\iota\alpha\tau'$ $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\nu\omicron\nu$ 1687, 1959, $\gamma\iota\alpha\tau'$ $\acute{\epsilon}\mu\acute{\epsilon}\nu\alpha$ 1469 für $\delta\iota\acute{\alpha}$ $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\nu\omicron\nu$ usw. vergleiche man denselben Gebrauch in $\tau\acute{\upsilon}\rho\nu\alpha\beta\omicron\varsigma$ (Thessalien) s. $\tau\acute{\zeta}\acute{\alpha}\rho\tau\acute{\zeta}\alpha\nu\omicron\varsigma$ 65. Die Form $\gamma\iota\alpha\tau'$ $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\nu\omicron\nu$ steht für $\gamma\iota\acute{\alpha}$ $\acute{\epsilon}$. wohl analogisch nach dem Verhältnis von $\mu\epsilon\tau'$ zu $\mu\acute{\epsilon}$ aus $\mu\epsilon\tau\acute{\alpha}$.

§ 5. Der Wortschatz des Textes zeigt auch nordgriechisches Gepräge. Das zeigen die slavischen Lehnwörter: $\acute{\epsilon}\lambda\sigma\alpha$ f. ‚Luchs‘ 944, das auf Lesbos fehlt (s. Kretschmer Lesb. Dial. 429), ferner die bisher unbelegten: $\lambda\omicron\upsilon\lambda\kappa\alpha$ ‚Bast‘ 915 aus abg. *lyko* idem; — zur Entsprechung von gr. *cu*: slav. *u* vgl. G. Meyer Ngr. St. II s. v. *καροῦτα*, *μαγούλα* — und *τσιτσιγία* pl. ‚Störfische‘ 891 zu serbokr. sloven. *kečiga*, dass., klr. *čecúha* poln. *czeczuga*, wozu Berneker EW. I 498 ff. Das slav. Wort ist selbst Lehnwort; unser *τσιτσιγία* klingt an das von Miklosich EW. 114 zitierte *κετσιγία* ‚Stör‘ an. Man hält es für magyarisch. Zu Velvendos stimmt *σουρ[ουπ]γιλάζει* 483, das rumänisches Lehnwort²⁾ ist und in dieser Form wiederum auf Lesbos fehlt s. Kretschmer Lesb. Dial. 433 ff.

Übereinstimmung mit dem Dialekt von Thrakien zeigen die Wörter: *ἀνοιχτάρι*, *διλές*, *μασταλαγίδα*, *καμμουτσούρισμα*, *κινδουρίκι*, *πριακένι*, *σκεπαρνιά*. Übereinstimmung mit dem Epirotischen zeigt sich besonders bei *μούρσι*, das ich in den Acta Univers. Dorpatensis I Nr. 2 p. 10 ff. als einen illyrischen Rest gedeutet habe, aber auch bei *ἀπεδά* und *καδάριος*. Das sonst unbekanntes *κινδουρίκι* ‚Eidechse‘ erinnert merkwürdig an thrakisch *σκοτορίκι* idem (s. G. Meyer Ngr. St. II 96).

¹⁾ Vgl. Kretschmer Lesb. D. 211 ff., *Μνημεία* I 237.

²⁾ s. G. Meyer Ngr. St. II 78.

Manche Wörter stimmen mit dem Wortschatz der Dialekte Makedoniens überein. So: *χερέτια, λαχτένδον, πριακόνι*. Bedenkt man nun, daß der Text von einem Russen, nicht von einem Südslaven, verfaßt ist, dann kann man sich eine Aufzeichnung des griech. Sprachmaterials durch den russischen Verfasser nur in Südrußland, in Konstantinopel oder auf dem Athos denken. Da der Verf. dem geistlichen Stande angehört haben muß, so ist von vornherein Entstehung der Aufzeichnungen auf dem Athos am wahrscheinlichsten. Dazu stimmen die Tatsachen sowohl der Lautlehre, wie des Wortschatzes. Man versteht sehr gut, daß der Verf. hier mit Leuten zusammenkam, die vorwiegend nordgriechische Spracheigentümlichkeiten aufwiesen. Zugleich versteht man auch, daß er hier von Mönchen anderer Provenienz andere Dialekte zu hören bekommen konnte.

Mit Entstehung des Textes in Südrußland oder Konstantinopel wüßte ich die oben besprochenen nordwestgriechischen Erscheinungen, namentlich auch Wörter wie *λοῦθα, μούρσι, σουρουπιλάζει* nicht in Einklang zu bringen. Wohl aber konnte der Verf. einzelne pontische Formen, zu denen ich *πλάσμαν* 240, *πράγμα* 251 rechnen möchte, auf dem Athos von pontischen Mönchen hören. Zu diesen Formen vgl. *Ἰωαννίδης Ἱστορία καὶ στατιστικὴ Τραπεζούντος* (1870) Glossar passim. Keinen Wert braucht man dem *ε* von *μεγάλια* ‚Blasbalg‘ 996 beizumessen. Es braucht nicht pontisch zu sein, sondern kann durch Einfluß des gleichbedeutenden russ. *мѣхъ* erklärt werden. Wohl aber könnte *ἐνδανικόν* ‚Stahl‘ 39 — ein kaukasisches Lehnwort (vgl. osset. *ändón* ‚Stahl‘, ingusch. *andun* s. Hübschmann, *Osset. Etym.* 124) — leicht auf diese Weise gedeutet werden, denn weniger wahrscheinlich ist es mir, daß dieses seiner Bildung nach bereits gräzisierte Wort von georgischen Mönchen¹⁾ auf dem Athos aufgezeichnet worden ist.

¹⁾ Zum georgischen Kloster vgl. Porphyrius Uspenskij *Istorija Afona III* (1877) 106 ff.

KAPITEL V.

Zur Sprache des russischen Teiles.

Die nordrussische Herkunft der Hss. der RTGr., die alle mit dem Kirillov-Bëlozerskij-Kloster in Beziehung stehen, läßt die Vermutung aufkommen, daß der Text von einem Nordrussen verfaßt worden ist. Die sprachliche Beweisführung wird durch das Fehlen wortgeographischer Untersuchungen auf russischem Gebiet sehr erschwert. Die Laut- und Formenlehre des Textes ist auch schwierig zu behandeln, da die Hss. stark voneinander abweichen und es oft unentschieden bleiben muß, was dem Verfasser und was den Abschreibern zur Last gelegt werden muß.

Immerhin könnte einiges für nördliche Herkunft des Textes geltend gemacht werden:

Wenn hier ky, gy, chy für griech. $\kappa\iota$, $\gamma\iota$, $\chi\iota$ geschrieben wird, s. oben S. 5, so beweist das, daß der Mundart des Verf. die Lautverbindungen ki, gi, chi fehlten. Nun haben aber bereits die ältesten süd- und westrussischen Denkmäler altes ky, gy, chy in ki, gi, chi verwandelt, während dieser Lautwandel im Norden nicht vor dem XIV. Jhdt. eingetreten ist¹⁾. Beweiskräftiger sind noch die Aoristformen. Bekanntlich ist der Aorist im Südrussischen und Westrussischen früh verloren gegangen²⁾, während er sich im Nordrussischen länger erhalten hat: in Urkunden von der nördlichen Düna kommt er noch im XV. Jhdt., allerdings „nur in juristischen Formeln“³⁾ vor. Unser Text gibt folgende Fälle der Erhaltung des Aorist in der 1. sing.:

ходихъ 137, 444, видѣхся 138, видѣхъ 410, 2395, украдохъ 142, солгахъ 145, съгрѣшихъ 160, 1296, 1897, осудихъ 163, оклеветгахъ 164, послахъ 329, слышгахъ 408, 415, 1300, 1393, умедлихъ 767, бѣхъ 835, писахъ 1161, лгахъ 1158, съврѣшихъ 1172, звахъ 1254, 1485, 1956, рекохъ 1508, купихъ 1092, 1096, 1097,

¹⁾ Vgl. Šachmatov, Očerok 311 ff.

²⁾ Vgl. Durnovo, Očerok istorii russk. jazyka II (1913) 91.

³⁾ So Šachmatov Dvinskija Gramoty 118.

въстахъ 1419, пускахъ 1429, утаихся 1436, сътворихъ 1442, приидохъ 1477, 1630, 2529, ждахъ 1480, 2423, взяхъ 745, 2288, послужихъ 753, смутихъ 809, обрѣтохъ 1566, раздѣлихъ 1576, въпросихъ 1908, поидохъ 1995, забыхъ 2012, помянухъ 2018, задръмахъ 2234, распотихся 2235, постлахъ 2458, срекохъ 2528, обрѣтохъ 2530, устахъ 2534, причастихся 2593. Selbst wenn man diese Fälle durch traditionellen Gebrauch erklären sollte, so muß vermutet werden, daß in einer unmittelbar vorhergehenden Periode dieselben der lebenden Sprache angehört haben.

Häufig steht allerdings auch das zusammengesetzte Praeteritum: -l-Partizip + есмь: 411, 440, 1107, 1108, 1134, 1191, 1196, 1197, 1237, 1238, 1250, 1299, 1301, 1302, 1655, 2413. Oder auch Partizip + еси: 1090. Vereinzelt findet sich Unterdrückung des Hilfszeitworts: бывалъ 442, послѣлъ 2563. —

Für die 1 pl. Aor. haben wir die folgenden Beispiele: обрѣтохомъ 1530, глаголахомъ 1665, рекохомъ 1668, обрадовахомся 1783, видѣхомся 1785, видѣхомъ 1802; dem stehen an Formen des zusammengesetzten Praeteritums folgende Fälle mit еси gegenüber: 554, 1549, 1787, dazu: сътвори еси 1821.

Die 2 sing. wird in der RTGr. fast ausschließlich durch -l-Partizip + еси ausgedrückt. Vgl. 101, 258, 261, 262, 407, 414, 438, 439, 474, 744, 1103, 1104, 1133, 1203, 1204, 1303, 1304, 1314, 1379, 1380, 1388, 1543, 1565, 1772, 1789, 1776, 1777, 1798, 1799, 1811, 1779, 1801, 1790, 1865, 1874, 2407, 2421. Das Hilfszeitwort fehlt in: принеслъ 2 s. 1205.

Die 2 plur. findet sich im Evangelienabschnitt als: введосте 836, приидосте 844. Dagegen zusammengesetzt: велѣли есте 475, взяли есте 1548.

Die wenigen alten Formen der 3 sing. machen einen gelehrten Eindruck: прислѣ время 96, богу не презрѣ . . . 239, забы 241, премѣни 244, бысть 245, бѣ 327, обыска 1510, сътвори время 1514, рече 1555, 1574. Dem stehen 135 Fälle eines zusammengesetzten Praeteritums mit Weglassung des есть gegenüber: 117, 120, 157, 158, 180, 190, 212, 218, 233, 222, 228, 281, 348, 417, 423, 443, 447, 453, 457, 458, 470, 481, 483, 488, 506, 511, 512, 517, 525, 545, 619, 620, 622,

621, 624, 684, 702, 715, 731, 768, 808, 824, 1212, 1213, 1216, 1266, 1267, 1313, 1330, 1376, 1390, 1448, 1496, 1546, 1547, 1551, 1559, 1590, 1591, 1615, 1628, 1631, 1660, 1667, 1711, 1717, 1720, 1745, 1750, 1746, 1758, 1756, 1757, 1784, 1825, 1833, 1878, 1915, 1955, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2016, 2048, 2088, 2090, 2107, 2283, 2326, 2327, 2341, 2342, 2346, 2363, 2364, 2366, 2379, 2384, 2391, 2393, 2396, 2402, 2443, 2444, 2459, 2464, 2484, 2489, 2491, 2495, 2513, 2515, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556 (bis) 2557, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2592, 2637, 2674, 2698.

Die 3 plur. hat nur in einem Falle die alte Aoristform: възрадовашася 248. Ihr stehen 44 Fälle des zusammengesetzten Praeteritums mit Weglassung des Hilfszeitwortes gegenüber: 110, 220, 229, 231, 249, 250, 253, 254, 425, 508, 520, 529, 530, 531, 590, 591, 533, 544, 551, 555, 559, 560, 563, 568, 575, 577, 576, 581, 1225, 1257, 1389, 1391, 1393, 1410, 1411, 1412, 1413, 1415, 1416, 1481, 1486, 1550, 1904, 1905. — In allen Einzelheiten zeigt sich eine Übereinstimmung mit den Urkunden von der nördl. Düna aus dem XV. Jhd.t.¹⁾

Zu Gunsten einer nördlichen Provenienz unseres Textes spricht auch sein Wortschatz, wenn darin въступии ‚Schuhe‘ 1078, грязь ‚Brennessel‘ 617, моль ‚kleiner Fisch‘ 901, опашень ‚Art Oberkleid‘ 1069, очапъ ‚Brunnenschwengel‘ 2746, счюни ‚verspottete‘ 1706, ужина fem. ‚Abendessen‘ 1085 vorkommt.

Wenn ein nordruss. Text keine für die nordgroßrussischen Dialekte so charakteristischen Fälle der Verwechslung von *č* und *č* zeigt²⁾, auch keine Spuren eines Wandels von *ě* zu *i*, so ist das begreiflich, da sich im nordrussischen Schrifttum seit Mitte des XIV. Jhdts die Tendenz zeigt dialektische Eigentümlichkeiten abzustreifen und dafür eine stark kirchenslavisch beeinflusste *чюи* zu gebrauchen³⁾.

¹⁾ Vgl. Šachmatov, Dvinskija Gramoty 118 ff.

²⁾ Die Form богородицинь 574 für богородичинь neben богородично 68, 85 ist von богородица beeinflusst.

³⁾ Vgl. Sobolevskij PL 3 ff.

KAPITEL VI.

Zeit und Ort der Abfassung des Textes.

Die obigen Ausführungen über die Hs-Überlieferung haben ergeben, daß die erhaltenen Hss. der RTGr. vom Original beträchtlich abweichen. Danach könnte die Entstehung der RTGr. ziemlich beträchtlich hinter der Überlieferung der ältesten Handschrift A liegen, die Nikolskij dem Ende des XV. Jhdts zuweist.

Die sprachliche Analyse sowohl des griechischen, wie namentlich des russischen Teiles empfiehlt aber andererseits nicht das Original einer viel früheren Zeit zuzuschreiben. An türkischen Lehnwörtern findet sich im griechischen Teile *καπούτσι, τσακίζω, τσόχα*.

Der russische Teil zeigt eine große Anzahl turkotatarischer Ausdrücke, dann aber auch westliche Lehnwörter, wie *кордованин* ‚Schuhe aus Korduanleder‘, *отласъ* ‚Atlas‘, *шафранъ* ‚Safran‘, deren Entlehnung ich vor dem XV. Jhd. für wenig wahrscheinlich halte. Zu dieser Zeit wäre sie aber denkbar, denn wir besitzen aus dem Ende des XV. Jhdts auch Übersetzungen westlicher Erzählliteratur, wie die Geschichte vom walachischen Wojewoden Drakul (1482—1490) auch eine Übersetzung einiger Bücher des Alten Testaments aus dem Lateinischen¹⁾, die auf Kulturbeziehungen zum Westen hinweisen.

Außerdem lassen sich gerade von Mitte des XIV. bis Mitte des XV. Jhd. regere Beziehungen Rußlands zu Konstantinopel und zum Athos nachweisen, als in den vorhergehenden Jahrhunderten²⁾.

Charakteristisch ist auch für diese Zeit die besonders häufige Erwähnung russischer Mönche in Konstantinopel und auf dem heiligen Berge. Russen treffen wir dort schon viel früher an. Der heilige Antonij Peðerskij besuchte den Athos

¹⁾ Vgl. Sobolevskij PL 41 u. 254.

²⁾ Sobolevskij a. a. O. 6, 9 u. sonst.

in der ersten Hälfte des XI. Jhdts¹⁾. Der Hegumenos Daniel besuchte Konstantinopel auf seiner Reise nach dem heiligen Lande um 1113—1115. Die bekannten 40 Pilger, von deren Taten auch ein episches Lied singt, waren hier in der 2. Hälfte des XII. Jhdts. Der Erzbischof Antonij von Novgorod besuchte Kpel um 1200. Dann werden die Russen hier seltener bis zur Mitte des XIV. Jhdts²⁾. Aber seit 1350 nimmt die Zahl der russischen Pilger und Mönche wieder stark zu³⁾. Stephan von Novgorod, der um 1350 das Studion-Kloster in Konstantinopel besuchte, erwähnt dort keine Russen, wohl aber tut es Ignatij Smol'nanin einige Jahrzehnte darauf (1389)⁴⁾. Später werden sie noch zahlreicher. Auf dem Athos ist um 1430—1432 die Tätigkeit des Russen Afanasij Rusin erwähnenswert, der dort Handschriften aufkaufte und abschrieb⁵⁾.

Wenn also ein altrussisch-mittelgriechisches Gesprächbuch von einem nordrussischen Mönch im XV. Jhd. auf dem Athos aufgezeichnet sein sollte, so sprechen außer dem griechischen und russischen Wortschatz unseres Textes, der eine solche Datierung am meisten empfiehlt, auch andere Tatsachen dafür, daß die Abfassung der RTGr. gerade um diese Zeit erfolgt ist.

KAPITEL VII.

Das Verhältnis der RTGr. zu den Azbukovniki.

Das Ende des XIII. Jhdts und die 1. Hälfte des XIV. Jhdts war eine für die Entwicklung der russischen Literatur sehr ungünstige Zeit. Die Abschriften älterer Texte waren bei dem völligen Mangel einer Kontrolle der Abschreiber arg verwaorlost und boten dem Verständnis nicht geringe Schwierig-

¹⁾ s. Pypin Istorija russk. literat. I 361 ff.

²⁾ Vgl. Pypin Ist. russk. liter. I 378.

³⁾ Dazu Pypin c. l. I 386, Sobolevskij PL 9.

⁴⁾ Vgl. Sobolevskij PL 9 Anm. 3.

⁵⁾ Sobolevskij c. l. 11.

keiten¹⁾. Seit der Mitte des XIV. Jhdts zeigt sich nun ein Bestreben die Fehler verwahrloster Handschriften zu beseitigen und das Verständnis älterer Texte zu erleichtern, deren griechische Ausdrücke besonders erklärungsbedürftig waren. So versteht man das Aufkommen kleiner griechisch-kirchenslavischer Glossare²⁾ im XIV.—XV. Jhd. Sie gewinnen immer mehr an Umfang und werden im XVI.—XVII. Jhd. zu alphabetisch geordneten Lexika (Alfavitj oder Azbukovniki) schwer verständlicher Wörter³⁾. Charakteristisch für diese späteren Azbukovniki ist die Unmenge griechischer Ausdrücke. Ihre Quellen sind sehr mannigfaltig. Auf den ersten Blick zeigt sich eine Übereinstimmung der Azbukovniki mit der RTGr. Eine erschöpfende Behandlung der Übereinstimmungen wird erst möglich sein, wenn die Riesensmenge der Azbukovniki erst bekannt sein wird. Ich verfüge nur über einen Einblick in die der staatlichen Öffentlichen Bibliothek in Pburg gehörigen Azbukovniki.

Es sind ihrer 24 unter den Signaturen: Pogodin Nr. 1642, 1643, 1644, 1648, 1649, 1650, 1651, 1655, 1660. Q XVI, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 20, 21, 23, 28, O XVI 1, 6⁴⁾.

Die Übereinstimmungen mit RTGr. sind sehr zahlreich. Zur Probe notiere ich in Umschrift aus Pogod. Nr. 1642 Bl. 8: ἀκατέρει τον zu RTGr. 2424, ἀμασάλη (Bl. 8v) zu RTGr. 2206, ἀδελφοὶ ἤλθασιν (Bl. 10) zu RTGr. 1257 usw.⁵⁾. Daß diese Übereinstimmungen nicht zufällig sind, zeigen gemeinsame Verballhornungen: дустани (Pogod. 1642 Bl. 48) = φουστάνι: RTGr. 1067; авгурія (Bl. 19v) ἀγγούρια: RTGr. 932; каргуна (Bl. 76v) κάρβουνα: RTGr. 1031; ке пу на геме ψεματα (Bl. 78v): RTGr. 1164; аѣго (Bl. 18) [δ]αολό[ς]: RTGr. 1030 usw. Man vergleiche endlich noch im erwähnten

¹⁾ s. Sobolevskij PL 7 ff.

²⁾ Vgl. Sobolevskij PL 28 und 288.

³⁾ Vgl. darüber Bulič Očerk istorii jazykoznanija v Rossii I 160 ff.

⁴⁾ Über den russischen Teil dieser Texte vgl. vorläufig Prussak, Opisanije azbukovnikov Imp. Publičnoj Biblioteki, Pburg 1915.

⁵⁾ Derartige Übereinstimmungen verzeichnet schon Nikolskij RTGr. XXIV ff. Prussak a. a. O. 6 ff.

Azbukovnik die seltenen Wörter: κινδουρίκι (79v), λακτένδον (88v), λακινία (88v), μούρσιν (100v), παράπισσος (116), πριαμένι (118) u. a. mit den entsprechenden Wörtern unseres Index zur RTGr. —

Es ist klar, daß die Übereinstimmungen auf Entlehnung des griech. Sprachmaterials aus der RTGr. in die Azbukovniki — nicht umgekehrt — beruhen. Die Azbukovniki sind ursprünglich kleine Enzyklopädien und in dem Zusammenhange, inmitten gelehrter Termini, sowie lateinischer, polnischer, deutscher Wörter, machen sich diese vulgärgriechischen Wörter und Sätze ganz wunderlich. Auch sind die Azbukovniki späterer Herkunft als unser Text; die griech. Fremdwörter zeigen oft genug russische Endungen und weisen ein Fehlergewimmel auf, das seinesgleichen sucht. Man vergleiche etwa aus Pogod. Nr. 1642: ανεξали (Bl. 9v) für ἀνεμοζάλη, аниктара (Bl. 11), аниктари (Bl. 16) für ἀνοικτάρι, ανατράφεται · ροστεγъ (Bl. 6v), ανατραφει · возросль (6v) für ἀνατρέφεται, ἀνετράφη, анарон · ровъ или выходъ (6v) für ἀναγκαστον, аписида · чепъ (11, 16) für ἀλυσίδα, агили (14) für ἀγέλη, агилáδια · корова (14) für ἀγελάδα, вагалниъ · буюволь (28) für βουβάλιον.

Die Hs. der RTGr., aus der die Azbukovniki ihr griech. Sprachgut entlehnt haben, hat gewisse Übereinstimmungen mit A und B aufzuweisen, wie aus obigen Beispielen hervorgeht. Sie bietet aber daneben richtigere Lesungen als diese beiden ältesten Hss., z. B. in ἐνδανικόν (Pogod. Nr. 1642, Bl. 50), sowie ἐτσ' μάς διδάσκει (c. l. Bl. 52) u. a.

Wie weit diese RTGr.-Wörter in den Azbukovniki verbreitet sind, möge an einem selteneren Wort veranschaulicht werden:

μούρσιν ‚Grube‘ findet sich: Pogod. 1642, 100v; 1648, 50; 1650, 91; 1660, 165v; Q XVI 4, 172v; Q XVI 6, 109v; Q XVI 8, 131v; usw.

— So darf an der Tatsache, daß unser Text von den Verfassern der Azbukovniki exzerpiert worden ist, nicht gezweifelt werden.

Sehen wir uns das griechische Material der Azbukovniki näher an, so merken wir bald, daß darin auch noch vulgärgriechische Wörter vorkommen, die wir in unserem Text nicht vorfinden. Ich gebe eine kleine Auswahl davon in griechischer Umschrift, die nach Belieben fortgesetzt werden könnte: ἀγάλλοχον ‚Art Pflanze, пиғанъ, πήγανον‘ Pogodin 1642, 7.

Zum Worte s. Boisacq DE 5.

- ἀγαρικόν ‚Art Schwamm, еловоѣ трупъ‘ Pogodin 1642, 7.
 ἀγριόβωδο ‚Auerochs, туръ‘ Pogodin 1642, 14; 1650, 5v.
 ἀνεμοστρέβιλος ‚Wirbelwind‘ Pogodin 1642, 9.
 ἀργαλειό ‚Werkzeug zum Aderlassen‘ Pogodin 1642, 7; 1644, 14; 1648, 8v; 1651, 14v; 1660, 40; Q XVI 2, 25v.
 ἀρδεύω ‚bewässere‘ hier ‚tränke‘ Pogodin 1642, 10.
 ἄρμιά ‚Salzlake‘ Pogodin 1642, 12v; 1643, 12v; 1648, 7v.
 βαρελλάκι ‚Fäßchen‘ Pogodin 1642, 28; 1643, 31v; 1644, 36; 1648, 15; 1650, 26v; 1655, 36; 1660, 59; Q XVI 2, 37v, Q XVI 3, 23.
 βασιλιᾶς ‚König‘ Pogodin 1642, 26; 1644, 33v.
 βασιλικάρων ‚Art Vogel, fringilla linaria, чечетка‘ Pogodin 1642, 28; 1648, 15; Q XVI 4, 57v; Q XVI 12, 26.
 γιοφύρι ‚Brücke‘ Pogodin 1642, 67; Q XVI 4, 116, Q XVI 12, 48.
 γράχος ‚Erbse‘ (slavisches Lehnwort im Ngr. vgl. G. Meyer Ngr. St. II s. v.) Q XVI 4, 71. γράχων Acc. s. Pogodin 1650, 28v; Q XVI 2, 43v; Q XVI 3, 27v; Q XVI, 4, 46v; Q XVI 8, 38v.
 δίκελλα ‚Hacke‘ Pogodin 1642, 32.
 δοξάρι ‚Bogen‘ Pogodin 1642, 46; 1650, 31v; Q XVI 2, 48; Q XVI 6, 51.
 καπηλειό ‚Wirtshaus‘ Pogodin 1642, 76v.
 κείτομαι ‚liege‘ Pogodin 1642, 80v.
 κοντάρια ‚Lanzen‘ Pogodin 1642, 83; 1650, 71; Q XVI 3, 67v; Q XVI 6, 87v; Q XVI 12, 58v.
 κουλβί ‚Vogelbauer, Käfig‘ (= ngr. κλουβί) Pogodin 1650, 67v; 1655, 77; Q XVI, 3, 63v; Q XVI 7, 49v.
 μουσχάρι ‚Kalb‘ (= μοσχάρι) Pogodin 1650, 85v; Q XVI 3, 81v; Q XVI 6, 103v; Q XVI 8, 128.

- παξιμάδι ,weißer Zwieback‘ Pogodin 1642, 115; 1644, 136; Q XVI 2, 158v.
- σύγνεφον ,Wolke‘ bezw. pl. σύγνεφα Pogodin 1642, 136v; Q XVI 3, 120; Q XVI 12, 109v.
- στράτα ,Straße, Weg‘, στήν στράτα ,auf dem Wege‘ Pogodin 1642, 135; 1660, 205v; Q XVI 2, 171; Q XVI 6, 109v.
- σηβάδα ,Hohlmuschel‘ (= ngr. ἀχηβάδα) Pogodin 1642, 163v; 1643, 98v, 130; 1644, 171v; 1651, 145; 1655, 150v.
- ἴδνι ,Schnee‘ (= ngr. χιόνι) Pogodin 1642, 163v; 1643, 130; 1644, 171; 1650, 138v; 1655, 150v; Q XVI 6, 180v.
- τσουκίδα ,Brennessel‘ Pogodin 1642, 160; 1644, 169; 1650, 137; 1655, 147; 1660, 253; Q XVI 2, 192v; Q XVI 8, 230v; Q XVI 9, 102v.
- φεγγάρι ,Mond‘ Pogodin 1648, 74; 1643, 124; Q XVI 3, 129v; Q XVI 4, 265v.
- φορκάλισέ το ,fege es rein‘ (ngr. φουρκαλίζω z. B. Kypern, Sakkellarios s. v.) Pogodin 1642, 153v.
- χλωροσαῦρα ,Eidechse‘ (dazu s. G. Meyer Ngr. St. II 95 ff.) Pogodin 1642, 158; 1648, 76; 1649, 27; 1650, 135v; 1655, 143v; Q XVI 3, 130; Q XVI 4, 272; Q XVI 8, 225v.
- χουλάρι ,Löffel‘ Pogodin 1660, 251; Q XVI 4, 272; Q XVI 9, 102v.

— Eine Durchmusterung der griechischen Bestandteile der Azbukovniki zeigt also:

1) Eine Abhängigkeit der Azbukovniki von unserem Text.

2) Daß auch die in A vorliegende vollständigste Fassung der RTGr. immerhin unvollständig sein muß, weil in den Azbukovniki mitunter Kasusformen vorkommen, die hier fehlen und doch aus der RTGr. stammen müssen, z. B. N. pl. μόρσια neben N. s. μόρσιν (s. oben). Einzelne Glossen scheinen demnach auch in Hs. A ausgefallen zu sein.

3) Findet sich aber in den Azbukovniki eine nicht unbeträchtliche Zahl griechischer Wörter, die in RTG. fehlen und bei denen man keinen Grund hat anzunehmen sie seien im Urtext vorhanden gewesen. Es sind dies

namentlich Wörter, wie *ῥόνι* ‚Schnee‘, *ῥηβάδα* ‚Hohlmuschel‘, die einen andern Lautzustand verraten, als der in RTGr. vertretene.

Die Lautverbindungen *χε*, *χι* sind nämlich in RTGr. unverändert bewahrt. Vgl. etwa: *χείλη*, *χειμωνικό*, *χελιδένα*, *χέρην*, *χερότια*, *χῆνα*, *χηνάριον*, *χίλια*, *χιόνι*, usw. Das entspricht dem Zustand des Dialektes von Makedonien. Dagegen ist im Tsakonischen, auf Kypern, im südwestlichen Kleinasien, auf einigen Inseln des Ägäischen Meeres (z. B. Kreta, Amorgos, Kos, Kalymnos, Astypaläa) in den pontischen (sowie in kappadokischen) Dialekten *χ* vor *e*, *i* zu *š* bzw. *š'* geworden¹⁾.

Fragen wir uns aus welcher Quelle die Azbukovniki ihre *š*-Formen geschöpft haben könnten, so kommt wohl nur der pontische Dialekt in Frage, weil die andern von Rußland zu weit abliegen.

— So muß unser Text als Hauptquelle der griechischen Bestandteile der Azbukovniki angesehen werden. Daneben haben dieselben aber auch noch eine unbekante, wohl pontische, Quelle benutzt.

¹⁾ Vgl. Thumb Ngr. Hdb.³ 17.

KAPITEL VIII.

Griechisches Glossar¹⁾.

- α** (= νά) 1732, 2411. Vgl. S. 131 ff.
 ἄβραάμ 1574.
 ἀγαδός 2039, -ός 2303, -όν 2653, 2774,
 -ών 2625.
 ἀγάλι ‚leise‘ 1761, -τα 2599. Vgl.
 G. Meyer Ngr. St. IV, 5 ff. Kretsch-
 mer Lesb. D. 358.
 ἀγαλλιασις 1808.
 ἀγαλλιάσετε 2615.
 ἀγανακῶ 359, -οῦσι 333.
 ἀγάπη 798, 2227, 2803, -ην 170,
 2724, 2777.
 ἀγαπητέ 1452, 2720.
 ἀγαπῶ 2228, -ᾶς 872, -ᾶ 1592, -ήσετε
 566.
 ἄγγελοι 13.
 ἀγγούρια pl. 932. Vgl. Foy BB VI
 226.
 ἀγελάδω 638, -άδες 639.
 ἀγέλη 637.
 ἄγιος 19, 144, 519 (ter), 2864, -ιε
 1468, 1529, 1817, -ιον 517, -ιοι
 2270, -ίων 1814, -ια 2875, -ια 265,
 2591.
 ἀγιωσύνη 1452, 1532, 1919, 1925,
 1936, 1941, -ην 2739.
 ἀγίδα ‚Splitter‘ 2434. Vgl. ἀγίδα
 idem, Thrakien Psaltis 169.
 ἀγοράζω 1244, -άσω 1093, 1109, 1242,
 1262, -σῆς 1095, -σῆ 225, 1120,
- σωμε(ν) 834, 1100, 1101, 1298,
 1311, ἀγόρασε 1099, 1194, 1243,
 1261, -σον 819, 1115, -άσειν 1201,
 -άσατε 1297, -άσετε 1098.
 ἀγρίμια ‚Wild‘ 938.
 ἄγωμε 1089, 1261, 1315.
 ἀγῶνας 2655.
 ἀγωνίζου 1728.
 ἀγῶρι 2367, 2516.
 ἄδαϊ bezw. ἄδαϊ 2861.
 ἀδελφή 55, 2351, 2500.
 ἀδελφός 54, 180, 1542, 1892, 2350,
 2499, -έ 105, 1315, 1316, 1454,
 1462, -οί 177, 1257, 1846, 1847,
 2269, -ῶν 2665, -ούς 1483, 2266.
 ἀδελφότης 2352, 2501, -ότητα 2741.
 ἀδικία 446, 2808.
 ἄδικοι 429.
 ἀδύνατος 2291.
 ἀηδόνι 1053.
 αἶγα 645 b.
 αἶμα 1425.
 αἰνεῖτε 2613, -έσουςι 2890.
 αἰνεσις 2611.
 αἶνος 211.
 αἰσχύνομαι 293.
 αἰχμάλωσι 1702.
 αἰχμάλωτος 1704, -οι 1703.
 αἰῶνα 2893, -ῶνος 2893, -ῶνας 1604.
 αἰώνιος 16, 17, -ιον 2590, -ίων 2625.

¹⁾ Mit Rücksicht auf die Azbukovniki, in denen so ziemlich das ganze griechische Material unseres Textes in arger Verstümmelung zu finden ist, enthält dieser Index auch ganz gewöhnliche griechische Ausdrücke. Die Bedeutungsangaben folgen dem russischen Text.

- ἀκαθαρσία 1607.
ἀκάθαρτος 1624, -ο(ν) 2306.
ἀκάλεστοι 534.
ἀκαρτέρει 2 s. Imperat. ‚warte‘ 2259,
2424.
ἀκέραιον 726, 727.
ἀκηδῖαν 2670.
ἀκηδιάζης 1729.
ἀκκή 771, 2150.
ἀκολούθει 266.
ἀκόμη 102, 281, 1205, 1391, 1406,
1414, 1947. Vgl. Krumbacher KZ
27, 498—521, Dieterich Unters.
41, Anm. u. 184, Foy BB XII 62.
ἀκοοει 1602, -ης 2381, -ούσω 1888,
ἔκουσε 2710.
ἀκριβεία 802, 1131.
ἀκριβός 1679, -όν 1125, 1199, 1239,
1240, -εῖς 427.
ἀκριβώτερον 1129.
ἄλας ‚Salz‘ 703.
ἄλειμμα 2213.
ἀλήθεια 1677.
ἀληθεῖς 428.
ἄλλ' 2804, ἄλλ' ἢ s. ἀ[μ]ή.
ἀλλαγῆ ‚Kleidung‘ 505, kann auch
ἀλλάγι n. sein. Ngr. s. Ducange.
ἀλλέως 1540.
ἀλλήλων 1325, 1351, 1775, -ους 179.
Vgl. oben S. 124.
ἄλλος 1554, -ον 1347, -οι 88, 1347,
-α 1511, -ας 1148, -ον (pro -ο) 253.
ἄλογον 634.
ἀλουπή ‚Fuchs‘ 943. Zu den Formen
s. Kretschmer Lesb. Dial. 100 f.;
könnte auch ἀλούπι sein. Letzteres
als ‚Fuchsfell‘ Epirus, Aravandi-
nos 18.
ἄλυσιδα 1017.
ἄλωνι 918.
ἄμαρτία 1356, 2586, -ίης 2587.
ἄμαρτωλός 21, 1295, 2588, -οῦ 1818,
-ῶ 1157, -οί 2589.
ἀμασκάλη ‚Achsel‘ 2206.
ἄμε ‚gehe!‘ 197, 742, 2246, -ετε 1551.
Dazu Hatzidakis Einl. 425.
ἀμέλεια 799.
ἀμή ‚aber‘ 1172, ἀ[μ]ή 1418, 1456.
Vgl. W. Meyer, Portius 231, Jan-
naris HGG. 462, G. Meyer, Alb.
St. IV 67.
ἀμμόνι 996.
ἄμμος 612.
ἀμπέλιον 685.
ἔν 1120, 1432, 1433, 1473, 1513,
1829.
ἀναγκάζης 2729.
ἀνάγνωσις 2595.
ἀναγαῖον ‚Abort‘ 2124.
ἀνακάτωμα ‚Wirrwarr‘ 2796.
ἀνάληψις 81, 2881.
ἀνάμνησις 2780.
ἀνανοῦσαι, du ersinnst‘ 2374. Vgl.
S. 125.
ἀνάπαυσις 2649.
ἀνάστασις 74, 785, 2881.
ἀνατέλλει 2054, -εντος 316.
ἀνατολαίνει ‚geht auf‘ (die Sonne) 846.
ἀνατολή 844, 845.
ἀνατολικός 2889.
ἀνατρέφεται 2365, 2514.
ἀνάτριχα adv. ‚unangenehm‘ 630.
ἄνδρας N. s. 2491.
ἀνδρεία 788.
ἀνεμοζάλη 701.
ἄνεμος 218, 246.
ἀνεπράφη 2366, 2515.
ἐνησο 931.
ἀνσιε 683.
ἄνσος 682, 2122.
ἄνθρωπος 19, 21, 1276, 1360, 1362,
1845, 2519, -ου 2751, -οι 374,
385, 388, 2126.
ἀνοίγεται 2764.
ἀνοικτάρι ‚Schlüssel‘ 1015, ἀνοικτάρι
2323. Vgl. ἀνοικτήριον bei Michael
Attaliates ed. Sathas MB I 40.
Ngr. ἀνοικτάρι Pontos, Ἄρχεῖα I 3,

- 98, Kos (Dieterich Sporadential. 206 ff.), ἀνοιχτάρ Thrakien Psaltis, ἀνοιχτάρην Kypros (Sakellarios), ἀναχτήρ Sylata Φαρασόπουλος 114, ἀνοιχτήριν Livisi, Musaeos; ἀναχτήρη Sinasos, Ἐλευθεριάδης 90. Auch ins Osman. entlehnt, s. G. Meyer, Türk. St. I 45.
- ἄνοιξις 185, 187, 2324, -οξίης 2329.
 ἄνοιξις 2084.
 ἄνομον 1358.
 ἀντίδωρον 858.
 ἀντιλήπτωρ 2620.
 ἀντίπασχα 2859.
 ἀντίφωνον 2850.
 ἀνύμφευτε 1991.
 ἀξάμιτο ‚Samt‘ 2112.
 ἄξιον 528.
 ἀξούγγι ‚Fett‘ 758, s. G. Meyer Ngr. St. III 10 ff.
 ἀπαντέχομε 2340.
 ἀπαντοχή 786.
 ἀπεδά adv. ‚schon‘ 109, 115, 1415, 1556. Vgl. ngr. ἔδα ‚jetzt, schon‘, Kreta, Vlastos, Jeannarakis Kret. Volkslieder 330, 332, στ’ ἀποδά ‚schon‘ Kreta Lu., δασσά ‚jetzt‘ Lesbos Kretschmer Lesb. Dial. 358, ferner: ἀπέδω ‚von nun an‘ Epirus Aravandinos 23.
 ἀπέσανε 2107.
 ἄπειρα 2749.
 ἀπέστελα 329, -εν 1878.
 ἀπέσω 2221.
 ἀπέψαλαν 1410, -ον 528, 529.
 ἀπίδια pl. 980.
 ἀπιστία 1619.
 ἀπλήρωτον ‚unvollendet‘ 729.
 ἀπό 110, 237, 238, 1168, 1879, 2808, 2831 usw., ἀπ’ 279, 1116 usw.
 ἀπογνώσης 2601.
 ἀποδέχεται 298.
 ἀποθανεῖν 2108.
 ἀποκατήλωσις 80.
 ἀποκάλυψε 1887.
 ἀποκάτου 2172.
 ἀποκένος 168. Vgl. Sophocles s. v.
 ἀποκλείδωνι 2 s. Imperativ. 2325.
 ἀποκρυβῆναι 1671.
 ἀπολειτούργα ‚nach der Messe‘ 503.
 ἀπολογησῶ 363.
 ἀπολογία 2597.
 ἀπολόγησε 197.
 ἀπόλουσιν 313.
 ἀπολύω 1430, ἀπόλυο’ 199, ἀπέλυσαν 1225, ἀπέλυκεν 530, -καν 1415. Vgl. ἀπόλοι η ἰακκησία. Thessalien Τζάρτζανος 88.
 ἀπόλυε 2474.
 ἀποσπερί ‚Abend‘ 849. Vielleicht für: ἀποσπερίς adv. ‚abends‘.
 ἀποσταλμένος 1878, 1879.
 ἀπόστειλε 1482, 1958.
 ἀπουκάτω 1523.
 ἀργά 848, 2074, -όν 115.
 ἀργῆς 766, 2105.
 ἀριμός 1959.
 ἀρκοῦδα 941.
 ἀρμός ‚Gelenk‘ 2208.
 ἄρξατε 2862.
 ἄρξου 1088.
 ἄρπαγες pl. 434.
 ἀρύν 2577.
 ἄρχεται 496.
 ἀρχήν 311.
 ἄρχοντας 2793.
 ἄς 308, 1221, 1530, 1735, 1736, 1920, 2337.
 ἀσήμι ‚Silber‘ 986, -ιν 33.
 ἀσθενεῖ 1278, 1279.
 ἀσθένεια 2296, 2583.
 ἀσθενής 154, 840, 1922, 2683.
 ἄσπρον 1228, -ος 2546.
 ἀστραπή 2035.
 ἄστρον 488, 2057, ἄστρα 487, 2058
 ἀστροφειγιά ‚Wetterleuchten‘ 489.
 = ἀστροφειγιό.
 ἀσώματοι 13.

ἀτοῖδι ‚Marder‘ 950. Vgl. Foy BB XII 42, Korais Ἄτακτα IV 38.
 αὐγερινός 493.
 αὐγή 492, 494, -ῆς 491.
 αὐγὸ 756.
 αὐθέντη 380, 1813, 1923, 1930.
 αὐριον 1273.
 αὐτός 1321, 1340, -ὸ 1582, -οῦ 1124, 1543, 1667, 1679, 1716, 1731, -ῶ 1673. -όν 738, 1169, 1684, 2691, 2891, -ούς 356, 1795, 2694, -ὼν 243, 2892, -ήν 1674.
 αὐτουουῦ 739, 1771, mgr. Belege Jannaris HGG 162, Ducange s. v. ngr. Kretschmer Lesb. Dial. 261, Dieterich Sporadend. 118.
 ἀφεδρών 2188.
 ἀφείδι ‚Schlange‘ 958.
 ἀφέντη 1142, 1937. Vgl. Korais Ἄτακτα I 344, Miklosich Türk. El. I 56.
 ἀφή ‚Gefühl‘ 773.
 ἀφήσης 2330.
 ἄφης = ἄφες 266, 2333.
 ἀφρισμένος 1710.
 ἀφρονότερον ‚billiger‘ 1128.
 ἀφώρισεν 1496.
 ἀχαμνίζης 1730.
 ἀχαμνὸ 1649, 2573.
 ἀχάμνωσις 787.
 ἀχάριστος 2699, -οι 2700.
 ἀχάνωσις 799.
 ἀχέλι ‚Aal‘ 897, ngr. χέλι.
 ἀχιλῶνα ‚Schildkröte‘ 963, so auch ngr. Chalkidike (V.) Thessalien Γζάρτζανος 58, Lesbos Kretschmer LD 138.
 ἄψε 1219, 2244.
 βασιδῶ ‚tief‘ 875.
 βατραχός 962.
 βαυός 611, -ὸ 1644, -όν ‚dunkel‘ 1231.
 βαῖοφόρος 77, 2878.
 βάλτος ‚Sumpff‘ 882. Zur Etymologie G. Meyer Ngr. St. II 64, III 82.

βάνει ‚setzt‘ 509. Dazu G. Meyer Alb. St. IV 25.
 βάπτισις 72.
 βαπτιστής 25.
 βαρεῖ ‚Hammer‘ 998, mgr. ngr. βαριά.
 βάρια ‚Eichhörnchen‘ 951. Dazu vgl. Verf. Izvēstija 21, 1 (1916) 48 ff. Es ist ein Lehnwort aus ital. vaio, ‚graues Eichhörnchen‘: lat. varius. Vgl. Meyer-Lübke Rom. et. Wb. s. v. varius.
 βαρύς 2839, -ὸ 336, 2559, -όν 762, -εῖς 376.
 βασιλεία 16, -είας 10.
 βασιλεύει 847 (ὁ ἔλιος). Vgl. Hatzidakis ΛΑ III 18.
 βασιλεύς 6.
 βαστάζεις 1418.
 βελόνι 1042, -ιν 2678.
 βήχα[ς] ‚Husten‘ 2202.
 βία 2819.
 βιάζομαι 2532.
 βιαστική 2533.
 βιβλίον 459, -ια 1844, -ια 1842, 1843.
 βιβλιογράφος 2416, könnte nach den orthographischen Gewohnheiten des Textes auch βιβλιογράφος gelesen werden.
 βίγλα ‚Wache‘ 680; vgl. G. Meyer Ngr. St. III 15.
 βιγλάτορις ‚Wächter‘ 679. Sonst: βιγλάτορας; vgl. G. Meyer c. l. βίον 2664.
 βλάβει 806, βλάβη 806.
 βλασφημεῖ 2087.
 βλέπω 1233, -εις 1232, -ε 467.
 βλέφαρα 2141.
 βοήθησε 1694, 2682, -σον 2102.
 βοητός 4, 2623.
 βορέας 2*89.
 βοτάνη 2123.
 βουβάλιν 644.
 βουβός ‚stumm‘ 2544

βουλεύονται 2094.
 βουτσά ‚Fass‘ 2471.
 βούτυρον 757.
 βράδω 116, 851.
 βρακί ‚Hose‘ 1064.
 βρακοζούνι ‚Hosenband‘ 1065.
 βραστό ‚kochend‘ 2249.
 βρεμένο ‚nass‘ 2119.
 βρέφος 2133.
 βρέχει 159.
 βροντή 2036.
 βρύσια pl. ‚Quellen, Brunnen‘ 879.
 Vielleicht russifiziert, für βρύσι f.
 βρωμειΐ 2236.
 βυζιά pl. ‚Brüste‘ 2205.
 βώδι 636.
 βερέτα ‚Mütze‘ 1075. Heute: Peloponnes, Syra, Thera, Ikaros, Kreta, Pholegandros s. G. Meyer Ngr. St. IV 59, Kythnos Vallindas 139.
 βρώτην ‚πρώτην‘ 315.
 γάλα 751.
 γαλάζιο ‚blau‘ 2115.
 γαληνή 422.
 γαμβρός 2358, 2507.
 γάρ 2820.
 γείτος ‚Nachbar‘ 2362, 2511.
 γέμα ‚Mittagessen‘ 1084, kann hier auch γέμαζα gelesen werden.
 γεμάτο s. γεμάτο.
 γέμει 168, γέμισε 578.
 γένε: νά γένε 1164, etwa für γενῆ? Vgl. oben S. 123.
 γένεια pl. ‚Bart‘ 2162, 2523.
 γενειάτος ‚härtig‘ 2521.
 γενέσω 2606.
 γενῆ 1319, 1474, 2260.
 γέννησις 67, 68, 2874.
 γεράνι ‚Brunnenschwengel‘ 2746.
 γέρας 1334.
 γέρων 1333, 1923, 2131, 2519, -οντος 2661, -οντες 1481.
 γεῦμα 531, γεύματος 319, 1553.
 γεῦσις 774.

γῆ 371, 903, 2866, -ῆς 610, -ῆν 419, 2581.
 γῆρας 2582.
 γιά praepos. = διά: 1142, 2446.
 [γιάργυρο ‚Quecksilber‘ 987 aus διάργυρον, Volksetymologie für ὑδράργυρον s. G. Meyer Ngr. St. II 20 ff. Ngr. γιάργυρο idem Kephallenia, διάργυρους idem Velvendos, Ἀρχαία I, 2, 83, διάργυρο Epirus, Σύλλογος XIV 252. Vgl. S. 128.
 [γίατ' ἐκείνον 1687, 1959, [γίατ' ἐμένα 1469. Dieselbe Präposition ist belegt für Thessalien, Τζάρτζανος 65.
 γιάτι 190, 258.
 γίνεται 1251.
 γνώσκω 360, 362, -ουσι 334, γίνωσκα 367.
 γεμάτο ‚voll‘ 167.
 γλήγορα 1251.
 γλιάνος ‚Art Fisch, silurus glanis‘ 892, kann auch γλάνος gelesen werden. Vgl. γλάνος idem Bikelas, γλανός Apostolidis, γλιανός Kastoria, γλιανέος Oenoe (Pontos) Lu. Auch γουλιανός Hoffman & Jordan 241.
 γλυκόξυνο 352.
 γλυτόση ‚entschlüpft‘ 1719.
 γλυφία ‚Art Meissel‘ 1040. Sonst unbelegt; ngr. γλύφτης (Vlachos).
 γλώσσα 2167, 2172, 2763, -αν 334, 359.
 γλωσσία 372. Wohl verderbt für γλώσσα.
 γνώμη 2338, -ην 387.
 γνωρίζης 1859.
 γνωρισμός 2794.
 γνώσις 2301.
 γογγύλια pl. ‚brassica oleracea‘ 928. Vgl. Heldreich Ἐπετηρὴς Πανεπιστημ. 1910 p. 8.
 γομάρι ‚Last‘ 1418. Ngr.: Kreta, Jeannarakis; Tenos, Georgantono

pulos 248, Nisyros Μνημεία I, 383, Sinasos Sarantides; Livisi Musaeos; Karpathos Manolakakis; Kypros, Sakellarios.
 γόνατον 2192, -τα 2191.
 γονεῖς 2779.
 γοργά 346, 1819.
 γουλάρις 405. Zur Etymologie und Verbreitung: G. Meyer Ngr. St. III 19 ff. Korais Ἄτακτα I 279.
 γ'οὺν 1147.
 γούνα ,Pelz' 1070. Etymologie und Verbreitung: G. Meyer Ngr. St. III 20.
 γούργουρος ,Schlund' 2163. Vgl. γούρ-γουρος Prodromos (H—P) II 19 c, 19 m, III 419 r. Es kann hier auch γούργουρας gelesen werden. Vgl. dazu G. Meyer Ngr. St. III 20.
 γουρώνιν ,Schwein' 645. Ngr. γουρούνη.
 γοφός ,Hüfte' 2222.
 γραμμένο 455, 2414, -ον 2409.
 γράφει 454, -εις 2406, -ε 452, γράψω 1146, 2411, 2412, -ε 2410, -ει 2408, 2415.
 γραφή 265.
 γραφί[δ]α 456.
 γριβάδια pl. ,Art Fisch, idus melanotus' 896. Vgl. ngr. Vizantios, Vlachos, Korais Ἄτακτα I 259, V, 358, G. Meyer Ngr. St. II 82.
 γυμνός 837.
 γυναῖκα 2343, 2492, -αν 2490.
 γύρευε 822.
 γυρεύεσαι ,du wohnst, du befindest dich' 2094.
 γυρεύω 1569, 1751, -εύεις 1562, -ει 194, 1599, -ης 1755, γυρέψω 2531, γύρεψε 1749.
 γύρω 1651.
 δάκρυα 1439.
 δάκτυλος 2184, -ον 2183, -α 2182.
 δαμάσκηνα ,Pflaumen' 981.
 δανεικό 2285, 2288.

δανείστεσε 2287. Vgl. S. 125.
 [δ]αυλός ,Holzscheit' 1030.
 δαχτυλίδι 1043.
 δείκνει 1912. Kann auch δεικνύει gelesen werden.
 δειπνήσουσι 1086.
 δείπνος 82, 1085.
 δέκα 1969.
 δέν 222, 806, 1140, δέν-ε 978.
 δένδρο 43, 977 a.
 δεόμενα 2873.
 δέρμα 648.
 δέσε 1637, 2001.
 δέσποινα 7.
 δεσπότης 2021.
 δεσποτιαν 2740.
 δευτέρα 59.
 δεύτερος 2833, -ου 2837.
 διά 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 381, 1683, 1813.
 διαβάζει: πῶς δ. ,wie geht es ihm?' 1332, -άσειν ,sich aufhalten' 1882.
 διάβολος 1448, 1465.
 διακρίσια 1979.
 δάκρινε 1725.
 διαλλάττουνται 2772.
 διανεία 161.
 διατί 1874.
 διδάξων 355.
 διδασκαλία 210.
 διδύσκαλος 208, 1943.
 διδάσκει 264.
 δίδω 1372, -ει 1374, -εις 1371, -ετε 579.
 διηκόνησε 2706.
 δικαιοσ 20, 2037, -ον 2640.
 δικαιοσύνη 445, 2639.
 δικοπαρδιαβασμός, Trost' 2335. Sonst unbelegt. Etwa aus ἰδιοπαρδιαβασμός ,Selbsttrost'? Vgl. παρδιαβασμα.
 δίπλα ,Querbalken' 397. Vgl. δίπλα pl. -ις ,schmaler Querbalken des Daches', Kretschmer Lesb. Dial.

442, διπλάρι, Querbalken', Velvendos, Ἀρχαία I, 2, 83, Epirus Aravandinos.
 δίσκος 519.
 δοκός, Balken' 398.
 δόλιος 2701.
 δοντάγρα, Zahnzange' 1003.
 δόντι 2166, -ια 2165.
 δόξης 2866.
 δός 2548, δός τον 200, 1383, δός με 1139, 1370, δό με νερό 2438. Zu letzterem vgl. oben S. 131 und für Thessalien Τζάρτζανος 88.
 δοκαίου: παρά δοκαίου, gratis' 1139.
 δουλειά 97, 2534, -εϊάν 95, 123, 196, 330, 1875, 1883, -εϊός 1148.
 δουλευτής 1661.
 δουλεύω 1153, δουλέψω 750, δούλεψε 2707.
 δράκος 956.
 δύναμιν 2826, δυνάμεις 11.
 δύνανται 1281, 1282.
 δυνατόν 1670, 2103, -ό 1647, -ά 2097.
 δύνεσαι 1694.
 δυό 1961.
 δυσικός, westlich' 2890.
 δύσιν 479.
 δωρεανόν 1127.
 δώσω 1140, 1176, 1310, 1373, 1377, 1381, 1382, 2286, -εις 1939, -ει 1180, s. S. 123; -ης 1378, 1384, -η 270, 1184, 1185, 1374, 2823, s. S. 124.
 δρέπεσαι 1899, 2735.
 εἶάν 169, 1444, 1451, 1459, 1672, 1694, 1836, 2705, 2759.
 εἰατός 1112, -όν 1115.
 ἐβδελύττεσθε 628.
 ἐβδομάδα 65.
 ἐβδομήντα 1975.
 ἐβγαίνει (ὁ φλιος), geht auf' 2047.
 ἐβλασφήμισεν 2088.
 ἐγανακτοῦμεν 1804.
 ἐγγονή 2355, 2504.

ἐγγονός 56, 2354, 2503. Kann auch ἔγγονος sein.
 ἐγείρου 94, 1217.
 ἐγένετο 470, -ον 245.
 ἐγέννησε 2346, 2495.
 ἔγερσις 785.
 ἐγενεθεὶ το[ν], er nickt ihm' 395, für γενεθεὶ τον. Ngr. γεσώ νεσώ Thrakien Psaltis. Zum i-Vokal vgl. κινήσω, κνήσω' Thrakien Psaltis.
 ἐγκοσμημένα 1840.
 ἐγνωρίσει 338.
 ἐγνωρίσθησε 273. Vgl. oben S. 125.
 ἐγράσσα 1097, -σαν 253. Vgl. γοράζω, ἀγοράζω' Kypros Sakell. II 503.
 ἔγραψα 1162, 2413, -ψες 2407, -ψε 453.
 ἐγυαίχισε, er heiratete' 2489. Vgl. oben S. 125.
 ἐγύρεψε 1510, -ψεν 1756, 1757.
 ἐγώ 108, 1155, 1343, 1508, 1995 usw.
 ἐδέσματα 723.
 ἐδιέβη 1313, 1628, 2564, -ησαν 254, 591.
 ἐδικός 245, 1283, 1284, -ό 174, 175, 176, 1187, 1188, 1210, -όν 1189, -ούς 778, ngr. Kypros, Sakell. II, 537, Livisi Musaeos 47, Kreta Jeannarakis, Vlachos, Somavera, mgr. Belege bei Psichari Essais II, Index s. v., Ducange. ἐδικός των άνεμος, ein ihnen günstiger Wind' 245 ist vielleicht Russizismus: свои ветръ.
 ἔδυσεν 481.
 ἐδῶ 258, 260, 1506, 1734, 1736, 1882, 2448, 2804.
 ἔδωκες 1379, 1380, -ε 1376, 2550, -εν 417, 2272.
 ἐξ[η]μίωσε, hat geschädigt' 2003.
 ἐζήτησεν 2283.
 ἔπεσε 702, 2553.
 ἔπνος 393, ἔπνη 392.

ἔθυμοῦμαι 2013, ἔθυμοῦ 2014, -μᾶσαι
 2015, ἔθυμησα 2018, -μησε 2016,
 2017.
 εἰ 1145, 1166 usw.
 εἶδα 138, 324, 410, 411, 1301, 1302,
 2395, -ες 1303, 1779, 1801, -εν
 2728, -αμεν 1347, 1351, 1781,
 1786, 1802.
 εἰκονίσματα 1839.
 εἴκοσι 1970.
 εἶμαι 1171, 1173, 1290, 2290, 2291,
 2683.
 εἶμεσθε ‚wir sind‘ 177, s. oben
 S. 131.
 εἶμι 1288, 1295. Vgl. oben S. 129.
 εἶνε 323, 327.
 εἶπα 1508, -ες 474, -ε 1574, -εν 1555,
 1948, 2755, εἶπατε 475, -ετε 546,
 -ομεν 1668, εἶπέ 380, 471, 472,
 473, 1320, -ῶ 2773, -ῆς 1560,
 1561, -ῆ 1909.
 εἶρηνεύει 1542, -εις 1539.
 εἶρηνική 421, -ός 1362.
 εἶρήνην 418.
 εἶσαι 1532, 1736, 1876, 1879, 1891,
 1892, 1893, 2634, 2742, 2743.
 εἶσελθε 1861.
 εἰσηγάγετέ με 836.
 εἰσί 385, -ίν 374, 377.
 εἰσόδια 70.
 εἶχε 234, εἶχη (pro ἔχη) 276. Vgl.
 oben S. 125.
 ἐκαβαλλίκεψεν 1264.
 ἐκαβίσσαμεν 554.
 ἐκαλέσαμεν 1254, ἐκάλεσαν 533.
 ἐκάμνεμεν 1821. Vgl. oben S. 125.
 ἔκαμνεν 348.
 ἐκαρτέρουν 1480.
 ἐκατεγνωρίσθης ‚hast kennen gelernt‘
 281.
 ἐκατέκρινεν 2090.
 ἐκατελάλησα ‚habe verleumdet‘ 164.
 ἐκατό 1978.
 ἐκεῖ 1346, 1733, 2775, 2806.

ἐκεῖθεν 765.
 ἐκείνου 739, 741, 1661, 1682, 2752,
 -ον 121, 124, 125, 135, 137, 201,
 1324, 132^ι, 2399, 2528, 2529, -ο
 1501, 2284, -ων 735, -οις 1211,
 -ους 737, 2692.
 ἐκέντησε 2567.
 ἐκέρασα 753, -σε 751.
 ἐκέρδισες 1133.
 ἐκζητούτες 2891.
 ἐκκλησία 1837, -ίαν 1222, 1224, 1394.
 ἐκκούμβησαν ‚kamen an, landeten‘
 249. Dazu G. Meyer Ngr. St. III,
 9 ff.
 ἐκλείδωσεν 2327.
 ἐκοιμάτον 2391.
 ἐκοιμήθης 101.
 ἐκοινώνησα 2593, -ε 2592.
 ἐκόμβωσα ‚ich habe gestohlen‘ 142,
 -σε ‚er hat betrogen‘ 2384.
 ἐκοπίασεν 2651.
 ἔκοψε 2674.
 ἔκραξα 1216.
 ἐκράτειε 2484.
 ἐκρυβήσθη 1666.
 ἔλα 1306, 1322.
 ἐλάλησα ‚ich habe gerufen‘ 1485,
 1956, -σε 1955, -σαν 1486.
 ἐλάτα ‚Tanne‘ 912. Sonst ngr. ἔλατος,
 ἐλάτι, pl. ἔλατα. Heldreich, Nutzpflanzen
 Griechenlands 13. Hier könnte auch die
 Pluralform ἔλατα angenommen werden.
 ἔλαφος 946, ἐλάφια 945.
 ἐλεημοσύνη 797.
 ἐλετήμων 2041.
 ἐλέρωσα 2442.
 ἐλευθερία 1663.
 ἐλεύθερος 1659.
 ἐλευθερώσθη 1660.
 ἐλησμόνησα 2012, ἐλημονήσῃς 2011.
 ἐλθεῖν 765.
 ἐλπίδα 2624.
 ἐλπίζω 2627, -ει 2630.

- ἐλπής 1294.
 ἐλυπήσμεν 1803, s. S. 125.
 ἐλυπούμεθα 1787.
 ἐμαγάρισεν 2443.
 ἐμαγείρευσε 715.
 ἐμάστανε 447, ἐμάστες 1543, ἐμάστων 1590, ἐμάσθηκα 1655.
 ἐμαυρίασεν ‚er hat sich schwarz gemacht, beschmiert‘ 621, 623. Sonst unbekannt. Gewöhnlich: μαυρίζω.
 ἐμαύρισε 2444.
 ἐμείς 177, 275, 286, 734, -ās 170, 274, 285, 290, 777, 1495, 1738, 1739, 1772, 1773, 1777, 1792, 1799, ἐμένα 1469, 1741, 1895, 2283, ἐμοῦ 1794.
 ἐμετανόησεν 2637.
 ἐμοίρασα 1576.
 ἐμορφα 1850, -ον 1853.
 ἐμπηλώσῃ ‚er ist schmutzig geworden‘ 619, 620. Sonst unbekannt. Vielleicht für ἐμπηλαιώσῃ?
 ἐμπλησθήσονται 2890.
 ἐμπρός 1718, ἐμπροσθε 2273.
 ἐνα 212, 542, 1844, 1960.
 ἐνακόσια 1986.
 ἐνδανικόν ‚Stahl‘ 39. Gesichert auch durch Azbukovniki (vgl. S. 133). Sonst unbelegt. Gehört zu osset. āndón ‚Stahl‘, ingusch. andun usw., wozu Hübschmann Osset. Etym. 124 (mit Liter.), Ahlqvist Kulturwörter in den finn.-ugr. Sprachen 71.
 ἐνδύθησε 2453. Vgl. S. 125; ἐνδύσου 2451.
 ἐνε 97, 109, 115, 146, 149, 154, 176, 188, 206, 216, 217, 276, 336, 351, 369, 482, 722, 736, 1122, 1189, 1192, 1227, 1289, 1240, 1253, 1260, 1264, 1276, 1292, 1317, 1318, 1328, 1331, 1333, 1334, 1335, 1356, 1471, 1472, 1577, 1680, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1831, 1832, 2230, 2258, 2268, 2320, 2321, 2409, 2414, 2439, 2445, 2457, 2475, 2486, 2745. Vgl. heute: Maina, Pontos, Kypros s. Thumb Handb. ² 151. Ausserdem: ἐνε Epirus Aravandinos s. v., Lakonien Koukoules Oίουντιακά 269.
 ἐνεθήντα 1977.
 ἐνεργεῖς 2405.
 ἐνθυμούμαι 830, -εῖσαι 828, ἐνθύμισε 828, 831, 2403, ἐνθυμοῦ 827.
 ἐνίψατο 511.
 ἐννεά 1968.
 ἐνπέσει 2670.
 ἐνπλοκή 2800.
 ἐντερα 2218.
 ἐ τολή 1721, -ήν 1939, -άς 1458.
 ἐντρέπομαι 292, 2370, -εσαι 1896.
 ἐνύστασα ‚schliefe ein‘ 2234.
 ἐνύχτισσε 117. Kann auch ἐνοχτίασε sein.
 ἐνώπιον 1716.
 ἐνώσεως 2092.
 ἐξαίρετως 527.
 ἐξακόσια 1983.
 ἐξέβη 2048.
 ἐξεύρω 469, 1163, -εις 1653, -ει 1168, ἔξευρε 367.
 ἐξέχεεν 2006.
 ἐξημερώνει 499, ἐξημέρωσε 498.
 ἐξήντισεν 684.
 ἐξήντα 1974.
 ἔξι 1965.
 ἐξομολογησῶ 1451, -σῆ 235.
 ἐξουσιῶν 2027.
 ἐξύπνισε 2396.
 ἐξυπόδησε 2460.
 ἐορτή 31, 87.
 ἐπαίρεις 746, ἔπαιρνε 279, 743, ἐπάρωμεν 1554, -ης 1179, 1386, -ῆ 1183, 1742, ἔπαρε 1385, 2262, ἐπάρετε 1552, 1556.
 ἐπάντεχα 2423.

ἐπάντησε 2342, -εν 2341.
 ἔπαρε v. ἐπαίρειες.
 ἐπαρέστησαν 562.
 ἐπαρτήσαν 1781.
 ἐπέθανε 2364, 2513.
 ἐπετυμῶ 2727, -οῦμεν 2726.
 ἐπειδή 1147, 1181, 2819.
 ἐπειράσθησαν 220.
 ἐπέλυκαν 110.
 ἐπεμερίμνησαν 229, 1905.
 ἐπεριπάτησες 439.
 ἔπεσε 2554.
 ἐπεστάθηκα ‚ich bin müde geworden‘
 2534.
 ἐπέστειλε 1915.
 ἐπετίμησε 1709.
 ἐπεφοβήθησαν 1904.
 ἐπήγα 137, 444, 1108, 1196, 1995,
 2529, -ες 1314, -ε 443, -αμεν 310,
 -αν 531.
 ἐπηλαιώθη ‚er ist schmutzig geworden‘
 622.
 ἐπήρα 745, 2288, -ες 744, -ε 2490,
 ἐπήραμεν 1549, -ετε 1548, ἐπήραν
 559, 560.
 ἔπια 582, ἔπιον 581.
 ἐπιτυμῶ 1568.
 ἐπιλάθη 241.
 ἐπισκέψασθε 841, ἐπίσκεψε 1864.
 ἐπλάνησεν 1615.
 ἐπλήρωσε ‚ging aus‘ 222.
 ἐπλήρωσαν ‚haben beendet‘ 1416, -ε
 458, 525, -εν 731, ἐπληρώτην 1175.
 Vgl. πλερώνω ‚beenden‘. Make-
 donien, Pontos, Kappadokien
 (Arch.).
 ἐποίηες 1776, 1797.
 ἐποίησα 1442, -σεν 1933, ἐποiei 1514.
 ἐπούλησα 1106, -εν 1825.
 ἐπόψε ‚heute abend‘ 850 = ἀπόψε.
 Zur Bedeutung s. Dieterich, Spora-
 dential. 163.
 ἐπροσέδεκα 1134.
 ἐπροσούνθησαν 590.

ἐπρόσμενον 1750.
 ἐπώλησαν 252.
 ἐργάζου 1764, -ισ' 1765 (= ἐργάζεσαι),
 oder etwa Sprachfehler eines Rus-
 sen, gewissermaßen: ἐργάζεις?
 ἔργον 1358, 1769, 1770, 2652, -ω
 161, -ων 241.
 ἐργοχειράρις ‚Handwerker‘ 2433.
 ἐργόχειρον 1759, ἐργοχείρου 1763.
 ἐρεύνησε 801, -σον 801.
 ἐρευνία ‚Untersuchung, Prüfung‘ 800.
 Für ἔρευνα, s. S. 124.
 ἐρῶ 294, 1732, -ῆς 1733, -ῆ 1629,
 2425, 2426, -εῖ 747. Kann auch
 ἔρω, ἔρτης usw. sein. Vgl. Thumb,
 Ngr. Hdb. ² 17.
 ἐρμολόγι 2843.
 ἔρριψεν 2008.
 ἔρχομαι 1497, -εσαι 1314, 1405, -εται
 1215, 1488, 2768, -ονται 1487,
 -εσθε 1398, 1401, 1404, -ου 172,
 283, 2733, ἐρχόμενος 2868.
 ἐρώτησις 2596.
 ἐρωτῶ 1906, 1907, -ᾶς 1563, -ᾶ 1672,
 ἐρωτήσω 126, -ση 361, -σωμεν 1327,
 ἐρώτησε 1547, -σον 825, 1165.
 ἐσᾶς 776, 1209, ἐσέ 1780, ἐσένα 134,
 275, 291, 1109, 1153, 1242, 1740,
 ἐσέναν 1207.
 ἐσηκώθηκα 1419, -θη 2393, -θησαν
 575, 577.
 ἐσήκωσεν 2549.
 ἐσήμεναν 1389, 1391, 1393.
 ἐστίουσι 567.
 ἐσκαπέσθηκα 1436, 1446.
 ἔσκισε ‚er zerriß‘ 2568.
 ἐσκότωσε 2565.
 ἐσπέρα 2073.
 ἐσπερινόν 477, 478, -οῦ 476.
 ἔστησεν 1717, 2552.
 ἐστίν 355, 816, 1658, 2820.
 ἔστρωσα 2458, -σε 2459.
 ἐσὺ 287, 740, 1342, 1536, 1834, 1943.
 ἐσυνετίθη 2556.

ἐσυνετύχαμεν 1665.
 ἐσυντόμεψις (für -ες) 2421.
 ἐσφάλισεν 2326.
 ἔσφαξε 2566.
 ἐσφουγίστην 512.
 ἔσωσα ‚habe Zeit gehabt‘ 1145, 2563,
 -ε 457, -εν ὁ καιρός ‚es ist Zeit‘ 96.
 ἔταξα 2528.
 ἐταράκτητα (für ἐταράχτηκα) 809,
 ἐτάραξεν 808.
 ἐτέροις 375.
 ἔτι 1515, 1516.
 ἐτοιμάζεται 2632, ἐτοίμασε 2264.
 ἔτοιμον 2265, 2268, 2486.
 ἐτοῦτο 2684, -ον 1119, 1162, -ις (oder
 -οις) 1150. Vgl. S. 129, ἐτοῦτο Pro-
 dramos (H—P) III 232.
 ἐτρόπεσε ‚es hat Löcher bekommen‘
 2558. Sonst: ἐτρόπησε. Vgl. S. 125.
 ἐτσακίστη ‚ist zerbrochen‘ 2555, τσα-
 κίω ‚breche‘ — türkisches Lehn-
 wort s. Miklosisch, Türk. Elem.
 I, 35, G. Meyer, JF Anz. IV, 192.
 ἔτσι ‚so‘ *264, 1474. Vgl. S. 140.
 εὐαγγέλιον 524, -ίου 522, 523.
 εὐαγγελισμῆς 66, 2874.
 εὐδόκησεν 1931.
 εὐδοκία 2608.
 εὐηργέτησεν 157.
 εὐκαιρος 146, ο 1692.
 εὐκόλο 2250.
 εὐλογημένος 2867, εὐλόγησε 1863, -σον
 144, 1528, -σης 1433, εὐλογοῦμεν
 2871.
 εὐλογία 859, -ίας 1464, -ίαν 1441.
 εὐμορφον 1226, 1227, -η 1838.
 εὐμίλοι 378.
 εὐρίσκει 1744, -ονται 388, 391.
 εὐρύχωρο 464.
 εὐρω 1151, 1753, εὐρες 1565, -έ 823,
 1747, 2240, εὐρεῖν 2760.
 εὐσπλαχνία 791, 2610.
 εὐσπλαχῆος 2616.
 εὐφροσύνη 1808.

εὐχαριστῶ 2695, -οῦμεν 2872, -εῖ
 2697, εὐχαρίστου 257, εὐχαρίστισα
 2698, -σεν 2696.
 εὐχή 781, -ήν 1220, 2715, -ῶν 1537,
 1815, 1927, 1930, -άς 2404.
 εὐχοάρι ‚Gebetbuch‘ 2849. Sonst un-
 belegt, für εὐχολόγι[ον]. Etwa εβ-
 χοαρι für εβχολοι?
 εὐχου 1159, 1816, 1918, 2602, 2716.
 ἔφαγαν 568.
 ἐφανερῶστην 1670.
 ἐφήκες 261, -κεν 1720, 2009.
 ἔφθειρεν 2004.
 ἐφοβοῦμην 1444, ἐφοβήτηκα 2562,
 -ῆσαν 231.
 ἐφόρῃσεν 506.
 ἐφοῦμισεν ‚er wurde zornig‘ 1711.
 Sonst unbekannt.
 ἐφτά 1966.
 ἔφταισα 2371.
 ἐφτακόσια 1984.
 ἐφτηνό ‚billig‘ 1126.
 ἐχάζη 2464.
 ἐχάρασε (ἦ) ἀνατολή ‚es dämmert‘ 846.
 ἐχάρημεν 1783, -ησαν 247.
 ἐχάρισεν 158.
 ἐχθές 1275.
 ἔχθηρα 813.
 ἐχθρός 1286.
 ἔχιθνα 959.
 ἐχολομάνης 1355.
 ἔχουσεν 2005.
 ἔχω 1147, 1287, 1289, -εις 287, 833,
 1368, 1536, 1812, 1883, 1929,
 2293, -ει 150, 196, 226, 227, 237,
 1531, 1583, 1920, 1926, 1928, -οιμε
 286, 2273, -ουσι 1952, -ουσι 387,
 873, -ε 174, -ης 169.
 ἔψαλαν 576, -ον 528.
 ἔψευσα 145, ἐψευσάμην 145, ἐψεύστη
 2384.
 ἔως 1174.
 ζαγάρι ‚Jagdhund‘ 954.
 ζαρκάδια pl. ‚Rehe‘ 947.

ζεσταίνει ,erwärmt' 2052.
 ζεστόν 721, 722.
 ζευγαλάτης 2437.
 ζητᾶ 191, 200, 204, 205, 2284, 2285,
 ζήτα 1177, ζητούσιν 1259, ζήτηι
 818, 821, ζήτησε 1177, ζητήσης
 1178.
 ζουνάρι 1066, 2220.
 ζοφερόν 2066.
 ζυμάρι 769.
 ζῶ 1537, ζῆ 2110, ζήσονται 2891.
 ζωγράφος 2417.
 ζωή 2109, -ήν 230.
 ζωντανός 2111, -ό 1691.
 ζώσθησε 2454. Vgl. oben S. 125.
 ἡγαπημένοι 379.
 ἡγεσις 2878.
 ἡγόρασα 1092, 1096, 1197, 1198, 1237,
 -σεσ 1103, 1203.
 ἡγούμενος 1845, 1944, 1954.
 ἡΐελες 1773, 1790.
 ἡΐος 1586, ἡΐεσι 375.
 ἡκάστισαν 551.
 ἡκουσα 408, 415, 1299, 1300, 1393,
 -σεσ 407, 413, 1304, 1388, -σε
 1390.
 ἡλησμόνει 2721, ἡλησμονοῦμεν 2724.
 ἡλβε[ς] 1789, 1874, -εν 545, 1212,
 -ετε 843, ἡλβαν 544, ἡλβον 534,
 ἡλβασι 423, 1257.
 ἡλιος 481, 847, 848, 2046, -λου 317,
 479.
 ἡμαρτεν 1833, -ον 160, 1296, 1897.
 ἡμεῖς 1668, 1760, 2723, -ᾶς 1208,
 1779, 1863, 1864, 2693, -ῶν 2873,
 2877.
 ἡμέρα 697, 2067, -α 2071, -αν 468,
 692, 1866, -ις N. pl. 2068.
 ἡμην ,fui' 440, 835, 838, 840, 1090,
 1236, ἡμον idem 1196.
 ἡμισον 725, 2083.
 ἡμπορῶ 1768, 2289, ἡβορῶ 353, 1422,
 ἡμπορεῖ ,ist gesund' 153.
 ἡπάτησε 1448.

ἡπέλυκεν 1411, 1412, 1413.
 ἡπῆραν 1550, -εν 1387.
 ἡποροῦν = ,ἡμποροῦν' 585.
 ἡπόταξεν ,hat erworben' 1745.
 ἡπούλησες 1104.
 ἡργησα 767.
 ἡρῶα 1477, 1630, 2738, -ες 258, 262,
 1772, 1776, 1799, 1811, 1865,
 -ε 132, 180, 190, -εν 212, 768,
 1330, 1546, 1631. Überall könnte
 hier auch ἡρα, -ε usw. angenom-
 men werden, das weit verbreitet ist.
 Vgl. Thumb Hdb. ² 16, Kretsch-
 mer Lesb. Dial. 157.
 ἡρεατο 520.
 ἡρχομαι 1632, -εσαι 1314, ἡρχόμην 289.
 ἡρώτησα 1908.
 ἡσθένησε 2363, -σ(ε) 2512.
 ἡσα ,Zunder' 1026. Vgl. G. Meyer
 Ngr. St. III 21.
 ἡσκέπασε 517.
 ἡσσον ,fuiisti' 438, -ου 1869.
 ἡσυχή 793.
 ἡτο ,fuit' 1473, 1829, -ον 228, 233,
 1120, 1213, 1715.
 ἡτρα 1566, 2530, -αμεν 1530, -εν 218,
 824, 1746, 1758.
 ἡφεραν 424, 508, -ες 1204, 1205,
 -ε 1559, -εν 2551.
 ἡχος 2832, 2833, 2834, 2835, 2836,
 2837, 2839, 2840.
 ἡψευσα 1159.
 ἡάλασσα 422, -αν 221, 419, 596.
 ἡανατικός ,Seuche' 2638.
 ἡάνατος 2106, 2584, -ον 232, ἡανάτου
 155.
 ἡάρρος 2626.
 ἡαρρῶ 2628, -εῖ 2629.
 ἡαῦμα 30.
 ἡαυμάζης 1170, ἡαυμασῆτε 2271.
 ἡαυματουργός 29.
 ἡελα 53.
 ἡεῖος 52.
 ἡέλημα 2605.

ζέλω 102, 108, 126, 134, 260, 1093,
 1151, 1152, 1247, 1423, 1498, 1826,
 1889, 1890, 1901, 2389, 2415, 2440,
 2594, 2759, -εις 106, 107, 268, 747,
 1431, 1726, 1830, 1881, 1945, 2375,
 2462, -ει 192, 589, 1181, 1182,
 1185, 1268, 1269, 1336, 1349, 1474,
 1598, 1909, 1913, 2260, 2426,
 -ομε 114, 118, -ομεν 537, 1323,
 1345, 2816, -ουσι 337, 338, 339,
 343, 584, 588, -ουν 1258, 1493.
 Ζεός 2, 240, 269, 417, 1931, 1932,
 2019, 2272, 2820, 2873, -οῦ 2604,
 2605, 2803, 2877, -ῶ 1160, 1816,
 -όν 257, 381, 1142, 1293, 1445,
 1456, 1460, 1468.
 Ζεοτόκιον 574.
 Ζεοτόκου 68, 85, 2883, -ον 7.
 Ζεοφάνια 73, 2875.
 Ζές 2261, 2263, 2267, 2478.
 Ζέσι f. ‚Bord, Brett‘ 400.
 Ζησαυρός 805.
 Ζιλόν = Ζολόν 627. Vgl. Ζελός ‚Ζολός‘
 Thrakien Psaltis 33, φελός ‚Ζολός‘
 Euboea Φάβης 89.
 Ζιρέφ[ει], τρέφει‘ 1681. Wohl ver-
 derbt.
 Ζίβεται 150.
 Ζιμιμένος 149, 1290.
 Ζιψίς 243, -ιν 2776.
 Ζρασκαῆς ‚Westwind‘ 2890. Vgl.
 Ζρασκιᾶς ‚NNW-Wind‘ Serres
 Φιλιστωρ III 131, Ζρασκέας ‚West-
 wind‘ Trapezunt Joannidis 15.
 Ζρασύτης 790.
 Ζρηνος 1807.
 Ζρόνος 2023.
 Ζυγατέρα 2345, 2494, -αν 2349, 2498.
 Ζυμιάμα 861.
 Ζυμιατό ‚Weilbrauchfaß‘ 1942.
 Ζυμ[ό]ς 812.
 Ζύρα 2316.
 Ζυρίδ[ι] n. ‚Fenster‘ 399. Könnte
 auch Ζυρίδ[α] ergänzt werden. Vgl.

Ζυρίδι Vlachos, Komas, Somavera,
 Ζυρίδα Phertakaena Δελτίον I 495,
 Kypros, Kalymnos, Sporaden, Les-
 bos u. a., s. Dieterich Sporadend.
 213.
 Ιαζήναι 2656.
 Ιδικόν 736, -ήν 1134, -ήν 1874. Vgl.
 Prodomos (H—P) III 261.
 Ιδίους 2777.
 Ιδρωσα 2235.
 Ιδῶ 136, 1890, 2775, 2806, -ῆς 1857,
 -ῆ 1349, -ῆν 1336, -οῦμεν 1325,
 1775, -εῖν 2738, -ων 2821, -όντες
 1781, s. S. 124.
 Ιεράρχος 28. Vgl. S. 124.
 Ιερούς 233, 504.
 Ιερομάρτυς 27.
 Ἰησοῦ 2877.
 Ικανόν 1658, -ό 2010, -ῶς 1897.
 Ιλύν ‚Schlamm‘ 803, ἰλύας 804.
 Ισαδα ‚Ebene‘ 601.
 Ἰσον 600, -ο 466.
 Ἰστανται 552.
 Ἰστιά ‚Feuer‘ 204, 206, 1029, 2239,
 2244. Vgl. Prodomos IV 131.
 Heute sehr verbreitet s. Dieterich
 Sporadend. 213 ff.
 Ἰσχύν 2824.
 Ἰσχυρόν 1648, 2574.
 Καβάδι ‚Oberkleid‘ 1068, s. G. Meyer
 Ngr. St. II 30.
 Καβαλλίκεψεν 1267, s. G. Meyer Ngr.
 St. III 22.
 Κάδος 2473.
 Καζάριον ‚rein‘ 2475. Vgl. καζάριον
 ‚ungemischt‘ Epirus, Aravandinos.
 καζάρισε 752, καζαρισμένα 733.
 κάθαρσις 1626.
 καζέζεσαι 92, 2373, 2394, -εσθε 549,
 -όμεθα 553, καζέζου 2332.
 καζήμενος 2805.
 καζίσατε 548, -σατε 550, -σουν 547.
 καζώς 2723.
 καίεται 2049.

καιρός 96, 109, 299, 1317, 1318, 1319, 1784, 1947, 2258. τὸ καιρός 1151, vgl. S. 124; καιρόν 339, 1514, 1867, 1881.
 κακία 1609.
 κακκάβιν ‚Kessel‘ 2465. Vgl. heute: κακκάβιν ‚Kessel‘ Velvendos, Ἀρχεῖα I, 2, 86. Es findet sich schon bei Hesych, s. Kukules ΔΑ II 85.
 κακός 1610, -όν 2654, -οῦ 1606, 2831, -οί 390, 437.
 καλαμάρι ‚Tintenfaß‘ 448.
 καλάμι ‚Schienbein‘ 2195.
 καλαμίαι ‚Röhrrieh‘ 613. Man erwartet καλάμια. Vielleicht hier -ije nach der russischen Endung von тростие?
 καλαπόδι 1046.
 κάλεσμα 1490.
 καλέσει 1489.
 καλλιώτερον 1167.
 καλόγερος 152, 1915, 1926, 1935, 1948, -ι (Voc. s.) 1156.
 καλοήτης 1366.
 καλοκαίρι 2078, -ια pl. 2079.
 καλόλογος 1364.
 καλός 1845, -όν 276, 415, 1426, 1471, 2661, -οί 385, 388, 436, 1848, 1849, -ά 833, 1328, 1533, 1539, 1776, 1797, 1813, 1854, 2743, -ῶς 1529, 1811, 1926, 1928.
 κατοτρόπος 1366.
 καλουγέρτα ‚Blaumeise, parus caeruleus‘ 1054. Ngr. καλογρίττα (Vlachos) auch καληγορίττα Sinasos, Sarantides 239.
 καλουκαίρι 856.
 κάλτα ‚Hose‘ oder ‚Gamasche‘ 1081. Zur Bedeutung vgl. G. Meyer Ngr. St. IV 30.
 καματεμένο κερι ‚bearbeitetes Wachs‘ 2242.
 καμύζει ‚blinzelt‘ 2232. Mgr. bei Prodomos (H—P s. v.).

καμμου[τσο]ούρισμα ‚Augenblinzeln‘ 394. Vgl. καμμουτσουρίζω ‚blinzle‘ Krumbacher Weiberspiegel 420, Kyzikos (Arch.), Thrakien Psaltis, καμμύτσα ‚Blinzeln‘, Thrakien, Σύλλογος VIII 527, s. auch Thumb NJkl Alt. XV 257, Hatzidakis, Μεσαιων. II 352. καμμύτσης m. μύωψ, δ ἔχων φωτοφοβίαν Livisi, Musaeos.
 κάμνει 978, 978a, -ε 347.
 κάμπος 598, 917, -οι 599.
 κανάριν ‚Mücke‘ 677, -ια pl. 676. Ngr. κανάρ: Somavera; Konstantinopel, Οἰκονόμος Δοκίμιον II 206, Aenos (Thrakien) Σύλλογος VIII 527, Kappadokien, Karolidis 211, s. G. Meyer Ngr. St. II 82, III 84. κανεῖς 234, 276, 1120, 1829, 2399. [x]ανίσκ[ι], Geschenk‘ 156. Ngr. κανίσκι ‚Geschenk, Hochzeitsgeschenk‘ s. Dieterich Sporadendial 214.
 κανοναρχῆτε 2862.
 κανάρι: 212, -ια 423.
 κάρβουνα pl. 1031, s. G. Meyer Ngr. St. III 27.
 καρδία 2892.
 καρπός 977, 978.
 καρτέρει 1252.
 καρύδιν 687, -ια 686.
 καρυές pl. ‚Nußbäume‘ 688.
 καρφί ‚Nagel‘ 1019.
 κασιτέρινο ‚von Zinn‘ 991.
 κασίτερος ‚Zinn‘ 34.
 κάστρον ‚Stadt‘ 594, 1871, -ο 919.
 κατάβασι 2847. Russifiziert: καταβάσια.
 καταβεδώνω ‚eile‘ 2718, καταβόδωσε 2717. Mgr. Belege bei G. Meyer Ngr. St. II 87.
 καταισχόνης 2734.
 καταμάγουλα pl. ‚Schläfen‘ 2170.
 κατανούξια ‚Rührung‘ 2765. Gewöhnlich: κατάνουξ[ις].
 καταστάσεως 2783.

κατέκρινα 163.
κατοικεῖς 2095, κατοίκει 1604.
κάτος ,Kater' 1476. Vgl. G. Meyer
Ngr. St. III 29.
καύκημα 2611.
καίτεται ,καίται' 2479. So Kreta (Lu),
Velvendos 'Αρχεῖα I, 2, 89.
κεκρυμμένον 1885.
κελλί 173, 176, 182, 327, 1859, 1861,
-ίν 323, -ία 1854.
κενόδοξος 2086, 2704.
κέρασε 749, 752.
κεράσια pl. 982.
κερί 205, 969, 970, 2243, -ίν 1219.
κεφάλι 2134, 2294.
κέφαλος ,Art Fisch, Cyprinus dobula'
895. Heute: idem Bikelas 226,
Hoffmann & Jordan 250, Aposto-
lidis 27 u. a.
κῆπος 923.
κηπουρός 924.
κινδουρίκι ,Eidechse' 961. Sonst un-
belegt. Vgl. σκοταρίκι idem, Thra-
kien, Σόλλογος VIII 530, σκονταρίκι
idem Lakonien, Κουκουλές, Οἶνον-
τακά 267.
κινδύνους 2657, 2829.
κιδόνι 89.
κίσσα 1056.
κίτρινον 2117.
κλαίει 1440.
κλειδαριά ,Schloß' 1015.
κλειδί ,Türschloß' 2322.
κλειδωμένον 2321, κλειδωσε 2319.
κλεισοῦρα, Engpaß' 1700. Vgl. G. Meyer,
Ngr. St. III 31.
κλέπται 432.
κλεψία 2811.
κλωσμένον 2101.
κλω[στ]άτον ,Handtuch' 514. Vgl.
Κομάς II 148.
κνήδεε' ,es juckt' 2307. Vgl. κνήδομαι
,sich jucken', Dieterich Sporaden-
dial. 215.

κοιλία 2187.
κοίμησις 85, 2883.
κοιμούμαι 1420, -ᾶσαι 99, 100, -ᾶται
1421, 2390, 2392, -οῦ 105, 2389,
-ῆσῶ 102, 103, 2388.
κοινόν 2663.
κοινωνήσω 2594, -ση 237.
κοινωνία 2591.
κόκκινο 2114.
κοκκινισμάτια ,Art Fisch, leuciscus
idus' 899.
κόλασις 17, 2585.
κόλλυβο 860.
κολοκύθα ,Kürbis' 936, -ῆα pl. 935.
κόμβος 2000.
κομβώνει ,schmeichelt' 2386.
κομμένο 2675.
κονδύλι 450.
κοντάκι 2844.
κοπάδιον 633, 641. Vgl. G. Meyer,
Alb. Stud. IV 69.
κοπιάζει 2650, κοπίασε 2708.
κόπος 2648, -ει 2647.
κοπρέα ,Mist, Dünger' 2747.
κοπριά idem 906.
κορίτσι 2369, 2518.
κόρρη 2146, -αι 2145.
κορυφή 2133.
κοσμικούς 2797.
κόσσυφος 1052.
κουλουζία 866.
κουνούπιν ,Mücke' 677, pl. -ια 676, 974.
κουρσεύουν 1705, κουρσεμένος 1662.
Vgl. G. Meyer Ngr. St. III 35.
κουρτέλλα ,Zwirn' 1050; heute κουρ-
τέλλα Livisi, Musaeos 75. Sonst:
κορδέλλα, wozu G. Meyer Ngr. St.
III 32.
κουτάβι ,junger Hund' 953, s. G. Meyer
Ngr. St. II 101 ff.
κουτσός 2536. Dazu G. Meyer Ngr.
St. II 99 ff.
κουτσογέρης 2539.
κουφός 2543, -ό 1693.

κόψε 2672, κόψω 2673.
 κράξε 541, 1214, -ει 537, -ετε 535,
 -ης 543.
 κρασί 1898, 2264.
 κρατῶ 2483, -εῖ 2482, κράτει 2097,
 κράτσει 1578, 1708.
 κρίσις 2091.
 κρόκος 705.
 κρομμύδι 929.
 κρούγει 184.
 κρυάδα 853.
 κρύβει 1911. κρύψης 1888.
 κρύβο 854.
 κρυφόν 1903, -ά 1668.
 κτήματα 2789.
 κτήνος 650, κτήνη pl. 649.
 κτίστης 2020.
 κτιστόν 595.
 κύδωνας 984.
 κυπρινάρι, Art Fisch, cyprinus carpio'
 894.
 κυριακή 58.
 Κύριλλος 1557.
 κύριος 6, 2022, 2864, -ον 2890, -ε 2872,
 -ίου 2869, 2876.
 κυριότητα 2026.
 κυρτός, bucklig' 2538.
 κῶλος 2214.
 λάβρα 1032.
 λαγός 948.
 λαγωνικό, Windhund' 955. Zur Ety-
 mologie Deffner Archiv f. mgr. u.
 ngr. Phil. I 269.
 Λαζάρου 74, 2878.
 λαϊμός[ς] 2164.
 λακινία, Pferdeherde' 635. Vgl. Neo-
 phytos De calamitibus Cypri ed.
 Sathas MBII, 2, 13. Heute: Leukas,
 Σύλλογος VIII 392, Epirus, Σύλλογος
 VIII 589, Μνημεία I 22, 46, Ara-
 vandinos s. v. Vgl. auch G. Meyer
 Ngr. St. III 37.
 λάκκας, Gruben' 607. Kann hier auch
 λάκκουσ sein. Vgl. oben S. 122.

Ngr. λάκκα Vizant. Vlachos. Papa-
 zafropulos; 451, Livisi Musaeos;
 Lakonien, Κουκουλές Οἰνουττακά
 s. v.; s. auch Κουκουλές ΛΑ II 91
 (schon bei Hesych).
 λάκκος 611, -ον 608, -οι 609.
 λακτένδον, Ferkel' 651, Ngr. λακτένδον
 ,nur mit Milch aufgezogenes Ferkel'
 Aegion, Tenos, s. G. Meyer Ngr.
 St. III 38. Außerdem: Velvendos,
 Ἄρχεῖα I, 2, 92, Chalkidike (V).
 Alter Beleg aus einem Papyrus in
 Wiener Stud. XXIV (1902) 136.
 (Die.).
 λαλεῖ, ruft' 195, 1954, 2378, λάλησε
 542, 1957, 2266, 2379, λαλήσατε
 535, 1483.
 λαμπάδα 971.
 λάμπει 2055.
 λαμπρόν 2064, -ά 491.
 λαόν 2795.
 λάρυγγας 2201.
 λάσπη 616.
 λαφιάτης, coluber, Hausschlange' 957.
 Vgl. Bikelas, Ducange usw.
 λαφρό 1635, 2560.
 λάχανα, brassica oleracea' 925. Vgl.
 Heldreich Ἐπετηρίς Πανεπιστ.
 1910, 8.
 λέγω 1511, 1545, -εις 1136, 1526,
 -ει 130, 193, 524, 1450, 1600, 1935,
 -ε 2603. -ουσι 1678, λεγόμενα 2750.
 λειτουργία 530, -ίας 501, -ίαν 502, 520.
 λέοντας 940.
 λευκόν 1230.
 λεφτοκάρνα pl. 979.
 λεφτουργός 2429.
 ληστής 1699, -αί 431.
 λίβας, Südwind' 2894.
 λιθάρι, Edelstein' 1022.
 λιθάρι, Muhlstein' 1035.
 λιμέναν 227, 249.
 λίμνη 614, 881.
 λιμός 1132.

λιοντάρι 939.
 λιπαρίδες pl. ‚Art Fisch, cyprinus alburnus‘ 900. Heute Bikelas.
 λιπαρός 758.
 λογισμός 130, 132, 2302, -οί 1952.
 λόγος 341, 1174, 1698, -ον 125, 127, -ω 161. τοῦ λόγου μου ‚für mich selbst‘ 1246.
 λοιπά 2816.
 λοῦκα ‚Bast‘ 915. Sonst unbekannt. Muß altes Lehnwort aus abg. russ. usw. lykо ‚Bast‘ sein, wie καροῦτα: abg. koryto, μαγοῦλα: abg. mо-gyla usw.
 λύκος 942.
 λυπερόν 1292.
 λύπη 1806, -ην 1287.
 λυπούμαι 1686, 1687, -ᾶσαι 1722, λυπημένος 148, 1288.
 λύσε 2002.
 λυτρωτής 2622.
 μαγαρισμένο 2305.
 μαγειρεῖον 709, 710.
 μαγειρεύω 713, -εῦεις 719, -εῦειν 712, μαγειρεῖν Imperat. 711, μαγειρεμένο 716, μαγειρέψε 714, μαγέρεψε 2247, μαγερέψω 2248.
 μάγερος 707, 708.
 μάγουλο ‚Kiefer‘ 2169. Vgl. G. Meyer Ngr. St. III 40 ff.
 μαζονίκι ‚Durchschlageisen‘ 1018. Könnte auch ‚Krampe, Haspe, Klammer an der Tür‘ bedeuten. Sonst unbelegt.
 μάζανης 370, μάζω 1920, -ωμεν 1530, μαζει 337.
 μάστηγός 209.
 μακρά adv. ‚weit‘ 114. Könnte auch Wiedergabe von μακριά sein.
 μακρεά idem 764.
 μακρύς ‚weit‘ 224, -ύ 1479.
 μολακόν 2576.
 μάλαμμα 985.
 μαλλιά ‚Haare‘ 2135.

μαλώνουσι ‚streiten‘ 869.
 μάμμη 50.
 μανδάτον ‚Nachricht‘ 413, 415. Vgl. G. Meyer Ngr. St. III 42.
 μανδύ n. ‚Tuch‘ 2672. Vgl. Sophocles Lex. s. v. μανδύον.
 μανδάνου 1 sing. (für-ω) 207, -ει 1589, -ωμεν 358, -ουν 343, -ειν 340, μάνδανε 367.
 μαντίλιον ‚Tuch‘ 513, 2019. Vgl. G. Meyer Ngr. St. III 42.
 μαργαρίτη ‚Perle‘ 1023. Kann Acc. s. μαργαρίτη[v] oder N. s. μαργαρίτη[ς] sein.
 μαρμαράς 2430.
 μαρτύριον 2590.
 μάρτυς 26.
 μασταλαγίδας pl. ‚Schwielen‘ oder ‚Hühneraugen‘ 402. Vgl. μεσταλαγίδα ‚Schwiele, Wasserblase‘ Thrakien Psaltis.
 μάστιγας pl. ‚Wunden‘ 403. Vgl. ksl. Übersetzung von Gregor von Nazianz Homilie 17: ξαινομένων ταῖς μάστιξι durch процасаема ранама, s. Tichonravon, Лѣтописи русскої литературы и древности IV 99 u. 103.
 ματαιότητα 2762.
 μάτην 2651.
 μαῦρον 1229, -ος 2545, -ουν (= μαῦρον) 626. Vgl. G. Meyer Ngr. St. III 43.
 μαχαίρι 2680.
 μαχιστής 1361.
 μάχην (= μάχην) 873.
 μέ = μετά 91, 130, 132, 143, 1368, 1518, 1840, 2793, 2795, 2797, 2799.
 μεγάλη 1806, 1837, -η[v] 122, -ους 2808.
 μεγαλοτέρας 1149.
 μέγας 228, 2129, -α 214, 216.
 μεζήμων 1337.
 μεζάριον 1274.

μεθυσμένος 1438.
 μεθυσταί 433.
 μελάνι 449.
 μέλι 968, 2681.
 μέλιος ‚Baum, fraxinus excelsior‘
 916. Evtl. auch μελιός zu lesen.
 Vgl. μέλιος, μέλειος Thessalien,
 Οἰκονόμος Δοκίμιον III, 367, μέλιος
 neben μελιός Euboea, Φάβης 30,
 μελιός ‚fraxinus ornus‘, Heldreich
 Ἐπετηρὶς Πανεπιστημ. 1910, 59,
 Skyros Papageorgiu 181. Sonst
 öfter μελιά f. Heldreich c. l. Vlachos,
 Somavera. Wegen des russ. sing.
 hier kaum N. pl. fem. μελιός.
 μέλισσα 673, μελίσσια pl. 675, 967.
 Ngr. μελίσει Vlachos, Somavera,
 Vizant., Κομάς. Auch μελίσειν
 Livisi Musaeos 85.
 μένω 260, 1506, -εις 743, 2096, -ης
 268.
 μερέα pl. ‚Schenkel‘ 2190. Ngr. μερί
 n. idem.
 μερέαν Acc. s. ‚Seite‘ 1870. Ngr.
 μεριά idem.
 μέριμνα 1805, 2787.
 μέρισε 1571.
 μέρος 2754.
 μερτικό ‚Anteil‘ 1579, s. G. Meyer
 Ngr. St. II 40, Korais Ἄτακτα I
 186, II 243.
 μέσα 2801, -ω 2665.
 μεσάλι ‚Tischtuch‘ 2262, s. G. Meyer
 Ngr. St. III 44. Dazu μεσάλι ‚Tisch-
 tuch‘ Epirus, Aravandinos 61.
 μεσημέριν 321.
 μεσονύκτιον 490.
 μετ’ 1322, 1339, 1794, 1795.
 μετά 1338, 1512, 1665, 1793, 1796,
 2661.
 μεταμόρφωσις 76, 2879.
 μετανόησε 2635, μετανόησω 2636.
 μετάνοια 1928.
 μετάξι ‚Seide‘ 2098.

μετεβλήθη 244.
 μέτωπον 2140.
 μεχάνια ‚Blasebalg‘ 996. Ngr. μεχάνι
 idem Kappadokien, Karolidis 237,
 μχάν’ Velvendos, Ἀρχαία I, 2, 8,
 μπαῖν Mitilini, Kozani, Siatista,
 Kretschmer Lesb. Dial. 96, s. S. 133.
 μή 806, 1673.
 μηδ’ 1888.
 μηδέν 99, 285, 543, 550, 766, 1178,
 1355, 1384, 1386, 1417, 1455,
 1462, 1465, 1560, 1729, 1730,
 1733, 1755, 1764, 1765, 1894,
 1896, 1899, 1900, 2011, 2104,
 2105, 2329, 2330, 2331, 2380,
 2381, 2382, 2599, 2600, 2601.
 μηδενί 1675.
 μήλιγγες pl. ‚Schlafen‘ 2152. Ngr.
 μηλίγγια pl. Velvendos, Ἀρχαία I, 2,
 95, Livisi, Musaeos, m’liǵ n. idem
 Polygyros (V.).
 μήλον 689, -α pl. 690.
 μήν 698.
 μήνας 2059. Oder ein sonst unbe-
 legter N. s. μήνος?
 μήτηρ 10, 47.
 μητρόπολις f. 2783.
 μίαν 386.
 μιάρó 2304.
 μικρός 2128, -ό 215, 217.
 μιλοῦσι ‚δμιλοῦσι‘ 871.
 μισονυχτικό 865.
 μνησικακία 1620.
 μοῖρα 1573.
 μοιρασμένον 1577.
 μολυβέντιο ‚bleiern‘ 992.
 μολύβι 35.
 μοναστήρι 1852, 1856, 1857, -ιν 2786,
 -του 332.
 μοναχοῦ 1997.
 μόνος 2332, -ο 2776.
 μοπλάτιν ‚Schulter‘ 2175, -ια 2174.
 Vgl. μοπλάτζ Ophis Σῶλλογος XVIII
 151.

μόρια pl. παιδογόνα μ. 2189.
 μουνοουικαίν 2668.
 μουριά pl. ‚testiculi‘ 2215. Ngr.
 μόρια Vlachos, Somavera.
 μουρόνι ‚Art Fisch, acipenser sturio‘
 888. Mgr. μουρούνα Prodrornos III
 178a (H—P), ngr. μουρούνι, μου-
 ρούνα, Bikelas, Vlachos. Vgl. auch
 Korais Ἄτακτα I 259, IV 337.
 μουρσί ‚Grube‘ 910. Vgl. μούρσα f.
 idem, Epirus, Μνημεία I 48. Illy-
 rischer Ursprung des Wortes ist
 wahrscheinlich. s. Verf. Acta Univ.
 Dorpatensis Serie B, Bd. I Nr. 2,
 S. 10 ff.
 μουστάκι 2161.
 μυαλός 2137.
 μυίγα ‚Fliege‘ 674, μυίγες pl. 672.
 μυίγια ‚Spinne‘ 973. Sonst unbelegt,
 vgl. μουζα ‚Spinne‘ Kappadokien,
 Karolidis 137.
 μύλος 1033.
 μωλωνᾶς 1034.
 μύξες pl. ‚Nasenschleim‘ 2154.
 μυριάντα ‚μυριάδα‘ 1988. Ungriech.
 Form, nach σαράντα usw. Vgl.
 S. 123.
 μυστικός 82.
 μύτη 2153.
 ’ν’ (= ἔνε) 538.
 νά 102, 104, 106, 111, 112, 120,
 122, 332, 344, 354, 358, 363, 366,
 370, 750, 1092, 1093 u. a.
 ’νε (= ἔνε) 1677.
 νακρός 1690.
 νέος 1935, 2132, 2520, -ο 2572, -ου
 2667.
 νερό 883, 2245, 2246, 2438, 2439,
 2445, 2448.
 νεύρα pl. 2223.
 νεφρά pl. 2212.
 νηστεία 796.
 νηστικάρικον ‚zum Fasten gehörig‘
 2254. Sonst: νηστικόν.

νίβγεται 510, νίφθησε 1218, νίφῶ
 2441, νίψου 2449.
 νιπτήρα f. ‚Waschung‘ 83; für δ νιπτήρ
 vgl. Sophokles Lex. s. v. Die vul-
 gäre Form müßte δ νιφτήρας lauten.
 Es ist ein mißverständener Acc.
 sing.
 νίψιμον 509, s. S. 122.
 νότος 2893.
 νόκτα 482, 2069, -ες 2070, νυκτί
 2072.
 νόμφη 1990, 2359, 2508.
 νυφίτσα ‚Hermelin, Wiesel‘ 952.
 νόχι 2217, -τα 2216.
 νυχτερίδα 1060.
 νωπό 760.
 ξάρτου ‚Nordwind‘ (für ἐξ ἄρκτου)
 2892.
 ξαστριός 486. Sonst: ξαστριός.
 ξεμεσημβρίας ‚Südwind‘ 2893.
 ξένος 835, -ον 263, 277, 373, 1190,
 1191, -η 371, 373.
 ξεράχι ‚Art Fisch, acipenser sturio‘
 889. Ngr. ξυρούχι Vizant., Korais,
 Ἄτακτα V 501, Thessalien, Οἰκονό-
 μος Δοκίμιον III 100. Hier wohl
 ξεράχι für ξερούχι wegen des folgen-
 den ῥάχι.
 ξερόν 2120, -ο 887, 1688.
 ξηρό 1688.
 ξυλάβι ‚Kneifzange‘ 1002. Mgr. Be-
 lege s. Ducange.
 ξυλίτικο ‚hölzern‘ 2277.
 ξύλο 41, 45, 2275, -α 2276.
 ξυλοφάγι n. ‚Feile‘ 1006. Vgl. Vlachos,
 Vizant., Legr. Peloponnes, Papa-
 zafropulos 475, Ophis, Trapezunt,
 Σύλλογος XVIII 153. ξυλουφᾶς
 ‚Feile‘, Livisi, Musaeos.
 ξυντό ‚spitz‘ 1641, ξυντός ‚scharf‘ 94.
 Mgr. ξυντός ‚acutus‘ bei Ducange
 1027 nur aus Glossae Graecobarb.
 belegt. Sonst ngr. ξυνός ‚spitz‘
 Vlachos, Legrand.

ξυπόλυτος ‚barfuß‘ 1079.
 ἄγδοήντα 1976.
 ἄδηγήση 271.
 οἶδα 365.
 οἰκεῖν 2661.
 οἶκος 2314, 2845, -ον 1872.
 οἰκτιρμοί pl. 2607.
 οἰκτιρῶν 2618.
 ἄκάπου ‚irgendwohin‘ 2564. Mgr.
 Prodomos (H—P) s. v.
 ἄκατις ‚irgendein‘ 180. Heute: Ky-
 pros, Sakellarios II 700. Mgr.
 Glykas 195, 266, 304, Prodomos
 III 428, 432, IV 429, 432, 467 c,
 VI 223, 281 vgl. Psychari, Essais
 II 187 u. 215.
 ἄκνηριαν 2671.
 ἄκνω 1767, -εῖς 93, 1766.
 ἄλιγον 1252, -ο 104, 540, 1657, 2259,
 -ου 1994, -α 1681.
 ἄλον 1199, 1200, 2265, -ο 1498, 2295,
 2761, -ους 537, 541, 1483, -α 392,
 1499.
 ἄμικήσης 1791.
 ἄματα pl. 2143, ἄματι 2144. Ngr.
 ἄματι Vlachos, Κομάς, *amát*
 ‚Auge‘ Polygyros (V.), mgr. μάτιν,
 ἄματι Ducange.
 ἄματόφυλλα pl. ‚Augenlider‘ 2142.
 ἄμοίως 437.
 ἄμόνοια 2798.
 ἄνειρο 2387.
 ἄνομα 2229, 2230, ἄνόματι 2868.
 ἄξύ 2100.
 ἄξυνάδα ‚Sodbrennen‘ 631.
 ἄπου 269.
 ἄρασις 770.
 ἄργιστής 2702.
 ἄργυιά 2237.
 ἄρῶ 1643, -ά 1652.
 ἄρῶδοξίας 2781.
 ἄρῶνεια pl. 2155. Heute: ἀρῶνεια.
 Es kann hier auch ἀρῶ. gelesen
 werden.

ἄρῶρον 309, -ου 312.
 ἄρῶζει 364, 2400, ἄρῶσεις 1937, -ει
 1941, -ης 1432, -η 269, ἄρῶσε 1248,
 1255.
 ἄρισμός 1443.
 ἄρῶνα ‚Henne, Huhn‘ 655.
 ἄρῶνιν ‚Küchlein‘ 653, -ια pl. 652.
 ἄρος 602, 604, 908, -ους 605, -η 603,
 606, ἄρια 909, s. S. 124.
 ἄσα 1665.
 ἄσις 2038.
 ἄσφρησις 772, 2156.
 ἄταν 294.
 ἄτι 1157, 1358, 1679, 1776, 1835.
 ἄτοιμος 2633, 2634.
 ἄυ μή 297.
 ἄυδέ 1342, 1343, 1349, 1742, 1901.
 ἄυδέμ 1309, ἄυδέν 140, 152, 168,
 188, 233, 234, 237, 281, 287, 299,
 324, 327, 333, 343, 353, 440, 442,
 443, 444, 560, 1171, 1176, 1185,
 1188, 1191, 1216, 1227, 1233, 1234,
 1240, 1244, 1245, 1260, 1264, 1266,
 1267, 1276, 1279, 1284, 1300, 1302,
 1317, 1340, 1345, 1347, 1372, 1378,
 1380, 1390, 1391, 1400, 1404, 1405,
 1408, 1412, 1416, 1420, 1422, 1491,
 1492, 1493, 1502, 1550, 1566, 1666,
 1739, 1741, 1743, 1744, 1745, 1746,
 1754, 1756, 1767, 1768, 1771, 1785,
 1789, 1790, 1797, 1799, 1801, 1802,
 1824, 1906, 1909, 1912, 1913, 1947,
 2013, 2252, 2289, 2290, 2297, 2421,
 2422, 2425, 2530, 2563.
 ἄυδεπούποτε 440. Vgl. πούποτε ‚nir-
 gends‘ Thrakien, Psaltis.
 ἄυδετίποτε 140, 287, 408.
 ἄυκ 2668.
 ἄυν 1147.
 ἄυράνια 2025.
 ἄυρανός 2865, -οῦ 10, -οί 2024, -ούς
 2039, -ῶν 11.
 ἄυτως 391, 1540, 1583, 1678, 2603.
 ἄυαλός 2219.

ὄφτιν, Ohr' 2148, ὄφτις pl. 2147. So auch Velvendos, Ἀρχεῖα I 2 s. v. Es kann hier auch ngr. ἀφτίν, ἀφτίς gelesen werden.

ὄχτακόσια 1985.
 ὄχτώ 1967.
 ὄψάρι 2251.
 ὄψις 2077.
 πάγαγε ,gehe!' 1193.
 πάγος 852.
 πάγω ,gehe' 134, 1309.
 παῖδες 2130.
 παῖδεψις 2120.
 παιδί 2127, 2347, 2496.
 παιδογόνα 2189.
 παίζουσι 867.
 παιναῖ ,ἐπαινῖ' 2612.
 παλαιό 2570.
 παλάμη 2181, -ες 2180.
 πάλε ,wieder' 2425. Mgr. oft. s. Ducange 1084. Zur Erklärung Hatzidakis, Μεσαιωνικά I 617.
 παλληκάρη 2368, 2517.
 πάμε ,wir gehen' 1107.
 παναγία 573.
 πανηγύριον 815.
 πανήγυρις 814.
 παννυχίδα 2848.
 πάντα ,immer' 350, 1506. Vgl. Velvendos, Ἀρχεῖα I, 2, 99, Livisi, Musaeos.
 πανταχοῦ 418.
 πάντες 386, -α 266, 696, -ων 424, παντός 2831.
 παντοδύναμος 2619.
 παντοκράτωρ 2019.
 πάντοτε 172.
 πανωφόρι ,Oberkleid' 1069. Mgr. Belege Ducange 416.
 παπᾶδες 1849.
 παπούτσι 1077. Türkisches Lehnwort. s. G. Meyer, Alb. St. IV 94, Miklosich Türk. Elem. II 37. Mgr. Georgillas Mort. Rhodi 585, Sach-

likis, Codinus. s. Ducange, Korais Ἄτακτα II 282 ff.
 πάππια ,Ente' 667, -ες 665.
 πάππος ,Großvater' 48.
 πάππος ,Enterich' 666.
 παρ' 1149.
 παρὰ 1139.
 παραγάλι ,Meeresufer' 597. Gewöhnlich ngr. περιγάλι idem.
 παράδεισος 15.
 παραδιαβάσωμε ,wir trösten uns' oder ,unterhalten uns' 2337.
 παραΐεσθε 561.
 παραθύρι ,Fenster' 921, 2317. Somavera, Vlachos, Viz. παραθύρι Epirus Σύλλογος VIII 596, παραθύρι Trapezunt, Ophis, Σύλλογος XVIII 156, Polygyros (V.). παραθύριον Kypros, Sakellarios.
 παρακαλώ 1155, 2719, παρακάλει 1468.
 παράμεινε 1855.
 παράπισσος ,Pech' 18. Sonst unbelegt. Kukules (mündlich) glaubt an eine Kontamination von πίσσα und παράδεισος, wobei er auf Ausdrücke, wie δὲν εἶχε μήτε πίσσα μήτε παράδεισο aufmerksam macht s. Καμπούρογλους Δίπτυλον I 50.
 παρασκευή 63.
 παραχειμών ,Herbst' 2085. Etwa für παραχείμωνο (Ku.)?
 πάρε 742.
 παρεΐεμένο 563.
 παρεύκαιρο 146.
 παρηγορία 2336.
 παρθενία 1627.
 παριστάμενοι 14.
 παρρησία 789, 2767.
 πάσα 1519.
 παστά 886.
 πατήρ 46, 1893, 2032, πάτερ 143, 1435, 1468, 1528, 1816, πατέρις N. pl. 2270.

πάτο[ς] 2198.
 πατού ,stumpf^f 1642. Vgl. mgr. ngr.
 πατσός ,stumpfnasig^f (Ducange)
 πατσουμάτης idem. Auch πατσάδα
 ,Ebene^f Lesbos, Kretschmer Lesb.
 Dial. 454.
 παχύς 1638.
 πεδιάδες 599.
 πεδιον 598.
 πεζοκαλίγι ,Schuh^f 1078. Vgl. G.
 Meyer Ngr. St. III 23.
 πεινασμένος 571.
 πεираσμός 779.
 πέλαγος 874.
 πέλεκας ,Zimmermannsbeil^f 1011,
 πελέκι idem 1011.
 πελικᾶνος ,Zimmermann^f 1012. Sonst:
 πελεκαῖνος.
 πενήντα 1973.
 πένης 2646, -ητας 1364, -ητες 2889.
 πενητεία 2644.
 πενδερά 2357, 2506.
 πενδερός 2356, 2505.
 πεντακόσια 1982.
 πεντηκοστή 2882.
 πέντε ,πέντε^f 1964.
 περί 1543.
 περιβάλετε (Aor.) 839.
 περιβόλιον 678.
 περικοπ[ή] ,quer, entgegen^f 1634, s.
 S. 123.
 περικοψε 1698, 1707.
 περικρατεί 1664.
 περιμένει 1557, περιμένι (= περιμενε)
 1406.
 περιπατεῖς 1503, -εῖν 763.
 περιπατησία ,Gang^f 2791. Heute
 Kreta: περιπατησιά (Lu). Sonst
 περιπατησιά.
 περισσόν 1157.
 περιστάσεως 2830.
 περιστέριν 657, -ια 656.
 περκαία pl. ,Art Fisch, perca fluvia-
 tilis^f 898. Ngr. πέρκα, πέρκη.

περπατεῖ ,περιπατεῖ^f 2599.
 πέσης 1417, -σε 1307.
 πεταινός 654.
 πέτρα 42, 2280, -ες 2281.
 πέτρινον 2282.
 πεύκος ,pinus silvestris^f 911. Ngr.
 πεύκος Vlachos, Κομάς, Somavera,
 Viz.; Kypros Sakell. Euboea Φάβης
 77, πεύκους Livisi Musaeos, Vel-
 vendos Ἀργεία I, 2, 39.
 πέφτη ,πέμπτη^f 62.
 πηγάδι ,Brunnen^f 880.
 πηγάδι ,runzelige Haut unterm Kinn
 und an der Brust eines Stieres^f
 2203. Sonst unbekannt. Hs. C
 bietet die Lesung pigo ti. Ebenso
 Azbukovnik Pogodin 1642 Bl. 119.
 Kaum ngr. πηγούνι.
 πηγαίνωμεν 2756.
 πηλαίον ,schlammig^f 624.
 πηλός 618, -ός 905.
 πής 382.
 πήχη 2177, πήχες pl. 2176.
 πιάσετε 556, 565.
 πιάμαή ,Spanne^f 2238.
 πιάρι ,Tonne, Faß^f 2472.
 πιλωτό ,Federbett^f 832. Mir sonst
 unbekannt. Kaum für πουπουλωτό.
 πινάκι 2469.
 πίνετε 580, -ουν 579, -ουσι 570, 583.
 πιπέριν 704. Vgl. auch Prodomos
 III 200, V 217, VI 118, 128, 203.
 πιπόνια 933.
 πιστεύει 1616, -εύης 2382.
 πίστις 1618, -ιν 171.
 πιστός 1617.
 πιτυρίδα ,Kopfschuppen^f 2233. Ngr.
 πιτυρίδα idem (Vlachos) πιτυρίδα
 idem, Livisi, Musaeos; πιτερίδα
 Κομάς II 126, auch Korais Ἄτακτα
 IV 431.
 πιδώ 2440, πιδώμε 1898.
 πλάγι 2836, 2837, 2840.
 πλανᾷ 1614.

πλάνος 1613.
 πλάσμαν 240.
 πλατύ 462.
 πλέρο[ς] „Zaun“ 922. Sonst unbelegt. Möglich, daß hier πλοκός zu lesen ist. Dann ist es identisch mit plukós „Zaun“ Polygyros (V.).
 πλεονέκται 430.
 πλεονεξία 2814.
 πλευρά pl. 1509.
 πλήρει Imperat. 1458, πλήρωσε 730, πληρωμένο 728.
 πλήρος (= πλήρης) 2865, s. S. 124.
 πλῦνε 1993.
 πνεῦμα 2034, s. S. 124.
 ποδάρην 2193, -τα 2192, 2540.
 πόδειπνο 864.
 ποδήματα pl. 1076. Ngr. allgemein. Auch Velvendos, Ἀρχαία 1, 2, 100.
 ποδημένος 1080.
 ποδῶν G. pl. 84.
 πόθεν 2375.
 ποιεῖ 1924, ποιήσω 366, -σων 1248, 1255,ποίησε 315, 1820, 2254, -σων 1220.
 ποιητήν 857.
 ποίκεταν ‚er machte‘ 349. Mir unklar.
 ποικίλος 2116.
 ποῖον 1867, 1871, 1872, 1873, -ο 2688, -αν 1866, 1868, 1870.
 πολεμίζουσι 868.
 πολεμοῦμεν ‚machen‘ 1822, -εῖτε 1517, s. S. 123, -ᾶ 139, 140, 2398, πολέμα 346, 1819, 2256, πολεμιστῆς 1463. Vgl. ngr. πολεμῶ ‚sich bemühen, streben‘ Rhodos, Kreta, ‚verfertigen‘ Kypros, Dieterich Sporadend. 221.
 πόλις 594.
 πολλοί 88, 390, 436, 538, 539, πολλή 97, 1122, 1359, -ήν 1851, -ῶν 2665, -ά 220, 286, 423, 1136, 1146, 1153,

1263, 1296, 1656, 1839, 1843, 2423, πολλά adv. ‚viel‘ 99, 100, 101, 154, 247, 425.
 πολυεσθήμων 2617.
 πολυλογία 795, -ίαν 2817.
 πολός 219, 1784, -όν 339, 1200, 1256, 1881, -ύ 160.
 πονηρία 1608.
 πονηρός 1611, -όν 2642, -ούς 2799.
 ποντικός ‚Maus‘ 670, -οί 671.
 ποντικοί ‚Achselhöhlen‘ 2207.
 πονῶ 2294, -εῖς 2293.
 πόξυλο ‚hölzern‘ 2575. Vgl. ἀπόξυλος Makedonien, Φιλίστωρ III, 125, Kypros, Beaudouin 113, Sakellarios.
 πορνεία 1621.
 πορνεύει 1622.
 πόρνος 1623.
 πόρτα 2315, -α[ν] 183, 185. Vgl. G. Meyer, Ngr. St. III 54.
 πορφυρό 2099.
 πόσα 1653, -ον 1830, -ο 2685.
 ποστείλω 2709.
 ποτάζει ‚erlangt‘ 1743. Sonst: ἀποτάζω.
 ποταμός 878, ποτάμια pl. 877.
 ποταπός 1331, 1713, -ό 1712, -ή 1884.
 πότε 1150, 1270, 1319, 1463, 1865, 2689.
 πότε . . . πότε 1540.
 ποτήριον 517.
 ποῦ 225, 268, 438, 439, 748, 1164, 1262, 1525, 1742, 1869, 2094, 2095, 2096, 2531.
 πουκάμισο ‚Hemd‘ 1063. Vgl. G. Meyer, Ngr. St. III 24 ff.
 πουλλίν 664, -τά 663.
 πουλῶ 1121, 1245, 1824, -εῖς 1827, πουλήσω 1111, 1112, 1828, -σειν 1094, 1202, πουλήσε 1105, 1109, 1119, 1241, 1823.
 πουρνό 118, 1419, 1478.
 ποφεύγεται 2766.
 πράγμαν 251.

πραγματείας 1087.
 πράξεται 2807.
 πρᾶος 2042.
 πρᾶότης 792.
 πράσινον 2118.
 πρεκόνι ‚Feile‘ 1004. Es kann auch
 πριακόνι gelesen werden. Vgl.
 πριακόνι ‚Feile‘ Kalloni, πριακόν
 Mandamados, Kretschmer Lesb.
 Dial. 118 u. 455, πρᾶκόνι ‚Feile‘
 Polygyros (V.), πρᾶκωνου n. Vel-
 vendos Ἀργεῖα I, 2, 100. Aus
 πριόνι + ἀκόνι nach Kretschmer c. I.
 πρέπει 211, 1138.
 πρέπον 816, 817, 1117, 1118.
 πριόνι 1007.
 προαιρέση 1591, προαιρής 2705.
 προαιρέσεις 1588.
 πρόβατα 640, -ον 645 a.
 προβατίνα ‚Mutterschaf‘ 647.
 προβόδιση 1685. Vgl. G. Meyer Ngr.
 St. II 87, Korais Ἄλλατα IV 457.
 πρόγεμα 1084.
 πρόγευμα 318.
 πρόδρομος 24.
 προκείμενον 2853.
 προκομμένος 2736. προκόπεται 2737.
 προμηθεύει ‚προμηθεύει‘ 1723.
 πρόνοια 2604.
 πρόπαιπτος 49.
 πρὸς 843, 1495, 2691, 2692, 2693,
 2694, 2733.
 προσδοκᾷ 2631.
 πρόσσειξ 783.
 πρόσσεχε 1570.
 προσκομιδή 515.
 προσκομίζει 515.
 πρόσκομμα 784.
 προσκυνεῖ 507, 587, -οῦσι 586.
 πρόσμενε 1748, προσμείνω 1752, -ης
 1773, -ει 1323.
 προσογή 782.
 προσόψι ‚Handtuch‘ 514.
 προσπάττειον 2753.

πρόσωπον 2158.
 προφήτος für προφήτης 23. Vgl.
 S. 123. Wohl verderbt trotz got.
 praufetus.
 προφύλλι ‚Flaumfeder‘ 2487. Vgl.
 ngr. προφύλλι ‚fourrure, attachée
 aux bords d’une pelisse, bordure de
 fourrure‘ (Vizant.) Kypros Sakell.,
 Sinasos Sarantides.
 πρωτῆ 2075.
 πρωτῶς 2832, πρώτου 2836.
 πρωμα 1466.
 πρωγαία 2643.
 πρωγός 1363, 2645.
 πρωκόν 2578.
 πυροβόλησε ‚schlage Feuer‘ 1029, 2241.
 πυρόβουλο ‚Feuerstein‘ 1024.
 πυροστιχῆ ‚Dreifuß, Kochvorrichtung‘
 2467. Ngr. Thessalien Οἰκονόμος
 Δοκίμιον III 317, Epirus, Μνημεῖα I
 179, Thrakien, Psaltis; Sinasos,
 Phertakaena, Pontos, Livisi, Ato-
 lien, Skyros, Ikaros, Sikinos,
 Thera, Syra, Lesbos s. Kretschmer
 Lesb. Dial. 90 und 586, Dieterich,
 Sporadend. 214.
 πυρικὸς 976.
 πῶς 381, 1332, 1460, 1472, 1531,
 1536, 1670, 1719, 1726, 1789, 1812,
 1920, 1929, 1952, 2230, 2656, 2742,
 τὸ πῶς 1789, 1799.
 ῥαζουμής 2600.
 ῥάμματα ‚Fäden‘ 1044, 2679.
 ῥάπτει 2677, -ει 2676.
 ῥάπτης 2418.
 ῥάφτης 1041.
 ῥάχι ‚Rückgrat‘ 590, 2185.
 ῥέγγει 401.
 ῥεπανίδα ‚Rettich‘ 927. Ngr. ῥεπανίδα
 Kephallenia Ἐπετηρὸς Πανεπιστ.
 1910, 233. ῥεπάνι Thessalien Οἰκο-
 νόμος Δοκίμιον III 31, ῥεπάνι Li-
 visi Musaeos 123, sonst ῥεπάνι
 (Viz.).

ῥῆγα 2790.
 ῥῆμα 373.
 ῥηχός ‚seicht, flach‘ 1645.
 ῥίξες pl. 2171.
 ῥίσια f. ‚Luchs‘ 944. Ngr. Viz. Bike-
 las, auch ῥίσος id. Vlachos, Legr.
 Slavisches Lehnwort s. G. Meyer
 Ngr. St. II 54. Oben S. 132.
 ῥοδάκινα pl. ‚persica vulgaris‘ 983.
 Ngr. Heldreich Nutzpfl. Griechen-
 lands 67.
 ῥουβόνι 2157.
 ῥούσος ‚Russe‘ 1172.
 ῥούχα pl. 2451. Slavisches Lehnwort
 s. G. Meyer Ngr. St. II 55.
 ῥοχαλίζει 401.
 ῥωμαίκα 383, -ος 342.
 ῥωμαῖος 1172, -οι 376.
 ῥωσσίαν 2757.
 Σαβαώτ 2860, 2864.
 σάββατο 64.
 ῥσαι ‚εἶσαι‘ 1525, 1943.
 σάλια pl. ‚Speichel‘ 2200.
 σάλιακος ‚Schnecke‘ 966. Ngr. σάλια-
 κος. σάλιακας, ‚Schnecke‘, σαλια-
 κούδα ‚Schleimfisch‘ Viz. Vlachos.
 σαμούρι ‚Zobel‘ 949. Zur Etymo-
 logie Mikkola Journ. Soc. Finn.
 Ougr. XXX, 13, Korais Ἐτακτα
 V 488.
 σαπημένο 761, 2571.
 σαράντα 1972.
 σᾶς 1737.
 σβ- siehe σφ-.
 σεαυτόν 1570, 1724, -ῶ 818.
 σέβοκλα ‚beta vulgaris‘ 926. Heute:
 σεύκλα, σεύκουλα idem, Heldreich,
 Nutzpfl. Griechenlands 22 ff., σέ-
 φουκλο Kreta s. Hatzidakis Ein-
 leitung 109, Heldreich Ἐπετηρίς
 Πανεπιστ. 1910, 77.
 σελήνη 2056.
 σηκάνου 98, 2547, σηκωδοῦμε 118,
 -ῆτε 572.

σήμερον 324, 1129, 1272, 1287, 1289,
 2252.
 σίβικι ‚Milbe, Zecke, acarus‘ 964.
 Vgl. ngr. τσιβίκι: mosca culais,
 Somavéra, Korais Ἐτακτα I 266.
 σιδερίτικο 2279.
 σίδερο ‚Eisen‘ 2278.
 σίδηρον 38.
 σιχαμῶς ‚ekelhaft‘ 629.
 σιωπᾶ 1601.
 σιωπή 794.
 σκαμνί 1475, s. G. Meyer Ngr. St. III 60.
 σκανδαλίζομαι 1504, -ίζει 1505.
 σκέπα ‚bedecke‘ 2476, σκεπάζω 1450,
 σκέπασε 1524, 2461, σκεπασμένο
 2481, σκεπασθῆς 1459, 1461.
 σκεπαρνιά ‚Hacke‘ 1013: Vgl. σκεπαρνιᾶ
 f. ‚εἶδος σκεπάρνου μεγάλου χρήσιμον
 τοῖς βαρελοποιοῖς καὶ τέκτοσι‘ Thra-
 kien, Psaltis.
 σκεπαστής 5, 2621.
 σκεπασμένο 2569.
 σκληῖρος ‚alnus glutinosa, Erle‘ 914.
 Ngr. Vlachos; Kypros (Lu.). Häuf-
 iger: σκληῖρα Heldreich Ἐπετηρίς
 Πανεπιστημίου 1910, 189.
 σκνίπους m. ‚Mücke, Schnake‘ 975.
 Ngr. σκνίπα f. idem.
 σκολάσωμεν 2818.
 σκομνίζει ‚raubt, plündert‘ 1701.
 Sonst unbekannt. Etwa zu: σκομίζω
 ‚zerstreuen, auseinandertreiben‘
 Thrakien, Psaltis, σκομίζω τὰ πιάτα,
 Athen, Aenos, Kos (Lu.)?
 σκόρδο 930.
 σκορπίζονται 2770.
 σκρταινόν 485, 2065.
 σκότος 484, 2063.
 σκοτωμός 2810.
 σκουλήκια pl. 965. Ngr. allgemein.
 Nordgr. sklik Makedonien (V.).
 σκουτέλι ‚Schlüssel‘ 2470, s. G. Meyer,
 Ngr. St. III 61, Dieterich, BZ X
 591.

- σκούφια ‚Mütze‘ 1074, s. G. Meyer, Ngr. St. IV 83.
 σκρόφα 646, s. G. Meyer, Ngr. St. IV 83.
 σκύλα ‚Hündin‘ 661.
 σκύλος ‚Hund‘ 668, pl. -ιά 669.
 σκῶψε 1706.
 σλεβί ‚Meißel‘ 1014. Sonst unbekannt. Kaum für σμίλη.
 συγλί 1047, 1696, s. G. Meyer, Ngr. St. III 61 ff.
 σουπέδι ‚Bank, Schemel‘ 1500. Ngr. σωπέδιν, Ducange 1412.
 σουρ[ουπ]χιάζει ‚es dämmert, es wird Abend‘ 483. Ngr. σουρουπιάζει idem, Velvendos, Ἀρχαία I, 2, 95, surpiáz idem Polygyros (V.). Zur Etymologie G. Meyer Ngr. St. II 78.
 σφιζεις 1521.
 σπανός 2522.
 σπερινό 863.
 σπέτρον ‚Blech‘ 37. Sonst unbekannt.
 σπέτσα ‚Spezerei‘ 706, s. G. Meyer, Ngr. Stud. IV 85, Alb. St. IV 97.
 σπιλάδες 876.
 σπίτι 2313, -ια 920, 2312, s. G. Meyer Ngr. St. III 63.
 σπλήνα 2209.
 σταυρός 78.
 σταύρωσις 79, 2880.
 σταφυλή[y] 332. Kann auch σταφύλι sein; so Vlachos, Viz. Κομάς.
 στέλει 2050, -εσαι 2104, -ουσι 552, στέκω 1731, 1734, 1760.
 στενό 463.
 στενοχωρημένο 465.
 στερεό 2121.
 στερέωμα 2824.
 στήθεσ ‚Stütze, Brustwehr, Brüstung‘ 396. Ngr. στήζαιον ‚parapet d’un pont‘, Vlachos.
 στήθος 2204, στήθη 2186.
 στήκεται ‚steht‘ 183, 2480, -εσθε 2485.
 στήσε 2477.
 στλιβό 2311.
 στλιβώνει 2310.
 στόμα 2159.
 στόμι ‚Stahl‘ 40. Ngr. στόμι ‚δ σίδηρος ὁ καθαρός‘ Kappadokien, Karolidis 258. χάλυψ, τιπέμενος εἰς τὸ στόμα ἐργαλείου Kos (Lu.).
 στραβός 2537, -ό 2641.
 στρέψε 404.
 στρογγύς 1650.
 στρώμα 2456.
 στρωμένον 2457, στρώσε 2456.
 στῦλος 90.
 συκοφαντία 2813.
 συκοφᾶς ‚oriolus galbula, Goldammer‘ 1057, ‚Specht‘ 1059. Ngr. συκοφάγος 1) ‚Goldammer‘, 2) ‚Feigendrossel‘ (Vlachos).
 συκώτι ‚Leber‘ 2210.
 συμβαίνοντας 2827.
 συναγμένα 2769.
 συναξάρι 2854.
 συναξεις 2029.
 συναπάντησε 2372.
 συνεβρίας ‚Südwind‘ 2894. Sonst unbekannt. Etwa für συνομβρίας (Lu.) oder συννεφίας (Ku.)?
 συνείδησις 1587.
 συνήθεια 1585, 2339.
 συνητισμένα 2771, συνητισω 354.
 σύννεφο 2060, -α 2061.
 συνοδικό 2852.
 σύνοδος 2030.
 σύνορο 406.
 συντέκνισσα 2361, 2510.
 σύντεκνος 2360, 2509.
 σύντομα 111, 353, 2260.
 συντομέυης 2599.
 συντομώτερα 2259.
 σύντοχε 201, συντόχω 203, -ης 1369.
 συνφωρές 2658.
 σῦρε 94, 185.
 συχνά 283, 2602.

συχώρησε 1157, -σον 143, 1435.
 σφάλις 2318, 2328, σφαλισμένον 350,
 2320, -ο 188. Ngr. σφαλίζω
 ‚schließe‘ Kretschmer Lesb. Dial.
 132.
 σφηκία pl. ‚Wespen‘ 972. Ngr. σφηκί
 Viz. Legr.
 σφίλωμα coll. ‚Stricke‘ 1048, 1697.
 Vgl. mgr. σφίλωμα ‚Binde, Ver-
 band‘ s. Λαογραφία III 282.
 σφονδύλα ‚Wirbelknochen‘ 2168. Es
 kann auch als σφόνδυλα[ς] gelesen
 werden.
 σφουγούπι ‚Lunge‘ 2211. Man wäre
 geneigt σφουγγάρι zu lesen, das
 aber in dieser Bedeutung unbe-
 legt ist. Sonst unbekannt.
 σφουγγίσθησε 2450. Vgl. S. 125.
 σφυρί ‚kleiner Hammer‘ 999.
 σφυρόπουλλο demin. ‚kleiner Hammer‘
 1000. Zur Bildung Hatzidakis,
 Μεσαιωνικά I 639 ff.
 σφύζει ‚genügt‘ 2134.
 σωζήναι 1726.
 σώμα 2224, 2295.
 σωματικῆς 2754, -κῶς 1537.
 σωτήρος 2877.
 σωφροσύνη 1625.
 τάξεις 2028.
 ταπεινός 2044, -ά adv. 1760.
 ταπεινώθησε 2712.
 ταρασσης 2732.
 ταυρός ‚stotternd‘ 2541, für τραυλός.
 Sonst unbelegt.
 ταῦτα 1512.
 τάφον 2580.
 ταχεά ‚früh‘ oder ‚schnell‘ 2076.
 Vgl. ταχειά ‚früh‘ Sporaden, Ky-
 pros, Sakellarios; Dieterich Spora-
 dend. 199 ff.
 ταχύ: ἀπὸ ταχύ ‚längst‘ 110, 1477.
 τάχυνες 2422.
 ταχυτέρου ‚früh‘ 98. Ngr. Kreta,
 Andros, Kythnos, Lesbos, s. Die-

terich, Sporadend. 200, Kretsch-
 mer Lesb. Dial. 358.
 τελλιμμένο 1291, s. S. 124.
 τειάφι ‚Schwefel‘ 1027. Mgr. oft
 τεάφι s. Ducange 1538, ngr. Vel-
 vendos, Ἀρχαία I, 2, 104; Epirus,
 Μνημεῖα I 55. Sonst τειάφι.
 τειαιοκέρι ‚Schwefelhölzchen‘ 1028.
 Ngr. Epirus, Μνημεῖα I 55, Σύλλο-
 γος VIII 606.
 τεῖχος 595.
 τέκτων 2429.
 τέλος 314.
 τέρμενο ‚Ende, Termin‘ 2527, s. G.
 Meyer, Ngr. St. IV 89. Dazu
 Skyros, Papageorgiu 187.
 τέσσερα 1963.
 τέταρτος 2834, τετάρτου 2840.
 τετράδη 61.
 τετρακόσια 1981.
 τέχνη 1519.
 τηλίτης 2432.
 τηγάρι ‚Pflanze‘ 2466.
 τήκει 2296.
 τιμή 1122, 1831, 1832.
 τιμωρῆς 2731.
 τίποτε 361.
 τίς 2378, 2379, 2687, τί 139, 150,
 191, 192, 203, τίνος 775, τίνους
 (= τίνος) 1996, τίνα 2684, 2686,
 τιναν 194, 195, 2376, 2377, τινάν
 234, 1968, τινάς 2331.
 τίτοιον ‚solch ein‘ 1137, 2745, -ο 1714,
 1715, -α 1138. Dazu vgl. W. Meyer-
 Lübke, Portius 177, Kretschmer
 Lesb. Dial. 269 ff., mgr. τίτοιος:
 Georgillas Mort. Rhodi 200, 463,
 530, Belisar 38, 88, 760, Thren.
 Const. 572, 672, Chron. Machaer.
 91 etc. Heute dial. τίτος Sinasos
 Sarantidis s. v.
 τοιοῦτον 1670.
 τόπος 224, -ον 255, 261, 263, 278,
 1873, s. S. 125.

τορμῶ ,τολμῶ' 1140.
 τῶρνα ,Drechselwerkstatt' 1038.
 τορνάρης ,Drechsler' 1037.
 τῶσα 1654.
 τότε 1152, 1271, 1494, 2690.
 τοῦρνα ,Hecht, esox lucius' 893. Ngr.
 Vlachos, Κομᾶς, Legr. Somav.
 Thessalien, Adrianopel (Arch.).
 τοῦτο 348, 349, 1471, 1472, 1501,
 1507, 1669, 1677, 1683, 1821, 1822,
 τούτων 2802.
 τραμουντάνας ,Nordwind' 2891. Ngr.
 τραμουτᾶνα s. G. Meyer, Ngr. St.
 IV 90. Das *d* ist außer RTG.
 gesichert durch tr am udána Les-
 bos, Kretschmer L. D. 427. Also
 falsch Dieterich BZ XXI 698, zu
 dessen Regel auch Lesb. ἀδένα
 ,antenna' (Kretschmer LD 410)
 nicht stimmt.
 τραπέζι 2261.
 τράχηλος 2168.
 τραγόνια ,columba turtur' 1055. Ngr.
 τραυγόνια. Legr. Kypros, Sakell. Tra-
 pezunt Σύλλογος XVIII 168. Sonst
 auch: τραγόνι. Zu τρα- s. S. 126.
 τρεδόντι ,dreizackige Gabel' 1039.
 Ngr. τριδόντι. Legr. Zum ε s. S. 126.
 τρελλία ,Dummheit' 1361. Sonst ngr.
 τρέλλα Vlachos, Legr.
 τρελλός 1360. Vgl. Ducange 1601,
 Κομμανούδης Συναγωγή λεξ. ἀζη-
 σαυρίστων 341 ff., wo alte Belege.
 τρεμοῦλα ,Brennessel' 617. Heute
 ngr. τρεμοῦλα ,Brennessel' Tenos,
 Georgantopulos 258. Das russ.
 Wort грязь bedeutet ,Schmutz'.
 Dialektisch hat es aber die Be-
 deutung ,Unkraut im Getreide' so
 Novgorod, Он. Доп. 38.
 τρέπεσαι ,du schämst dich' 285.
 τρία 1962.
 τριακόσια 1980.
 τριάντα 1971.

τρίτη 60.
 τρίτος 2834.
 τρίχα ,Borste, Haar' 1049, 2136, -εξ
 2135.
 τριχῶδης 2231.
 τροπολόγι 2855.
 τρόπος 2851.
 τρογοῦσαι 332.
 τρύπα 1998.
 τρώγετε 557, -ουν 2253, -ουσι 567.
 τσαγγάρις 1045, 2419.
 τσακῦρι 1010, s. G. Meyer Ngr. St.
 III 67.
 τσιρόνια pl. ,kleine Fische' 901. Ngr.
 τσιρόνι ,ἰχθυῖδιον Σαλασσίων, ἀΐερινος'
 Epirus, Aravandinos, ,kl. Süß-
 wasserfisch' Kastoria, Velvendos,
 Kozani (Arch.), τσίρος ,scomber
 colias' Hoffman & Jordan 254.
 τσιτσιγια pl. ,acipenser ruthenus' 891.
 Stimmt zu klr. čečuha idem, s.
 S. 132.
 τσουκαλᾶς ,Töpfer' 2431. Vgl. G.
 Meyer, Ngr. St. IV 93, Türk. St.
 I 49.
 τσουκάλι ,Topf' 2468. Zum vorigen.
 τσόχα 1) ,kostbares Zeug' 1071, 2)
 ,Kleidung aus kostbarem Zeug'
 1072.
 τύλος ,Holzpflock zum Verschließen
 eines Fasses' 1020. Agr. τύλος
 ,Pflock', ngr.: ἡ κάτου τρύπα τοῦ
 βαρελίου, ἔπου εἶναι καὶ ἡ κἀνούλα
 Sparta, Stamnopulos 42.
 τυρί 755.
 τυφλός 2541.
 τύχη: ἄν τ. 297, 1544.
 τῶρα 1128, 1174, 1413, 1426, 1526.
 ὑγεῖνουςι 326.
 ὑγείαν 1328, 1534.
 ὑγαίνω 2297.
 ὑγιής 1276, 1280, 1330, 2290.
 ὑγρόν 615.
 ὕδωρ 508.

υἱός 51, 2033, 2344, 2493, -όν 2348,
 2497.
 ὑμνοῦμεν 2871.
 ὑπαγαίνουσι 588.
 ὑπάγω 1308, 1321, 1340, 1343, 2401,
 2446, 2532, 2759, -εις 1314, 1399,
 1402, 2377, -ει 593, 1313, 1491,
 2051, -ουσι 1492, -ουσιν 592, -ης
 1316, 2380, -ωμεν 308, 1221, 1396,
 ὑπαγι, ὑπαγε' 1394, 1397.
 ὑπακοή 2846.
 ὑπακοῦν 1603, s. S. 123.
 ὑπάμεν 1400, 1403, ὑπάμε 114.
 ὑπάω 1345, ὑπά[ν] 1945, ὑπάς 1342,
 2376.
 ὑπαπαντή 71, 2876.
 ὑπέρ 1160, 1817.
 ὑπέραγην 9.
 ὑπερελήμων 3.
 ὑπερφάνεια 810, s. S. 125.
 ὑπερήφανος 811, 2703.
 ὑπήγα 442, ὑπαγαίνωμεν 112.
 ὑπήκοος 2043.
 ὑπνο[ν] 2395.
 ὑπνώ 1502.
 ὑπογάστρι 2188.
 ὑποδήσου 2455.
 ὑπόδει 1884, -ιν 1675.
 ὑποκάτω 605.
 ὑπόμμενε 2711, ὑπόμμενε 2660.
 ὑπομονή 2659, 2822.
 ὑποστέλλησαι 1894.
 ὑποτακτικοί 322.
 ὑπόταξον 820.
 ὑποτάσσει 1950.
 ὑψαύχ[η]ν 2045.
 ὑψηλά 603, -ό 460.
 ὑψίστοις 2867, 2869.
 φαγίν 724, 1248, 1249, 2255, -τα 723.
 φάγω 108, 1092, 1237, 1247, -ετε
 564, 2269, -ονται 2889, -ουσι 1258,
 1259, -ης 106, -ωμεν 1194, 1253,
 -ωμε 111, φαγεῖν 1260.
 φαίνεται 1234, 1235, 2750.

φάμεν 532, φάμε 2247, 2258, 2267.
 φαμίλιαν ‚Dienerschaft‘ 1681.
 φανερόν 1886.
 φανερώσει 1902, -σης 1673, 1675,
 -ση 1914.
 φαντασία 2397.
 φαρδύ ‚breit‘ 1640.
 φέγγει 495, 2053.
 φελουριό ‚Linde, tilia‘ 913. Sonst
 ngr. φλουριό f. Heldreich Έπετηρις
 Πανεπιστ. 1910, 15, Epirus, Ara-
 vandinos.
 φέρω 1206, 2447, φέρε 558, 1305,
 2245.
 φεύγουσιν 1683.
 φυνόπωρον 696.
 φιλή 2226.
 φιλάδελφοι 384.
 φιλανθρωπία 2606.
 φίλημα 2225.
 φίλια 2353, 2502.
 φίλος 1285, 1891, -ον 276, -οι 580,
 -ους 546, 1254.
 φλεβοτόμησε 1427, φλεβοτομήσω 1423.
 φλωρόν ‚frisch‘ 2251, -ό 885. Sonst:
 χλωρό[ν].
 φόβος 228.
 φοβοῦμαι 1507, φοβάσαι 1455, 1900.
 -εῖται 2561, -οῦ 1458, 1462.
 φοραίνει ‚kleidet sich an‘ 504. Ngr.
 Legr. Κομάς, auch Sinasos Saran-
 tides 277.
 φόρον 1089, 1090, 1107, 1108, 1137,
 1193, 1236, 1263, 1264, s. G.
 Meyer, Ngr. St. III 70 ff.
 φουστάνι ‚Frauenrock‘ 1067. Mgr.
 s. Ducange 1700. Roman. Lehnw.
 im Mgr. s. Meyer-Lübke. Roman.
 Wb. s. v. Fostad, trotz Miklosich
 Türk. Elem. I, 60, G. Meyer Alb.
 Wb. 115.
 φρονεῖ 1522.
 φρόνησις 2300.
 φρόνιμος 341, 1612.

φροντίδα 2782.
 φτενό 1639, -ά 1572.
 φτέρνα 2197.
 φτερό 451.
 φτύσμα 2199.
 φυλακῆ 842.
 φουσᾶ 1581, φύσε 1580.
 φύσις 1584.
 φωνάζουσι 870.
 φῶς 496, 2062.
 φωτεινόν 497.
 χαβιάρι 902, s. S. 122.
 χαίρε 1989, χαιρέται 2614, χαιρέμετα 357.
 χάλαζα 700.
 χαλίκι 1025.
 χαμηλό 461, 1646.
 χαρά 1810, -άν 244, 1289, -άς 91.
 χάρβαλον, RiB im Kleide' 1999.
 χαρῆ 1465.
 χάρισμα, Geschenk' 156.
 χαρκαρείς, Schmiede' 994.
 χαρκιᾶς, Schmied' 993. Ngr. Legr. Viz.
 χαρκεῖς 2427. Zum vorigen.
 χάρκει (= χάλκεις), schmiede' 995.
 χάρκωμα, Kupfer' 36. Ngr. χάρκουμα
 Velvendos, Ἀρχεῖα I, 2, 107, -αν
 Kypros, Sakellarios.
 χαρκωματάρης, Kupferschmied' 989.
 χαρούμενοι 256.
 χαρτί 459.
 χάσμα 610.
 χείλη 2160.
 χειμῶνα 2080, 2081, κατὰ χειμῶν[α]
 695.
 χειμωνικό, melo hibernus' 934, s.
 Heldreich, Nutzpfl. Griechenlands
 50, Ἐπετηρίς Πανεπιστ. 1910, 34.
 χειρῶν 242.
 χελιδόνα 1058.
 χέριν 2179, -α 2178, 2442.
 χεροπρίονι 1009.
 χερότια pl., Handschuhe' 1082. Ngr.
 χειρότι Velvendos, Ἀρχεῖα I, 2, 107.

χειρόφτια Thrakien, Psaltis, sonst:
 χερόχτια Kreta (Lu), χιρόχτιν Li-
 visi Musaeos.
 χερουβικόν 526.
 χῆνα 659.
 χηνάριν 658, -ια 660.
 χίλια 1987.
 χιόνι 699.
 χίλασι 721. = χιλανσίς (Legr.).
 χίλιε, lauwarm' 855.
 χλωρόν 1689.
 χοιραγέλη 643.
 χοιρίδιον 645 c, -ια 642.
 χολομανεῖς, zürnst' 1144, 1354, -εῖ
 1352, 1353, χολομάνης 1355, 1357.
 Vgl. etwa Chios, Paspatis s. v.
 Κομμανούδης Συναγωγῆ λεξ. ἀΐθησαυ-
 ρίστων 377.
 χολομανιτσιάροι pl., zornige Men-
 schen' 426. Bildung wie ngr.
 φοβιτσάρης, furchtsamer Mensch':
 fu v e á f s id. Polygyros (V.).
 χροός 2031.
 χροτάριν 681.
 χροτασμένοι 569.
 χρομέλι 2744, s. G. Meyer Ngr. St. II 63.
 χρεῖα 369.
 χρέος 2524.
 χρήζω 1112, 1114, 1246, 1567, 2713,
 -εις 280, 816, 1116, 1564, 2239,
 2714, -ει 122, 1124, 1582, 1638,
 χρήζ[ει] 826.
 χρήσιμο 1513, s. S. 123.
 χριστιανισμόν 2785.
 Χριστός 67, 2874, 2878.
 χριωστει 2526.
 χρόνος 2082, -ον 694, 2083.
 χροφειλέτης 2525.
 χρυσάφι 32.
 χρυσό 1841.
 χρυσοφός, Goldarbeiter' 988. Vgl.
 χρυσοφός Chios, Paspatis 391,
 χρυσοφός Livisi, Musaeos, χρου-
 σοφός Kypros Sakel.

χρυσολός 2428.
 χτένι ‚Kamm‘ 2309.
 χτένι ‚Mittelfuß‘ 2196.
 χτενίζεται 2308.
 χτίξης 1520.
 χύτης 990.
 χῶμα 904.
 χωριάτης 2436.
 χωριάτικο 2748.
 χωρῶν 2435, -ά 2788.
 χωρίς 1441, 1464, 2540.
 χωρισμός 1605.
 ψαλίδα ‚Skorpion‘ 960.
 ψαλίδι ‚Schere‘ 1051.
 ψάλλον 526, 1409, 1414, 1850, -ουσιν
 1223, 1407, 1408, -ωμεν 572.
 ψαλμωδία 780, -ιαν 1851.
 ψάρι 885, 886, 887, -ια 833, 884, 2253.
 ψέματα 1164, 2812.

ψεύδεται 2383.
 ψεύσται 435.
 ψημένο 129, 718.
 ψῆσε 128, 717.
 ψυγθήσεται 2802.
 ψυχή 2299.
 ψυχικῶς 2297.
 ψωμῖν 222, -ί 2263.
 ὠμό 720.
 ὠρα 691, -αν 319, 1868, -ες 691,
 693, 862.
 ὠρισα 1250, -σαν 1481, -σεν 120,
 2402, -σε 1551.
 ὠς 1781, 1931, 1932, 1937, 1939.
 ὠσάν 1163, 1526.
 ὠσαννά 2859, 2866, 2869.
 ὄτα pl. 2147.
 ὄτιον 2149.
 ὠφέλιμον 2663, 2668.

ANHANG.

Rätselhafte Wörter.

gusa oder gunja ‚Wald‘ 907. Lesung unsicher: gusa AB, gunja C,
 letzteres gestützt durch Azbuk. Pogodin 1642 Bl. 40 v.
 ekimi ‚er hat verschüttet‘ 2007.
 epilo ‚lehmig, schlammig‘ 625.
 κινδουρίκι ‚Eidechse‘ 961, s. oben S. 132.
 korten, akxi 2151. Beide Wörter sind unklar. Man weiß nicht, welches
 griech. und welches russ. ist. Der Abschnitt enthält Bezeichnungen von
 Körperteilen und den fünf Sinnen.
 μαζονίκι ‚Durchschlageisen‘ 1018.
 μύγινα ‚Spinne‘ 973. Vgl. S. 162.
 or ‚Hirten‘ 662. Vgl. oben S. 122.
 peti to ‚er neckt ihn‘ 1710.
 πηγάδι ‚Haut unterm Kinn‘ 2203. Lesung unsicher. C hat pigoti.
 πλωτό ‚Federbett‘ 832, s. S. 165.
 σκομνίζει ‚raubt, plündert‘ 1701. Vgl. S. 168.
 slevi ‚Meißel‘ 1014.
 spetron ‚Blech‘ 37.
 σναβρίας ‚Südwind‘ 2894.
 sfugúpi ‚Lunge‘ 2211.

Russisches Glossar¹⁾).

- арбузь** ‚Cucurbita citrullus‘ 934.
бервно ‚Balken‘ 398. Vgl. Sreznevskij I 69.
биволь ‚Büffel‘ 644, s. Sreznevskij s. v.
бугай ‚Oberkleid‘ 1068, s. Sreznevskij I 189.
булатъ ‚Damaszenerstahl‘ 39.
бѣлка ‚sciurus vulgaris‘ 951, s. S. 127.
бѣлуга ‚scipenser huso, Hausen‘ 888.
взвечный песь ‚Windhund, λαγωνικό‘ 955. Sonst unbelegt. Im Azbukovnik Pogodin Nr. 1642 entspricht ihm: песь борзой.
видѣль ‚Fenster, Fensteröffnung‘ 399. Vgl. bulg. видѣло ‚Licht‘ (Gerov), skr. vidjelo idem (Vuk) sloven. videlo 1) Auge, 2) Licht (Pleteršnik).
внука ‚Enkelin‘ 2355.
возгри pl. ‚Nasenschleim‘ 2154.
въступни pl. ‚Schuhe‘ 1078. Vgl. heute: ступни pl. ‚Frauenschuhe‘ Archang. Senkursk, Olonetz, Perm, Vologda, Kostroma, Kinešma, Penza, Nižnij-Novgor. Simbirsk, Tver, Vyšnij Voločok. Опытъ Обл. Сл. 218, Kulikovskij Olonetz. Wb. 115, Podvysockij, Archang. Wb. 167.
выжля ‚Jagdhund‘ 954.
гачникъ ‚Hosenband‘ 1065. Heute: Novgorod, Solovjev; Tver, Smirnov, Kašin. Wb. 26, Archang. Podvysockij 31, гасник idem V’atka, Vasn.
гвоздь у бочки ‚hölzerner Pflock zum Verschließen eines Fasses‘ 1020.
головль ‚Cyprinus dobula‘ 895.
голѣнь ‚Schienbein‘ 2195.
горнастаи ‚Hermelin‘ 952. Man erwartet *goronostajъ s. Berneker EW. I 232.
горчарь ‚Töpfer‘ 2431, Sreznevskij I 618.
гривенка γρηγάδι: 2203. Unklar; das griechische Wort sonst unbelegt. Heute: гривенка ‚runzlige Haut am Halse eines Ochsen‘ Dahl I³ 976, auch ‚Ausschnitt der Kleidung am Halse‘ Dahl c. l. 977.
грязь ‚Brennessel‘ 617. Heute: ‚Unkraut im Getreide‘ Щерпов., Novgorod s. Доп. Оп. Обл. Слов. 38 und oben S. 171, s. v. трембля.

¹⁾ Es wird hier aus Raumrücksichten nur eine Auswahl der selteneren Wörter geboten.

- гузица ,Hinterer, Gesäß' 2214.
гусыни ,Gans' 659.
денегъ Gen. pl. ,Geld' 1139.
дешево 1126, дешевле 1128.
дорожня ,Teuerung' 1131. Dafür im Azbukovnik Sacharovs 142: доро-
говизна.
жемчюгъ ,Perle' 1023.
жестъ ,Blech' 37.
завтра ,morgen, αὔριον' 118, 1273.
завтрення ,Frühgottesdienst' 309.
завтрокъ ,Frühstück' 1083.
зазрися ,schäme dich' 285, зазрюся ,schäme mich' 293.
знатие ,Bekanntschaft' 2793.
изгага ,Sodbrennen' 631.
капуста ,Kohl' 925.
киверъ ,Mütze' 1074.
кирка ,Hacke' 1013.
клѣщи pl. ,Zange' 1002; клѣщици pl. ,kleine Zange' 1003.
клѣщь ,Acarus, Zecke, Milbe' 964.
ковална ,Schmiede' 994. Heute: ковальня. Ungenaue Schreibung.
ковачъ ,Schmied' 993, 2427.
кокошь ,Bruthenne' 655.
кордованци pl. ,Schuhe aus Korduanleder' 1077. Vgl. S. 127.
корчага ,Art Faß' 2472.
косица ,Schläfe' 2152. Vgl. Dahl II³ 440, V'atka, Vasnecov.
крояльникъ ,Schusterzwirn' 1050.
лѣзговья орѣхы ,Haselnüsse' 979: russ. лещина ,Haselstaude': abg.
лѣсковъ ,e styrace confectus', s. Berneker EW I 713, Lidén Balt.-slav.
Anlautgesetz 25.
мастеръ 988, 990, 2432, s. Sreznevskij II 115 ff.
мозоли pl. ,Schwielen' 402.
моль f. ,kleiner Fisch' 901, s. Sreznevskij II 171. Heute: Vologda, Kostroma,
Olonetz, s. Опыть Обл. Сл. 115, Kulikovskij 56.
наземъ ,Dünger' 906, 2747.
ногавица ,Hose oder Gamasche' 1081, s. Sreznevskij II 461.
огниво ,Feuerzeug' 1024, s. Sreznevskij II 603.
окунь ,Perca fluviatilis, Barsch' 898.
опашень ,Oberkleid mit Ärmeln' 1069. Vgl. Savvaitov, Описание царскихъ
утварей и одеждъ Pburg 1865, 232 ff. Heute: Kostroma, Tver, Pskov.
s. Dahl II³ 1751.
осетръ ,Acipenser sturio' 889.
отдолѣ adv. ,unterhalb' 1523.
отласъ ,Samt' 2112. Sreznevskij II 758.
охранъ ,Speichel' 2199.

- очаль** ‚Brunnenschwengel‘ 2746. Heute: Archang. Podvysockij 43 u. 115.
перинны pl. ‚Federbett‘ 832.
плотици pl. ‚Leuciscus idus, Rotaugé‘ 899.
плотникъ ‚Zimmermann‘ 1012, **плотный** adj. 1011.
плоть: **ниже въ главѣ** **плоть** ‚Häutchen, Schinn am Kopfe‘ 2233. Heute:
 ‚Schinn‘ s. Dahl I⁸ 325.
погыболъ ‚ist umgekommen‘ 2464.
пони rätselhaftes Wort 2155. Soll ‚Geruch‘ bedeuten.
притранно ‚unangenehm‘ 630. s. Sreznevskij s. v.
пробои ‚Krampe, Haspe, Klammer‘ oder ‚Durchschlageisen‘ 1018, s. Srezn.
 II 1509.
прѣкладъ ‚Querbalken‘ 397, s. Sreznevskij II 1653.
руть ‚Quecksilber‘ 987.
рукавица ‚Handschuh‘ 1082, s. Sreznevskij III 192.
Русь ‚Rußland‘ 2757, **русинь** ‚Russe‘ 1170.
рѣзци pl. ‚Meißel‘ 1040.
сажень ‚Faden, Klafter, Längenmaß‘ 2237, s. Sreznevskij III 243.
свекла ‚Beta vulgaris‘ 926.
селезень ‚Enterich‘ 666.
синица ‚Blaumeise, parus‘ 1054. Sreznevskij III 357.
скатерть ‚Tischtuch‘ 2262. Sreznevskij III 367.
сковрада ‚Pfanne‘ 2466. Sreznevskij III 377.
скутаемъ ‚wir hören auf‘ 2817.
смолжъ ‚Schnecke‘ 966. Vgl. Miklosich EW 311. Dazu skr. spûž idem?
сомъ ‚Silurus glanis‘ 892.
соя ‚Art Vogel, darrulus glandarius‘ 1056.
спечь ‚Spezerei‘ 706.
спички pl. ‚Schwefelhölzchen‘ 1028.
ставецъ ‚Art Gefäß‘ 2469. Sreznevskij III 489. Heute: Archangelsk,
 Vologda, V’atka, Kostroma, Kinešma, Novgorod, Tichvin, Olonetz, Pskov,
 R’azan’, Tvef’, Tula, vgl. Опытъ Обл. Сл. 214, Дополн. Оп. Обл. Сл. 254,
 Kulikovskij 112, Podvysockij 162, Sokolovy Bëloozero 661, Vasnevov 302.
стерляги pl. ‚Acipenser ruthenus‘ 891.
стуль ‚Sessel‘ 1475, 1500.
счюни его ‚verspote ihn‘ 1706. Heute: счунуть ‚einschüchtern, be-
 schämen, schelten‘ (Dahl). Vologda, Ustjug, Olonetz. s. Доп. Оп. 223,
 Kulikovskij 116. счунать ‚berufen‘, V’atka, Vasnevov.
таганъ ‚Dreifuß, Feuerbock‘ 2467.
терликъ ‚langer Taillenrock‘ 1067. Sreznevskij III 952.
терпугъ ‚Raspel, Holzfeile‘ 1006.
товаръ ‚Ware‘ 250.
токарь ‚Drechsler‘ 1037, **токаря** ‚Drechslerwerkstatt‘ 1038.
топѣрво ‚jetzt‘ 1413. Heute: теперь.
трѣска ‚Splitter‘ 2434. Sreznevskij III 1027.

- ужина** ,Abendessen' 1085. Heute femin.: Novgorod, Pskov, Tver, Vyšnij
Voločok, Olonez. s. Опытъ Обл. Сл. 237, Kulikovskij 124, Dahl IV° 968.
- ужинають** ,essen zu Abend' 1086.
- узоль** ,Knoten' 2000.
- укладъ** ,Stahl' 40.
- уклеи** pl. ,Cyprinus alburnus' 900.
- уторъ** χάρβαλον 1999.
- храпить** ,er schnarcht' 401.
- черкасинъ** ,Kopfbedeckung' 1075.
- чъпъ** ,Kette' 1017.
- шапка** ,Mütze' 1074.
- шафранъ** ,Crocus sativus' 705.
- швецъ** : **портной шв.** ,Schneider' 1041, 2418, **сапожной швецъ** ,Schuster'
1045, 2419. Heute: V'atka, Vasnecov.
- шеврига** ,Acipenser stellatus' (nur in Hs. C) 891. s. Sreznevskij III 1585.
- шolkъ** ,Seide' 2098. s. Sreznevskij III 1586.
- шуба** ,Pelz' 1070.
- щука** ,Hecht, esox lucius' 893.
- язи** pl. ,Idus melanotus' 896.
-

Häufigere Abkürzungen.

- Apostolidis = La pêche en Grèce, Athen 1883.
Aravandinos P. = Ἑπειρωτικὸν Γλωσσάριον. Ἀθήναι 1909.
Arch. = ngr. Thesaurusarchiv in Athen.
Ἀρχεῖα = Ἀρχεῖα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκδ. τοῦ συλλόγου Κοραΐ, Bd. 1, Heft 1—4, Athen 1891—92.
Archiv = A. f. mgr. u. ngr. Philologie, hgb. M. Deffner, Athen 1880.
Beaudouin M. = Études du dialecte chypriote, Paris 1883.
Berneker EW. = Slav. etymologisches Wörterbuch, Heidelberg 1908 ff.
Bikelas = Sur la nomenclature moderne de la faune grecque, Annuaire de l'association pour l'encouragement des études grecques XII (1878) 208—238.
Budonas = Μελέτη περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος Βελβεντοῦ, Ἀρχεῖα I, 2, Athen 1892.
BZ = Byzantinische Zeitschrift.
Δελτίον = Δ. τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνομολογικῆς ἐπιτερίας τῆς Ἑλλάδος.
Dieterich Sporadendial. = Sprache und Volksüberlieferungen der südlichen Sporaden, Wien 1908. Die = Dieterich mündlich.
Φάβης = Γλωσσικαὶ ἐπισκέψεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ἰδιώμα Ἀθλωναρίου καὶ Κορίνθρων, Athen 1911.
Φαρμάκουλας Σ. Τὰ Σύλατα, Athen 1895.
Φιλίστωρ = Ὑπόγραμμα φιλολογικὸν καὶ παιδαγωγικόν, Athen 1861 ff.
Georgantopoulos = Ἑλληνικά, Athen 1889.
Heldreich, Nutzpflanzen Griechenlands, Athen 1862.
Hoffman & Jordan = A catalogue of the fishes of Greece, Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia 1892, p. 230 ff.
Kanellakis = Νεὰ Ἀνάλεκτα, Athen 1890.
Karolidis = Ἡ ἐν Καππαδοκίᾳ λαλομένη ἑλληνικὴ διάλεκτος. Μουσείον καὶ βιβλιοθήκη τῆς εὐαγγελικῆς σχολῆς IV, 45—265, Smyrna 1884.
Κομάς Δ = Ἑλληνο-ρωσικο-γαλλικὸν λεξικόν, Moskau 1811.
Kretschmer L. D. = Lesbischer Dialekt, Wien 1905.
Ku = Kukules (mündlich).
Κουρούλις = Φ. I. Κουρούλις, Οἰνοντυακά, Νεὰ 1908.
Kulikovskij = Slovař oblastnogo Oloneckago narěčija, Petersburg 1898.
ΛΑ = Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς μέσης καὶ νέας ἑλληνικῆς, Athen 1915 ff., Bd. 1—5.
Lu = Lulakis (mündlich).
Manolakakis = Ἑμ. Μανωλακάκης, Καρπασιακά, Ἐν Ἀθήναις 1896.

- Μνημεῖα = Ζωγράφειος Ἀγών. Μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ζῶντα ἐν τῷ νῦν ἑλληνικῷ λαῷ, Kpel 1891.
- Nikolskij KBM = N. K. Nikolskij, Kirillo-Bélozerskij Monastyř, Bd. I, Lief. 1, 2, Petersburg 1897—1910.
- Nikolskij RTGr. = N. K. Nikolskij, Rěč tonkoslovija grečeskago, Petersburg 1896 (Pamiatniki drevnej pišmennosti, Bd. 114).
- Οἰκονόμος Δοκίμιον περὶ τῆς πλησιεστάτης συγγενείας τῆς σλαβονορωσικῆς γλώσσης πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, 3 Bde, Petersburg 1828.
- Papageorgiu = Δ. Παπαγεωργίου, Ἱστορία τῆς Σκύρου, Patras 1909.
- Papazafropulos = Περιυναγωγή γλωσσικῆς ὕλης καὶ ἐπίμων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἰδίᾳ δὲ τοῦ τῆς Πελοποννήσου. Ἐν Πάτραις 1857.
- Paspatis = Χιακὸν Γλωσσάριον, Athen 1888.
- Podvysoekij = Slovař oblastnogo Archangelskago narěčija, Petersburg 1885.
- Prodromos (H-P) = Poèmes Prodromiques éd. D. C. Hesselning et H. Pernot, Amsterdam 1910.
- Psaltis = Θρακικά, Athen 1905.
- RTGr. = Reč tonkoslovija grečeskago.
- Sakellarios = Κυπριακά I u. II, Athen 1890—91.
- Sarantides = Σαραντίδης-Α., Ἡ Συνασός, Athen 1898.
- Sathas MB = Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη.
- Sobolevskij PL = Perevodnaja Literatura Moskovskoj Rusi, Petersburg 1903 (= Sbornik Bd. 74 Nr. 1).
- Sokolovy B. & J., Skazki i pěsni Bélozerskago kraja, Petersburg 1915.
- Stannopulos = Γλωσσάριον ἀπὸ διάφορα ἑλληνικὰ μέρη, Athen 1914.
- Σόλλογος = Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος.
- Šachmatov Očerk = Očerk drevnějšago perioda istorii russkago jazyka, Petersburg 1915.
- Τζάρτζανος = Περὶ τῆς συγγένου Θεσσαλικῆς διαλέκτου, Athen 1909.
- V = Eigene Aufzeichnungen des Verf. in Polygyros (Chalkidike).
- Vasn. = Vasnevov, Materjaly dl'a objasnitel'nago oblastnogo slovařa V'atskago govora, V'atka 1908.
- Viz. = Βυζάντιος Λεξικὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς διαλέκτου (3. Auflage), Athen 1874.
- Vlachos = Βλάχος Α. Λεξικὸν ἑλληνο-γαλλικόν, Athen 1897.
- Vlastos = Βλαστός, Ὁ γάμος ἐν Κρήτῃ, Athen 1893.